měsíčník science fiction a fantasy

IKARIE

149. číslo
10/2002
29Kč/52Sk

nejlepší
SF časopis roku

světová SF
Frederik Pohl:
Kvočna pro Fénixe

Andrzej Pilipiuk:
Tajemství vody

česká SF
Zdeněk Žemlička:
Smečka

Stanislav Ertl ml.:
Propadlí

publicistika
Františka Vrbenská:
Pátrání po kořenech
fantastiky

rozhovor: G. R. R. Martin

Ondřej Neff:
Neobyčejná kniha
Zázraků

IKARIE

měsíčník science fiction

10/2002

Měsíčník SAFu a české sekce WORLD SF
Vydává Mladá fronta, a. s., Adresa redakce: **IKARIE Radlická 61 150 00 Praha 5**, tel.: 225 276 210-1
Sekretariát: 225 276 250-4; Fax: 225 276 222
e-mail: ikarie@mf.cz
Šéfredaktor: **Vlado Ríša** (risa@mf.cz)
Zástupce šéfredaktora: **Jaroslav Jiran** (jiran@mf.cz)
Redaktor: **Ivan Adamovič**
Redaktor webové stránky: **Jiří T. Pelech**
Jazyková úprava: **Šárka Doležalová, Olga Doubravová**
Inzerce: Ikarie - inzerce Radlická 61
150 00 Praha 5; Tel.: 225 276 320
Fax: 225 276 333; e-mail: inzerce@mf.cz
Předplatné: Objednávat lze písemně, telefonicky, faxem nebo e-mailem. **Předplatné je automaticky prodlužováno.**
Distribuci pro předplatitele provádí v zastoupení vydavatele společnost Mediaservis, s.r.o., Abocentrum, Moravské nám 12D, P.O.Box 351, 659 51 Brno, telefon pro příjem a změn objednávek: 541 233 232, příjem reklamací: 800 171 181, fax: 541 616 160, e-mail: abocentrum@mediaservis.cz, www.mediaservis.cz. Smluvní vztah mezi vydavatelem a předplatitelem se řídí všeobecnými obchodními podmínkami pro předplatitele.
Objednávky do zahraničí vyřizuje Mediaservis, s.r.o., administrace vývozu tisku, Sazečská 12, 225 62 Praha 10, tel. +420 271199250, fax +420 271199902, e-mail: psotova@mediaservis.cz
Objednávky v SR: ABOPRESS s.r.o. Radlinského 27, 811 07 Bratislava, Tel./Fax: + 421/2/52444981, e-mail: abopress@napri.sk
PONS, a.s., Záhradnícka 151, 821 08 Bratislava, tel: 02/50 24 52 14, fax: 02/50 24 53 61, objednávky přijímá i každá pošta.
Cena ročního předplatného: **312 Kč**
Distribuce: V ČR zajišťují společnosti holdingu PNS, a. s., a Mediaprint & Kapa. V SR Magnat-Press Slovakia a Mediaprint & Kapa Bratislava.
Číslo bylo odevzdáno do tisku 10. 9. 2002 a vyšlo v říjnu 2002.
MK 5223, ISSN 1210 - 6798
Autor obálky: J. P. Krásný
Podání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č. j. nov 5021/94 ze dne 3. 11. 1994.

O B S A H

rozlet

galaktická kavárna Hana Sola

světová SF

česká SF

publicistika

fantastická věda

fandománie

digitální aréna

vivisektor

filmfaroniáda

GALAKTICKÁ KAVÁRNA HANA SOLA

Cony, povodně a tak...

Mám cony rád. Psal jsem o tom minule a za ten měsíc se to nezměnilo. Občas však nějaký musím vynechat. Tak, jako se mi to stalo teď, při Bohemiaconu. Když jsem se vrátil z dovolené, z místa sice u moře, ale kde prý mnoho let nepršelo, přímo do povodněmi zkoušené Prahy, nebylo mi nijak dobře. Patřím k těm, které voda zasáhla. Ne sice moc, ale přesto.

V Holešovicích, kde bydlím, jsme měli vodu z kanalizace ve sklepě, avšak dům zůstal stát. Takže zase až tak žádná velká tragédie.

Před několika lety jsem sledoval záplavy na Moravě v televizi, teď pražské, také v televizi, a moře mi do toho šplouchalo pod oknem. Jenže pocity byly jiné. Tentokrát, i když jsem v Praze nebyl, se to týkalo mne samotného. Tehdy jsme kupovali vody, nosili oblečení, dezinfekční prostředky, přispívali i penězi.

Ale teď po návratu, když jsem nastoupil s ostatními lidmi z domu do sklepa a likvidoval všechno, čeho se voda dotkla, to bylo jiné. Bylo to tím, že jsem všechno neviděl jen z dálky, zprostředkovaně, ale přímo na vlastní oči, že jsem musel vyhodit knihy, které jsem ve sklepě měl, a když jsem vynášel všechny své rukopisy porostlé plísní a házel je do kontejneru, bylo mi do breku. Ani ne tak kvůli tomu, co jsem ztratil já, ale z pocitu bezmocnosti. Na vlastní kůži jsem poznal, jak strašně se příroda k nám umí zachovat, když nám vrací to, jak se chováme my k ní.

Nicméně to je jen jeden aspekt. Druhý byl daleko příjemnější. Přicházeli úplně cizí lidé pomáhat. U nás to byl vedoucí junáků, či student Vysoké školy chemicko-technologické, kterou jsem kdysi také absolvoval, ten tiše úpěl, když jsem vyhazoval učebnice organické chemie, chemického inženýrství, které nejsou k dostání. Přišli i ženy, vojáci, každý udělal, co mohl. Bylo to fantastické. Právě tak jako o týden později, když jsem byl pomoct kamarádce v Řeži, jejíž domek byl pod vodou skoro celý. Tam pomáhali studenti z vysoké vojenské školy a dřeli, jako kdyby jim za to platili zlatem. Našli se i takoví, kteří pomoct nepřišli, i když se to týkalo jejich vlastního domu. Odjeli pryč, „evakuovali se“ a pak se tiše vrátili a dělali jako kdyby nic. Naštěstí jich bylo minimum.

Nezúčastnil jsem se Bohemiaconu po mnoha letech a moc mě to mrzí, ale jinak to nešlo. Snad mi to lidé, kteří měli chuť poslouchat moje povídání o Ikarii a psaní, prominou. Už teď se těším na příští con, určitě přijedu a možná budu povídat i o tom, že lidská solidarita je mółóc dobrá věc.

Vlado Ríša

Ztráty

V červenci zemřel po krátké nemoci ve věku nedožitých 79 let brněnský spisovatel **Jiří Jobánek**. Mezi jeho knihy patřily například Tvář bohyně Tanit, Nefritové ostrovy, či Nefritová brána

V srpnu, taktéž po krátké nemoci, nás opustila manželka Ondry Neffa **Míša Neffová**. Patřila k lidem, kteří se okolo fandomu pohybovali velmi nenápadně - a zároveň vytrvale. Sama nebyla zapáleným fanouškem sci-fi, jaké obdivujeme a s nimiž se setkáváme na conech. Přesto se s ní řada hlavně pražských fanů znala osobně a všichni jsme si s ní velice rozuměli.

red

Hugo 2002

V kategorii románů zvítězil Neil Gaiman se svými American Gods, nejlepší novelou byla vyhlášena „Fast Times at Fairmont High“ Vernora Vinge (ze sbírky The Collected Stories of Vernor Vinge). Vítěznou dlouhou povídkou se stala „Hell Is the Absence of God“ neboli Peklo je nepřítomnost Boha Teda Chianga (sbírka Starlight 3), mezi krátkými povídkami byla shledána jako nejlepší „The Dog Said Bow-Wow“ Michaela Swanwicka (Asimov's Oct/Nov 2001). Proti mým odhadům při vyhlášení nominací byl upřednostněn Michael Swanwick proti Ursule K. LeGuinové, jinak se nějaká překvapení nekonala.

Nakladatelství Paper Tiger a autoři Ron Miller a Frederick C. Durant III si odnesli Huga za nejlepší non-sf knihu za The Art of Chesley Bonestell. V kategorii dramatizací se nekonalo loňské překvapení typu Harry Potter, vítězem se stal film The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring. Favorizovaná Ellen Datlow byla vyhlášena nejlepším editorem, totiž editorkou, vítězem v kategorii profesionální výtvarník se stal Michael Whelan.

red

Úspěch českých autorů v Zimbabwe

Na Zimbabwském veletrhu knihy získala Cenu Zimbabwských nakladatelů v kategorii kniha pro mládež sbírka povídek českých autorů **Zyijauluka**, kterou vydal v roce 2001 Zimbabwe Publishing House v jazyce ndebele. V únoru 2002 byla tato kniha zařazena mezi tři kandidáty na cenu Nejlepší knížka roku, udělovanou Zimbabwskou radou pro umění.

red

Frederik Pohl

Kvočna pro Fénixe

(Hatching the Phoenix)

KAPITOLA I.

Byly jsme venku sotva půl dne, když nám zkřížil cestu přední okraj vlny po výbuchu Krabí supernovy. Já bych si toho vůbec nevšimla, ale Hypatiá, můj lodní mozek, je naprogramovaná tak, aby registrovala věci, které by mě mohly zajímat. Zeptala se, jestli to chci vidět, a já jsem kývla.

Explozi hvězdy už jsem samozřejmě dvakrát nebo třikrát viděla na simulacích, jenže jako lidská bytost z masa a krve dávám přednost realitě před simulacemi – tedy většinou. Hypatiá rozsvítila obrazovku Heechee, ale tam se objevilo jenom takové to šedé zrnění, typické pro Heechee. Hypatiá ho umí rozluštit, já ne, a tak hned změnila fázi, aby záběry dávaly smysl i pro mě.

Uviděla jsem skupinu hvězd. Z mého pohledu vypadaly stejně jako všechny ostatní hvězdy na obloze. Je to má chyba, že se v nich nevyznám, ale pro mě je zkrátka hvězda jako hvězda, dokud se k ní nedostanu tak blízko, že ji vidím jako slunce. Takže jsem se Hypatie musela zeptat: “Která to je?”

Hypatiá řekla: “Tu zatím nemůžeš vidět. Nemám tady vybavení, abych to mohla víc zvětšit. Ale dávej pozor. Za chvilku ji uvidíš. Za malou chvilku. Teď. Tady ji máš.”

Tohle už řekla úplně zbytečně. Už jsem to viděla sama. Ze tmy se najednou vynořil světelný bod. Byl pořád větší a jasnější, až zastínil všechny hvězdy kolem sebe. Musela jsem přimhouřit oči. “Jde to pěkně rychle,” řekla jsem.

“Ve skutečnosti to zas tak rychle nejde, Kláro. Relativní vektorová rychlost našeho letu k té hvězdě je mnohonásobně vyšší než rychlost světla, a to věci velmi urychluje. Víš přece, že už jsme narazily na přední okraj vlny po výbuchu. Vidíme to celé v obráceném časovém sledu. Brzy bude po všem.”

A brzy opravdu bylo po všem. Hvězda se smrštila a pohasla stejně prudce, jako se objevila. Zapadla v davu ostatních hvězd tak dokonale, že jsem ji už zase nebyla schopná najít. Okolní planety byly ještě na svých místech a jejich obyvatelé, pokud nějací existovali, se zatím ještě neměnili v plazma. “No dobrá,” řekla jsem. Udělalo to na mě dojem, ale ne tak velký, abych to prozradila Hypatii. “Vypni tu obrazovku. Máme před sebou spoustu práce.”

Hypatiá si povzdechla. Za dobu, co pro mě pracuje, si osvojila celý repertoár lidských zvyků a neřestí, se kterými její základní program ani v nejmenším nepočítal. Řekla mi: “Mnohem lepší by bylo, kdyby ses starala o to, čím zaplatíme účty. Máš vůbec představu, kolik tenhle výlet stojí?”

Přeháněla. Starostí mám dost, ale rozhodně k nim nepatří starost o to, čím zaplatím účty.

Nebyla jsem vždycky takhle bohatá, to je pravda. Když jsem vyrůstala na té vyprahlé hroudě, které se bůhvíproč říká Venuše, musela jsem od rána do večera vozit ve vznášedle turisty po všech těch různých větrem vysušených pouštích a od večera do rána jsem musela dávat pozor, aby mi to, co jsem vydělala, stačilo na útratu. Tenkrát jsem strašně moc chtěla mít peníze. Doufala jsem, že jednou budu mít hromady peněz. Že budu mít dost peněz, abych si mohla dovolit plnou léčebnou péči a krásný dům, kde by to nepáchlo po zkažených rybách. Nic víc jsem nechtěla. Přesně tolik peněz by mi úplně stačilo.

Jenomže tak to nefunguje. Člověk nikdy nevydělá přesně tolik peněz, aby to stačilo na plnou léčebnou péči a dům. Já jsem nejdřív neměla žádné peníze a neměla jsem ani naději, že někdy nějaké vydělám. A pak jsem jich najednou měla víc, mnohem víc, než kolik jich je potřeba na věci, které jsem chtěla mít. Tou dobou jsem už o penězích věděla svoje. Věděla jsem, že mít peníze – a tím teď myslím PENÍZE, je totéž jako mít doma kotě. Peníze si totiž s vámi chtějí hrát. I když byste od nich čas od času rádi měli pokoj, stejně se vám pořád šplhají na klín a sekají vás do brady, aby upoutaly vaši pozornost. Vy samozřejmě nemusíte dělat všechno, čeho se peníze dožadují. Můžete je prostě odstrčit stranou a jít si po svých, ale Bůh suď, jakou neplechu vám v tom momentě vyvedou. A kromě toho, když si člověk pořídí kotě, chce z něj přece mít radost, ne?

Proto jsme, já a Hypatiá, většinu cesty k mateřské lodi společnosti Fénix hrály hru s penězi. Přesněji řečeno, já jsem hrála a Hypatiá psala skóre. Zná můj majetek líp než já – to je koneckonců důvod, proč jsem si objednala její naprogramování. Vždycky má pro mě spoustu návrhů ohledně toho, kterých akcií se zbavit, které si podržet a do kterých nových podniků investovat.

Klíčové je tady právě slovo “návrhy”. Já pochopitelně nemusím dělat to, co Hypatiá říká. Občas to také neudělám. Řídím se Hypatiinými radami zhruba ve čtyřech případech z pěti. Popáté obvykle udělám něco jiného, než mi navrhne – prostě proto, aby věděla, kdo tu rozhoduje. Vím, že to není zrovna nejchytřejší, a často mě to stojí fůru peněz, ale to nevadí. Peněz mám dost.

Nicméně existuje určitá časová mez, kdy mě hra s penězi přestává bavit. Když se tahle mez pomalu přibližovala, Hypatiá odložila ukazovátko a mávnutím ruky smazala zobrazované grafy. Zná mě a ví, že jsem radši, když vidím toho, s kým mluvím, a tak se mnou často komunikuje ve své vizualizované podobě. V říze z počátku pátého století, s čelenkou zdobenou hrubě opracovanými rubíny. Podívala se na mě zkoumavým pohledem. “Uděláme si malou přestávku, že, Kláro?” zeptala se. “Chtěla bys něco k jídlu?”

Chtěla jsem obojí, přestávku i jídlo, a Hypatiá to dobře věděla, protože nepřetržitě monitoruje mé tělo. Tohle ostatně také patří k jejím úkolům a bylo to součástí objednávky zadané programátorům. Ale i tady má samozřejmě poslední slovo moje svobodná vůle. “Abych se přiznala,” řekla jsem, “mám spíš chuť něčeho se napít. Jak jsme na tom s časem?”

“Všechno běží přesně podle plánu, Kláro. Budeme tam zhruba za deset hodin.” Ani se nepohnula, tedy, přesněji řečeno, její simulace se ani nepohnula, a přesto bylo z lodní kuchyně slyšet cinkání ledu ve sklenici. “Už jsem navázala spojení s mozkem Fénixe. Jestli chceš vidět, co se tam děje...”

"Ukaž mi to," řekla jsem. Hypatiá splnila můj příkaz dřív, než jsem dokončila větu. Mávla rukou – tohle gesto nemá žádný praktický význam, je to čirá komedie, na kterou si zkrátka potrpí – a na obrazovce naskočil další soubor záběrů. Když mi k pravé ruce dojel servírovací stolek, zrovna jsme se dívaly prostřednictvím kamer z Fénixe na ocelovou pavoučí síť ve tvaru mísy. Po ní se hemžila nějaká havěť. Na záběrech nebylo nic, podle čeho bych mohla určit velikost té sítě, ale já jsem to ani nepotřebovala. Věděla jsem, že je obrovská.

"Dáš si taky jednu?" řekla jsem Hypatii a zvedla jsem sklenici.

Hypatiá si mě přeměřila tím svým trpělivým, přemoudřelým pohledem a nechala otázku bez odpovědi. Čas od času mi vyhoví a simuluje pití simulovaného drinku, zatímco já piju ten skutečný, ale tentokrát neměla náladu. A když nemá náladu, chová se jako protivná učitelka. "Jak vidíš, Kláro," informovala mě, "už tam dorazil náklad s komponenty optického zrcadla a roboti je právě montují na parabolický nosník. Zhruba za hodinu budeme mít k dispozici první záběry z té planety, ale nemyslím si, že tě budou zajímat. Ostrost obrazu bude na žádoucí úrovni až po úplném zkompletování přenosového systému, čili přibližně za osmnáct hodin. Pak budeme mít optimální podmínky k pozorování."

"Škoda, že jenom čtyři dny," řekla jsem a usrkla jsem ze sklenice.

Výraz v Hypatiiných očích se změnil. Sice se dál tvářila jako učitelka – ale teď už jako učitelka deptaná zvlášť zabedněnou žákyní. "Kláro, víš dobře, že víc času tam prostě mít nebudeme. Nebyl to můj nápad, tahle cesta až sem. Kdybys dala na moje rady, mohla jsi to celé v klidu sledovat ze svého ostrova."

Dopila jsem zbytek sklenice a vstala jsem. "Jenže to já právě nechci," řekla jsem Hypatii. "Potíž s vámi simulacemi je v tom, že neumíte ocenit skutečné zážitky. V tom to je. Vzbuď mě hodinu před kontaktem."

Zamířila jsem do své nejlepší kajuty. Do ložnice s velkou kruhovou postelí. Prázdnou postelí. Už jsem neměla chuť dál mluvit. Upřímně řečeno, celou cestu jsem zaměstnávala Hypatii finančními záležitostmi hlavně proto, aby mi nestihla dávat rady ve věcech, do kterých mi s oblibou mluví, a především pak v té jedné věci, kterou bych skutečně měla vyřešit, ale zatím k tomu nemám dost odvahy.

Když mě Hypatiá probudila, vedle mé postele stál servírovací stolek s černou kávou a čerstvě vymačkaným pomerančovým džusem – tedy "čerstvě vymačkaným" v uvozovkách – ale připraveným tak, že jsem nepoznala rozdíl. "Do kontaktu zbývá devadesát minut," řekla Hypatiá přívětivě. "Přeji ti dobré ráno. Mám už připravit sprchu?"

Já řekla jenom: "Brrr." Devadesát minut mi v tu chvíli připadalo jako doba, která mi s bídou může stačit na to, abych se posadila, vypila si kafe, zakoukala se do prázdna a teprve se pomalu odhodlávala k něčemu tak vyčerpávajícímu, jako je ranní sprcha. Pak jsem ale uviděla zrcadlo na stěně před postelí a lekla jsem se toho, co v něm vidím, a usoudila jsem, že je potřeba dát se urychleně do pořádku.

Nikdy jsem nebyla to, čemu se říká holka k nakousnutí. Odmalička jsem měla široké, husté obočí. To jsem si jednou nebo dvakrát nechala upravit do přijatelných proporcí v naději, že tím svojí vizáži aspoň trochu pomůžu. Ale nepomohla jsem jí. Pak jsem si dokonce nechávala přemontovat kostru. Zúžit ramena, zvětšit lícní kosti, zmenšit spodní čelist. Prostě jsem dělala všechno pro to, abych nevypadala jako mužatka. Ale dopadlo to tak, že jsem vypadala jako skleslá mužatka. Na pár let jsem si nechala udělat blond vlasy, potom jsem zkoušela být rusovláskou, ale nakonec jsem to všechno stornovala, řekla jsem, že chci, aby mě vrátili do původního stavu, a dala jsem salónu krásy poslední sbohem. Celé to byla jedna velká hloupost. Nefungovalo to. Když jsem se na sebe podívala, tak za tou elegantní fasádou bez ohledu na snahy všech možných kosmetologů a plastických chirurgů pořád vykukovala stará známá Gelle-Klára Moynlinová. Nemělo to smysl. Nakonec jsem se rozhodla, že vůbec nejlepší bude přirozený vzhled.

No, více méně přirozený. V žádném případě jsem nechtěla vypadat staře.

A to jsem taky nevypadala. Když jsem byla vykoupaná a učesaná a oblečená v krátkých jednoduchých šatech, které nechávaly vyniknout mým pořád ještě hezkým a pevným nohám, vypadala jsem docela dobře. "Za malou chvíli už tam budeme," povídala mi Hypatiá. "Radši se něčeho drž. Musím srovnat rychlost s Fénixem. To bude zase práce." Znělo to rozmrzele, jako vždycky, když jí dám nějaký složitější úkol. Ona ho samozřejmě splní, ale vždycky u toho nadělá spoustu řečí. "Kdyby aspoň letěli větší rychlostí, než je rychlost světla, a nebo menší rychlostí, ale dostat se přesně na céčko, s tím jsou jenom... Promiň! To mě mrzí."

"To doufám," řekla jsem jí, protože mi tím prudkým zhoupnutím paluby málem vylila na šaty všechno kafe, co jsem ještě nestačila vypít. "Poraď mi. Budou lepší perly, nebo kamej?" Hypatiá dvě, tři vteřiny mlčky simulovala váhání, jako kdyby skutečně potřebovala čas na rozmyšlenou. Pak odpověděla: "Já bych si vzala kamej. Ve dne nosí perly jenom děvky."

Já jsem si tudíž pochopitelně vzala perly. Hypatiá si povzdechla, ale nijak jinak už mé rozhodnutí nekomentovala. "Můžeš jít," řekla a otevřela průchod. "Lodě jsou spojené. A dávej pozor na cestu. Budu s tebou udržovat kontakt, kdyby něco."

Kývla jsem a beze slova jsem prošla hermetickými uzávěry na palubu Fénixe.

Tedy "prošla" – to je poněkud nadnesený výraz, protože jsem se jedním krokem dostala z pohodlné jednogéčkové gravitace v mé lodi rovnou do stavu beztíže, který panoval uvnitř Fénixe. Žaludek jsem hned měla jako na houpačce a můžu mluvit o štěstí, že jsem se včas chytila nejbližšího madla. Až pak jsem se rozhlédla kolem sebe.

Vlastně ani nevím, co jsem čekala, že tam najdu. Možná něco, co by člověku připomnělo starý dobrý asteroid Gateway. Ale společnost Fénix se na své mateřské lodi zařídila jinak. Když jsem to uviděla na vlastní oči, tak jsem se v duchu začala ptát, jestli nejsem při jejich financování zbytečně moc štědrá. Gateway to tam nepřipomínalo vůbec ničím. Místo kyselého zatuchlého vzduchu tam všude byla cítit vlhká svěží vůně jako ve skleníku. V květináčích tam rostly nějaké plazivé rostliny a kapradí a spousta všelijakých květin. Všechno to rostlo do všech stran, kvůli té nulové gravitaci. Na tu jsem se měla Hypatie zeptat předem, protože jinak bych si na sebe určitě nebrala sukni. Mezi těmi rostlinami jsem nakonec přece jen zahlédla lidskou bytost. Vysokého, skoro nahého černocha, který byl zavěšený za nárt levé nohy v držáku na stěně a cvičil s obrovskými ocelovými péry. ("Humphrey Mason-Manley," zašeptala mi Hypatiá do ucha. "Je to antropolog a archeo-

log z Britského muzea.") Humphrey se mou přítomností evidentně nechtěl nechat rušit při cvičení a věnoval mi jenom jeden jediný otrávený pohled.

"Co tu děláte, madam? Sem nikdo nesmí. Tohle je soukromý majetek a..."

Pak se podíval trochu líp a výraz v jeho tváři se změnil. K radostnému vzrušení měl sice hodně daleko, ale už se aspoň blížil něčemu, co bych nazvala relativně příjemným překvapením. "Ježiš," vyrazil ze sebe. "Vy jste Gelle-Klára Moynlinová, viďte? Tak to je něco jiného. To bych vás měl spíš přivítat, ne?"

KAPITOLA II.

Rozhodně to nebylo nejvřelejší přivítání, s jakým jsem se kdy setkala. Nicméně hlavní inženýrka, kterou kvůli mně šel Humphrey Mason-Manley vzbudit, se přece jenom chovala o poznání zdvořileji, i když ji k tomu po pravdě řečeno vůbec nic nenutilo. Je fakt, že jsem do nastartování jejich projektu nasypala hromadu peněz, ale věděla jsem, že společnost Fénix je nezisková organizace a nikdy to nebude můj soukromý majetek. Nebyla jsem dokonce ani členkou správní rady.

Hypatiá mi šeptala, že hlavní inženýrka se jmenuje June Thaddeus Terpleová. Doktorka Terpleová. Tohle mi ani nemusela připomínat. S Terpleovou jsme se už jednou setkaly prostřednictvím telemostu, když se pokoušela schrastit peníze pro tenhle podnik a dostala tip, ať se obrátí na mě. Zblízka, tváří v tvář, se mi zdála být vyšší než na obrazovce. Vypadala zhruba stejně stará, jako jsem vypadala já – to znamená, s trochou dobré vůle, asi na třicet. Byla oblečená v bikinách s tkaničkami. Kromě nich už měla na sobě jenom montérský pás, opatřený spoustou malých kapes na různé přístroje, nástroje a součástky. Vzala mě do své kanceláře. To byla jednoduše zařízená místnost s trojúhelníkovým půdorysem. Nebyl tam vidět nikde žádný nábytek, jenom držáky na stěnách a další květiny v květináčích. "Omlouvám se, že jsem vás nepřišla přivítat, doktorko Moynlinová," řekla, když jsme vpluly dovnitř.

"Nejsem doktorka. Dali mi pár čestných doktorátů, ale to se nepočítá. Klidně mi říkejte Kláro, to bude, myslím, nejlepší."

Terpleová potřásla hlavou. "Každopádně vás tady ráda vidím. Předpokládám, že se chcete přesvědčit, jestli to tady zvládáme."

"No to také. Jistě. Ale kromě toho bych si s vámi chtěla promluvit ještě o jedné věci, když dovolíte." Snažila jsem se zdvořilost oplácet zdvořilostí, i když to ani z mé strany rozhodně nebylo nutné. "Určitě znáte Wilhelma Tartche, že?"

Na chvíli se zamyslela. "Ne."

S tou jeho celogalaktickou proslulostí to tedy podle všeho nebylo tak slavné. Musela jsem jí o něm říct pár slov: "Bill je velice známý reportér. Má svůj vlastní pořad, který se vysílá prakticky všude. Dívají se na něj dokonce i Heechee až v samém jádru. Jsou to v podstatě cestopisné reportáže. Bill navštěvuje různá vzrušující, zajímavá místa a vypráví o nich těm, co zůstávají doma." Taktně jsem pomlčela o tom, že Bill je ke všemu ještě můj milenec, jeden z nejlepších. Nechtěla jsem o tom hned mluvit, i když mi bylo jasné, že to Terpleová beztak pozná brzy po jeho příletu.

"On chce točit reportáž z Fénixe?"

"Ano. Pokud vám to ovšem nebude vadit," řekla jsem. "Se správní radou už jsem to projednala."

Terpleová se rozpačitě usmála. "To je možné, ale mě o tom nikdo neinformoval. My teď rozmísťujeme sondy a připravujeme snímací zařízení a dá se říct, že to pro nás bude tak trochu ztráta času, no ale-" Radši rychle změnila téma: "Opravdu? Hans mi právě říká, že vám váš lodní mozek ukázal výbuch supernovy, když jste se svou lodí byla venku."

"To ano, to jsem viděla." Hypatiá mi šeptala, že Hans je lodní mozek Fénixe, ale to mi samozřejmě došlo i bez její nápovědy.

"A víte, jak to teď vypadá při pohledu ze Země?"

"No... Dá se říct, že ano."

Bylo na ní vidět, že se snaží to "dá se říct, že ano" správně pochopit a vůbec jednat diplomaticky s osobou, ze které kapou peníze. "Každopádně nám neuškodí, když se na to podíváme ještě jednou. Hansi! Teleskopický záběr ze Země, prosím."

Podívala se na zadní stěnu kanceláře. Ta zmizela a místo ní se objevila velká nepravidelná světelná skvrna v temném poli. "Tohle je ono. Říká se tomu Krabí mlhovina. To jméno samozřejmě dostala ještě dřív, než se vědělo, kde se tam vzala a co to vůbec je. Ale vidíte sama, že je to celkem výstižné pojmenování." S tím jsem souhlasila, protože ten flek skutečně připomínal zkrouceného kraba. Terpleová mluvila dál: "Mlhovinu jako takovou tvoří plyny a hmota, která po výbuchu supernovy expanduje do prostoru už zhruba tisíc let. Nevím, jestli ji vidíte, ale ta tečka tady uprostřed, to je Krabí pulsar. To je všechno, co zbylo z té hvězdy. A teď vám ukážu, jak to vypadalo, než se z ní stala supernova."

Hans nechal zmizet mlhovinu a promítl nám další záběr. Stejnou hvězdnou oblohu, jakou mi předtím ukazovala Hypatiá. miliony a miliony hvězd. Když najel na detail, rozeznala jsem mezi ostatními jednu zvlášť jasnou hvězdu. Ačkoliv "jasnou" – to by bylo dost slabé slovo. Ta hvězda vyloženě zářila. Byla taková zlatavě žlutá a divně rozmazaná. Nesálalo z ní teplo, ani nemohlo, protože to byla jenom optická simulace, ale já jsem stejně měla pocit, jako kdyby mě horko pálilo do tváře.

"Nevidím žádnou planetu," podotkla jsem.

"Musíte počkat, až budou na místě všechny optické komponenty." Terpleová se najednou zarazila. "Promiňte. Já se vás ani nezeptala, jestli si dáte čaj nebo něco podobného."

"Ne, díky. Zatím ne." Pořád jsem nemohla odtrhnout oči od té hvězdy. "Myslela jsem, že bude zářit víc," řekla jsem trochu zklamaně.

"To samozřejmě bude, Kláro. Kvůli tomu právě dáváme dohromady to pětisetkilometrové zrcadlo. Teď zatím využíváme černou díru jako gravitační čočku a v zrcadle máme zabudovanou kameru. Já nevím, kolik toho víte o černých děrách, ale... Promiňte. Sakra. Do prdele." Zatvářila se provinile, skoro sklíčeně. "Vy toho o nich víte asi dost. Myslím, když jste v jedné z nich byla třicet nebo čtyřicet let a..."

Dívala se na mě, jako kdyby mi způsobila bůhvíjakou bolest. Na tyhle reakce už jsem zvyklá. Lidi přede mnou málokdy mluví o černých děrách – nejspíš podle zásady nemluvit o provaze v domě oběšencově. Ale ta doba, kdy jsem tam byla uvězněná, ta už je dávno za mnou. Už na to nemyslím Pro mě to beztak byl jenom kratičký okamžik, vzhledem k dilataci času v černých děrách. Venku mezitím sice uběhla spousta roků, ale to už mě netrápí. Co je pryč, to je pryč.

I když na druhé straně je pravda, že se rozhodně nevyžívám v debatách o problematice těch zatracených děr, a tak jsem prostě řekla: "Ta, co jsem v ní byla, ta vypadala jinak. Měla takovou hodně zvláštní bledě modrou barvu a vůbec byla jiná."

Terpleová se rychle dokázala otřepat. Hned pokývala energicky hlavou. "To muselo být Čerenkovovo záření. Musela jste se dostat do toho, čemu se říká nahá singularita. Tahle je jiná. Je zakřivená ve své vlastní ergosféře, takže byste neviděla nic. Většina černých děr produkuje záření – z hmoty, kterou do sebe vtahuje. Ale tahle už pohltila veškerou hmotu ve svém dosahu." Terpleová se na chvíli odmlčela, aby si uspořádala myšlenky. Pak znovu pokývala hlavou. "Mluvily jsme o gravitační čočce, že? Hansi..."

Neřekla, co po Hansovi chce, ale jemu evidentně bylo jasné, co má dělat. Hvězdy zmizely a před námi se objevila rovná, mlhavě bílá stěna. Terpleová po ní jezdila prstem a kreslila mi náčrtek:

"Ta malá tečka vlevo, to je krabijská planeta, kterou chceme studovat. Tenhle kroužek, to je černá díra. A tenhle obloučék vpravo, to je naše zrcadlo. To jsme umístili přesně do bodu konvergence. Tady nám černá díra jako gravitační čočka vytvoří nejostřejší obraz. Ta malá tečička tady vedle, to jsme my. Jsme s naší lodí přesně v Cassegrainově ohnisku zrcadla. Krabijské slunce jsem tu nekreslila. Jemu se stejně budeme při pozorování spíš vyhýbat, aby nám nezničilo optiku. Vyjadřuju se zatím srozumitelně?"

"Zatím ano," řekla jsem.

Podívala se na mě, snad aby se ujistila, že doopravdy chápu, co říká, a teprve potom pokračovala: "My tedy vlastně budeme při našich pozorováních sledovat obraz v zrcadle, a ne přímo krabijskou planetu. Navíc se musíme zabezpečit proti tomu, aby nám zdejší hvězda eventuálně zabránila ve výhledu, a kromě toho musíme vyřešit ještě mnoho dalších drobných problémů. Pokud se s nimi vyrovnáme, pak budeme při pozorování zrcadla v podstatě obrácení k té planetě zády."

Nemohla jsem odolat pokušení, když mě poučovala Hypatiá, a neodolala jsem mu ani v případě June Terpleové. "Škoda, že jenom čtyři nebo pět dní," řekla jsem co nejsladším hlasem.

Ten hlas nejspíš nebyl ani tak dostatečně sladký, protože se Terpleová zatvářila dost nervózně: "My přece nemůžeme za to, že ta pitomá černá díra je zrovna tam, kde je. Trvalo nám dva roky, než jsme našli černou díru v použitelné pozici. Je tu samozřejmě taky ta neutronová hvězda. S tou by se taky dalo pracovat. Bylo by to dokonce výhodnější, protože by pak pozorování, vzhledem k její pozici, mohlo trvat klidně osmdesát let, jenže neutronová hvězda jako gravitační čočka je na nic. Nikdy bychom s ní nedosáhli potřebného zvětšení, protože neutronová hvězda nemá zdaleka takovou hmotnost jako černá díra. Nicméně," dodala vzápětí, "až tady budeme muset skončit, bylo by docela dobře možné trochu improvizovat a přesunout tohle monstrum k té neutronové hvězdě a tam ještě nějaký čas pokračovat ve sběru dat. To by samozřejmě přicházelo v úvahu jen tehdy, pokud by se to v dané situaci jevilo jako potřebné a rozumné řešení."

Jinými slovy, pokud bych byla ochotná to zaplatit. No, možná, že bych i byla. Nevyžadovalo by to žádné velké dodatečné náklady. To nejpodstatnější jsem už tak jako tak uhradila. Ovšem znamenalo by to, že bych lidi z Fénixe musela mít na výplatní listině a nést za ně odpovědnost dalších osmdesát let.

Takovou oběť jsem nebyla připravená podstoupit. Byl nejvyšší čas odvést její myšlenky co nejdál od toho šíleného nápadu, a tak jsem řekla: "Jestli se nemýlím, původně jste předpokládali, že tady na sledování té planety budete mít víc času. Myslím, že třicet dní, ne?"

Zatvářila se mrzutě. "To ano. Původně jsme chtěli především monitorovat zdejší rozhlasové a televizní vysílání. Proto jsme tady stavěli tu síťovou parabolu. Potom se ale ukázalo, že tam žádná televize ani rozhlas nevysílá, a tak nám nezbylo než sem dopravit optické komponenty a udělat z antény zrcadlo. Tím jsme ztratili další tři týdny."

"Aha," řekla jsem. "Takže rádio ani televize tu nevysílá. Třeba tu vůbec žádná civilizace není."

Terpleová se kousla do rtu. "Víme s jistotou, že na té planetě je život. Nebo přinejmenším byl. Je to jedna z planet, kterou v dávné minulosti prozkoumali Heechee. Tehdy se tu setkali s poměrně vyspělými živými organismy – sice primitivními, ale zároveň disponujícími velkým evolučním potenciálem."

"Evoluční potenciál je hezká věc, ale jestli těm organismům k něčemu byl, to můžeme jenom hádat."

Tuhle poznámku přešla bez komentáře. Jen si povzdechla. Potom řekla: "Když už jste kvůli nám vážila takovou dlouhou cestu, měla byste si tady všechno pořádně prohlédnout. Pokud samozřejmě máte chuť."

"A nebudu vám překážet?" řekla jsem.

Pochopitelně, že jsem jim překážela. June Terpleová to nedávala najevo, ale někteří další členové posádky se ani neobtěžovali zvednout hlavu od práce, když mi je Terpleová představovala. Celkem jich tam pracovalo osm. Julia Ibarrurová, Mark Rohrbeck, Humphrey Mason-Manley, Oleg Kekuskjan. Jména těch ostatních mi už vypadla z hlavy. Hypatiá by mi je připomněla, kdybych si na ně potřebovala vzpomenout. Humphrey Mason-Manley byl ten atlet, co si trénoval prsní svaly, když jsem k nim přišla na palubu. Julia, tu jsem poprvé viděla zavěšenou v nosném postroji a obklopenou patnácti nebo dvaceti trojrozměrnými ikonami, s kterými pořád všelijak manipulovala a předělávala je a pak se na ně zamračila a začala je předělávat zase znova. Mně skoro nevěnovala pozornost. Pozdravila mě jenom takovým letmým kývnutím hlavy. Podobně se chovala i většina ostatních. Moje jméno jim podle všeho buď vůbec nic neříkalo, a nebo jim nestálo za to, aby projevovali nějaké emoce. Zvlášť Rohrbeck a Kekuskjan, ti se neprojevovali naprosto nijak, protože spali jako zabití, když jsme k nim s Terpleovou nakoukly. Terpleová si položila ukazovák přes rty. "Třetí směna," řekla šeptem a zatáhla závěsy jejich kójí. Vedla mě pryč. "Za chvíli se vzbudí, až půjdeme jíst. Teď je radši necháme, ať se vyspí. Kromě nich tu je s námi ještě jedna členka posádky. Pojďte, podíváme se po ní."

Cestou k té poslední člence posádky mi Hypatiá šeptala životopisy lidí z Fénixe. Kekuskjan byl obstarožní bisexuální astrofyzik. Rohrbeck byl naproti tomu velice mladý programátor, momentálně v hluboké depresi ze svého rozpadajícího se manželství. A ta poslední členka posádky byla...

Byla Heechee.

To jsem poznala na první pohled. Poznala bych to i bez napovídání. Jak jednou vidíte jednoho Heechee, tak už víte, jak vypadají všichni. Všichni jsou stejní. Vyzáblí jako kostlivci, distingovaní, obličej jako lebka bez masa, paměťový měchýř jim visí mezi nohama, přesně tam, kde by muž-

ský měl mít kulky a ženská neměla mít jaksi nic. Terpleová mi řekla, že tahle se jmenuje Starmindera. Když jsme vpluly k ní do kajuty, právě si tam kreslila nějaké ty jejich prapodivné ikony. Ale jakmile zaslechla moje jméno, hned je nechala zmizet a hrnula se ke mně, aby mi potřásla rukou. "Gelle-Klára Moynlinová, to je u nás v jádru velice známé jméno," informovala mě a pořád mi držela ruku, nejspíš proto, abychom od sebe v tom beztížném stavu neodletěly. "Kvůli Občanským vyslancům paní Moynlinové, víte. Když se u nás ve městě objevila vaše Rebeka Shapirová, nabídli jí pobyt v rodině otce mého manžela. Tam jsem se s ní poprvé setkala. Dozvěděla jsem se od ní mnoho zajímavých věcí o lidských bytostech a přiznám se, že právě díky tomu jsem se hned přihlásila jako dobrovolnice na výzkumnou cestu sem k vám. Ale vy jistě Rebeku znáte líp než já."

Snažila jsem si vzpomenout na Rebeku Shapirovou. Zaplatila jsem cestovní výlohy už pro spoustu lidí od té doby, co jsem založila tuhle nadaci, a Rebeka Shapirová zřejmě odletěla v jedné z prvních várek. Muselo na mně být vidět, že váhám, protože Starmindera hned dodala: "Taková smutná mladá dívenka. Zpívala nám skladby vašeho v reálném čase už mrtvého Wolfganga Amadea Mozarta. Její zpěv byl velice roztomilý. Skoro mě rozesmál."

"Ach ano, tahle Rebeka," řekla jsem, jako kdybych si už vzpomínala, i když jsem pochopitelně neměla o nějaké Rebece ani tušení. Moje nadace koupila letenky do jádra nejméně dvěma nebo třem stovkám takových Rebek a Žanet a Carlosů, co se chtěli stát občanskými vyslanci u Heechee – vesměs proto, že se jejich dosavadní život z nějakého důvodu ocitl v troskách. To je samozřejmé. Kdyby jejich život byl v pořádku, proč by opouštěli místa a lidi, se kterými se už nikdy nesetkají?

Každý přece ví, že v jádru, tak jako v každé černé díře, dochází k dilataci času. Tohle znám z vlastní zkušenosti. Když vám dilatuje čas, znamená to, že každý den uběhnou venku celá staletí a že problémy, které vás trápily, budou opravdu rychle opravdu velmi staré. Dilatace času je mnohem lepší než sebevražda. Když se nad tím zamyslíte, jedná se vlastně o sebevraždu naruby. Je to tak. Ze světa nezmizíte vy, ale zmizí z něj všichni, co vám ztrpčovali život. Ti všichni budou rozpadlí na prach, až se vrátíte.

Vždycky jsem přála svým občanským vyslancům jen to nejlepší. A doufám, že se jim všem podaří dát si životy zase do pořádku. Ale já osobně už o další pobyt v černé díře vůbec nestojím.

Když mi Terpleová představila všechny lidi na palubě Fénixe, už tam prakticky nebylo nic k vidění. V duchu jsem musela uznat, že jsem se s tím proklínáním svých správců rozpočtu dost unáhlila. Terpleová to tam zdaleka neměla zařízené tak marnotratně, jak se mi v první chvíli zdálo. Když nepočítám ty všudypřítomné rostliny (a ty tam byly v první řadě proto, aby čistily vzduch), potom se dá říct, že Fénix byl zařízený docela skromně, skoro spartánsky. Byly tam spací kóje a pár společenských místností. Největší z nich byla ta, do které jsem se dostala, když jsem tam přišla spojovacím průchodem ze své lodi. Kromě téhle místnosti tam bylo ještě cosi jako jídelna – s nádobami na pití, speciálně upravenými pro stav beztíže, a s talíři potaženými síťkou, aby z nich neodlétávalo jídlo. Pak tam byly nějaké místnosti, kde posádka mohla odpočívat. Poslouchat hudbu, nebo se bavit virtuální realitou. Nic zvláštního. Zbytek byly jen samé sklady zásob a samozřejmě také stroje, přístroje a nástroje, které společnost Fénix potřebovala ke splnění svého poslání. Hardware mi Terpleová neukazovala. Ani nemohla. Hardware spadá do kompetence lodního mozku a je hermeticky uzavřený tam, kde mu hrozí nejmenší riziko poškození. I kdyby někdo byl takový blázen, aby všechny ty uzávěry otevíral, stejně by mu to nebylo nic platné, protože člověk se v těch věcech ani při nejlepší vůli nevyzná.

Terpleová trvala na tom, že si s ní musím vypít aspoň šálek čaje – přesněji řečeno kapsli čaje. Pily jsme ho tím způsobem, že jsme jednou rukou držely kapsli a druhou rukou jsme se držely madla. Terpleová mi řekla: "Tak to je vlastně všechno, Kláro. Ne, počkejte. Ještě jsem vám nepředstavila náš lodní mozek, viďte? Hansi, pozdrav paní Moynlinovou."

Hluboký, příjemný mužský hlas řekl: "Dobrý den, paní Moynlinová. Vítám vás na palubě. Všichni jsme se na vaši návštěvu velmi těšili."

Odpověděla jsem mu na pozdrav, ale dál jsem se s ním nebavila. Nerada mluvím s umělou inteligencí, tedy kromě své vlastní, samozřejmě. Dopila jsem čaj, zastrčila jsem prázdnou kapsli do odpadkového kontejneru a řekla jsem: "No, už vás nebudu zdržovat. Stejně se teď musím na chvíli vrátit do své lodě."

Terpleová jenom pokývala hlavou. Nezeptala se proč. "Asi za hodinu budeme večeřet. Když dovolíte, ráda bych vás pozvala. Hans je moc dobrý kuchař."

Tohle byl asi nejlepší nápad za celý dlouhý den, a tak jsem řekla, že by to bylo báječné.

Terpleová mě doprovodila až ke spojovacímu terminálu. Cestou se na mě krátce podívala koutkem oka. "Víte," řekla, "je škoda, že to vybouchlo s tím sledováním rádia a televize. Ale to přece neznamená, že Krabijci nevytvořili nikdy žádnou civilizaci. Kdyby někdo chtěl monitorovat rozhlasové a televizní vysílání na Zemi dřív než ve dvacátém století, taky by odešel s prázdnou. A přitom už dávno předtím u nás existovala dost vyspělá, rozvinutá civilizace."

"Já vím, June."

"Hm." Odkašlala si. "Nebude vám vadit, když se vás ještě na něco zeptám?"

Já jsem řekla: "Samozřejmě, že nebude." Řekla jsem to takovým tónem, aby pochopila, že se mě sice může zeptat, na co chce, ale že záleží jen a jen na mně, jestli jí odpovím a jak jí odpovím.

"No... Vy jste investovala balík peněz do rozjezdu naší společnosti a neměla jste žádnou záruku, že tady Fénix opravdu najde civilizaci, která zanikla, když se z místního slunce stala supernova. Mně pořád vrtá hlavou, proč jste to udělala."

Odpověď mohla být celkem jednoduchá. K čemu by to bylo, být jednou z nejbohatších žen ve vesmíru, kdybych si se svými penězi občas neužila trochu radosti a rozptýlení? Ale takhle jsem jí neodpověděla. Řekla jsem jenom: "Co jiného bych měla dělat než tohle?"

KAPITOLA III.

Je fakt, že jsem nemusela dělat zrovna tohle. Nabízela se mi spousta jiných věcí. Ale ty většinou nebyly tak lákavé a zajímavé.

Opravdu lákavá – tedy pro mě – byla v tu chvíli jenom jedna z nich, a to podívat se na svůj malý, útulný ostrůvek v Polynésii, blízko Tahiti. Jedině tam se cítím doma. Je to

nádherné místo, zvlášť poté, co jsem si ho zařídila podle svých představ. Žije na něm prakticky celá má širší rodina, a když jsem dlouho na cestách, tak mi vážně chybí.

Jsou tady samozřejmě další věci. Můžu strávit nějakou tu chvilku s Billem Tartchem, nebo s někým podobným, jako je Bill Tartch. I když jemu se jen tak někdo nevyrovná. Bill je skutečný drahoušek, asi nejlepší z těch, co znám. Nebo si můžu kupovat různé maličkosti, které člověku zpříjemňují život. A nebo můžu prostě jenom testovat, co všechno zvládne síla mých peněz. Čili, sečteno a podtrženo, mám vždycky před sebou fůru možností a fůru času. A to ani nemluvím o tom, kolik možností a času bych před sebou měla, kdybych se od Hypatie nechala přesvědčit, abych se stala nesmrtelnou.

Jsem namouduši hloupá, když se mi někdy zdá, že před sebou nemám vlastně nic.

Když jsem se vrátila k sobě do lodě, Hypatiá už na mě čekala v celé své simulované kráse. Hověla si na gauči s nohama nataženýma v římském stylu, oblečená do volných, splývavých šatů z pátého století.

"Tak jak jsi spokojená se svou investicí?" zeptala se vlídně.

"Za chvilku ti to povím," řekla jsem. Rychle jsem vklouzla na záchod a zavřela jsem dveře. Je pravda, že zavírání dveří nemá prakticky žádný smysl, protože Hypatiá mě může pozorovat na kterémkoliv místě na lodi (a bezpochyby mě pozoruje). Pokud ale umělá inteligence mluví a vypadá jako člověk, chci po ní, aby aspoň simulovala dodržování nejzákladnějších pravidel lidského chování.

Odskočit si na záchod, to byl, přiznám se, hlavní důvod, proč jsem tak rychle opustila Fénixe. Neumím si totiž představit, jak bych čurala v beztížném stavu, na těch příšerných toaletách, co tam měli. Hypatiá se stará, abych i na záchodě měla veškeré pohodlí, včetně gravitace. Kromě toho ji znervózňuje, když používám jinou toaletu než tu, kterou mám na své lodi. Je nejradši, když může prozkoumat všechny moje výměšky, aby zjistila, jestli náhodou nejsem nemocná.

Právě tohle určitě dělala celou dobu, co jsem byla na záchodě. Když jsem vyšla ven, seděla na gauči, pořád ve stejné pozici, jako kdyby se ani nepohnula, ale řekla mi: "Opravdu tam chceš jít na večeři?"

"Jistě. Proč ne?"

"Máš trochu zvýšenou hladinu polyglyceridů. Bylo by nejlíp, kdybych ti něco uvařila já tady na lodi."

Takovou neomalenost nikdy nenechám jen tak. "June Terpleová říkala, že Hans je lepší kuchař než ty."

"Říkala, že je dobrý kuchař, nic víc," opravila mě Hypatiá. "A to jsem já také. Ostatně, jsme s Hansem v kontaktu, takže kdyby tě zajímaly nějaké podrobnosti o posádce..."

"Ne, posádka mě nezajímá. Ale Starmindera mi vyprávěla o nějaké Rebece Shapirové. Nevíš, prosím tě, co byla zač?"

"Lodním mozkům nepřísluší ukládat do paměti podobná data, Kláro," řekla Hypatiá s pohoršeným výrazem v očích. "Nicméně..."

Protější kout haly vzápětí zakryla bílá plocha, na které se hned objevila dívčí tvář. Současně s tím mi Hypatiá začala odříkávat stručný životopis Rebeky Shapirové. Rebeka byla mladá, začínající operní zpěvačka, dramatický soprán se skvělou budoucností – až do chvíle, kdy při letecké katastrofě utrpěla těžké zranění hrtanu. Ten se doktorům sice podařilo dát do pořádku, ale ne tak dobře, aby mohla zpívat "Královnu noci" stejně jako předtím. Všechno, o čem snila, se jí zhroutilo, a tak se obrátila na mou nadaci. "Nějaké další otázky?" zeptala se mě Hypatiá.

"Ne, o Rebece už ne, ale docela by mě zajímalo, proč svému lodnímu mozku říkají Hans."

"To byl nápad Marka Rohrbecka. Pojmenoval ho po nějakém počítačovém průkopníkovi z dávných dob. Ale na jméně nezáleží, nebo ano? Proč ses vlastně rozhodla říkat mi Hypatiá?"

"Protože Hypatiá Alexandrijská byla mazaná mrcha s přebujelým sebevědomím," odpověděla jsem jí. "Zkrátka něco podobného jako ty."

"Chm," zareagovala.

"A zároveň to byla taky první žena, která uspěla na poli vědy," dodala jsem rychle, abych si ji usmířila, protože jinak by s ní nebylo k vydržení.

"To je nesmysl," opravila mě, pořád ještě dost rozmrzele. "Byla první, o které se to ví. Jenže kolika ženám před ní okolnosti nedovolily uplatnit svůj talent? Ženy v tom vašem světě z masa a krve měly odjakživa jen málo možností, jak se realizovat."

"O tobě se přece říkalo, že jsi navíc krásná," připomněla jsem jí. "Takže jsi možností, jak se realizovat, měla až dost. Ale umřela jsi jako panna."

"Vybrala jsem si prostě vlastní cestu, Kláro. Ani ta dřívější Hypatiá se příliš nestarala o nějaké tělesné žádosti a potřeby. A mimochodem neumřela. Byla brutálně zavražděna. V roce 450 po Kristu. Bylo nepříjemné, studené, deštivé jaro a ta horda pomatených mnichů mě doslova roztrhala na kusy. A to jen kvůli tomu, že jsem nebyla křesťanka. Ale to přece víš," řekla nakonec. "Nechala jsi rekonstruovat moji identitu. Z toho plyne, že jsi o mně musela něco vědět už předtím. Jinak by sis pro svůj lodní mozek vybrala někoho jiného."

Když řekla tohle, neubránila jsem se úsměvu. "To pořád můžu," poznamenala jsem. "Co takhle třeba Johanku z Arku?"

Hypatiá se štítivě otřásla při pomyšlení, že ze ctihodné, bohůbojné římské pohanky udělám křesťanskou fanatičku, a radši rychle změnila téma: "Nechtěla bys už zavolat panu Tartchovi?"

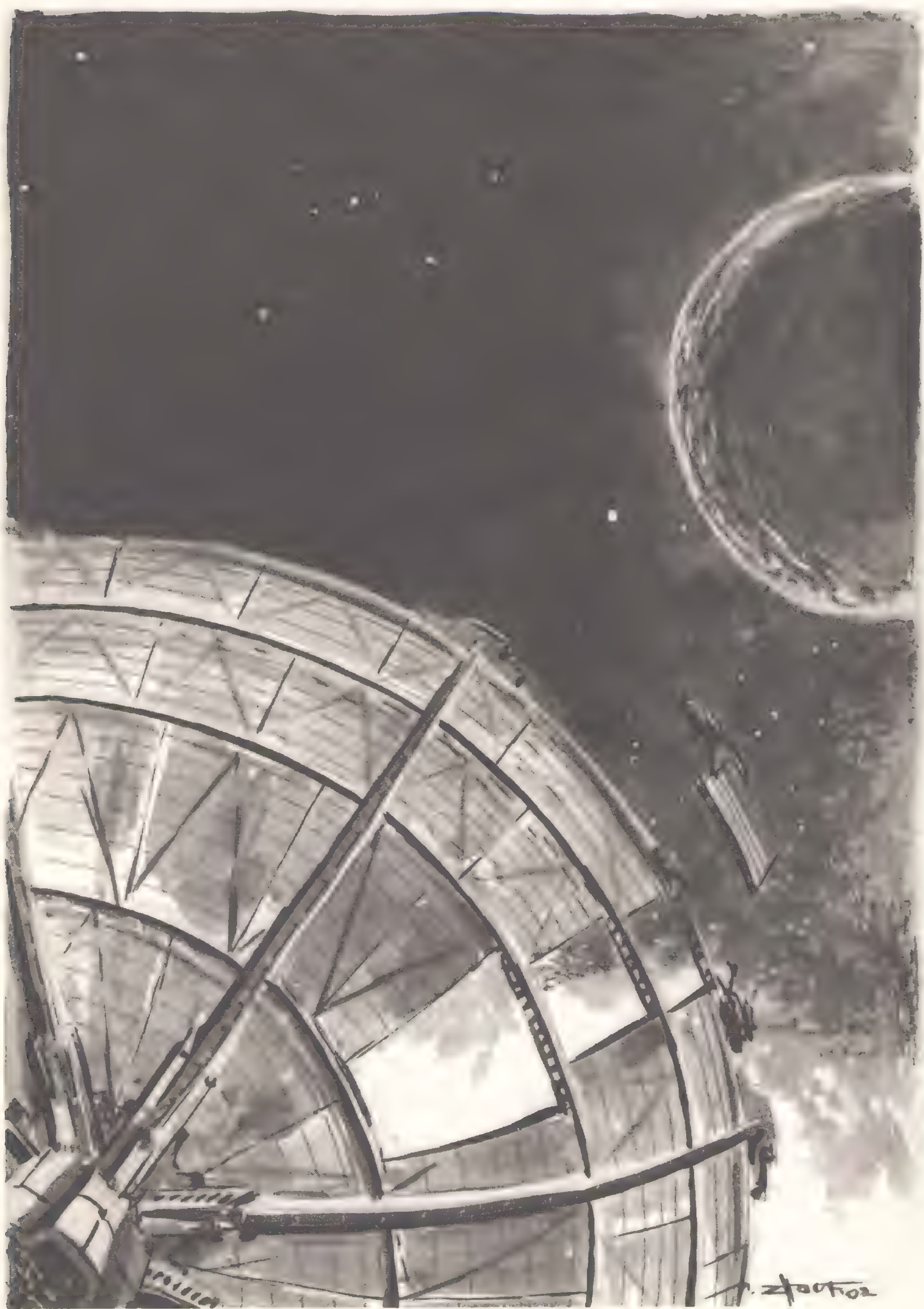
Po pravdě řečeno, chtěla jsem a nechtěla. Chystala jsem se s Billem Tartchem probrat jednu velice důležitou věc, ale ještě jsem se na takový rozhovor necítila připravená, a tak jsem zavrtěla hlavou. "Teď bych spíš chtěla mít další informace o lidech tam z té planety, když už jsme si je pro sebe na pár dní vzkřísili k životu. Máš o nich něco z análů Heechee, co jsem ještě neviděla?"

"To se vsaď. Mám toho víc, než by bylo zdrávo vidět."

"No tak mi něco z toho ukaž."

"Jak si přeješ. Ty jsi šéfka," řekla mi a hned vzápětí zmizela i s celou vstupní halou a já jsem najednou stála na skalním výběžku a dívala jsem se dolů do sluncem zalitého zeleného údolí, kterým právě procházela nějaká prapodivná, komicky vyhlížející zvířata.

V tomhle byl největší rozdíl mezi mými simulacemi a simulacemi na Fénixu. Ty moje sice stojí víc, ale jsou reálnější. Jejich byly dost dobré k pracovním účelům. Člověk s nimi viděl všechno, co bylo potřeba. Jenže já jsem se svou simulací mohla mít pocit, že jsem přímo na místě, o které jsem se zajímala. Součástí simulace byl kompletní

senzorický systém, takže jsem se mohla dotýkat věcí kolem sebe a čichat k nim stejně dobře jako je vidět a slyšet. Když jsem tam stála, hrál si s mými vlasy teplý vánek a v nose jsem cítila slabý zápach kouře. "Hypatie?" řekla jsem překvapeně. "Oni už používají oheň?"

"Ne, tihle ještě ne," zašeptala mi Hypatiá do ucha. "To jen tam v těch horách za tebou něco zapálil blesk při té velké bouřce."

"Při jaké bouřce?"

"Při té, co zrovna skončila. Ty necítíš ve vzduchu to vlhko?"

Nahoře na skále už žádné vlhko cítit nebylo. Nad hlavou mi sálalo obrovské žhavé slunce. Kameny kolem mě už stačilo vysušit, ale pode mnou, na úpatí skály, ještě pořád z tmavě zeleného listí nějakých plazivých rostlin odkapávala voda. Když jsem se ohlédla, opravdu jsem na úbočí jedné vzdálené hory uviděla šedočerný ostrůvek spálené vegetace.

Údolí ovšem bylo zajímavější. Skupinky stromů, nebo něčeho, co se stromům velmi podobalo. Stádo velkých chundelatých zvířat, připomínajících svým vzhledem kodiaka, nicméně očividných vegetariánů, protože všichni pečlivě oškubávali čelistmi listí na stromech. Dvě řeky. Jedna úzká, prudká, s vodopády a peřejemi. Ta se řítila dolů z hor po mé levici a v údolí se vlévala do širší, pomalejší řeky, která přitékala zprava a společně s ní pak tvořila mohutný proud, který se valil středem údolí. Na břehu jsem zahlédla pár dalších huňatých tvorů, ještě o poznání větších a spásajících veškerou vegetaci okolo sebe. Byl to vážně zajímavý pohled. Trochu mně to připomínalo americkou prérii nebo africkou step – tedy samozřejmě takovou, jaká byla, než ji naši předkové zpustošili k obrazu svému.

Nejzajímavější z celé simulace byla smečka asi deseti predátorů, kteří pár set metrů ode mě kroužili kolem něčeho, co jsem pořád nemohla rozeznat. Ukázala jsem tím směrem a zeptala jsem se Hypatie: "Ti lovci, to jsou oni?" A když odpověděla, že ano, řekla jsem jí, ať mi je ukáže zblízka.

Z bezprostřední blízkosti pak byli dobře vidět jak oni, tak jejich kořist. Tou byla zvířata podobná divokým prasatům. Tedy – podobná – pokud si dokážete představit divoké prase s dlouhýma, hubenýma nohama a dlouhatánským huňatým ocasem, jaký má veverka. Byla to zřejmě samice s mláďaty. Cenila zuby a oháněla se rypákem do všech stran. Pod břichem se jí choulila trojice podsvinčat. Mě ale víc než kořist zajímali lovci. To byli v podstatě primáti. Když říkám v podstatě, tak tím myslím, že měli opičí tváře a krátké ocasy. Jinak ale ničím nepřipomínali žádného primáta, jaký kdy žil u nás na Zemi. Především proto, že tihle měli šest končetin. Čtyři jim sloužily jako nohy a zbylé dvě, s trochou nadsázky, jako ruce. V těch drželi poměrně velké a ostré úlomky kamenů. Nejspíš se jim zdálo, že právě zaujali ideální pozice, protože najednou začali ty kameny zuřivě házet po své kořisti.

Samice neměla šanci. Během pár okamžiků se dvě její mláďata skácela k zemi a ona se s tím zbylým musela dát na útěk. Dlouhý huňatý ocas jí létal ze strany na stranu jako metronom. Podsvinče běželo kousek za ní a snažilo se švihat ocasem ve stejně rychlém tempu jako jeho matka. Šestinozí predátoři je nepronásledovali. Neměli důvod. Už získali to, kvůli čemu šli na lov.

Nebyla to hezká scéna.

Já moc dobře vím, že v přírodě zkrátka jsou zvířata, co se živí masem jiných zvířat, a nejsem žádná sentimentální husa. Konečně – sama si občas dám steak. (A netrvám na tom, aby byl uměle kultivovaný v potravinářské výrobně.) Ale to neznamená, že se mi musí líbit pohled na to, co se před půlmilionem roků odehrálo v té mimozemské stepi. Protože jedno z těch mláďat bylo ještě živé, když ho ty vlčí opice začaly žrát. A křičelo tak srdceryvně, až mi naskakovala husí kůže.

Přiznám se, že mě vůbec nemrzelo, když Hypatiá přerušila simulaci a oznámila mi, že pan Tartch nečekal, až mu zavolám, a ozval se sám.

Prakticky celá moje konverzace s Billem Tartchem se tak či onak týká sexu. Bill se v tom smyslném žvatlání přímo vyžívá. Já nijak zvlášť. A tak se snažím, aby mluvení bylo mezi námi co nejmíň. Základní fakta, která mi sdělil, spočívala vesměs v tom, že se mu po mně stýská a že vypadá stejně dobře jako vždycky (tohle samozřejmě neříkal, to jsem viděla na obrazovce). Bill není moc vysoký a není ani vyloženě krásný. Ale je dobře stavěný a má neodolatelný rošťácký úsměv. Řekl mi, že dorazí na Fénixe tak za dva dny. To byla, myslím, jediná skutečná informace, kterou jsem se od něj dozvěděla během celé té čtvrthodiny, co mezi námi létaly informační kondenzáty po trase dlouhé spoustu světelných let. Zbytek hovoru byl víc než soukromý. Když jsme skončili, měla jsem nejvyšší čas se oblékmout a jít na večeři s posádkou Fénixe.

Hypatiá byla jako obvykle hned několik kroků přede mnou. Probrala můj šatník a nařídila robotům, aby mi připravili úzké elegantní kalhoty, jako stvořené pro tuhle příležitost. Byly mnohem lepší než sukně, protože tu jsem si tam každou chvíli musela přidržovat, aby se mi nezvedla až bůhvíkam. Na krk místo perel, co mi pořád poskakovaly po obličeji, nechala připravit široký zlatý pásek. Všechno vybrala dobře, to je tedy pravda. Ale když jsem začala s oblékáním, neodpustila si zase jednu z těch svých dobrosrdečným hlasem položených otázek: "Pan Tartch ti chtěl poděkovat, že?"

Tenhle tón znám. Ten mi se stoprocentním úspěchem zvedá žluč. "Za co?"

"No přirozeně za to, jak jsi podepřela jeho kariéru," řekla a tvářila se při tom jako neviňátko. "Byl skoro na dně, když jste se seznámili. Je tedy logické, že ti vyjadřuje svou vděčnost."

"Ty si nedáš pokoj, viď," odsekla jsem. Natáhla jsem si punčochy, zdobené drahými kamínky. Abych pravdu řekla, mám čím dál silnější pocit, že se Hypatiá ve své simulaci nějak moc zabydluje a začíná všechno brát až příliš osobně. A tentokrát navíc byla strašně nespravedlivá. Já nemám zapotřebí si chlapy kupovat. Bože. Já je od sebe ani nestačím odhánět! A že se starám, aby se jim, až se rozejdeme, dařilo finančně trochu líp než před naším seznámením? No a? Co je na tom? Bill se zkrátka dostal ve své kariéře do takového bodu, kdy v ní člověk nemůže dál pokračovat bez podpory někoho vlivného v zákulisí.

Ale o tom se přece nebudu bavit s lodním mozkem. "Víš co? Mluv o něčem jiném, a nebo zavři zobák," řekla jsem jí.

"Jak si přeješ, má drahá. Budeme mluvit o něčem jiném. Třeba o Krabijcích. Líbili se ti?"

Odpověděla jsem po pravdě: "Moc ne. Jejich způsob stolování je pěkně nechutný."

Hypatiá se uchichtla. "Máš nějaký slabý žaludek, Kláro. Myslíš si, že jsou horší než tvoji vzdálení předkové? Já bych neřekla, že si takový Australopithecus robustus lámal

hlavu s tím, jestli se jeho večeře baví při hostině stejně dobře jako on."

A zas to bylo tady. Stará známá písnička. "Ten žil kdovíkdy, Hypatie."

"Tamti Krabijci také, má milá. Zvířata jsou prostě zvířata. Jediný rozdíl je v tom, že ty teď můžeš ten odporný řetězec vzájemného vraždění opustit a stát se..."

"Ještě ne," řekla jsem, tak jako už mnohokrát předtím.

To, k čemu mě Hypatiá přemlouvala, bylo zakonzervování mé osobnosti. Znamenalo by to, že bych opustila tělo se všemi jeho bolestmi a trápeními a stala bych se čistou, hardwarem uchovávanou inteligencí. Nebyla bych první, kdo to udělal. Stala bych se něčím, jako je Hypatiá. I když v jejím případě nejde o skutečnou osobnost, ale o více méně přesný odhad toho, jaká mohla být, když ještě žila ve svém těle.

Tyhle představy mě na jedné straně děsily, ale na druhé přitahovaly. Já netvrdím, že mě život vždycky jenom těšil a uspokojoval. Přesto se nikdy nestalo, že bych chtěla umřít. A kdybych přistoupila na to, co mi nabízela Hypatiá, nemusela bych umřít nikdy.

Ale k takovému kroku jsem ještě nebyla připravená. Chtěla jsem udělat ještě pár věcí, které může udělat člověk z masa a kostí, a ne osoba zakonzervovaná do hardwaru. V první řadě jsem odmítala opustit tělo, dokud ho nepoužiju k tomu, k čemu se ženské tělo pořád hodí ze všeho nejlíp. Jenže k tomu jsem si potřebovala najít muže. A já si nebyla vůbec jistá, že Bill Tartch je přesně ten, koho hledám.

Když jsem se konečně dostala zpátky do mateřské lodě společnosti Fénix, všichni na palubě se tvářili nějak jinak než předtím. Vypadali jako spiklenci, kteří se na něco hrozně těší. "Už máme pohromadě dvacet procent optických komponentů," hlásila mi Terpleová nadšeně. "Chcete se podívat?" Ani nečekala, až odpovím, a hned vyhrkla povel: "Hansi! Ukaž nám tu planetu."

Osvětlení se ztlumilo a před námi se objevila modrobílá koule, jakoby zavěšená ve vzduchu, tak deset metrů od nás. Nebyla větší než moje hlava. Polovina koule se ztrácela ve stínu a polovina byla ozářená světlem, dopadajícím na planetu odněkud zprava, ze slunce, které na simulaci nebylo vidět. Vzadu za planetou se vynořil srpek měsíce. Zdál se být menší než Měsíc u naší Země, a pokud na něm byly krátery a moře, pak jsem je nebyla schopná rozeznat. Na samotné planetě jsem rozeznávala jenom velikánský oceán a jeden jediný, poměrně malý kontinent na denní polokouli. Terpleová se nějakým nenápadným pokynem postarala o to, aby osvětlení ve velké místnosti zhaslo úplně. Teprve pak jsem si všimla, že mnohem větší pevnina, nebo pevniny, musí být na noční polokouli, protože tam byla tma posetá drobnými kvítky světla. Zjevně umělého světla. Světla, jaké obvykle svítí ve městech.

"Vidíte, Kláro?" zajíkala se Terpleová samou radostí. "Města! Civilizace!"

KAPITOLA IV.

Lodní mozek Fénixe opravdu vařil výborně. Růžoví garnáti chutnali jako čerstvě vylovení z moře. Po nich přišlo na řadu fritto misto, taky výtečné, pak jemně kořeněné rizoto a nakonec fíky s krémem jako dezert. Všechno to bylo báječné. A nebo nám to možná jen připadalo báječné, protože jsme si všichni oddechli, když se ukázalo, že cesta sem nebyla zbytečná.

Jediné, co jsem při večeři postrádala, bylo víno. K jídlu se podávaly jen kapsle s džusem z tropického ovoce. June Terpleová si všimla výrazu v mé tváři, když jsem ten džus poprvé ochutnala. "Zatím tu máme zákaz pití alkoholu. Něco ostřejšího si dáme, až bude všechno hotové," řekla napůl omluvně, napůl pobaveně. "Pro vás by ale Hans mohl něco sehnat, kdybyste chtěla."

Zakroutila jsem zdvořile hlavou. Hned mě napadlo, že Hypatiá musela Hansovi určitě vykládat, jak se občas ráda napiju. Určitě. Lodní mozky spolu pořád o něčem klábosí. Zvlášť ty vyspělejší, se simulací osobnosti, jako je Hypatiá a Hans. Z pohledů u stolu bylo zřejmé, že se o mně posádka Fénixe dozvěděla hromadu klepů. Bylo to zřejmé nejen z pohledů, ale i z konverzace při jídle. Ta byla živá, uvolněná, všichni mluvili o všem možném i nemožném – s jedinou výjimkou. Nikdo se ani slovem nezmínil o místní černé díře, nebo o černých děrách jako takových.

Byla to příjemná, klidná večeře. Trochu ji rušily jen odchody jednotlivých členů posádky, kteří se čas od času na chvíli vytráceli z jídelny, aby se podívali, jak si vedou roboti při spojování komponentů zrcadla do jednolité, dokonale hladké parabolické plochy o průměru pěti set kilometrů. Nejspíš to nebylo nutné, protože Hans nepřetržitě bděl jak nad montáží zrcadla, tak nad vším ostatním, co se dělo uvnitř i mimo lodě, nicméně svědčilo to o tom, že Terpleová má disciplínu na lodi pevně v rukou. Při večeři zazněla spousta narážek a vtipů, kterým bych nerozuměla, protože se týkaly vztahů uvnitř posádky. Ale ani to nebyl problém. Hypatiá mi hned šeptala do ucha náležitě podrobné vysvětlení.

Mluvilo se například o stesku po domově a Oleg Kekuskjan žertem – přesně cíleným žertem – utrousil, že někteří se tu výborně baví a na stesk po domově nemají ani pomyšlení. Tou poznámkou prý chtěl popíchnout Humphreyho Masona-Manleyho. "Ten už tady stačil zamotat hlavu Terpleové, Julii i Kekuskjanovi. A všichni tři na něj teď žárlí," informovala mě okamžitě Hypatiá.

Julia (tedy Chůů-lia) Ibarrurová byla tlustá, věkem sešlá Peruánka inckého původu. Bývalá učitelka. Při večeři pořád roztouženě vyprávěla Starmindeře, jak strašně ráda by se, ještě než umře, podívala do jádra. Šíleně ji popudilo, když se dozvěděla, že jsem nikdy nebyla v Machu Picchu. "A to říkáte, že jste procestovala celou galaxii? A nikdy jste si nenašla čas na jeden ze skutečných divů světa?"

Do všeobecného veselí kolem stolu nezapadal jen zamlklý Mark Rohrbeck. Ten se mezi fíkovým dezertem a kávou tiše omluvil a odešel skoro na půl hodiny pryč z jídelny. "Zas volá domů," řekl Mason-Manley a Hypatiá, největší drbna v galaxii, hned vzápětí přispěchala s podrobnostmi: "Snaží se přemluvit svou ženu, aby nepodávala žádost o rozvod. Ale na ni to moc nezabírá."

Když jsme pili kávu, Terpleová něco zašeptala. Něco, co slyšel jenom Hans. Bezprostředně poté zmizela čelní stěna jídelny ve tmě, do které za pár okamžiků vplula simulace planety. Byla o poznání větší než předtím. Terpleová zas něco zašeptala a trojrozměrný obraz se zvětšil. Zakrýval skoro celou stěnu. Působilo to tak věrohodně, až jsem měla pocit, že se řítíme dolů, k té planetě, a dostala jsem závrať.

"Tohle už bude dvou- nebo tříkilometrové rozlišení," řekla Terpleová hrdě.

To znamenalo, že rozeznáme jednotlivá pohoří a pobřežní čáry a oblačnost, nic víc. Obraz planety měl zase

jednu polovinu koule tmavou a jednu světlou. (Tak to samozřejmě muselo být. Planeta, kterou náš optický systém snímal, sice rotovala, ale její relativní pozice vůči slunci byla pořád stejná.) Když jsem si ho prohlížela, jedna věc mi na něm připadala divná. Ukázala jsem prstem na dolní část koule: "Tam vlevo, to je oceán? Myslím v té tmavé části. Protože tam žádná světla nesvítí."

"Ne, to je pevnina. Ale zřejmě tam bude příliš studené klima, takže je neobydlená. Tohle není úplně ideální záběr, víte. Jsme asi dvacet stupňů jižně od rovníku, a tak vidíme jižní pól, ale nevidíme sever planety. Nic, co by, dejme tomu na zeměkouli, bylo severněji než Skotsko a jih Aljašky. Ale vy jste ještě neviděla Hansův glóbus, že ne? Hansi, ukaž nám ho."

Uprostřed místnosti se hned objevila pomalu rotující koule. Vypadala úplně stejně jako glóbus, který měl můj dědeček v obývacím pokoji. Rovnoběžky a poledníky, všechno jak se patří. Jenom pevniny byly nějak podivně nakreslené. "Odvodil jsem ho od starých záznamů Heechee, které nám dala k dispozici Starmindera," informoval mě Hans svým hlubokým hlasem. "Ale kontinentům jsme dali svoje vlastní názvy. Teď například vidíte světadíl, který se skládá ze dvou téměř kruhových částí, spojených velice tenkou šíjí. Celé dohromady to připomíná činku. A tak mu doktorka Terpleová začala říkat Činka. Pro přesnost jsme si ho rozdělili na Východní Činku a Západní Činku. Pánvička říkáme tomuhle světadílu s tím dlouhým úzkým poloostrovem na jihozápadě. A ten, co se před vámi teď objevuje, ten dostal jméno Burák, protože..."

"Já vidím proč," řekla jsem. Prostě připomínal burák. Hans byl dostatečně vnímavý, aby z tónu mého hlasu vycítil, že mě ta zeměpisná (planetopisná?) přednáška začíná unavovat. Ale Terpleová nejspíš tak citlivá nebyla. "Pokračuj, Hansi," řekla rázně, když se Hans na chvíli odmlčel. A tak Hans pokračoval.

Nechtěla jsem být nezdvořilá ke svým hostitelům a vyslechla jsem si ten sáhodlouhý výčet kontinentů, ostrovů a ostrůvků až do konce. Ale tou dobou už byla u konce i má trpělivost. "No, jsem ráda, že jsem tu s vámi poseděla," řekla jsem a rozepnula jsem si popruhy, kterými jsem byla připoutaná k židli u stolu. "Díky za večeři, June, ale myslím, že bude lepší, když vás teď nechám v klidu pracovat. Konečně, během těch pěti dnů se určitě ještě uvidíme."

Při té větě se všichni kolem stolu začali tvářit nechápavě. Terpleová si odkašlala. "Víte, Kláro, celých pět dnů tu být nemůžeme," řekla s rozpačitým, shovívavým úsměvem. "Asi vás špatně informovali. Pátý den už musíme letět pryč, aby nás nezasáhla exploze supernovy."

Já jsem úplně zkameněla. Jednou rukou jsem držela ubrousek, který jsem právě zastrkovala zpátky do kroužku na stole, druhou jsem se přidržovala madla u stěny. "Ve vašich podkladech nic takového nebylo, to vím jistě. Proč jste se o tom ani nezmínila?"

"Myslela jsem, že to je samozřejmé," řekla Terpleová, už bez úsměvu. "V momentě, kdy hvězda začne kolabovat, musíme všechno sbalit a vypadnout. Bude to tady moc nebezpečné."

Jestli něco nesnáším, tak překvapení od lidí, co pro mě pracují. Podívala jsem se jí do očí. "Jak to může být nebezpečné, když reálně to je šest tisíc světelných let od nás?"

Terpleová trvala na svém. "Nezapomeňte, že nesu odpovědnost za tuhle loď a za posádku. Umíte si vůbec představit, co je to supernova, Kláro? To je něco neuvěřitelně obrovského. V roce 1054 ji astrologové v Číně pozorovali i za denního světla celý červenec. A to neměli takové dalekohledy, jaké teď máme my."

"Tak si vezmeme sluneční brýle."

Terpleová energicky zakroutila hlavou. "Odletíme a dost. Tady přece nejde jenom o světlo. Ta věc ještě teď, šest tisíc let po výbuchu, produkuje záření ve všech oblastech elektromagnetického spektra, od mikrovln až po rentgenové paprsky. Jenom blázen by tady zůstal, aby viděl, jak to vypadalo v epicentru, když explodovala."

Čistila jsem si zuby. Hypatiá mi stála za zády a povídala: "To, co říká Terpleová, je pravda. V místě výbuchu supernovy se všechno roztaví na kaši."

Já jsem neodpověděla, a tak Hypatiá zkusila jinou taktiku. "Ten Mark Rohrbeck vypadá dobře, viď? Má teď v hlavě zmatek kvůli tomu rozvodu, ale stejně si myslím, že se mu líbíš."

Zvedla jsem oči a podívala jsem se na ni v zrcadle. Stála tam, vyšňořená do kompletní simulace, opřená o rám dveří koupelny, a usmívala se. "Vždyť mu je polovička let co mně," namítla jsem.

"To ne, Kláro," opravila mě. "Čistě matematicky to je necelá třetina. Ale co na tom záleží? Hans mi ukázal jeho soubory. Geneticky je čistý, tedy v rámci organických možností. Chceš se podívat?"

"Ne." Skončila jsem s čištěním zubů a otočila jsem se ke dveřím. Hypatiá mi ustoupila z cesty, jako kdybych nemohla normálně projít skrz ni.

"Když ne, tak ne," řekla. "Chtěla bys něco k jídlu? Nebo skleničku na dobrou noc?"

"Chtěla bych spát. Teď hned."

Povzdechla si. "Taková ztráta času. Dřív nebo později mi stejně dáš za pravdu a rozloučíš se s tím absurdním tělem. Tak proč čekat? Jako simulace můžeš dělat totéž, co děláš teď, jen v lepších–"

"To stačí," odsekla jsem. "Teď nechci dělat nic. Jenom ležet v posteli a snít o milenci, který za mnou letí v kosmickém korábu a chystá se mě obejmout. Tak buď tak laskavá a běž pryč."

Simulace se rozplynula ve vzduchu a její "Přeji dobrou noc" už ke mně dolehlo odněkud zprázdna. To samozřejmě neznamená, že Hypatiá doopravdy odešla. Vždycky jen předstírá, že to udělala. A předstírá to velmi důsledně. Ještě se nestalo, aby mi nějakým způsobem dala znát, že ví, co dělám v soukromí své ložnice.

Upřímně řečeno, vůbec jsem neměla v úmyslu snít o Billovi Tartchovi. Kdybych byla tak romantická, mohla bych samozřejmě počítat vteřiny, které zbývají do chvíle, kdy zas uvidím svou jedinou lásku. No, abych nežvanila, trochu romantická jsem. Zvlášť když se takhle pěkně natáhnu do té svojí velké kruhové postele a hned automaticky sahám po někom, koho bych se dotkla, a nikdo tam není. Žádné teploučké mužské tělo, ke kterému se vždycky tak ráda přitulím, když usínám. O takových chvilkách se doopravdy krásně sní. Ale na druhé straně, když mužské tělo není nablízku, tak to zároveň znamená, že vám v noci nebude nikdo chrápat do ucha, mlátit kolem sebe rukama a mluvit na vás, když se ráno choulíte nad šálkem kávy a nechcete nic víc než si v klidu sníst kousek grapefruitu.

Tyhle povzbudivé myšlenky – vážně povzbudivé – na mě ale tentokrát vůbec nezabíraly. Jakmile jsem položila hlavu na polštář, všechna ospalost byla tatam.

Nespavost je další chyba lidského těla, která Hypatii velmi znechucuje. Já bych se přirozeně nemusela nespavostí trápit. Hypatiá se stará, aby lékárnička v mojí koupelně byla dobře zásobená vším, co nedokonalá bytost z masa a krve může potřebovat uprostřed noci, a to včetně půltuctu různých druhů tablet na spaní. Ale já mám na nespavost lepší recept než prášky. Odklopila jsem kryt manuálního ovládacího panelu na svém nočním stolku. Ruční ovládání používám vždycky, když potřebuju udělat něco sama, bez Hypatie. Otevřela jsem adresář a našla jsem si to, co jsem chtěla vidět.

Chtěla jsem vidět svůj ostrov.

Jmenuje se Raiwea (to se správně řekne Ra-ii-ua-u, s přízvukem na třetí slabice, tak jak to říkají Polynésané) a je to jediné místo ve vesmíru, po kterém se mi stýská, když ho opustím. Není moc velký. Pár tisíc hektarů obyčejné, sluncem vysušené země. Ale rostou na něm palmy a chlebovníky a je tam nádherná laguna, příliš mělká na to, aby se do ní mohli dostat žraloci z hlubších vod za pobřežním rifem. To všechno jsem si koupila. A nechala jsem tam postavit vesničky s krásnými malými bungalovy, které mají krásné malebné střechy z imitace palmových listů. Uvnitř je pochopitelně vodovod a elektřina a klimatizace a všechno ostatní, co je potřeba k pohodlnému životu. A jsou tam dětská hřiště a hřiště na baseball a fotbal a další sporty, při kterých si parta mladých lidí může vybít přebytečnou energii. Kromě toho je na ostrově potravinářská výrobna, hezky schovaná na mořském dně. Ta nepřetržitě chrlí veškerý sortiment zdravého plnohodnotného jídla. A samozřejmě taky patří mně. Tak jako všechno na ostrově. Každý čtvereční centimetr. Koupila jsem ho pro sirotky a osamělé matky s dětmi ze všech koutů světa. Na ostrově zkrátka jsem babička Klára. Babička pro víc než sto padesát dětí. Od novorozeňat až po teenagery. Když jsem na cestách, vždycky si najdu chvilku a připojím se na kamerový systém svého ostrova, abych se přesvědčila, že školy fungují, jak mají, a všem se dostává náležité zdravotní péče a nikomu nic nechybí, protože – sakra, proč to neříct – já je strašně miluju. Všechny do jednoho. A věřím, že ty děti ke mně cítí to samé.

Hypatiá říká, že to je náhražka za to, že nemám vlastní dítě.

Možná, že je. Ale já se naděje na vlastní dítě ještě nevzdala. Na ostrovní klinice mám zmrazená vajíčka. Už jsou tam pěkných pár let, ale doktoři mi přísahají, že jsou pořád stoprocentně životaschopná a že taková budou ještě dlouho. Mám je tam pro případ, že bych se přece jen rozhodla udělat tu velkou věc, ke které je to naše ubohé, nechutné lidské tělo jako stvořené, a přivedla bych na svět dítě, které by bylo moje i v genetickém slova smyslu.

Jenže zatím jsem nepotkala muže, o kterém bych mohla s jistotou říct, že to je ten pravý otec pro moje dítě. Bill Tartch? Možná. Chvíli jsem si to o něm dokonce myslela, ale opravdu jen chvíli.

Když jsem se druhý den ráno probudila, Hypatiá už pro mě měla připravené nejčerstvější záběry té krabijské planety. Už mi neukázala celou planetu, protože v tomhle měřítku už by se její obraz ke mně do salonu ani nevešel. Ukázala mi jen výsek, část povrchu někde na pobřeží. Uprostřed záběru byla podivná skvrna, jejíž tvar svědčil o tom, že nejspíš není dílem přírody, ale dílem stavitelů – pardon – osob věnujících se stavebnictví, abych byla korektní. "Dostali se na půlkilometrové rozlišení," informovala mě Hypatiá. "Díky tomu se potvrdilo, že tohle je nepochybně malé město."

Podívala jsem se pozorněji. Nepochybně to bylo město a nepochybně bylo malé. "To tam žádné větší město nenašli?"

"Myslím, že ani nenajdou, Kláro. Hans říká, že je až s podivem, jak řídce je ta planeta osídlená. Zatím není jasné proč. Půjdeš se teď podívat do Fénixe?"

Zakroutila jsem hlavou. "Nechám je v klidu pracovat. My se taky dáme do práce. Máš pro mě něco zajímavého?"

Měla pro mě soubor dat o několika podnicích, do kterých jsem před časem vložila peníze. Byly mezi nimi podniky ryze komerční, například doly na helium-3 na Měsíci, velký řetězec potravinářských výroben v Bengálském zálivu, projekt na rekultivaci Sahary a čtyřicet nebo padesát dalších záležitostí. Vesměs nebyly ničím zajímavé, ale každopádně patřily k těm podnikům, jejichž zásluhou jsem byla den ode dne bohatší, bez ohledu na to, kolik peněz jsem utratila.

Po nich přišly na řadu zajímavější věci. Prohlédla jsem si účty nadace, o které mluvila Starmindera. Myslím té, co z mých peněz hradí lidem cestu do jádra, aby se tam seznámili s životem Heechee. Pak jsem se podívala na vzdělávací program pro mladé ženy jako já, tedy – přesněji řečeno – jako jsem bývala já kdysi dávno. To znamená žen, které uvízly v nějaké špinavé, otupující práci bez jakýchkoliv perspektiv. Já se z takové situace dostala jen díky šťastné náhodě a asteroidu Gateway, ale to není systémové řešení. Slušný vzdělávací systém snad ano.

Někdy tou dobou si Hypatiá zničehonic odkašlala. To

dělá vždycky, když se mi chystá něco říct. Já už většinou odhadnu, o co půjde, ale tentokrát jsem se spletla. Myslela jsem, že se chce bavit o mém ostrově, a tak jsem začala hrát naši obvyklou hru. "Mimochodem," řekla jsem nenuceně, "včera večer jsem se před spaním ještě podívala domů na Raiweu."

"Skutečně?" řekla Hypatiá, jako kdyby o něčem takovém neměla ani tušení. "Jak to tam vypadá?"

Chvíli jsme obě předstíraly, že jí vyprávím něco, co je pro ni úplnou novinkou. Probíraly jsme spolu, které děti se už brzy postaví na vlastní nohy a odejdou z ostrova. Já jsem jí řekla o osmnácti dalších případech, indikovaných mými agenturami. Mluvila jsem o tom, že celou záležitost projednám osobně, až se vrátím na Zemi, a že pak nechám děti okamžitě převézt na ostrov. Hypatiá souhlasně přikyvovala a udiveně pomlaskávala, tak jako jindy. Ale úsměv na simulaci rtů měl tentokrát divný, nepříjemně pobavený nádech, který mě rozčiloval. Přijala jsem ho jako výzvu. "Když už je řeč o dětech, tak na nich vidíš hlavní výhodu živého těla před simulací," řekla jsem. "My lidi jsme sice zvířata, ale zato můžeme mít děti."

"Což se tebe zatím netýká," poznamenala Hypatiá medovým hláskem. "Ale to teď nechme stranou. Já ti chtěla říct něco jiného."

"Co?"

"Chtěla jsem tě informovat, že loď pana Tartche se spojí s Fénixem zhruba za hodinu. A že pan Tartch není na palubě sám."

Někdy si říkám, že je Hypatiá příliš dokonalou simulací lidské bytosti a že by možná nebylo na škodu její software poněkud zkorigovat. Doopravdy. Tu poslední větu pronesla tónem, který mi přímo virtuózně brnkal na nervy. Já jsem opatrně řekla: "No a? Tak má s sebou štáb. Co je na tom?"

"Nic, Kláro," řekla Hypatiá, pořád se stejným úsměvem. "Snad jenom, že ten štáb je pouze jednočlenný. A velmi půvabný."

KAPITOLA V.

Jednočlenný, velmi půvabný štáb byl opravdu velmi půvabný. Mohlo jí být šestnáct. Ne, to přeháním. Vypadala až moc dobře na to, aby jí bylo jenom šestnáct. Měla nádhernou jemnou pleť, jakou jsem já neměla snad ani jako batole. Její tváře se ještě mohly obejít bez makeupu a bylo to na nich zatraceně znát. Byla oblečená v hezké přiléhavé kombinéze, která sice zahalovala tělo od stehen až ke krku, ale zároveň nenechávala nikoho na pochybách o tom, co je uvnitř. Jmenovala se Denisa. Když jsem přišla na palubu Fénixe (dala jsem si trochu načas, aby si náhodou Bill nemyslel, že bez něj nedokážu vydržet), všichni muži z posádky už kolem ní kroužili jako hejno supů nad mršinou. Nebylo to jen tím, že vypadala tak, jak vypadala. Byla to nová tvář, čerstvé maso mezi lidmi, kteří už pomalu začínali trpět ponorkovou nemocí.

Ačkoliv, na druhé straně, já jsem teoreticky měla taky být pro posádku čerstvým masem, ale po mém příchodu se rozhodně nekonal žádný testosteronový karneval jako v případě Denisy. Zkrátka, když dva dělají totéž, není to vždycky totéž. Billovi to všeobecné hemžení bylo evidentně lhostejné. Připravoval se na úvodní vstup. Denisa pro tenhle účel organizovala rozestavení jeho krásných, staromódních automatických kamer. První kamera zabrala přechodovou komoru. Pak pomalu najížděla na Billovu tvář. Ten ji okamžitě zpitvořil do toho svého srdečného, vševědoucího výrazu a začal hovořit k masám:

"Tady je Wilhelm Tartch. Jsme v lodi společnosti Fénix, která má v plánu pozvednout z popela dávno zapomenutou, ztracenou rasu inteligentních bytostí. A teď mi dovolte, abych mezi námi opět přivítal..." Denisa dala pokyn jedné z kamer a ta se otočila směrem ke mně. "...svou krásnou snoubenku Gelle-Kláru Moynlinovou, která vás spolu se mnou bude provázet tímto pořadem."

Já jsem se mu podívala do očí. Ať už jsem pro něj byla cokoliv, v tom momentě jsem se definitivně rozhodla nebýt jeho ženou. Bill na mě lišácky mrknul a pokračoval:

"Jak jistě všichni víte, než se Heechee ukryli před světem v jádru, tak prohledali většinu galaxie, aby zjistili, jestli v ní žijí ještě další inteligentní rasy. Ale žádnou nenašli. Když navštívili Zemi, setkali se tady jen s australopitéky, kteří měli dost daleko k současným lidským bytostem. U australopitéků se, jak známo, ještě ani nerozvinula řeč. A tady, na téhle planetě..." Vzadu za ním se objevil trojrozměrný obraz krabijské planety před výbuchem supernovy. "...tady našli podobnou primitivní rasu, která, stejně jako pozemšťané, měla všechny předpoklady k tomu, aby jednou vybudovala vyspělou civilizaci. Možná, že se to Krabijcům – tak jim říkají lidé z Fénixe – skutečně podařilo. Bohužel, ani Heechee a později ani my jsme to už nezjistili, protože tuhle planetu postihla strašná katastrofa.

V jejich slunečním systému se nacházely dvě hvězdy. Červený trpaslík a jasný obr třídy A. Tisíce let, během kterých se Krabijci lopotně prodírali k lepšímu, civilizovanějšímu životu, ztrácela velká hvězda postupně obrovská kvanta hmoty, kterou pohlcovala ta druhá, menší hvězda. A pak, náhle, bez varování, dosáhla ta menší hvězda své kritické hmotnosti. A explodovala. A lidé na té planetě tam za mnou, v jediném okamžiku, uprostřed práce, uprostřed obyčejného všedního dne, byli výbuchem supernovy smeteni ze světa."

Odmlčel se, oči pateticky upřené do objektivu, a čekal, až Denisa řekne: "Stop." Pak se hned vrhnul ke mně. S rozpaženýma rukama a širokým úsměvem na rtech. Když ke mně doplachtil, zabořil bradu mezi můj krk a rameno a zašeptal: "Klárko, to byla celá věčnost, než jsem se dočkal, až budeme zase spolu."

Bill Tartch to zkrátka se ženskými umí. Bylo příjemné zas cítit kolem těla jeho silné paže a na prsou jeho široký hrudník. "Teď jsme spolu," řekla jsem – a zároveň jsem se mu dívala přes rameno, abych viděla Denisu. Ta se na nás srdečně usmívala, bez sebemenšího náznaku žárlivosti v očích.

Říkala jsem si, že možná vidím problémy tam, kde nejsou. A rozhodla jsem se, že se tím teď nebudu trápit. Obraz krabijské planety byl čím dál ostřejší a kvalitnější. Na tom teď záleželo. Kvůli tomu jsme tam nakonec všichni byli, ne?

Krabijská planeta byla nesmírně bohatá na vodu. Její otáčení kolem vlastní osy právě dospělo do fáze, kdy drtivá většina souše zmizela ve tmě na noční polokouli a my jsme mohli pozorovat vesměs jen oceán.

To Billa Tartche moc netěšilo. "Tohle je všechno, co uvidíme?" ptal se. "Já myslel, že tu bude něco jako město nebo tak."

Terpleová mu odpověděla: "Jedno malé město jsme už identifikovali. Skoro s jistotou. Chcete vidět, jak vypadaly poslední záběry těsně předtím, než nám zmizelo z dohledu? Hansi, ukaž nám je."

Skvrna, která skoro s jistotou měla být malým městem, se příliš nezměnila od té doby, co jsem ji viděla naposled. Bill rozmrzele mlasknul jazykem. "Ty lodní mozky! To neumíš ten obraz trochu zaostřit?"

"Už je zaostřený, pane Tartchi," řekl Hans klidným, přívětivým hlasem. "Pokud máte zájem o výrazněji prokreslený obraz, pak bych vám doporučil záběry v infračervené oblasti spektra. Ty jsou detailnější..." Barvy simulace se změnily, zvýraznila se linie pobřeží, daná rozdílem mezi teplotou vody a souše, a zároveň se víc prokreslily obrysy města. "...ale jak vidíte sám, vyskytují se na nich velmi zřetelné oblasti s vysokou teplotou, které se mi bohužel zatím nepodařilo nijak specifikovat."

Opravdu tam byly. Opravdu velmi zřetelné a dost velké. Povzbuzující byl fakt, že řada z nich měla v podstatě geometrický tvar, většinou trojúhelníkový a čtyřúhelníkový, ale nikdo si neuměl vysvětlit, co ty obrazce znamenají.

"Vánoční výzdoba?" navrhoval Bill. "Chci říct něco na ten způsob. Ne Vánoce, ale prostě svátek, co se při něm na domech rozsvěcuje spousta světel a tak."

"To si nemyslím, pane Tartchi," řekl Hans věcně. "Dovolte, abych vám připomenul, že to, co vidíte, není světlo, ale teplo."

"Aha, jasně. No tak si nejspíš zatopili, protože jim byla zima."

"Já zatím nedokážu posoudit, při které teplotě jim začíná být zima, pane Tartchi, ale nezdá se mi pravděpodobné, že by šlo o vytápění domů. Infračervené záběry ukazují, že teplota v těch oblastech dosahuje zhruba tří set stupňů Celsia. A to už je teplota, jaká panuje například při lesních požárech."

Bill se v první chvíli zatvářil překvapeně, ale pak hned přišel s dalším nápadem: "Tak tam třeba někdo kácí a vypaluje les, aby měl pole. Nebo to může být něco jako továrna."

"To nejsem schopen ani potvrdit, ani vyvrátit, pane Tartchi. Ale pokud by tam probíhalo cosi na způsob hoření, pak bych očekával, že stejné obrazce budou zřetelné i při snímání v oblasti viditelného světla. Domnívám se, že nejlepší bude, když počkáme, až budeme mít k dispozici víc informací. Mezitím bych vaší pozornosti doporučil něco neméně zajímavého." Záběr se bleskově přesunul z pobřeží přes několik pásem oblačnosti a pár ostrovů nad volné moře. Když se obraz stabilizoval, uviděli jsme v jeho střední části šedou rozmazanou tečku, mihotající se na samé hranici viditelnosti.

"Mraky?" odhadoval Bill.

"Ne, pane Tartchi. Jedná se o skupinu nějakých šedých těles, která se evidentně pohybují. Vektor jejich pohybu má směr sedmdesát jedna stupňů. Vám asi bude bližší, když řeknu, že jde o směr severovýchodní. Ta tělesa musí být poměrně velká, jinak bychom je při daném stupni rozlišení vůbec neregistrovali. Zřejmě to bude skupina lodí. Ovšem průměrná rychlost jejich pohybu je tak vysoká, že zhruba odpovídá rychlosti křídlových člunů či mořských raket. Pokud se nám někde neztratí dřív, než zrcadlo bude kompletní, potom by bylo velmi zajímavé si je podrobně prohlédnout."

"A to bude kdy?"

Hans předstíral chvíli váhání a teprve pak odpověděl. "Vyskytl se tu jeden drobný problém, pane Tartchi," řekl, jako kdyby se za celou posádku chtěl omluvit. "Určitá část již nainstalovaných optických komponentů byla vystavena termickému šoku a přestala být funkční. Z toho důvodu musela být většina instalačních strojů vyčleněna k jejich opravě, a tak nějaký čas potrvá, než bude možné pokračovat v montáži prvků, které ještě chybí k tomu, aby zrcadlo bylo kompletní. Ten čas bych odhadoval řádově na hodiny, samozřejmě když se nestane něco nepředvídaného."

Bill se mi napruženě kouknul do očí. "Krucinál," zavrčel. "Co všechno se tu ještě podělá?"

To, co se podělalo, to v žádném případě nebyla chyba June Terpleové. Ona sice tvrdila, že ano, že je osobně odpovědná za celou operaci, a že tudíž odpovídá za všechno, co se stane. Brala na sebe vinu, protože dovolila Ibarrurové, aby převzala od Hanse řízení. A Julia Ibarrurová hořce plakala a dávala vinu jen a jen sobě. "Starmindera mi říkala, že Heechee identifikovali v krabijském systému jedenáct dalších planet a mě napadlo, že bych měla prověřit, jestli se na některé z nich nevyskytuje nějaká forma života, a při orientování ohniska jsem ho na minutku namířila moc blízko ke slunci."

Mohlo to dopadnout ještě mnohem hůř. Řekla jsem jim, že tohle není žádná tragédie a pozvala jsem je všechny tři k sobě do lodě na šálek čaje. Můj takzvaný snoubenec na to reagoval udiveným nadzvednutím obočí. Pochopitelně si myslel, že bude první, kdo se podívá ke mně na palubu. Ale rychle se s tím vyrovnal. "No co, popovídáme si až potom," řekl. A jestli si to některá z těch tří žen okolo mě vykládala tak, že se mnou Bill chce doopravdy mluvit, pak to bylo jen proto, že ho ani trochu neznala. Pokrčil rameny a odvedl Denisu k ostatním členům posádky, aby s nimi připravil pár rozhovorů.

Když mám být upřímná, v rozpoložení, do jakého jsem se kvůli Tartchovi dostala, mi příležitost pozvat ty tři na návštěvu připadala jako dar z nebes. Hypatiá už prostřela na jeden stolek čajový servis a na druhý stolek čtyři skleničky sherry, ale já jsem je nejdřív důkladně provedla po lodi. Náhlý přechod do normální gravitace byl asi pěkně nepříjemný, ale moje návštěva se přesto statečně, s obdivným výrazem ve tvářích probelhala pokojem pro hosty, málem se zajíkla, když uviděla kuchyň – tu jsem, mimochodem, ještě nikdy nepoužila k vaření, ale mám ji na lodi prostě pro případ, že by se mi náhodou zachtělo něco ukuchtit vlastníma rukama – a se zatajeným dechem zůstala koukat v mojí soukromé koupelně. Vířivka, bidet, velká onyxová vana, zrcadlové stěny. Bill Tartch vždycky říká, že takhle nějak si kurvy představují ráj. A rozhodně není první, komu se to tam strašně líbilo. Když jsem viděla ty tři, jak se tam rozhlížejí, napadlo mě, že něco takového asi vidí poprvé. Nechala jsem je, ať se dívají. Dokonce jsem jim dovolila nakouknout do skříněk s parfémy a toaletními potřebami. "Bože, tohle je pižmový olej!" vyhrkla Terpleová. "Pravý! To muselo stát peněz."

"Už ho nepoužívám. Vezměte si ho, jestli chcete," řekla jsem a chvilku poté, jako velké finále, jsem otevřela dveře do ložnice.

Když jsme se konečně usadily a začaly jsme si povídat u čaje a sherry, Ibarrurová hned poznamenala: "Pan Tartch musí být velmi zajímavý muž." Nedávala tu poznámku výslovně do souvislosti s velkou kruhovou postelí v mé ložnici, ale na očích jí bylo vidět, co tím myslí. A tak jsme spolu ze všech stran probraly Billovu pozoruhodnou péčkovou kariéru. Potom Terpleová vyprávěla, jak ji v dětství fascinovaly příběhy prospektorů z Gateway, které se tehdy den co den

objevovaly ve zprávách, a Ibarrurová se nám svěřila s tím, že už dlouho snila o příležitosti, jaká se jí teď naskytla u společnosti Fénix. "Víte, astronomie už skoro nikoho nezajímá," říkala mi. "Každý teď má přístup k datům Heechee. Kdo by ztrácel čas s teleskopy a sondami?"

"Tomu se nemůžete divit. Problémy, kterými se astronomie zabývala, už byly vyřešeny, tak je logické, že zájem ochabnul," řekla jsem.

Ibarrurová smutně přikývla. "Já učím nepovinnou astronomii na střední škole v Marylandu. Učím lidi, kteří se astronomii nikdy nebudou věnovat jako svojí profesi, protože o astronomy nikdo nestojí. Když někdo chce vidět nějakou hvězdu, prostě si sedne do lodě a zaletí se na ni podívat."

"My to děláme taky tak," řekla Starmindera. V obličeji měla výraz, který byl u Heechee ekvivalentem zdvořilého úsměvu.

Vždycky, když jsem v těch chvílích zavadila pohledem o Starminderu, tak jsem čím dál víc přemýšlela o tom, že bych se možná přece jen měla podívat do jádra. Ta představa se mi najednou nezdála tak šílená jako dřív. "Jádro vám asi hodně chybí, viďte?" řekla jsem jí. "To moře krásných, jasných hvězd na nebi. Tady vám obloha musí připadat strašně chudá."

"Ale ne," odpověděla mi, nejspíš ze slušnosti. "Je tady krásně. Je to změna. Jestli mi tady něco schází, tak je to hlavně má rodina."

Já nikdy předtím ani nepomyslela na to, jestli Starmindera má, nebo nemá nějakou rodinu. Ale měla ji. Nechala doma v jádru partnera a dva potomky. Bylo to pro ni těžké rozhodnutí, ale přesto nedokázala odolat touze po dobrodružství. Stýskalo se jí? Samozřejmě, že ano. A jim po ní? Tahle otázka ji překvapila. "Doufám, že ne, paní Moynlinová. Doufám, že budou spát celou noc. A než se probudí, budu už dávno zpátky. V tomhle je dilatace času výhodná. Zvlášť když tady u vás zůstanu jen rok nebo dva."

Ibarrurová na to trochu nejistě řekla: "Já se ale právě kvůli dilataci času bojím vypravit k vám do jádra. Už nejsem nejmladší, a kdybych tam u vás pobyla třeba jenom pár dnů, budou skoro všichni mí přátelé mrtví, až se vrátím. Vlastně docela všichni," opravila se vzápětí. "Víte, co to je? Čtyřicet tisíc ku jedné? Jediný týden tam u vás znamená téměř tisíc let tady u nás." Podívala se Heechee do tváře. "My tři, co jsme tady, my vás asi nikdy nenavštívíme, Starmindero, tak byste nám o jádru mohla aspoň vyprávět. Jaké to tam je?"

To mě zajímalo také. Už jsem o jádru slyšela spoustu věcí, ale přesto jsem se chtěla dozvědět ještě víc. A tentokrát se mi to podařilo, protože Starmindera nám dlouho vyprávěla o svém domově. Tak jako každý, komu se stýská.

Co by na tom vlastně sešlo, kdybych strávila týden v jádru? Nebo měsíc. Nebo rok. Chyběly by mi děti z mého ostrova, to je jisté, ale o ně by bylo dobře postaráno. A nic jiného by mi nescházelo. Nikdo jiný v celém vesmíru. Vůbec nikdo.

Z černých myšlenek mě vytrhla Hypatiá. "Paní Moynlinová," řekla formálně, protože v salónu byla společnost, "mám tu pro vás hovor." Pak hned promítla do vzduchu před námi tvář Billa Tartche.

Podle pozadí promítaného záběru jsem poznala, že Bill je zpátky ve své lodi. Svěží, rozzářený. Usmíval se na mě. "Dáš mi povolení ke vstupu na palubu, zlatíčko?" zeptal se.

To vyvolalo u mých hostů okamžitou reakci.

"No," řekla Ibarrurová a začala se sbírat z gauče. "Máme nejvyšší čas vrátit se zase do práce. Že je to tak, June?" Tvářila se skoro spiklenecky. Terpleová ne. Ta prostě jenom vstala, bez řečí, a Starmindera se řídila jejím příkladem.

"Nemusíte honem odcházet," řekla jsem.

"Ale ano," řekla Terpleová. "Julia má pravdu. Díky za čaj a za všechno to ostatní."

Pak všechny rychle odešly. Abych mohla být o samotě se svým milencem.

KAPITOLA VI.

"Celou hodinu se dával do pořádku," hlásila mi šeptem Hypatiá. "Osprchoval se, oholil, vzal si čisté oblečení. A naplácal na sebe tu pižmovou kolínskou, co si o ní myslí, že ji máš ráda."

"Já ji opravdu mám ráda," řekla jsem. "Na něm ano. A ukaž se mi, když s tebou mluvím."

Hypatiá se poslušně objevila, usazená na gauči, ze kterého před chvílí vstala Ibarrurová. "Řekla bych, že čeká, že zase půjde na věc," utrousila. "Jako obvykle."

Bylo by pod mou úroveň, kdybych na tohle nějak reagovala. To, co řekla, to byla jen další ukázka jednoho z nejprotivnějších rysů její povahy, kvůli které jsem už mockrát uvažovala o tom, že ji nechám přeprogramovat. Když jsem si vybrala Hypatii Alexandrijskou jako simulaci osobnosti pro svůj lodní mozek, zdálo se mi, že to je dobrý nápad, který mě pobaví. Jenže má milá Hypatiá to vzala vážně. Tak to dopadá, když si pořídíte skutečně výkonný lodní mozek. Potom vám hrozí, že se příliš vžije do role. První, co Hypatiá udělala, bylo to, že prošla všechny dostupné informace o svém předobrazu a profilovala sama sebe tak, aby se podobala originálu v nejvyšší možné míře, jakou jsem podle ní byla ještě ochotná jakž takž tolerovat. A to včetně takových detailů, jako byl fakt, že původní Hypatiá k smrti nenáviděla muže.

"Mám se ztratit, aby vás při tom nic nerušilo?" zeptala se věcně.

"Ne," řekla jsem. "Zůstaň tady."

"Výborně. Já ti už dávno říkám, že pohlavní styk zbytečně přeceňuješ."

"To říkáš proto, že jsi nikdy žádný neměla," odsekla jsem. "Ty už vůbec ne, ale ani ta tvá polomytická hrdinka, kterou ve všem napodobuješ. To taky byla stará panna. Jednomu zvlášť neodbytnému nápadníkovi prý dokonce hodila do tváře svoje použité plátěné menstruační vložky, aby jí dal pokoj."

"To je sprostá pomluva," nenechala se Hypatiá vyvést z míry. "To o ní rozšiřovali křesťani poté, co ji brutálně zavraždili. Abych nezapomněla – už přichází."

Vsadila bych se, že první věta, kterou Bill Tartch vypustí z úst, bude znít: "Konečně sami!" A že ji doprovodí širokým úsměvem a rozpaženýma rukama. Tu sázku bych ale vyhrála jen napůl. Neřekl totiž vůbec nic, jenom rozpažil ruce, zuby vycenil do úsměvu a hrnul se ke mně.

Pak ale uviděl Hypatii, nataženou na gauči. "Proboha." Zastavil tak prudce, že málem upadnul. I jemu v jeho lodi z půjčovny evidentně chyběla umělá gravitace. "Já myslel, že budeme sami."

"Teď to nejde, miláčku," řekla jsem. "Ale ráda tě zase vidím."

"Já tebe taky." Chvilku přemýšlel. Bylo na něm vidět, že

neví, jakou teď zařadit rychlost: Aha. Madam nechce to, co jsem myslel, že chce. Tak co vlastně chce? To byla jeho typická vlastnost. Dobrá i špatná zároveň. Vždycky udělal přesně to, co jsem chtěla. Nikdy se nevztekal, nikdy neudělal nic, co by mi vzalo dech. Když se na to člověk podívá z té lepší stránky, řekne si, že Bill Tartch je ohleduplný a taktní. Ale z té horší stránky, z té, ze které se na něj dívá Hypatiá, to je bezcharakterní ubožák, podlézající tomu, kdo je užitečný.

Než jsem se stačila rozhodnout pro jeden z těch dvou úhlů pohledu, Bill Tartch vítězoslavně lusknul prsty. "Už vím," řekl. Zas celý zářil. "My jsme se dohodli, že s tebou udělám interview, viď? Je to tak? Hypatie, můžeš mi ho natočit?"

Hypatiá mu neodpověděla. S naprosto lhostejným výrazem ve tváři se podívala na mě.

"Udělej, co říká," poručila jsem jí. Ale Bill už dostal jiný nápad.

"Radši ne," řekl. Usmíval se, jako kdyby ho náramně pobavilo, že od něj Hypatiá nepřijímá rozkazy. "Určitě by to schválně zpackala. Bude lepší, když sem zavolám Denisu."

Denise trvalo něco přes minutu, než přišla se všemi těmi malými staromódními kamerami a dalším vybavením. Já se k ní snažila chovat pokud možno laskavě a kamarádsky. "Ale samozřejmě, připněte je, kam potřebujete," řekla jsem, protože kamery u mě nešlo jenom tak posadit do vzduchu jako ve stavu beztíže. "Na zadní opěradla křesel? Jistě, že můžete. Kdyby se náhodou poškodila tkanina, Hypatiá to zase hned spraví." Nedívala jsem se na Hypatii, když jsem tohle povídala. Jen jsem jí rukou naznačila, ať rychle zmizí ze salonu. Hypatiá tentokrát bez řečí poslechla.

Bill se uhnízdil těsně vedle mě a vzal mě za ruku. Já jsem to nechala být. Neodsedla jsem si od něj. Denisa rozestavovala kamery po místnosti a připravovala je k natáčení. Zabralo jí to spoustu času. Bill shovívavě sledoval, jak zápolí s tím jeho souborem starožitností, ale pomoc jí nenabídnul. Když konečně oznámila, že má všechno hotové, mohlo interview začít.

Bylo to klasické interview Billa Tartche. To znamená, že většinu času mluvil on. Nejdřív v jediném nepřerušovaném monologu zopakoval pro kamery celý náš příběh. Mně pochopitelně připadla úloha mile se usmívajícího křoví. Tak to probíhalo až do okamžiku, kdy se monolog dotkl Fénixe.

"...a nyní jsme se ocitli zde, abychom se stali svědky jedné gigantické exploze. Došlo k ní před tisícem let, když... Copak je, Kláro?"

Podíval se mi do tváře. Já jsem věděla, co v ní vidí. "Vypni ty kamery, Bille. Musíš si v první řadě ujasnit fakta. K výbuchu supernovy došlo o moc dřív než před tisícem let."

Bill Tartch zakroutil hlavou. "Divákům to tak stačí," vysvětloval mi. "Nepotřebujou to vědět přesně na rok. Já vím, že ta hvězda bouchla už v roce 1054, ale tohle není přednáška z astronomie."

"V roce 1054 ji čínští astronomové viděli. Z toho plyne, že v tom roce světlo ze supernovy dorazilo k Zemi. Ale ta cesta mu trvala pět tisíc let. Máš to v podkladech. Díval ses do nich?"

"To víš, že jo. Tenhle detail jsem zkrátka přehlídnul. Promiň," řekl mi se svou nejlepší verzí provinilého úsměvu na rtech. "Tak dobře, Deniso. Tu poslední větu vezmeme ještě jednou. A vrazíme tam záběry supernovy, abysme něčím překryli střih. Můžu? Tak jedem... Došlo k ní před mnoha tisíci lety a její obětí se stala civilizace, která snad, za příznivějších okolností, mohla dosáhnout naší úrovně. Jací vlastně byli ti lidé, kterým výzkumníci z Fénixe říkají Krabijci? To dosud nikdo neví. Když Heechee kdysi navštívili tuto planetu, přivítaly je – Deniso, sem vrazíme něco z těch záběrů, co tam tenkrát natočili – primitivní bytosti, podobné víc opicím než lidem. Ale Heechee u nich rozpoznali skrytý potenciál, umožňující rozvoj kognitivní inteligence, schopné vytvořit vlastní civilizaci. Naplnily se tyto předpoklady? Ovládli Krabijci svou planetu, tak jako člověk ovládl Zemi? Věnovali se vědě, umění, architektuře? Zatím, podle určitých slibných náznaků, se zdá, že ano. Ovšem už brzy to budeme vědět jistě. Díky štědré finanční podpoře Gelle-Kláry Moynlinové, která je tady se mnou, už brzy na vlastní oči uvidíme, čeho tito tragickým osudem stižení lidé dosáhli, než jim bez varování explodovalo nad hlavou jejich slunce a rozmetalo jim... Ale no tak, Kláro. Co je zase špatně?"

"My přece nevíme, jestli věděli, nebo nevěděli, že to slunce bude explodovat. S trochou štěstí na to možná přijdeme, ale to se teprve uvidí."

Denisa naprázdno polkla. Potom trochu nesměle řekla Tartchovi: "Bille, nechceš ten rozhovor dokončit, až ti udělám výtah z těch podkladů?"

Můj drahý milenec po ní vrhnul značně nedůtklivý pohled. "Tak dobře, tak ho udělej. Stejně tady nemáme do čeho píchnout."

Zaslechla jsem tiché odkašlání. To znamenalo, že Hypatiá něco chce, a tak jsem řekla: "Hypatie?"

Hypatiá hned spustila: "Lodní mozek Fénixe mi právě oznámil, že dokončili opravy a teď už znovu pokračují v kompletování zrcadla. Říká, že jsou zas trochu dál, pokud jde o zvětšení. Záběry jsou teď mnohem zajímavější. Mám je promítnout tady, nebo půjdete k nim?"

Bill mezitím bleskově stihnul zkrotit vztek. Podíval se na mě. "Co myslíš, Kláro?"

To byla otázka, kterou si mohl odpustit. Co myslím?

Sama jsem nechtěla myslet na to, co si myslím. Když se s tím svým koťátkem Denisou během letu ani jednou nepodíval na podklady, které jsem mu dala, tak co s ní tedy, sakra, celou cestu dělal?

Řekla jsem: "Myslím, že bude lepší jít k nim. Vy dva běžte napřed. Já přijdu za minutku." Čekala jsem, až oba zmizí v přechodové komoře. Pak jsem se rychle otočila zpátky ke stolku. Hypatiá už tam seděla. V křesle, ve kterém seděla Denisa. Hověla si tam jako ztělesněná samolibost.

"Můžu pro tebe něco udělat, Kláro?" zeptala se starostlivě.

Mohla by pro mě něco udělat, ale já jsem zatím nesebrala sílu, abych jí řekla co. A tak jsem řekla něco jiného: "Můžeš mi ukázat, jak to vypadá u něj v lodi?"

"Ale ovšem, Kláro." Hned vzápětí jsem před sebou měla záběry z Billovy lodě. Hypatiá je doprovázela zasvěceným komentářem.

Nebylo na nich nic zvláštního. Síť očividně investovala do Billa Tartche jen tolik peněz, kolik musela. Uvnitř to vypadalo nechutně. Stará loď, do které namontovali pohon převzatý od Heechee a vůbec se nenamáhali ho něčím zakrýt. Když jsem si já nechala stavět loď, osobně jsem dohlížela, aby nic nevkusného nebylo na očích, aby to bylo

schované, tak jako je schované třeba topení v bytě. Loď z půjčovny je zkrátka loď z půjčovny. Mou pozornost upoutal hlavně fakt, že měla dvě kajuty a že jedna z nich patřila nepochybně Denise a druhá stejně nepochybně Billovi. V obou byla rozestlaná postel. Mozek té lodě si na pořádek asi moc nepotrpěl. A Denisa taky ne. Podle toho, co jsem viděla, se nezdálo, že by se ve svých kajutách vzájemně navštěvovali. Přinejmenším tomu nic nenasvědčovalo.

Za chvíli jsem to trapné slídění vzdala. "Stejně se už nemůžeš dočkat, až mi o tom budeš vyprávět," řekla jsem Hypatii. "Tak povídej."

Hypatiá se zatvářila strašně nechápavě. "Co máš konkrétně na mysli, Kláro?"

"Prokristapána! Řekni mi, co se tam dělo. Já vím, že to víš."

Rozmrzele se ušklíbla, jako vždycky, když se před ní někdo zmíní o Kristovi, a potom řekla: "Je pravda, že jsem v rámci rutinních spojovacích operací navázala kontakt s mozkem v lodi pana Tartche. Mimochodem, jak už to bývá u lodí z půjčovny, je v ní takový laciný hlupáček. Sice má zablokovaná data o soukromí svých cestujících, ale..."

Já na ni zavrčela: "Tak už to vyklop! Dělali to spolu?"

Hypatiá mi se štítivým výrazem ve tváři odpověděla: "Jistě, má milá. Jistě, že to dělali. Celou cestu. Jako pes a fena, když se hárá."

Rozhlédla jsem se po svém salonu. Všude byla spousta špinavých skleniček a šálků. Polštářky na gauči a na křeslech byly pomuchlané a přeházené, jak si na ně pořád někdo sedal. "Jdu tam. Ukliď tady ten svinčík," řekla jsem Hypatii. Pak jsem zkontrolovala v zrcadle svou tvář.

Byla stejná jako obvykle. Nic na ní nebylo znát.

A co by mělo? Co na tom záleželo, že si Bill při první příležitosti zatáhnul do postele nějakou Denisu? Kolik podobných Denis už vlastně bylo? No a co? Už mě to nemuselo zajímat. Něčím takovým bych se trápila, kdybych si ho chtěla vzít.

KAPITOLA VII.

U vstupního uzávěru jsem nepotkala nikoho z posádky Fénixe, ale slyšela jsem jejich hlasy. Všichni byli shromáždění v jídelně, smáli se a vzrušeně si o něčem povídali. Osvětlení tam bylo ztlumené a celá místnost visela očima na simulacích, které promítal Hans. Nikdo si ani nevšimnul, že jsem vešla.

Nenápadně jsem si zapnula bezpečnostní pás hned vedle dveří a rozhlédla jsem se. Bill a jeho odkladiště spermií se cudně připoutali každý zvlášť. Denisa něco švitořila Masonovi-Manleymu a Tartch trousil poznámky do svého magnetofonu. Mason-Manley objal Denisu jednou rukou kolem ramen. Sice to nejspíš udělal v návalu euforie, ale nezdálo se, že by mu tohle objetí bylo nepříjemné. Bill to buď vůbec neviděl, a nebo to velkoryse přehlížel. Každopádně ho to ani v nejmenším neznervóznilo. Bill není žárlivý. To byla jedna z věcí, které se mi na něm líbily.

Ačkoliv – já si o sobě taky myslela, že nejsem žárlivá.

A taky nejsem. To, co se stalo, totiž nebyla otázka žárlivosti, ale, řekněme, obyčejné slušnosti. Já bych mu nevyčítala, že si to sem tam rozdá s kurvičkou, to je, koneckonců, jeho věc, ale když si tu malou couru táhne s sebou přes půl galaxie a strká mi ji až pod nos, tak pro něco takového už vážně nemám slov.

Asi metr ode mě byl Mark Rohrbeck. Pozorně sledoval simulace a byl mnohem méně zasmušilý než jindy. Když si všimnul, že jsem hned vedle něj, ukázal prstem před sebe. "Podívejte se, paní Moynlinová," řekl. "Vidíte? Vzducholodě."

Já jsem až v tom okamžiku začala vnímat, co vlastně na těch záběrech je. Byla to simulace části hladiny krabijského oceánu. Většinou ji zakrývaly husté mraky, ale v některých místech bylo jen pár malých, osamělých obláčků. Jednu takovou mezeru v oblačnosti mi Mark Rohrbeck právě ukazoval. Když jsem se na ni soustředila, uviděla jsem osm krátkých, droboučkých stříbrných klobás, srovnaných do formace ve tvaru V. Klobásy byly až příliš souměrné a uniformní na to, aby mohlo jít o mraky.

"To jsou ta tělesa, na která jsme se dívali už předtím, paní Moynlinová," informoval mě vzápětí Hansův hluboký hlas. "Teď už jsme schopní rozeznat jednotlivé prvky té skupiny a můžeme jednoznačně potvrdit, že to jsou artefakty."

"Ale proč by to měly být zrovna vzducholodě? Jak víte, že neplují po moři?" zeptala jsem se – a hned jsem si uvědomila, že ta otázka je hloupá. "Ne, promiňte. Jsou to vzducholodě. Samozřejmě," řekla jsem. Kdyby to byly lodě plující po hladině, byla by za nimi ve vodě brázda. Ať už to bylo cokoliv, bezpochyby to letělo vzduchem. A tak jsem svou otázku rychle změnila, aby to vypadalo jako přeřeknutí. "Chtěla jsem se zeptat, jestli už víte, kam míří."

"Moment," řekla June Terpleová. "Hansi, ukaž to paní Moynlinové."

Simulace oceánu zmizela a místo ní se objevil glóbus krabijské planety. Moře na něm byla označená modrou barvou a souše barvou šedou. Těsně nad oceánem se vznášelo osm stylizovaných, v porovnání s glóbem neúměrně velkých vzducholodí. Od nich se táhla stříbrná čára směrem na severovýchod. Další, pro změnu zlatá čára směřovala přes rozhraní mezi sluncem osvětlenou a neosvětlenou částí planety zpátky na jihozápad. Terpleová řekla: "Zdá se, že ty vzducholodě startovaly odněkud ze souostroví na konci té zlaté čáry a že mají namířeno někam sem, k Čince, tady vpravo. Činka je bohužel moc na severu a zatím tam odtud nemáme kvalitní záběry, ale Hans už trochu zapracoval na tom ostrově, odkud vzducholodě zřejmě vyletěly. Hansi?"

Glóbus zmizel. Vystřídal ho typicky nazelenalý infračervený záběr mořského pobřeží. Byl to nějaký záliv a kolem něj, na břehu, něco hořelo. A oblasti s výrazně vyšší teplotou měly zas nepřirozený geometrický tvar. "Domníváme se, že by i tohle mohlo být město, paní Moynlinová," informoval mě Hans. "A je víc než pravděpodobné, že ho postihla stejná katastrofa, jakou jsme už pozorovali na kontinentu, který se momentálně nachází mimo dosah našeho optického systému."

"Jaká katastrofa?" zeptala jsem se.

Hans mi omluvným hlasem odpověděl: "Zatím nemáme dostatek informací, paní Moynlinová. Mohl by to být velký požár, ale to je pouhá spekulace. Všechno to nepochybně začne dávat smysl, až připojíme na nosnou konstrukci další optické komponenty. Snad za pár hodin. Budu vás průběžně informovat."

"Děkuji," řekla jsem. A pak jsem najednou slyšela samu sebe, jak bez rozmýšlení dodávám: "Já teď na chvíli půjdu zpátky do své lodě, trochu si odpočinout."

"Vždyť jste před chvilkou přišla," řekl Mark Rohrbeck udiveně – a k mému velice milému překvapení snad i zkla-

maně. Bill Tartch naproti tomu náhle ožil a začal se hned vyprošťovat z bezpečnostního pásu. Já jim oběma odpověděla zavrtěním hlavou.

"Mrzí mě to, ale jsem hrozně unavená," řekla jsem. "Těch posledních pár dnů mi dalo zabrat."

Nebyla to pravda. Ani jedno, ani druhé. Nebyla jsem tak hrozně unavená a nechtěla jsem odpočívat. Chtěla jsem zkrátka a dobře být sama – tedy, přesněji řečeno, ve společnosti Hypatie – což by teoreticky mělo být totéž. Teoreticky.

Když jsem vešla dovnitř, Hypatiá mě přivítala mateřským hlasem: "Moc lidí, viď, má drahá? Mám ti namíchat drink?"

Na drink jsem zavrtěla hlavou, ale v tom druhém měla pravdu. "Je to legrační," řekla jsem a dosedla jsem ztěžka na gauč. "Čím víc lidí je kolem mě, tím hůř se mezi nimi cítím."

"Lidi z masa a kostí jsou příšerně otravní," přikývla Hypatiá. "Co takhle šálek čaje?"

Pokrčila jsem rameny. Z kuchyně se hned začaly ozývat zvuky typické pro vaření čaje. Hypatiá má svoje chyby, ale když to potřebuju, stará se o mě jako vlastní matka. Natáhla jsem se na gauči na záda a koukala jsem do stropu. "Víš co?" řekla jsem. "Možná by bylo nejlepší, kdybych se usadila doma na ostrově."

"To samozřejmě můžeš," řekla Hypatiá diplomaticky. A nebyla by to Hypatiá, kdyby vzápětí nedodala: "Jestli se nepletu, naposledy jsi tam zůstala celých jedenáct dnů. Před šesti měsíci, je to tak?"

Zase mě dostala do defenzivy. "Mám pořád plno práce," řekla jsem.

"No jistě. Vždyť předtím ses tam mohla zdržet ještě kratší dobu. Šest dní, ne? Ono už je to přece jenom víc než rok a já..."

"Svoje sis řekla, Hypatie. Teď mluv o něčem jiném."

"Jak poroučíš. Ty jsi šéfka." Začala mluvit o něčem jiném. Většinou o mých investicích. O tom, co se s nimi dělo během těch několika hodin, které uběhly od poslední kontroly. Neposlouchala jsem ji. Za pár minut jsem vstala, rychle jsem vypila čaj a řekla jsem: "Na chvilku si teď vlezu do vany."

"Hned ti ji připravím, zlatíčko. Zlatíčko? Mají nové záběry z té krabijské planety. Jestli chceš, můžu ti je promítnout, až budeš ve vaně."

"Proč ne?" Než jsem ze sebe svlékla šaty, velká onyxová vana už byla napuštěná a voda přirozeně měla ideální teplotu. Jednu stěnu koupelny zakryla simulace, kterou mi Hypatiá promítla jako první.

Na tomhle záběru bylo něco, co vypadalo jako stovky, možná tisíce malých domečků. Dívala jsem se na ně jakoby z výšky, pod úhlem zhruba čtyřicet pět stupňů, a nebyla jsem schopná rozeznat detaily. Slunce muselo být v nadhlavníku, protože domy nevrhaly skoro žádný stín.

"Je to rozhodně největší město, jaké zatím našli," informovala mě Hypatiá. "Je ve vnitrozemí, v západní části toho téměř čtvercového kontinentu na jižní polokouli. Leží na soutoku dvou řek. Když se podíváš pozorně, uvidíš, že se v ulicích něco hýbe, ale zatím není jasné, co přesně to je. Ovšem..."

Zarazila jsem ji. "Nech toho komentování," řekla jsem. "Promítej a mlč. Když se na něco budu chtít zeptat, tak se zeptám."

"Jak myslíš, má drahá." Znělo to dotčeně. Hypatiá nesnáší, když se jí řekne, aby sklapla zobák.

Záběry se střídaly jeden za druhým, město za městem. Pak se objevil záliv, kde zřejmě kotvily nějaké lodě, a ve vzduchu nad nimi se vznášela skupinka balonů. Potom se objevila širokorozchodná železniční trať s vlakem taženým parní lokomotivou. Vlak právě přejížděl přes most. Já jsem samozřejmě nerozeznávala koleje, viděla jsem jen most a nezřetelnou čáru, která se táhla napříč krajinou před mostem i za mostem. Nejlíp byla vidět lokomotiva a dlouhý chuchvalec kouře z jejího komína.

Ještě chvíli jsem se dívala a pak jsem nechala simulace zmizet. Zavřela jsem oči, hlavu jsem zaklonila dozadu a pomalu jsem vdechovala nasládlou vůni pěny pokrývající celou hladinu vody ve vaně. Cítila jsem se příjemně ospalá a spokojená. Takhle jsem zkoušela odpočívat při každé koupeli a většinou se mi to dařilo.

Dařilo se mi to i tentokrát. Vyhřátá vana udělala své a já se spokojeně propadávala do náruče klidného, konejšivého spánku…

A pak mi náhle bleskla hlavou zbloudilá myšlenka a bylo po klidu.

Vylezla jsem z vany, ospale jsem se dopotácela pod sprchu a pustila jsem ji naplno. Chvíli jsem do sebe nechala bušit proud studené vody a potom zase horké. Pak jsem vyšla ze sprchového koutu ven a oblékla jsem si koupací plášť.

Zrovna jsem si sušila vlasy, když se otevřely dveře do koupelny a objevila se v nich Hypatiá. Tvářila se ustaraně. "Pořád si vyčítám, že jsem ti povídala to o tom Tartchovi," řekla jako ztělesnění soucitu. "Už se tím netrápíš, viď že ne?"

Já řekla: "Samozřejmě, že ne." Ale k tomu, abych si totéž taky myslela, jsem ještě měla daleko.

"No výborně," pokývala Hypatiá hlavou. "Ukážu ti pár nových záběrů."

Začala je hned promítat. Vůbec nečekala, jestli jí dám svolení. Já se podívala na první simulace, ale ani trochu jsem se na ně nedokázala soustředit. "Přestaň s tím," řekla jsem Hypatii. "Chci, abys mi něco vysvětlila."

Simulace zmizely. Hypatiá stála ve dveřích jako socha. "Co, Kláro?"

"Když jsem dřímala ve vaně, najednou mě napadlo, že bych tam mohla usnout a utopit se. Ale ty bys něco takového přece nedopustila, že ne? Přece mě hlídáš, aby se mi nic nestalo, ne?"

"Přirozeně. Mám pod kontrolou situaci ve všech částech lodě."

"Jenže mě v té vaně taky napadlo, že třeba jsi v pokušení nechat mě usnout a utopit, protože bys mě pak mohla konečně zakonzervovat do hardwaru, jak mi to pořád vnucuješ. A tak jsem radši vylezla ven z vany a šla jsem pod sprchu."

Pročesávala jsem si vlasy, ale nepřestávala jsem se jí při tom dívat do očí. Hypatiá nic neříkala. Jenom tam stála s tím svým blahosklonným, vlídným výrazem ve tváři. "No? Proč mlčíš?" pobídla jsem ji.

Hypatiá se nechápavě usmála. "Ty myslíš, že bych tě schválně nechala utopit? Copak by to bylo možné, Kláro? Koncepce mého programu zásadně vylučuje, abych jednala proti tvým příkazům. A to i v případě, kdy by to bylo pro tvoje dobro. A tohle by bylo pro tvoje dobro, o tom není pochyb. Kdyby ses nechala zakonzervovat do hardwaru, mohla bys žít věčně, Kláro. Respektive žila bys tak dlouho, že by se to prakticky rovnalo věčnosti. A nemusela bys prožívat každou chvíli nějaké trápení, spojené s těmi špinavými, nízkými záležitostmi těla z masa a krve."

Otočila jsem se k ní zády a šla jsem se do ložnice obléknout. Hypatiá šla za mnou. Ladným, elegantně simulovaným krokem. Docela ráda bych věděla, jak moc zásadní je ten její program v tom zásadním vylučování svévolných postupů a co eventuálně pokládá za akceptovatelnou odchylku. Ale než jsem stačila otevřít pusu, Hypatiá řekla:

"Kláro, teď mají něco zajímavého. To musíš vidět." Zase nečekala na můj souhlas. Stěnu přede mnou prakticky okamžitě zakryla simulace.

Byla to znovu ta stará známá flotila vzducholodí, kterou jsem viděla už několikrát. Už doletěly skoro k pobřeží, ale jejich úhledná formace ve tvaru V byla najednou tatam. Vzducholodě byly roztroušené po obloze. Dvě z nich dokonce hořely, mohutným jasným plamenem, a padaly do moře. A všude kolem nich se jako vosy míhaly nějaké malé a poměrně rychlé létající stroje.

"Proboha," řekla jsem. "Oni je sestřelují!"

Hypatiá přikývla. "Rozhodně to tak vypadá, Kláro. Vypadá to, že ty vzducholodě jsou plněné vodíkem. Proto hoří tak, jak hoří. To znamená, že jejich civilizace není po technologické stránce nijak zvlášť vyspělá. Ale jedna věc se jim musí uznat. Už to nejsou žádní primitivové. Už jsou dost civilizovaní na to, aby si mezi sebou rozpoutali pořádnou válku."

KAPITOLA VIII.

O tom nebylo pochyb. Krabijci se důmyslně, civilizovaně zabíjeli ve vzdušném boji, který připomínal scény z dokumentů o první světové válce. Nemohla jsem rozeznat přesné tvary strojů sestřelujících vzducholodě, ale viděla jsem jasně, že tam jsou a že s těmi osmi vzducholoděmi svádějí opravdový letecký souboj.

Těžko říct, co jsem čekala, že uvidím, až lidi z Fénixe probudí Krabijce znovu k životu. Ale určitě jsem nečekala něco takového. Když se přede mnou objevila další simulace (Hans nám neúnavně vybíral nové a nové záběry, na kterých se děly pozoruhodné věci), nebylo to o moc veselejší. Naopak. Uviděla jsem přístav. V místě, kde se vlévala do moře nějaká velká řeka. Přístav byl přecpaný všelijakými plavidly – a spousta těch lodí byla v plamenech a nejedna z nich se potápěla. "Nejspíš je napadly ponorky," soudila Hypatiá. "Možná bombardéry nebo miny, ale já bych si vsadila na ponorky." Ani ty podivné tepelné obrazce ve městech už bohužel nebyly záhadou. Domy tam vypálily do základů nepřátelské zápalné pumy, takže z nich zůstaly jen žhavé zuhelnatělé trosky. Za malou chvíli jsme se pak s Hypatií mohly podívat na planinu, kde po celém jejím povrchu bez ustání jiskřily drobné, ale husté červené a bílé záblesky. Nevěděly jsme, co se tam děje, ovšem Hypatiá měla i pro tohle svůj předběžný znalecký odhad. "No," řekla se zjevným zaujetím, "podle mého by to mohlo být něco jako velká tanková bitva."

A tak dál a tak dál.

Hans skutečně dodržel slib. Když roboti namontovali další komponenty zrcadla, všechno to začalo dávat smysl (tedy pokud válka může dávat smysl) přesně tak, jak nám to lodní mozek Fénixe prorokoval. Roboti pořád tvrdě pracovali na nosné konstrukci. Čím víc optických komponentů bylo připojených k zrcadlu, tím byly záběry lepší a lepší.

No, "lepší" asi není to správné slovo. Záběry sice byly ostřejší a detailnější (občas se mi zdály být až nesnesitelně

detailní), ale objevovaly se na nich jen trosky a smrt a zkáza.

A ta válka přitom byla tak zoufale zbytečná! Vždyť se vůbec nemuseli obtěžovat s tím vzájemným vyvražďováním. Jejich hvězda se to už beztak chystala udělat za ně. I když o tom neměli tušení, všichni se tak jako tak řítili vstříc totální záhubě.

Ještě necelou hodinu předtím jsem litovala toho, jaký smutný a nespravedlivý osud je potkal. Teď jsem o té nespravedlnosti pomalu začínala pochybovat.

Hypatiá si mě prohlížela se simulací láskyplného, mateřského pohledu v očích. "Nelíbí se mi, jak si to bereš k srdci, Kláro," řekla tiše. "Možná by ti zvedlo náladu, kdyby tě navštívil pan Tartch. Právě sem volá. Říká, že s tebou chce mluvit o těch nových záběrech."

"To jistě," řekla jsem. Věděla jsem moc dobře, že se mnou Bill chce mluvit o tom, proč se k němu chovám najednou tak chladně. "Ne. Řekni mu, že spím a že máš přísně zakázáno mě budit. A teď mě chvilku nech o samotě."

Když se za Hypatií zavřely dveře, vážně jsem sebou praštila na postel. Ale neusnula jsem. Jenom jsem tam tak ležela a dívala jsem se na sebe do zrcadla na stropě a snažila jsem se nemyslet.

Bohužel, tohle umění vůbec neovládám. Sotva jsem se přinutila nemyslet na ty zatracené, všivé Krabijce, hned jsem začala přemýšlet o tom, jestli by bylo lepší se na Billa Tartche prostě vykašlat, a nebo ho radši pozvat k sobě a tady se na něj vrhnout a nafackovat mu a vyškrábat mu oči a teprve pak ho poslat ke všem čertům. A když jsem konečně přestala myslet na Billa Tartche, musela jsem myslet na to, proč jsem vyhodila takový balík peněz z rezervního fondu, abych financovala exhumaci rasy, která neuměla nic jiného než ze své docela hezké malé planety udělat márnici.

Napadlo mě, že bych mohla zavolat Hypatii zpátky a pustit se spolu s ní do další nudné kontroly investic. Pak jsem si vzpomněla na svůj ostrov. Měla jsem chuť tam odletět. Ale pak jsem si řekla dost. Když už jsem tady, tak tady zůstanu až do konce, protože…

Vtom mi v hlavě začaly doutnat mnohem příjemnější myšlenky. Potřebovala jsem Hypatii. Ovšem rozhodně ne kvůli investicím.

Oblékla jsem se a vyšla jsem ven z ložnice. Hypatiá si hověla na gauči v salonu, jako kdyby celou tu dobu jen lenošila. Přitom jistě sledovala hororové scény z krabijské planety přinejmenším stejně pozorně jako všichni ostatní v mateřské lodi společnosti Fénix. Jediný rozdíl samozřejmě byl v tom, že je Hypatiá mohla sledovat přímo v digitální podobě, v jaké je dostávala od Hanse, bez promítání optických simulací do prostoru. Já jsem se, na rozdíl od ní, bez simulací neobešla, a tak se Hypatiá hned úslužně zeptala: "Mám ti promítnout, co je nového, Kláro?"

"Za minutku," řekla jsem. "Nejdřív chci vědět všechno o Marku Rohrbeckovi."

Očekávala jsem další z nekonečné řady blahosklonných, pobavených úsměvů. A pochopitelně jsem se ho dočkala. Hned poté se ovšem Hypatiá s kamennou tváří dala do odříkávání Markových osobních dat. Jeho rodiče zemřeli, když byl malý. Vychovával ho dědeček, který se v té době živil rybolovem na Hořejším jezeře. "Starý pán lovil hlavně mihule. Znáš je, Kláro? To jsou taková odporná stvoření. Místo čelistí mají přísavky. Těmi se pověsí na jinou potvoru a vysávají z ní vnitřnosti, dokud není mrtvá. Nemyslím, že bys někdy dostala chuť jíst mihule, ovšem v té době to byl jediný tvor, co v těch jezer žil v relativně hojném počtu. Pan Rohrbeck je prodával na export do Evropy – tam je lidi pokládali za pochoutku. Říkali, že mihule je skoro stejně dobrá jako hlemýžď. Potom se ale rozjely potravinářské výrobny a rybolov jako řemeslo tím definitivně skončil. Takže milému panu–"

"Buď tak laskavá a vrať se k Marku Rohrbeckovi," řekla jsem. "Mě nezajímá jeho dědeček. A snaž se být co nejstručnější."

"Jistě. Promiň. Takže Mark Rohrbeck – dostal stipendium na Minnesotské univerzitě a studoval tam velice úspěšně. Pak ho přijali do Massachusettského technologického institutu. Získal si celkem solidní reputaci mezi odborníky na kybernetiku. Je ženatý, má dvě děti. Jeho žena se nedávno seznámila s jedním zubařem. Usoudila, že jí vyhovuje víc než Rohrbeck a rozhodla se dát manželovi kopačky. To je v kostce zhruba to nejdůležitější. Samozřejmě když vynechám fakt, o kterém už víš," řekla věcně. "Totiž to, že má opravdu velmi slušné geny. Stačí?"

Chvilku jsem o tom přemýšlela. Pak jsem řekla: "Více méně. Nevyvozuj z toho žádné závěry, slyšíš?"

"Ovšem, že ne, Kláro," odpověděla mi, ale v očích měla pořád stejný pobavený výraz.

Já jsem si povzdechla. "Tak dobře. Teď mi ukaž ty simulace."

"Jak si přeješ, Kláro," řekla nevzrušeným hlasem člověka, kterého už nic na světě nemůže překvapit. "Ale radost ti, myslím, neudělají."

Neudělaly. Bylo to čím dál nechutnější. Vydržela jsem se dívat jenom chvíli a pak jsem řekla: "Už mě to nebaví, Hypatie. Už jsem viděla dost."

Hypatiá nechala simulace zmizet a zvědavě se na mě podívala. "Až dokončí zrcadlo, budou ty záběry ještě lepší. Potom už rozeznáme i jejich postavy a obličeje."

"To bude báječné," řekla jsem – a pak jsem zničehonic vyhrkla: "Můj Bože, co to s nimi je? Mají tam tolik místa. Pro všechny. Proč, sakra, nezůstanou doma a nežijou tam v klidu a míru?"

Nemyslela jsem to jako otázku, na kterou by Hypatiá měla odpovídat, ale ona mi přesto odpověděla. "Co od nich můžeš čekat? Jsou to lidi z masa a krve," řekla suše.

Tahle poznámka už mě doopravdy rozčílila. "Nežvaň hlouposti, Hypatie! My přece taky jsme lidi z masa a krve a neznamená to, že se poženeme přes půl světa, abysme se mohli navzájem vraždit!"

"Vážně ne? Moje milá Kláro, ty máš nějakou děravou paměť. Jen si vzpomeň na ty světové války ve dvacátém století. Vzpomeň si na křížové výpravy. Desítky tisíc Evropanů se trmácely přes celé Středomoří, aby mohly vraždit muslimy. Vzpomeň si na španělské conquistadory, co si provraždili cestu napříč Severní i Jižní Amerikou. Ačkoliv," dodala, "je fakt, že tohle všechno byli křesťani."

Já jsem přimhouřila oči. "Ty myslíš, že to, co tady vidíme, by mohla být nějaká náboženská válka?"

Hypatiá pokrčila rameny. "Kdo ví? Lidi si vždycky najdou důvod, proč se vraždit."

KAPITOLA IX.

Gravitační čočka spolu s obřím zrcadlem vážně dělala zázraky, v tom měla Hypatiá pravdu.

Jakmile zrcadlo bylo kompletní, mohli jsme na záběrech vidět spoustu detailů a skutečně jsme mohli pozorovat i jednotlivé Krabijce. Vypadali trochu jako kentauři – vzpřímený trup, čtyři nohy, zkrátka postava, kterou zdědili po těch svých primitivních předcích, co jsem je viděla na staré simulaci od Heechee. Jen s tím rozdílem, že už rozhodně nebyli primitivní.

Tedy – abych uvedla věci na pravou míru – mohli jsme je vidět, ale nemuseli. Ne vždy. Často nám v tom bránily povětrnostní podmínky na krabijské planetě. Nemohli jsme je například vidět, když v jejich části planety byla noc (pokud samozřejmě nepočítám ty přízračné infračervené záběry), a stejně tak jsme je nemohli vidět, když povrch zakrývala příliš hustá oblačnost. Navzdory tomu jsme ale viděli dost. A já bych dokonce řekla, že víc než dost.

Posádka Fénixe horečně zpracovávala shromažďovaná data. Bill se zřejmě rozhodl být trpělivý ohledně mých nevyzpytatelných nálad a skoro mi nevěnoval pozornost. Soustředil se maximálně na svou reportáž. Spolu s Denisou se vytrvale pletli pod nohy všem na palubě a vyrušovali je při práci, aby od nich získali bezprostřední reakce a dojmy. June Terpleová už vůbec nespala. Pobíhala z místa na místo, kontrolovala kvalitu pořizovaných záběrů a ještě stačila sekýrovat lodní mozek neustálým prověřováním jeho připravenosti na včasný únik před výbuchem supernovy.

Jediný, kdo teď nemusel závodit s časem, byl Mark Rohrbeck. A já jsem toho chtěla využít.

Připlula jsem za ním do kajuty, ve které mu Hans iniciativně promítal duplikáty zaznamenávaných výjevů. Markovou specializací byly počítače, takže měl za úkol především řídit a kontrolovat práci lodního mozku. Ten ale zatím fungoval perfektně, a tak Markovi zbývala spousta volného času. Mark ho většinou trávil někde v ústraní, kde zasmušile sledoval nejnovější záběry.

Připoutala jsem se do bezpečnostního pásu, který visel hned vedle něj. “Hnus, co?” řekla jsem, abych ho aspoň trochu probudila z letargie.

Ale neprobudila jsem ho. “Myslíte Krabijce?” Očima sledoval simulaci před sebou, ale v myšlenkách byl někde jinde. Na chvíli se zamyslel, než řekl: “Je to hnus, to je fakt. Tohle není to, co jsme si představovali, že tu najdeme. Ale stalo se to už strašně dávno.”

“A vy máte mnohem současnější problémy, viďte?” řekla jsem.

Mark se smutně pousmál. “Koukám, že si lodní mozky zase vyměňovaly drby. Ale je to tak. Dostalo mě to. Ne to s Doris, to by mě tolik netrápilo,” dodal po chvíli. “Taky mě to mrzí. Já jsem myslel, že se milujeme, ale… Prostě to byl omyl. Už si za mě našla náhradu, tak není co řešit. Horší je…” Naprázdno polknul. “…že s ní zůstanou děti.”

Líbil se mi. A nejen to. Začínala jsem s ním cítit. “Stýská se vám po nich?” řekla jsem stejně chápavým hlasem jako předtím, jenže teď už jsem pochopení nemusela předstírat.

“Jistě! Vždycky se mi po nich stýskalo. Jenom stýskalo, nic víc.” Bylo na něm vidět, že má vztek hlavně sám na sebe. “To je ten problém. Pořád jsem byl někde pryč. Pořád jsem pracoval. Je to má vina, že už to Doris omrzelo a že začala spát s jiným.”

Tou poslední větou mě nevědomky zasáhnul na citlivém místě. “Ne,” vyhrkla jsem – a sama jsem byla překvapená tónem svého hlasu. “Zachovala se k vám strašně sprostě.”

I Rohrbecka překvapilo, s jakou prudkostí jsem to ze sebe vychrlila. Podíval se na mě, ale už nedostal šanci něco říct. Kolem kajuty zrovna letěla June Terpleová. Když se chytala nejbližšího madla, náhodou strčila nos k nám dovnitř a při té příležitosti hned zaječela na Marka: “Rohrbecku! Pohni zadkem! Zkontroluj pořádně, jestli Hans nemůže přesouvat ohnisko větším tempem. Ať neztrácíme čas!” Vlastně se u nás ani nezastavila. Stihla to zaječet v letu, cestou odněkud někam.

Mark se na mě chvilku rozpačitě díval. Pak pokrčil rameny a mávnul rukou, jako by mi chtěl naznačit, že to, co Terpleová chtěla, už dávno udělal, ale že příkaz od šéfky je příkaz od šéfky a že tu prostě nemůže dál sedět a povídat si se mnou. A tak vyplaval ven z kajuty a zmizel někde v útrobách Fénixe.

Nevyčítám mu ten rozpačitý pohled. Zavinila jsem si to sama. Nikdy by mě nenapadlo, že budu takhle reagovat na pouhou zmínku o nevěře. Ale zkrátka se to stalo.

I když jsem hradila náklady na tuhle expedici, nechtěla jsem týmu z Fénixe mluvit do toho, jak má nebo nemá dělat svou práci. Kromě toho se mi vůbec nelíbil shon a zmatek, který v těch chvílích vládl na palubě. Radši jsem se zase vrátila do své lodě. Tam jsem nikomu nepřekážela, mohla jsem si prohlížet simulace podle svého a měla jsem svůj klid. A Hypatii, která se o všechno postarala.

Začala mi promítat nejnovější záběry hned poté, co jsem prošla vstupním uzávěrem. Nemusela jsem nic říkat, nic dělat, jenom si sednout a dívat se.

Když člověk přestal o Krabijcích uvažovat jako o lidech, byly ty záběry vlastně celkem zajímavé. I oni vlastně byli zajímaví. Bylo zajímavé sledovat, co zbylo ze starých, primitivních krabijských predátorů v jejich civilizovaných – civilizovaných! – potomcích. Ti samozřejmě měli stroje a nosili šaty, a když jsem si zvykla na ten pár nohou, co byl jaksi navíc, tak působili velmi impozantně v těch svých elegantních kabátech a kamaších. Kolem hlavy měli uvázané něco mezi čelenkou a šátkem. To bylo zdobené zvláštními ornamenty, které podle mého soukromého odhadu byly označením hodnosti. Mohla to samozřejmě být jen obyčejná bižuterie, ale já jsem vycházela z toho, že jich většina chodila oblečená do různých druhů uniforem. Tedy většina těch civilizovaných. Ve vnitrozemí jižního kontinentu, kde krajina připomínala deštné pralesy a savanu, žili totiž Krabijci, kteří nijak zvlášť civilizovaní nebyli. Přinejmenším tak vypadali. Neměli žádné stroje a v podstatě ani žádné oblečení. Žili z toho, co jim dávala země, a na záběrech byli nejednou vidět, jak ustaraně, s úžasem v očích civí na oblohu, po které přelétávaly vzducholodě a dvojplošníky.

Podle simulací se ovšem zdálo, že i ti civilizovaní pomalu ztrácejí svou civilizovanost. Když nám Hans poslal detailní záběry jednoho vybombardovaného města, všimla jsem si proudu lidí, vesměs civilistů, kteří se zřejmě snažili dostat někam do bezpečí. Proplétali se mezi troskami, ověšení balíky, taškami a ranci. Spousta jich vedla nebo nesla děti. A spousta jich kulhala a jen s vypětím všech sil se vlekla za ostatními. Některé dokonce táhli na vozících a na podivných monstrech, připomínajících sáně.

“Vypadají, jako kdyby všichni byli nemocní,” řekla jsem a Hypatiá přikývla.

“Mnozí z nich nemocní bezpochyby jsou, má milá,” informovala mě. “Koneckonců je válka. V ní se přece ne-

používají jen pušky a bomby. Tys nikdy neslyšela o biologických zbraních?"

Já jsem na ni vytřeštila oči. "Myslíš, že proti sobě používají infekci? Jako zbraň?"

"Myslím, že to není nepravděpodobné. A rozhodně by to nebylo nic bezprecedentního," odpověděla mi a hned se pustila do přednášky. Začala popisem toho, jak první američtí osadníci v Nové Anglii darovali místním indiánům přikrývky záměrně kontaminované nákazou neštovic, aby se jich zbavili. "Ti osadníci pochopitelně byli křesťané – a velice zbožní," dodala. Pak vyprávěla dál. Neposlouchala jsem ji. Dívala jsem se na záběry z krabijské planety.

Byly pořád stejně odporné. Zvlášť jedna z těch rychle po sobě následujících scén se mě velmi dotkla. Bylo to na nějakém souostroví někde v tropickém pásmu. Jeden z těch ostrůvků vypadal skoro stejně jako Raiwea. Rif, laguna, tropická vegetace. Bylo tam i pár desítek domorodců. Ale nebyli tam sami. Na záběrech jsem zahlédla i skupinu Krabijců v uniformách, kteří shromažďovali místní obyvatele uprostřed jejich vesnice. Nebylo jasné za jakým účelem. (Aby je odvlekli? Postříleli?) Podle chování těch uniformovaných se rozhodně dalo soudit, že tím nesledují nic dobrého. A když jsem se podívala pozorněji, zjistila jsem, že na záběrech z té vesnice jsou všechny rostliny podivně zvadlé. Že by další biologická zbraň, tentokrát zaměřená proti rostlinám? Defolianty? Jisté bylo, že s vegetací na ostrově někdo něco prováděl.

Teď už jsem toho doopravdy měla dost. A najednou, úplně bezděčně, jsem dospěla k rozhodnutí.

Přerušila jsem svůj lodní mozek uprostřed vyprávění o tom, čím proslul starý americký Camp Detrick. "Hypatie? Kolik ti zbývá volné kapacity?"

Můj dotaz ji ani v nejmenším nevyvedl z míry. S naprostým klidem, uprostřed věty, ukončila přednášku o záměrném šíření epidemií v historii lidstva a řekla: "Hodně, Kláro."

"Dost, abys mohla uložit všechny soubory dat z Fénixe? A vzít na palubu i Hanse?"

Hypatii se v očích objevila simulace údivu. Asi jsem ji tentokrát vážně překvapila. "To je obrovské množství dat, Kláro. No ale snad bych si s tím dokázala poradit. Kdyby to bylo nutné. Proč se ptáš?"

"Jen tak," řekla jsem. "Prostě jenom tak přemýšlím. Ukaž mi ještě jednou ty uprchlíky."

KAPITOLA X.

Sice jsem musela hlídat čas, ale k tomu, co jsem chtěla udělat, jsem ho pořád měla dostatek. Dokonce jsem si mohla dopřát i chvíli oddechu. Využila jsem ji k tomu, abych se podívala na svůj ostrov.

Nemyslím osobně, to dá rozum. Prostě jsem si Raiweu důkladně prohlédla na svých monitorech a pak jsem vyslechla podrobné hlášení od šéfů jednotlivých sekcí. Uklidnilo mě, že je tam všechno v pořádku. To mi vždycky udělá radost, když vidím, že děti jsou zdravé a šťastné a ničím nespoutané. Potom se vždycky cítím dobře. A nebo, jako tentokrát, aspoň o trochu líp.

Když jsem se vrátila z virtuální návštěvy na svém ostrově, hned jsem se vypravila na reálnou návštěvu do Fénixe.

Hansovi se přece jen podařilo ještě zrychlit posouvání ohniska. Záběry se teď střídaly v takovém tempu, že už je nikdo nestíhal kontrolovat. Bylo to ale jediné možné řešení. Pokud tým z Fénixe chtěl zdokumentovat co největší část povrchu krabijské planety, musel se spolehnout na lodní mozek, který veškerá data ukládal, aby je bylo možné využít jako podklady pro následnou analýzu a interpretaci. Ovšem tou už se měl zabývat někdo jiný. My ne. A já už vůbec ne. Já už jsem o krabijské planetě nechtěla víckrát slyšet.

A nejen já. Zdálo se, že o ní víckrát nechce slyšet skoro nikdo z posádky na palubě Fénixe. Starmindera a Julia Ibarrurová spolu seděly v jídelně a povídaly si o jádru. Chaotického sledu záběrů si vůbec nevšímaly. Bill Tartch sice měl svoje kamery namířené na stěnu, kterou zakrývala zrychlená projekce jednotlivých simulací, ale tvářil se unaveně a rozmrzele. Denisa tvrdě spala, zavěšená v popruzích, vedle něho. "K čemu tohle je, Kláro?" začal Tartch protestovat hned, když mě uviděl. "Z těch sraček se nedá nic natočit a s posádkou není rozumná řeč. Oni prostě šli spát, chápeš to?"

Podívala jsem se na Denisu. Ta coura si spokojeně vychrupovala jako nemluvně. "Už to potřebovali," řekla jsem. "Kde je Terpleová?"

Pokrčil rameny. "Kekuskjan ji tu sháněl asi před minutou. Nevím, jestli ji našel, nebo ne. Poslouchej, co kdybych s tebou dotočil ten rozhovor, abych tady jenom tak neztrácel čas?"

"Možná později," řekla jsem, i když by mě ani nenapadlo mu poskytovat rozhovor, a odplula jsem pryč, hledat June Terpleovou.

Našla jsem ji po hlase, protože ten se chvíli poté začal

AUTOŘI, POZOR!

Vyhlašujeme 22. ročník Ceny Karla Čapka!
Své práce libovolného rozsahu v žánru sci-fi, fantasy nebo hororu s fantastickými prvky zasílejte ve čtyřech čitelných kopiích na adresu:
Martin Koutný, Křížová 31, 674 01 Třebíč
Do obálky prosím přiložte:
1) průvodku obsahující Vaše **jméno**, přesnou **adresu**, kontaktní telefon a **názvy všech zaslaných soutěžních prací** (pokud je nedodate v normovaném strojopise - **60 úderů na řádek, 30 řádek na stránku** - vyznačte též přepočet rozsahu na normované stránky).
2) **čestné prohlášení**, že soutěžní práce dáváte k dispozici organizátorům soutěže pro jedno otištění bez nároku na honorář.
Pozor! Do soutěže nemohou být zařazeny práce, které se již zúčastnily některého z předchozích ročníků, byly již publikovány v oficiálních tiskovinách nebo jsou současně přihlášeny v jiné soutěži celostátního významu!
Uzávěrka tohoto ročníku soutěže je ***30.listopadu 2002***.
Práce doručené po tomto termínu budou po dohodě s autorem zařazeny do následujícího ročníku.

rozléhat celým Fénixem. Kekuskjanovi už se evidentně podařilo ji sehnat a oba spolu diskutovali asi tak, jak spolu diskutuje pes a kočka. Terpleová ječela: "Tvůj názor? Pro mě má tvůj názor stejnou váhu jako hadí pšouk, Olegu! Letíme pryč a hotovo! Musíme odsud vypadnout, dokud nám tohle všechno drží pohromadě."

"To mi nemůžeš udělat!" vřeštěl Kekuskjan. "Kvůli tomu jsem tady! Abych pozoroval supernovu! To je absurdní, sakra!"

"Absurdní," odsekla Terpleová, "by bylo tady chcípnout. A to já nedovolím. Já jsem za tuhle posádku odpovědná, Kekuskjane! A já tu dávám rozkazy. A jeden z nich vydám teď hned. Hansi! Připrav se na odlet k neutronové hvězdě!"

V tom okamžiku jsem se do hádky vložila já. "Nic nepřipravuj, Hansi," řekla jsem. "Od téhle chvíle budeš přijímat rozkazy jen ode mě. Rozuměl jsi?"

"Rozuměl, paní Moynlinová," odpověděl mi příjemný hluboký hlas stejně klidně jako vždycky. Zato Terpleová měla ke klidu hodně daleko. V poslední době skoro nespala a byla pod čím dál větším tlakem a to všechno se na ní teď projevilo. Dívala se na mě, jako kdyby mi chtěla jednu vrazit.

"Co si myslíte, že děláte?" syčela nasupeně.

"Přebírám velení," řekla jsem. "Ještě chvíli tu zůstaneme. I já chci vidět, jak ta hvězda exploduje."

"Ano!" vyjeknul Kekuskjan.

Terpleová ho ignorovala. Pořád se mi upřeně dívala do očí. A rozhodně to nebyl přátelský pohled. "Zbláznila jste se? Chcete nás tady všechny zabít?"

Hlavou mi blesklo, že to není špatný nápad, ale to jsem neřekla. Řekla jsem: "Nezůstaneme tady. Chci říct, že tu nezůstanou lidi. My se budeme evakuovat a budeme výbuch sledovat v přímém přenosu. V těch dvou lodích, co tu kotví, je pro nás pro všechny dost místa. Já můžu vzít k sobě na palubu tři nebo čtyři z vás a zbytek poletí s Billem v té lodi z půjčovny."

Terpleová byla vzteky bez sebe. "Kláro! Ta exploze bude obrovská! Tohle všechno tu zničí. Celý tenhle komplex. Stavěli jsme ho takovou dobu a..."

"To nevadí," řekla jsem. "S tím počítám. Když bude potřeba, koupím vám nový."

Terpleová na mě zírala, jako kdyby nevěřila svým uším. "Koupíte nový? Kláro, vy snad vůbec nemáte představu, kolik stojí taková–"

Zarazila se a pak potřásla hlavou. "Jo," řekla. Neuklidnila se, jen více méně rezignovala a snažila se smířit s životní realitou. "Vy asi tohle víte až moc dobře, co? V tom případě si tu dělejte, co chcete. Beztak vám tady všechno patří."

To koneckonců byla pravda.

Pak už proti mým rozkazům nikdo nic nenamítal. Pozvala jsem si celou posádku do jídelny a oznámila jsem jim, že všichni opustí mateřskou loď. Řekla jsem Terpleové, že ona, spolu se Starminderou a Ibarrurovou, může letět v mé lodi. "Cesta na Zemi trvá jen pár dnů. Na tu dobu se nějak srovnáte v mém pokoji pro hosty. Mason-Manley a Kekuskjan můžou letět s Billem a s Denisou. Budou to tam mít trochu těsné, ovšem při troše skromnosti to jistě zvládnou."

"Ale co budu dělat já s Hansem?" zeptal se Rohrbeck.

Na to jsem nenuceně řekla: "No, vy můžete letět se mnou. Nějaké místo pro vás tam určitě najdeme."

Nezatvářil se rozhodně tak, jak by se měl zatvářit mladý muž, kterého čeká vesmírný let ve společnosti nezadané atraktivní ženy. Dokonce bych řekla, že se zatvářil přesně opačně. "Já nemyslel sebe, Kláro. Ptal jsem se kvůli našemu lodnímu mozku. Dalo mi hromadu práce, než jsem ho naprogramoval. A teď bych ho tu nerad nechal uškvařit."

Jeho reakce nebyla taková, v jakou jsem doufala, to bezpochyby, ale každopádně se mi líbila. Mám ráda muže, kteří milují svou práci. "O lodní mozek se nemusíte bát," ujistila jsem ho. "Už jsem tu záležitost probrala s Hypatií. Ta říká, že má ještě spoustu volné kapacity. Prostě Hanse zkopírujeme a vezmeme ho s sebou."

KAPITOLA XI.

Nikdy předtím jsem v reálném čase výbuch supernovy neviděla (Ostatně, kolik lidí přede mnou ho vidělo?), a tak mi aspoň tahle část expedice nepřinesla zklamání. V téhle show bylo všechno, co jsem si od ní slibovala. Zastavili jsme naše dvě lodě pár milionů kilometrů od epicentra. Hans se v těch chvílích řídil podle Kekuskjanových pokynů. Což samozřejmě znamenalo, že sledování krabijské planety se okamžitě odsune na vedlejší kolej a veškerá pozornost se soustředí na budoucí supernovu.

Hypatiá mi šeptala do ucha podrobnosti o tom, jak Bill Tartch ve své lodi z půjčovny fňuká a nadává jako špaček. Bill přirozeně chtěl zachytit co nejvíc tragických, hrůzostrašných detailů a pokud možno i tváře Krabijců v momentě, kdy jim jejich staré dobré slunce rozpoutá nad hlavou peklo. Jenže já jsem nic takového vidět nechtěla. Mně stačilo to, co jsem viděla předtím.

V salonu v mé lodi se teď promítaly dvě simulace současně. Hypatiá aktivovala kameru umístěnou venku na trupu, takže jsme vzadu v koutě mohli sledovat vzdálené obří zrcadlo a mateřskou loď společnosti Fénix. Na záběrech pořizovaných zdálky obojí vypadalo jako malá dětská hračka, zavěšená pod stropem. Čelní stěnu zakrývala nesrovnatelně větší simulace krabijské hvězdy, snímaná z Fénixe. Nebyla nebezpečná (tvrdila Hypatiá), protože Hans záběry zaclonil. Kromě toho simulace obsahovala jen viditelnou část spektra, a ne další, mnohem nebezpečnější druhy záření, prýštící z krabijského slunce. I tak ale ta obrovská koule o průměru přes dva metry zářila tak jasně, že jsme se na ni mohli dívat jen s přimhouřenýma očima.

Já toho o hvězdách moc nevím, ale tahle mi na první pohled připadala divná. Protuberance po celém obvodu a na povrchu samé ošklivé sluneční skvrny. A pak se to najednou stalo. Hvězda se začala smršťovat, jako kdyby Hans rychle přejížděl z detailu na celek. Jenže Hans s tím neměl nic společného. Hvězda skutečně kolabovala, hroutila se do sebe, a to velice rychle. "To je imploze," šeptala Hypatiá: Než to dořekla, hvězda už měla v průměru sotva metr a vzápětí půl metru a pořád se zmenšovala, až...

Až zas najednou začala expandovat. Skoro stejně rychle, jako se smršťovala. Teď byla ještě o poznání jasnější. Hypatiá šeptala: "A tohle je reakce. Už jsem říkala Hansovi, ať zredukuje intenzitu, protože záření bude čím dál víc."

Bylo ho čím dál víc.

Hvězda byla každým okamžikem větší a jasnější a zběsilejší. Už zaplnila celou stěnu. Měla jsem pocit, jako by se mě ta sluneční výheň už už chystala spolknout. A právě

v tom momentě se obraz rozpadnul. Slyšela jsem, jak Terpleová vyhrkla: "Podívejte se na zrcadlo!" Když jsem se ohlédla, hned jsem pochopila, proč obraz zmizel. Na simulaci v protějším koutě salonu bušil do zrcadla a lodě příval záření ze supernovy. Komplex nic nechránilo. Žádné filtry. Žádné pojistky. Záplava oslepujícího světla, koncentrovaná gravitační čočkou, dopadala přímo na plochu zrcadla a na trup lodě. Zrcadlo se začínalo deformovat. Tenké pláty leštěného kovu praskaly, odlupovaly se od konstrukce a explodovaly do obláčků plazmatu jako rachejtle vystřelované při ohňostroji čtvrtého července. Pod nimi se na zlomek vteřiny objevila spleť kabelů, které se okamžitě odpařily. Z celého zrcadla zbyla jen rozžhavená kostra nosné konstrukce.

Myslela jsem si, že další záběry už neuvidím, ale to byl omyl. O chvíli později se přes čelní stěnu místnosti znovu promítla simulace supernovy. Už nebyla tak kolosální a oslňující jako předtím, ale pořád člověku naháněla strach. "Co to má..." Nestačila jsem otázku ani dopovědět, protože Hypatiá hned přispěchala s vysvětlením.

"Teď se díváme na záběry z té kamery, která byla vestavěná do středu původní parabolické antény a pak překrytá optickými komponenty," šeptala mi do ucha. "Záběry z téhle kamery ale nejsou tak kvalitní jako záběry ze zrcadla a navíc mám obavu, že je stejně nebudeme mít k dispozici příliš dlouho. Gravitační čočka je pořádně silná a kamera takový nápor nemůže..." Odmlčela se, když obraz zablikal. "...vydržet," dodala – a obraz vzápětí zmizel nadobro.

Zhluboka jsem se nadechla a rozhlédla jsem se kolem sebe. Terpleová měla v očích slzy. Starmindera s Ibarrurovou seděly vedle sebe jako v mrákotách a Mark Rohrbeck si něco šeptal se svým lodním mozkem. "Tak a je to," řekla jsem. "Představení skončilo."

Jako první se zmohl na slovo Mark Rohrbeck. Snad poprvé za celou dobu, co jsem ho znala, mu trochu zazářily oči. "Hans už uložil všechny záběry do paměti. Vypadá to, že je v pořádku."

Pak se ozvala Terpleová. "A co loď, Kláro? Schytala spoustu záření, ale to zrcadlo naštěstí shořelo tak rychle, že by trup lodi mohl být neporušený. Když se tam pošle opravářská četa, klidně by..."

"Za chvilku, June," řekla jsem jí. "Tedy skoro za chvilku. Nejdřív musíme letět domů."

Podívala jsem se na Rohrbecka. Po nějaké záři v jeho očích už zase nebylo ani památky. Když si všimnul, že se na něj dívám, tak se zas jenom pousmál. "Kde to je?" zeptal se sklesle.

Měla jsem chuť položit mu ruku na rameno, ale nechtěla jsem nic uspěchat. Času bylo dost. A tak jsem co nejnevinnějším hlasem řekla: "Vám se stýská po dětech, viďte? Já bych věděla o jednom místě, kde je dětí plno. U mě na ostrově. Byl byste tam jediný dospělý muž a za pár dní by ve vás všechny děti, co na ostrově jsou, viděly tatínka."

KAPITOLA XII.

Supernova nepoškodila Fénixe tak těžce, jak to vypadalo v prvních vteřinách exploze. Zrcadlo bylo na odpis, pochopitelně, ale trup lodě měl jen mírně ohořelý plášť, nic víc. A sotva stačil trochu vychladnout, June Terpleová se tam vrátila i s tím, co zbylo z její posádky. Což nebylo mnoho.

Mason-Manley se o ni začal znovu zajímat hned, jakmile mu Denisa zmizela z dohledu, a rychle si u ní získal stejnou pozici, jakou míval dřív. Kekuskjan slíbil, že se připojí k expedici za osmdesát let, aby mohl opět sledovat výbuch supernovy – tedy přirozeně za předpokladu, že bude ještě naživu. S Terpleovou zůstal i starý dobrý nezničitelný Hans, který se honem usadil zpátky do známého, jemu na míru šitého hardwaru. A to bylo všechno. Zbytek posádky tvořili samí nováčci. Starmindera se vrátila ke svojí rodině v jádru a Ibarrurové jsem zaplatila cestovní výlohy, aby mohla letět s ní coby má soukromá honorární občanská konzulka.

Terpleová mě samozřejmě zvala, abych se expedice k neutronové hvězdě zúčastnila také. Tomu pozvání se jaksi nemohla vyhnout, když peníze na novou expedici plynuly ze stejných zdrojů jako peníze na tu předešlou, čili veskrze ode mě. Já jsem čistě ze slušnosti řekla, že se na ně možná zas přiletím podívat, ale v žádném případě jsem to nemyslela vážně. Jedna taková výprava byla na můj vkus až dost. Bill Tartch věnoval Krabijcům celý jeden speciální díl svého cestopisného pořadu a měl s ním tak velký úspěch, že mu náš rozchod už rozhodně nezlomil srdce.

Hypatiá mi pořídila kopie všech souborů dat o krabijské planetě a o explozi tamního slunce a já jsem si je vzala s sebou na ostrov. Tady některé z nich občas přehrávám – buď dětem, co o ně projeví zájem, nebo jejich matkám, ale většinou sama sobě.

Mark Rohrbeck nakonec přece jen letěl na Raiweu se mnou. Ale dlouho se tam nezdržel. Tak už to u mě na ostrově chodí. Když děti vyrostou a jsou připravené čelit světu tam za mořem, tak odcházejí. A s Rohrbeckem to bylo stejné. Jemu to trvalo něco málo přes tři měsíce. Pak mě políbil na rozloučenou. A já ho nechala jít.

přeložil Mirek Valina

ilustroval Martin Zhouf

Frederik Pohl

*patří u nás již od vydání románu **Obchodníci s vesmírem** a novely **Obchodníci s Venuší** (Ikarie 4-6/1991) k jednomu z nejoblíbenějších SF spisovatelů. Přestože již překročil osmdesátku, je stále spisovatelsky aktivní, což dokazuje i tato povídka, publikovaná v roce 1999 v časopisu Amazing Stories. Povídka je novým příspěvkem k sérii Heechee, která vyšla i česky (Gateway, Za horizontem modrého jevu, Setkání s Heechee, Anály Heechee), později k ní přibyla ještě povídková sbírka The Gateway Trip (Cesta na Gateway, 1990)*

Andrzej Pilipiuk

Tajemství vody

(Tajemnice wody)

Máš problémy s duchy předků? Něco ti šramotí v domě? Soused je upír? Zajdi za Jakubem Vandráčkem, nejlepším občanským exorcistou z celé země! Žije v zapadlé vesnici na východě, živí se vlastní pálenkou a vypadá jako starý pytlák, ale nedej na zdání! Ještě se nevyskytl upír, mimozemšťan, vlkodlak nebo přízrak, se kterým by si neporadil nebojácný vymítač v gumákách.

Něco se stalo. Jakub Vandráček to poznal ihned. Těly rekreantů, polehávajících na oblázkové pláži, proběhla vlna vzrušení. Lidé zvedali hlavy, potom někteří vstali a spěchali za kavárnu. Exorcista zůstal na místě. Přijel si odpočinout, lékaři mu doporučili hodně slunka a málo nervů. Jim se to řeklo. Městečko se mu nelíbilo. Všechno ho tady dráždilo. Betonové molo s desítkami uvázaných loděk, putyka s názvem "Sklíčko" nebo tak nějak, ohavný penzion Svazu učitelů osídlený houfem odporných špekounů a stejně odpornými buchtami, krámek, kde mohl člověk stát dlouhé fronty a stejně nic nedostal. Kromě toho mu doktoři přísně zakázali pít. A navíc ta dieta...

„Až budu zase ve Vojslavicích, hned mi bude desetkrát líp," pronesl do prázdna.

Vstal a popotáhl si pomuchlané džíny. Hleděl na ně s nechutí. Nejlíp se cítil v gatích ruské uniformy a v německé vojenské blůze, ale chodit v nich mezi lidmi se styděl... Jakub zamračeně pohlížel na hladinu přehrady, zvlněnou mírným vánkem. Někde dole byly zatopené domy.

„To nebyl dobrý nápad," řekl sám k sobě.

Potom hned zmlkl. Jednak by ho mohl někdo slyšet, jednak je samomluva příznakem jakési duševní choroby. Alespoň to tvrdil jeho přítel kněz Wilkowski, jehož dílem byl ostatně i zdejší pobyt.

Dav na konci pláže houstnul.

„K nehodě se lidé vždycky seběhnou," pronesl opět sám k sobě.

Dávné zvyky nelze jen tak vykořenit. Chtě nechtě se tam vydal také. Minul kavárnu, kde prodávali odpornou zmrzlinu, lepící se na jazyk a zanechávající pocit mastnoty, zato zcela bez chuti. Před kavárnou plulo po hladině hejno labutí a žebralo.

Jakub podvědomě zajel rukou do kapsy, ale nenašel tam smyčku z brzdového lanka, kterou s sebou nosíval. Chvíli teskně pohlížel na ptáky. Byli vypasení jako vepříci.

„Buďte rádi, že je tu tolik lidí," ucedil nenávistně. „Když vezmu v úvahu, že vážíte dobrých deset kilo, byla by z vás slušná polívka, a navíc prvotřídní pečínka. Přidat ještě nádivku z jablek, co rostou v opuštěné Mištalově zahradě, hned za mým plotem, to by byla hostina. A kapku lavorovice..."

Potom si vzpomněl, že Jozef Pačenko přestal doma pálit. Byli tady ovšem i jiní, ale jejich pálenka byla slabá a vyráběná z podezřelých surovin. Na Trušance sice zůstalo pár zdrojů chutné a laciné kořalky, ale i ty rychle vysychaly.

„Úpadková doba," sdělil labutím.

Labutím se tento bláznivý stařík, který jenom žvanil a nic jim neházel, evidentně nelíbil, a začaly na něho syčet. Vyplázl na ně jazyk a šel dál. Dav byl opravdu hustý. Jakub poznal staříka, kterého občas vídal v parku u penzionu. Jak se jmenuje? Robert... Robert Klos. Ale není příbuzný toho Klose, co o něm natočili film. Jakub se ho už na to ptal. Byl učitelem na průmyslovce v penzi.

„Co se tady děje?" zeptal se.

Stařík se otočil.

„Á, to jste vy," zaradoval se. „Utopil se jeden z těch učitelských holobrádků. Zrovna ho poldové vylovili. Vypadá děsně. Celý krk má modrý, jako by ho někdo škrtil. A na těch modřinách má takový zelený šlem. Prostě hnus. Už ho strčili do pytle a čekají na člun. Odvezou ho do Serocku, zřejmě k pitvě."

„Zelený šlem, trochu jako sulc?"
„Berete mi to z huby. Hnus."

Jakub přivřel oči. Na něco si vzpomněl. Vzpomínka byla mlhavá, kdysi v dětství o něčem takovém slyšel. Co to konkrétně bylo? Poznamenal si to, v noci to promyslí. Stejně nemůže spát. Ale proč vlastně čekat na noc? Šel na molo. Usedl na betonové schůdky, zul se a ponořil nohy do vody. Začal vzpomínat. Už něco takového zažil. V Uchani nebo ve Vojslavicích, ale zřejmě přece jen ve Vojslavicích. Jezírka u zámku. Ale co to bylo? Ze zamyšlení ho vytrhl rozhovor vedený na nedaleké loďce.

„Tvrdím, že to udělal psychopat. A není to první případ."

„Asi sedmý za tři roky," pronesl afektovaně ženský hlas. „Vždycky mladí lidé, a vždycky modřiny na krku, jako po škrcení."

„A všechno pomatlané tím zeleným svinstvem," dodal někdo třetí.

„Nejčastěji hynou po setmění," první hlas. „A nikdy nebyli opilí. Chápu, že opilec může spadnout do vody a už nevylézt, ale proč se utopil ten kluk z jachtařského tábora? Nikdo mi nenamluví, že neuměl plavat."

„A co ten skaut? Zašel do vody po pás a potom zmizel, jako by šlápl do díry. A přitom je tady mělko."

„Lidi to viděli?"

„Ovšem. Půlka jejich družiny, nebo jak tomu říkají. A stejné stopy."

„Nikdo mi nenamluví, že pod vodou řádí sladkovodní žralok."

„Žralok asi ne, ale blázen nebo úchyl s dýchací maskou a bombami na zádech."

„Úchyl, hm... to by se poznalo."

„To víš, poldové to nepřiznají. Pokazili by si statistiku. Víc mě zajímá ten zelený šlem."

„Co je na něm zajímavého?" zasáhla opět žena. „Nějaký bahno ze dna."

„Kdepak bahno. Nikdy jsem zelené bahno neviděl."

„Třeba nějaké řasy."

„To už spíš odpady. Chemie, víte?"

„Třeba z těch odpadů zmutovaly řasy."

„Nikdo mi nenamluví, že řasy škrtí lidi."

Jakub pohlédl na hodinky a ulekl se. Do oběda v jídelně zbývá patnáct minut a ještě se musí převléknout. Jen nerad se vydal zpátky. Stihl to. V jídelně všichni komentovali událost, ale nic nového se nedověděl. A hned po obědě ho zdejší doktor Workowski zatáhl do své ordinace.

„Jak se cítíte?" začal.

„Jak odtud zmizím, hned mi bude líp," odpověděl Jakub zachmuřeně.

Lékař se usmál.

„Co vám tady chybí?"

„Týráte mě, hned po ránu rozcvička pro zlepšení kondice.

Prosím, mávám rukama, nenaříkám, ale proč? Vsadím se, že za rok nebo dva zestárnu tak, že budu potřebovat hůl. To se lidem stává. Ale pořád budu mít svůj člun a koně. Když budu muset nakoupit, sednu na koně a pojedu."

„Jednoho dne se na toho svého koně nevyškrábete, pane Jakube. Co potom? Jistě, doma si můžete přistavit štafle, ale u krámu? Požádáte o pomoc známé?"

„Prdlajs. Zbytečně nejsem potomek kozáků. Hvízdnu a kůň si lehne. Nasednu, a vstane. Jinak bych ježdění už dávno nechal. Nohy mi naštěstí slouží. Možná ne tak dobře jako za války, kdy jsme jako partyzáni kopali do friců tak dlouho, dokud nechcípli, ale sláva Bohu není to nejhorší."

„Změřím vám tlak."

„Jak je libo, ale připadá mi, že mi tlak vyskočí už při pomyšlení na jeho měření."

„Povězte upřímně: nemáte doktory rád?"

„Proč by ne. Jsou v cajku."

„Rozčilila vás dnešní nehoda?"

„Ten kluk, co se utopil? Jistě. Škoda ho. Mohl z něho vyrůst řádný člověk."

„Zajímavý názor. A kdyby vyrostl neřád?"

„To se nedá vyloučit. Ale lidi jsou většinou dobří, tedy statisticky. I když by mě zajímalo, co to měl kolem krku za zeleň."

„Jakou zeleň?"

„Jakýsi šlem."

„Podívám se na to."

„Vy ho budete pitvat?"

„Ne, ale přizvali mě na konzilium."

„Nevěděl jsem, že se konzilia dělají i mrtvým."

„Někdy. Je tady těch případů jaksi moc. Jestli to dělá nějaký blázen, musí ho chytit. Ale tím se netrapte. Není to váš problém, leda byste vlezl do vody a on zaútočil."

„Nekoupal jsem se už deset let, ale je možné si půjčit šlapadlo a zajet do rákosí u protějšího břehu ulovit vypaseného labuťáka. To by bylo něco," vyklouzlo nečekaně z podvědomí.

„Připomínám, že máte dietu," zavrčel doktor.

„Myslím na ni furt. Až se vrátím do Starého Majdanu, vezmu bajonet, půjdu do lesa, zaříznu divočáka a s kamarády ho zbaštíme. A vám taky pošlu kousek."

„Mockrát děkuji!"

„A co můj tlak, lapiduchu?"

„V pořádku. Hlavně se nerozčilujte, nepijte a dodržujte pokyny. Bude to dobré. A jestli vás labutě dráždí, nechoďte se promenovat tam, kde plavou. Co srdce nevidí, to srdce nežele."

Tuto noc Jakub vyklouzl ze svého pokoje. Vylezl oknem a sešplhal po hromosvodu. Nebylo to snadné, přece jen má svá léta, ale podařilo se. Podobně jako přelezení zdi. U vody nikdo nebyl. U kavárny, kde touto dobou bylo pusto, si Jakub půjčil sekeru. Ve svitu měsíce, občas pronikajícím mraky, se hladina nějak divně leskla. Vyšel na molo. Snažil se pohybovat tiše pro případ, že by nějaký noční strážný hlídal loďky. Za chvíli došel na místo, kde už žádné nebyly. Přistoupil k zábradlí a zahleděl se do vody. Na hladinou se vznášel mlžný opar. Vytáhl placatici a maličko si lokl. Pro povzbuzení paměti zvetšelé věkem.

„Bílá voda," vzpomněl si.

Vytáhl z tašky malé kukátko a začal se rozhlížet. Po chvíli zahlédl skvrnu podivně světlé, zářící vody.

„Je tam," broukl k měsíci. „Všechno jak má být."

Skvrna rostla. Voda se podobala mléku. Mihotala se, vábila. Jakub si pomalu uvázal kolem pasu důkladný řetěz, jehož oba konce pečlivě připevnil k zábradlí, načež spustil do vody jednu nohu. Bílá skvrna se začala blížit a současně byla pořád méně patrná. Jakub čekal. Jen pevněji stiskl topůrko sekery.

Už si myslel, že to vzdá, když ho něco popadlo za nohu a silně jí škublo. Ale řetěz vydržel. Ono ve vodě se tak lehce nevzdalo. Škublo znovu. Pocítil kostnaté prsty zaťaté do kůže. Voda zabublala. Těsně před třetím škubnutím udeřil sekerou. Ostří se zaseklo do něčeho tvrdého, a o vteřinu později topůrko prasklo silným trhnutím. Stisk na noze zmizel.

Stařík vstal, uvolnil řetěz a vracel se na břeh. Už na něj nic neútočilo. Na promenádě rozsvítil na chvíli baterku. Čekal, že bude mít na noze zelený šlem, ale bylo ho tolik, až se vyděsil. Nabral trošku do lahvičky a potom si opláchl nohu v nejbližší louži. Návrat po hromosvodu byl mimořádně obtížný, ale zvládl ho.

Ráno, jakmile jeho spolubydlící odešel, Jakub vytáhl lahvičku a zvědavě do ní nahlédl. Byl v ní nějaký podivný, zelený sliz. Odšrouboval víčko a začichal. Sliz páchl bahnem a ještě něčím povědomým. Jakub se potutelně usmál a postavil otevřenou lahvičku na parapet.

Po obědě se k pokusu vrátil. Voda se odpařila. Na dně byla tenká vrstvička zeleného svinstva. Jakub k ní přičichl.

„Zelená plíseň," pronesl slavnostně a pak se vydal za doktorem.

Doktor seděl v ordinaci a něco si prohlížel pod mikroskopem.

„Á, to jste vy," zaradoval se.

„Já. Co jste zjistil na konziliu?"

„Zkoumali jsme tu zeleň. Víte, co to je? Obyčejná zelená plíseň, jenom trošku rozmočená. Ale mám pro vás ještě jednu zajímavou informaci, jenom prosím, abyste ji prozatím nerozhlašoval."

„Jsem jedno ucho."

„Našli toho potápěče."

„Cože?"

„Chlapíka, který plaval pod vodou s bombami na zádech a topil děti. Tentokrát mu to nevyšlo. Poškodil si náústek a utopil se. Našli ho dneska ráno."

„Neměl rozbitou hlavu?"

„Ne. Proč se ptáte?"

„Napadlo mě, že mu mohl někdo při utopení pomoct. Nemá to význam."

Večer zašel Jakub k vodě. Chodil po molu a zamyšleně sledoval hladinu. Labutě na něho zlostně syčely, ale nevěnoval jim pozornost. A uspěl. Potkal svého známého Roberta.

„Vítejte, pane Vandráčku. Co tu děláte?"

„Dobrý den. Ale jen tak."

„Slyšel jste o tom úchylovi, co ho vylovili u Serocku?"

„Slyšel."

„Ještě klika, že mu uklouzla noha. Za chvilku bych začal věřit v nečisté síly."

„Nečisté síly?"

„Ano. Když jsem před válkou začínal svou pedagogickou dráhu, ocitl jsem se v jedné vísce na Polesí. Několik let předtím tam byla povodeň. Zaplavila část vesnického hřbitova. Začaly se topit děti a lidé říkali, že řádí vodníci. Jak jsem uviděl ten zelený šlem, přímo to mnou otřáslo, protože tenkrát ti utopení ho také mívali. Až po svém odjezdu jsem se doslechl, že sedláci vylovili z vody jakousi potvoru a tvrdili, že je to vodník. Dokonce proběhlo jakési vyšetřování."

„Nevíte, kdy se ten potápěč utopil?"

„Ten den, co vylovili toho kluka, jak jsme se tehdy potkali. Ležel ve vodě už dva dny."

„Takže to nebyl on."

„Co tím chcete říct?"

„Mám být upřímný?"

„Jistě."

Jakub si povytáhl nohavici a sundal ponožku. Na kůži byly dobře patrné modré otisky prstů, které se sevřely silou kleští.

„Bože! Odkud to máte?"

„Byl jsem v noci tady. Strčil jsem nohu do vody a chytil mě."

„Nežertujete?"

„Ne. Mám taky trochu té zeleně, co jsem sundal z vlastní nohy."

„Co je to?"

„Rozmočená zelená plíseň.
Bývalý učitel se hluboce zamyslel.
„Praštil jsem ho sekerou, nejspíš do hlavy. Kdyby to byl ten potápěč, měl by v hlavě díru. Taky musel být pořádně zaklesnutý o dno, když mě mohl tahat takovou silou."
„Žijeme ve dvacátém století."
Jakub si vzpomněl, jak čaroval, jak v temných lesích bojoval s kněžími Svantovíta, jak v mauzoleu vrazil Leninovi osikový kůl do hrudi. Život ve dvacátém století byl luxus, který si mohl dovolit jen málokdo. On ne.
„Nevěříte mi?"
„Upřímně řečeno, moc ne."
„Nemůžu svá slova dokázat. Ledaže... Sejdeme se tady v noci."
„Souhlasím. Kdy a kde?"
„U kavárny. V jedenáct."
„Ve třiadvacet. Dobře. Co budeme dělat?"
„Půjdeme na stejné místo a zase zkusíme ponořit nohu."
„A smím se zeptat, kdo bude tak riskovat?"
„Třeba já. Ale můžeme to udělat jinak. Můžete přinést hák?"
„Nejezdím na dovolenou s hákem."
„Ale vedle penzionu je bedna s protipožárním nářadím. Tam jeden visí."
„To bude krádež."
„Ráno ho vrátíme. Když půjde všechno dobře."
„A když špatně?"
„Pak bude vrácení háku problémem našich dědiců."
Bývalý učitel se ušklíbl, ale přikývl na souhlas.

Klos se poněkud opozdil. Krádež háku bez předběžné přípravy není jednoduchá.
„Už jsem si myslel, že nepřijdete," řekl Jakub.
„Proč bych neměl přijít?"
„Mohl jste se polekat. Už jsem všechno připravil. Jdeme."
Vstoupili na molo. Na jeho konci stála nesvítící lampa, od které vedly vytržené kabely.
„Zatracení vandalové," prohlásil Robert.
„Jistě... vandalové. Obujte si holínky."
„Bez nich to nepůjde?"
„Raději ne."
Jakub vytáhl z tašky řetěz.
„Nechcete mě náhodou utopit?"
„Co vás napadá."
Uvázal známého kolem pasu a usadil ho na okraj mola.
„Teď stačí čekat?" zeptal se Robert. „Jak víte, že připlave zrovna dneska?"
„Vodník má místo mozku vodu, útočí vždycky, když ucítí kořist."
„Dobře. Ještě otázečku. Kde se vzal vodník v přehradě vybudované komunisty?"
„To je jednoduché. Zatopili kus údolí. Někde dole musel být hřbitov. Stačilo, aby ho zaplavilo tolik špinavé vody, že zlikvidovala posvěcení. Desakralizace. Takže vstal z hrobu..."
„Jakube..."
„Ano?"
„Chytil mě..."
Ve vodě opravdu probíhal nějaký boj. Bývalého učitele něco silně škubalo za nohu. Řetěz se napjal a zařízl se mu do břicha. Jakub se pochmurně usmál a potom botou shodil do vody jeden odizolovaný kabel. Záblesk a zaškvíření. V hlubině to zavířilo.
„Pustil," vytáhl Robert nohu z vody.
Byl bledý jako zeď. Jakub rozsvítil baterku a sklonil se nad hladinu. Potom prudce ponořil hák a vytáhl na molo něco podivného.
„Rychle na břeh," křikl na Roberta.
Stařík shodil holínky a rozběhl se. Jakub se pustil za ním, přičemž vlekl onu věc. Záhy se ocitli v křoví u pláže. Rozsvítili dvě baterky a v jejich světle užasle zírali na svou kořist. To, co vytáhli z vody, připomínalo rozmočenou egyptskou mumii, ale bez obvazů. Hýbala se.
„Utečme," jektal učitel.
„Ne. Zatím je omráčený elektřinou. Musíme s ním skoncovat. Skoč do loděnice a sbal kanystr s benzinem, já ho pohlídám."
Jakub čekal dlouho, než se jeho známý vrátil s kanystrem ukradeného benzinu. Druhá krádež v životě a obě jedné noci. Vodník se svíjel připoutaný řetězem ke stromu.
„Neuvolní se?" zneklidněl Robert a postavil kanystr na zem.
„Přelámal jsem mu prsty."
Robert polil monstrum benzinem. Vodník děsně zaskřehotal, přestal se snahou osvobodit se a snažil se je zasáhnout svými drápy.
„Máš oheň?"
„Mám."
Jakub zapálil smotané noviny a hodil je na vodníka. Vyšlehly plameny. Po několika minutách plamen pohasl.
„Jak je to s tvou vírou v pověry?" usmál se Jakub.
„Proboha... To bylo neuvěřitelné."
„Na," přistrčil mu placatici. „Kopni to do sebe a jdi spát. Já ještě vypnu kabel a uklidím. A hák vrať zpátky."
„Co když je tam ještě jeden? Radši na molo nechoď..."
„Moje riziko."
Učitel zmizel ve tmě. Jakub šel na molo. Holínky svázal provázkem a potom se věnoval drátům vyvedeným z lampy. Právě uvažoval, který je kladný a který záporný, když za sebou zaslechl zachmuřený hlas.
„Lovíme rybičky elektřinou, dědo? Prosím doklady."
Otočil se a uviděl dva urostlé poldy. Obvinili ho z vloupání do loděnice a z krádeže kanystru benzinu, ničení přírodního prostředí rozléváním benzinu v lese a žhářství, a také z pytláctví.
Naštěstí doktor Workowski požádaný o konzultaci prohlásil, že jeho pacient trpí stařeckou demencí a navíc je náměsíčný. A opravdu, otisky prstů sňaté z kanystru ho očistily z části obvinění, z ostatního se taky nějak vylhal. O pytláctví se nedalo mluvit, protože v těchto končinách nikdo neviděl ryby už celá léta.
Uplynulo pět měsíců, než si Jakub uvědomil ještě jednu věc. Vodník spálený oné noci neměl na hlavě díru od sekery.

přeložil Pavel Weigel

Andrzej Pilipiuk

se narodil v roce 1974. Vystudoval archeologii. Debutoval povídkou Hyena v časopise Fenix. Byla to první povídka o Jakubu Vandráčkovi, kterých od té doby napsal několik desítek. První část z nich vyšla knižně v roce 2001 pod názvem Kroniky Jakuba Vandráčka (Kroniky Jakuba Wedrowycza). Kromě toho napsal další povídky pod pseudonymem Tomasz Olszakowski. Podílí se na pokračování oblíbeného cyklu pro děti "Příhody pana Auťáka". Dvakrát byl nominován na cenu Janusze Zajdla.

Zdeněk Žemlička

SMEČKA

Rujanský pirát Krutoboj se po celodenním pochodu konečně zastavil a znaveně se opřel o nahnutý kmen olše. Pomalým pohybem si hřbetem ruky setřel pot z čela a zamrkal opuchlými víčky. O drbání míst poštípaných od komárů se už ani nesnažil, neboť jej svědilo celé tělo. Jen potichu zaúpěl a plácnutím zlikvidoval další obtížný hmyz, přičemž si na obličeji rozmázl krvavou šmouhu. Nebyla ovšem první ani poslední.

„U všech mořských draků, co tady vlastně dělám?" zachraptěl. „To je přece hnus! Vedro, vlhko, špína a navíc ty krvelačné bestie. Kam jsem dal rozum? Ne, ne, není nad mořský vzduch."

Cesta, kterou se zrovna ubíral, se táhla přibližně ze severu na jih poblíž západního břehu Visly. Kolem se rozkládala rovná močálovitá krajina. Ze stromů zde rostly především olše a vrby, jen místy se zabělala bříza, křoví tvořily hnilobně páchnoucí krušiny a také rojovníky, v tomto ročním období ozdobené chomáči žlutobílých květů. Ty jediné také osamělému chodci poněkud zlepšovaly náladu.

Směrem na východ za porostem rákosí, orobince a hustých sítin probleskovala hladina řeky, ozářená žhavými paprsky letního slunce, na sever a na západ se táhla liduprázdná blata. Pouze na jihu se v dáli dala rozeznat temná čára lesa.

A přece touto divočinou bylo možno projít a lidé zde zřejmě procházívali. V místech, kde přirozenou stezku pohltil močál, byly nakladeny hatě anebo dokonce dřevěný chodník z kulatiny. Byla to prastará obchodní trasa, spojující Pomořany s územím kmene Polanů, a navzdory zmatkům současné doby pořád udržovaná.

Krut přemohl slabost a rozhodl se pokračovat. Slunce se již pozvolna klonilo k obzoru a jeho záře bledla v šedavém oparu, ale on chtěl ještě před večerem dorazit k lesu. Tam bude dřevo na oheň a snad si odpočine i od komárů. Putoval však už tři dny a nebylo mu právě nejlépe. Neustálé útoky bodavého hmyzu ho deprimovaly, ze zápachu bahna se mu zvedal žaludek a klopýtání na nerovné cestě jej vyčerpávalo. Únava a bolest se vkradly do všech svalů. Nebyl suchozemcem, byl mořským vlkem a tento způsob námahy ho rychle zbavoval sil. Přesto zaťal zuby a pochodoval dál, neboť močál již nemohl ani vidět.

Tuto cestu však vykonat musel. Za minulý rok členů jeho posádky dosti ubylo a musel ji doplnit o mladé a bojeschopné muže. Nejprve takové hledal na pobřeží, leč tam našel jenom jednoho, protože Pomořané tam sídlící nebyli národem válečníků. Byli to sice dobří mořeplavci, spíše však obchodníci. Kmeny dále na západ se již ocitly v dánském nebo německém područí a vzdaly se boje za svobodu. Nezbývalo tedy, než se vydat na pevninu k Polanům. Tam snad najde mladíky toužící po dobrodružství a divokém životě, zároveň však schopné podřídit se bojové kázni.

Teprve když se šeřilo, došel na okraj hustšího stromového porostu. Půda zde byla pevnější, ačkoliv pořád vlhká, ale aspoň nečvachtala pod nohama. Kromě olší a bříz tu rostly i habry, jilmy a duby.

Kruta však čekalo nepříjemné překvapení. Stezka se dělila do dvou jiných. Jedna směřovala vlevo na jihovýchod, druhá přímo na západ. Co teď? Neznal to tu a neměl ani ponětí, kam se vydat ráno. Měl sice namířeno na jih, kam přibližně vedla levá cesta, avšak odchylka na východ mohla znamenat, že tato trasa přetne řeku. A na druhý břeh se dostat nechtěl. U pravé cesty mu zase vadilo, že se jako rovná čára táhla přímo na západ, kam také jít netoužil. A putovat přes les, to už vůbec nešlo, neboť by zabloudil.

Jeho úvahy byly znenadání přerušeny vzdáleným zaržáním koně. Vítr jej přinesl zprava a po chvíli i další zvuky. Lidské hlasy, zvonění kovu o kov, klapnutí kopyta na kameni, hlasitá kletba. V šeru soumraku rozeznával na pozadí porostu blížící se skupinu lidí.

V první chvíli ho napadlo, že by se jich mohl na ledacos zeptat a třeba se k nim i přidat, avšak jakýsi šestý smysl jej varoval. Nebyl to žádný rozumný důvod, spíš jenom instinkt přírodního tvora, jenž mu našeptával, že něco není, jak má být. Sehnutý přeběhl cestu a rychle se ukryl za kmenem statného dubu. Teprve odtud pozoroval příchozí.

Netrvalo dlouho a dorazili na rozcestí. Kvapem se stmívalo, a tak se zastavili a zapalovali smolné louče. Vzhledem k tomu se nezdálo, že by se právě tady chtěli utábořit. Krutoboj si však mohl v klidu prohlédnout jejich tváře. Byl rád, že se schoval. Ti muži nevzbuzovali důvěru. Hrubé brutální obličeje, zarostlé a špinavé, kletby z jejich úst a hlasy plné chladného pohrdání, oděvy ze surové kůže a nechutný zápach nemytých těl, to vše vedlo Rujaňana k závěru, že se jedná o velice divnou bandu.

Jediná věc, na jejíž čistotu zřejmě úzkostlivě dbali, byly zbraně. Dokonale vyrobené a i v šeru podivně lesklé. Jako by to ani nebyla ocel. Byli to Slované, to z jejich řeči poznal, a přece neměl nejmenší chuť s nimi vůbec mluvit. Tím spíše, že jich bylo osm. Koně však měli jen jednoho. Byla to ubohá herka, špinavá, sedřená a utýraná, které se dala spočítat snad všechna žebra.

Jeden ze skupiny, prošedivělý vousatý hromotluk ozbrojený masivním mečem, vykročil náhle k lesu. Mířil

přímo k dubu, za nímž se skrýval Krut. Ten zatajil dech a sevřel v dlani rukojeť dýky. Jako zbraň pro útok ze zálohy mu připadala vhodnější. Nebylo jí však zapotřebí. Muž došel ke stromu, tam se zastavil a začal močit. Vzápětí k němu přibyl druhý.

„Mám vobavu, že tu mrchu už nenajdeme," zamručel vousáč. „Někam se zdejchla."

„Možná vodešla z kraje. Asi je to dobře. Starosta říkal, že je hodně nebezpečná."

„Taky bych se s ní nechtěl utkat. Sám sem viděl, jak rozpárala jednoho rváče vod klíční kosti až po koule. Máš recht, sereme na ni. Zejtra se vrátíme do vsi. Peněz bude i tak dost."

„A co Čerňák? Někde se nám ztratil."

„Kašli na něho. Určitě leží vožralej někde v houští. Až se dostane z kocoviny, dožene nás."

„Jen aby ho nedostala."

„Jeho problém. Já mu to říkal, ať na lovu nechlastá."

Muži domočili a vrátili se k ostatním.

„Fuj," zašeptal si Krut tichounce pro sebe. „Pakáž jedna."

Netušil sice, o kom vlastně ti dva mluvili, avšak jejich řeč se mu vůbec nelíbila. Doufal, že je přece jenom nenapadne na tomto místě zůstat. Konečně se hnuli, a tak si oddechl.

Vzápětí si povšiml ještě jiné věci, a když to spatřil, zamrazilo jej v zádech. Každý z těch mužů měl u pasu přivázanou useknutou lidskou ruku, někteří i dvě. Krutoboj si vzpomněl, jak kdysi i on svému smrtelnému nepříteli uťal paže, leč rozhodně by ho nenapadlo je nosit jako trofeje. V takovém počínání bylo něco tak zvráceného, že z toho i drsnému válečníkovi naskakovala husí kůže.

Teprve když muži zmizeli za zákrutem cesty, uvědomil si další podivnost. Prsty těch rukou měly nějak zvláštní tvar. Bylo to tak letmé a mlhavé poznání, že z toho nedokázal vyvodit vůbec nic. Jediné, co to v něm zanechalo, byl nepříjemný pocit hnusu.

Asi dvacet kroků na severozápad od rozcestí nalezl příhodné místo k táboření, tedy suchý plácek porostlý trávou. Tam si nanosil z lesa dříví a ocílkou rozdělal oheň. Zůstával ale ve střehu a meč si položil vedle sebe na dosah ruky. Teprve poté vytáhl z brašny okoralý chléb a kus pečeně. Trochu ji přismahl nad ohněm, aby byla teplá a křupavější, a s chutí se pustil do jídla. Neustále však naslouchal zvukům močálu i lesa a čas od času hleděl do tmy ve snaze něco rozpoznat. Přetrvával v něm nejasný pocit nebezpečí.

Předtucha byla oprávněná. Téměř již dojedl, když zaznamenal tichý praskot z houštiny rojovníků, jež rostly západním směrem, tedy za jeho zády. Posadil se právě takto, neboť čekal ohrožení spíše ze strany podivné bandy, jež odtáhla jihovýchodní cestou. Že se k němu něco plíží z opačného směru, ho překvapilo. Byl ale natolik zkušený, že nedal otevřeně najevo, že něco zaslechl. Jenom klidným pohybem uchopil maso do levé ruky a pravou umaštěnou si otíral o kalhoty. Nyní mohl meč chytit v okamžiku. Pak už jen s našpicovanýma ušima vyčkával.

Co je to? Člověk nebo zvěř? Ticho se zdálo nesnesitelné. Jako by se zastavil čas a okolní krajina strnula v mrtvé nehybnosti, plné napjatého očekávání. Byl to výjev, v divočině známý již od pradávna. Šelma loví šelmu. Ale která kterou? Kdo koho? Je lovcem ten, jenž se plazí houštinami, nebo ten, co sedí u ohně, připraven se bránit a zabíjet?

Krutoboj uslyšel slabounké zachrastění pár kroků za sebou. Klidně a pomalu se natáhl k ohništi, jako by jej chtěl prohrábnout, a pravou ruku přiblížil k meči. Levicí uchopil silnou hořící větev.

Pak už jednal rychle. Tak rychle, že jen málokterý protivník by byl schopen reagovat včas. Prsty sevřely rukojeť zbraně. Zcela mechanicky, naučeným pohybem. Vztyk, prudký úskok stranou zároveň s půlobratem a planoucí pochodeň hozená do tmy. Paže zdvihá meč nad hlavu a oči hledí do míst, kam dopadá světlo vrženého ohně.

Oranžová záře vyloupla z temnot obrovskou rozšklebenou mordu s blýskavými tesáky. Rozevřený chřtán smrti. Dvě napřažené drápaté pracky ve skoku. A strašlivé oči, lesknoucí se jako krvavé rubíny. Řev mrazící morek v kostech, ohlušující a nepříčetný. Šelma loví šelmu. Která kterou?

Krutoboj se pohyboval jako blesk. Skoro každý jiný by na jeho místě byl již za chvíli mrtev, ale on byl dokonale vycvičeným zabijákem. Přes třicet roků života v bojích, dlouholetá válečná zkušenost, vytrénované tělo, schopné bezvadné koordinace pohybů, a vytříbené smysly, to vše sehrálo roli i v tomto osudném okamžiku. Únava z něho spadla. Ještě jeden úskok stranou, ne moc velký, aby neztratil rovnováhu. Nápřah. Vzduchem se řítící mohutné zvíře, porostlé šedivou srstí. Vlk? Tak velcí vlci přece nejsou.

Myšlenky mu nebránily v pohybech. Těsně u ucha slyšel cvaknutí obrovských čelistí... naprázdno. Rudě pableskující čepel meče, sek, svist a gejzír krve, doprovázený praskotem kostí. Děsivé zavytí. Kruta na okamžik napadlo, že v tom je náznak lidského nářku.

Oheň se rozprskl pod nárazem těla šelmy, k nebi vystříkl snop jisker. Zvíře se zmítá ve smrtelné křeči a v agónii kolem sebe rozmetává řeřavé uhlíky. Ostrý pach spálené srsti a masa. Krutoboj přiskočil a udeřil znovu. Pak už je klid. Mršina neskutečně velikého vlka nehybně leží a škvaří se na zbytcích ohniště.

Rujaňan chytil mrtvé zvíře za zadní běhy a odtáhl je s vypětím sil kus dál. S úžasem si je prohlížel. Bestie byla vysoká téměř celý sáh, tlapy měla silné, skoro jako medvědí, a z tlamy čouhaly tesáky dlouhé tři až čtyři palce. Krut se rozklepal. Měl veliké štěstí, že se mu podařilo hned

první ranou přeseknout šelmě páteř. Až nyní si také uvědomil, jak nesmírně je unaven. Nohy a ruce se mu třásly, těžko se mu dýchalo a srdce bilo jako na poplach. Z posledních sil dovrávoral k ohništi, nakopal do něj rozházené uhlíky, svalil se do trávy a během několika okamžiků usnul.

+ + +

Paprsky slunce ho dlouho šimraly na tváři, než se probudil. Vyplašeně si sedl a těkal zrakem okolo. Spal příliš tvrdě a až nyní mu došlo, že mohl být přepaden a zabit, aniž by se zmohl na odpor. Vzápětí jeho oči ustrnuly na postavě, tyčící se nad mrtvým vlkem. Vyskočil na zdřevěnělé nohy, leč uvědomil si, že meč nechal lehkomyslně ležet o pár kroků dál. Zůstal tedy stát a ostražitě si ji prohlížel.

Byla to žena a na první pohled bojovnice. Oděv z lesklé černé kůže měla pobitý velkými bronzovými cvoky, ramena, paže a stehna měla nahé. Jen ruce jí chránily kožené rukavice a nohy vysoké černé boty nad kolena. U boku na širokém opasku s bronzovými přezkami se jí houpal dlouhý meč a na druhé straně těžká dýka se širokou čepelí. Její bledou tvář rámovaly vlasy černé jak havraní křídla, na rudých rtech jí pohrával zlý úsměšek a z šedozelených očí na něho vyzařovala skrytá zloba. V té ženě bylo cosi tajemného a čišel z ní chlad. Odhlédnouc od toho byla ovšem velice krásná.

„Kdo jsi?“ zeptala se tónem, jenž zněl tvrdě a nesmlouvavě. Odpověděl, aniž mu došlo, že ona by se měla jako příchozí představit první:

„Jsem Krutoboj, vyhnanec z Rujany. Náčelník slovanských pirátů.“

„A co děláš tady?“ pokračovala ve výslechu.

Až nyní se vzpamatoval a potřásl hlavou. Uvědomil si, že její hlas má v sobě něco podmanivého, co se snaží ovládnout jeho vůli. Nestrpěl to a vzepřel se tomu.

„Řekni mi napřed, kdo jsi ty,“ zavrčel. „Tohle je totiž můj tábor, aby bylo mezi námi jasno. A ty jsi tu host.“

Drsně se zasmála, jako by pochopila, že je konec měření duševních sil, a uznale přikývla. Rujanský náčelník rozhodně nepatřil mezi lidi, jimž by se dalo snadno poroučet.

„Dobře,“ zněla její odpověď. „Představím se ti, jen nevím, co si s tím počneš. Jmenuji se Kroana. Jsem bojovnice a dávám se najímat za mzdu. Stačí?“

Krůt pomalu došel k svému meči, aniž ji přestal ostražitě sledovat, sebral ho a teprve potom cosi souhlasného zamručel. Mlčky ukázal k téměř vyhaslému ohništi, čímž ji pozval. Pružným krokem se přenesla k vykázanému místu a usedla. Uvelebil se opodál, rozhrábl popel a přiložil, stále ji však pozoroval. Měl mlhavé tušení, že ta žena může být nebezpečná. Velmi nebezpečná. Ačkoliv... možná jak pro koho.

Pokývla směrem k mrtvé šelmě.

„Zabil jsi ho ty?"

Vnímal z té otázky napjaté očekávání. Její ruka se posunula skoro až na rukojeť meče.

„Ano. Včera mě napadl."

I on zabubnoval prsty na jilci. Neodpovídala, jen se kousla do rtu.

„Dáváš se najmout na boj proti lidem?" zeptal se jí, aby řeč nestála, a přitom oždiboval zbytky masa na kosti ze včerejška.

„Proti lidem? To ne. Lovím zvěř. Právě takové šelmy."

„Vlky?"

„To není vlk," řekla opovržlivě. „Je to vlkodlak."

Ztuhl překvapením a podezřívavě se díval na zdechlinu, jako kdyby se bál, že oživne. Něco už o takových bytostech slyšel, leč doposud se s žádnou nesetkal.

„Co víš o vlkodlacích, Kroano? Je určitě mrtev? Prý je zabíjí jenom stříbrná zbraň, ale můj meč je z oceli."

„Jak se to vezme," pokrčila rameny. „Vlkodlaka lze zabít i železem, jenže to je mnohem těžší. Stříbro je pro ně jedovaté. Lidé, kteří je loví, zpravidla používají zbraně ze stříbra, nebo je aspoň postříbřují. Někdy do čepele vyrývají runy, do nichž pak stříbro vtepávají. S ocelí musíš dát ránu na jistotu. Do srdce nebo do mozku, případně přeseknout páteř, což jsi, jak vidím, provedl ty. Skvělá rána."

Najednou mluvila jinak než prve, klidně a cynicky. Nechápal proč, ale nevěřil jí. Něco skrývá a nemluví úplnou pravdu. Kruta však nenachytala, na to byl příliš dobrý znalec lidí. V těch pochvalných slovech necítil ani zbla upřímnosti.

Prohlížel si ji dál. V životě již narazil na několik bojovnic. Vesměs se jednalo o mužatky nevábného vzhledu, rozcuchané, neupravené a totálně neženské. Tahle byla jiná. Na své vizáži si zřejmě zakládala. Černé zvlněné vlasy měla sice volně rozpuštěné, leč pečlivě sestříhané do jednoduchého, přitom však hezkého účesu. V ušních lalůčcích měla vetknuty malé zlaté granulované náušnice a na koženém nákrčníku, těsně obepínajícím hrdlo, jí visel zlatý křížek, uprostřed zdobený smaragdem. Na obou zápěstích se jí blýskaly náramky ze stejného kovu, složené z malých plíšků. V tom všem se spojoval přepych s účelností.

„Mám pro tebe návrh," řekla náhle. „Nechceš se ke mně přidat? Můžeme lovit ty bestie spolu, dá se na tom docela slušně vydělat. V tomhle kraji se jich potuluje plno, lidé z nich mají hrůzu a nenávidí je. Zaplatí dobře komukoliv, kdo přinese pravou přední pracku vlkodlaka. Tak co?"

Její hlas zněl naléhavě. Krutovi to bylo nepříjemné.

„Střílíš vedle," odsekl. „Nejsem a nikdy nebudu nájemný lovec. Takovou čest raději přenechám jiným. Jsem náčelník pirátů. Mám vlastní posádku a loď a bojuji s nepřáteli mého lidu. A občas loupím, abych měl z čeho žít. Vždycky jen na moři, rozumíš? Nikdy na pevnině. Nic proti tobě nemám, ale to, co děláš ty, není pro mě."

„Jenže jednoho vlkodlaka jsi zabil," nepřestala se vtírat s jakýmsi poťouchlým úsměvem.

„Ano. Ale v sebeobraně. Vrhl se na mě zezadu. A doufám, že je to poslední vlkodlak, s nímž jsem se setkal."

„To není tak jisté," ušklíbla se. „Měl bys o nich něco vědět. Jak říkám, je jich tady až dost."

„No dobře," zabručel. „Tak mi o nich povídej. Ale lovit je stejně nebudu. Jdu k Polanům shánět bojovníky na svou loď, protože moje posádka se povážlivě ztenčila. A nemíním se zde zdržet déle, než bude nezbytně nutné. Víš, mám po krk bažin, komárů a úmorných pochodů. Jsem námořník. O vlkodlacích vím jen to, že je to druh běsů. Napůl lidé a napůl zvířata. Je to tak?"

„Jsi úplně vedle, piráte. Vlkodlaci nemají s běsy nic společného. Ale nic si z toho nedělej, to je omyl většiny lidí. Běs je ve své podstatě zvíře, i když skoro tak chytré jako člověk. Chodí po dvou a ve zjednodušené formě se naučí lidskou řeč, ale je to zvíře, dokonalá šelma. Z té má v sobě víc než z lidí. Vlkodlak... to také není napůl zvíře a napůl člověk. Víš, může mít lidskou podobu a od jiných lidí ho nerozeznáš. Jako oni se chová, mluví a do určité míry i myslí a cítí jako člověk. Jsou tam jisté rozdíly, ale rozhodně není hloupější. Spíš naopak. Miluje, nenávidí, má strach a třeba je i pobožný nebo pověrčivý. Může být lakomec nebo dobrák, odvážný nebo bázlivý, pracovitý i lenoch. Ale může se proměnit. Má schopnost se stát šelmou, nejčastěji vlkem."

Krutoboje to začalo zajímat, přestal ohryzávat beztak již téměř holou kost a odhodil ji do popela.

„Proměňuje se pod vlivem úplňku," pochlubil se svými znalostmi.

„Včera nebyl úplněk," vyvedla jej z omylu. „Sílu k proměně čerpá vlkodlak sice i z měsíce, ale také ze země, z vody nebo ohně, třeba i ze stromů. Možná je to jakási prastará magie, starší než lidská. A když se promění, je vlkem se vším všudy. Snad jen s tím rozdílem, že je větší, silnější... a také chytřejší než obyčejný vlk."

„Jo," řekl Krut, „A prý potom běhá po kraji a zabíjí lidi na potkání."

Pohrdlivě se ušklíbla a zavrtěla hlavou.

„Kde jsi slyšel takové moudro?"

„No... povídá se to, ne?"

„Hovadina. Vlkodlak není o nic nebezpečnější než jiní vlci. Je to šelma jako každá jiná, chápeš? Loví kvůli kořisti. Jeleny, kance, zubry."

„A někdy i lidi," dodal pirát.

„Ne. Lidi ne. Člověka napadne, jen když se cítí ohrožen."

„Proč na mě tedy tenhle zaútočil?" otázal se pochybovačně Krut. „Nic jsem mu neudělal. A kdybych byl méně bdělý, ani bych nevěděl o jeho přítomnosti."

Zamračila se.

„To nevím. Možná na to časem přijdu. Kam máš vůbec namířeno?" změnila pojednou téma hovoru.

Rujaňan si bezradně prohlédl rozcestí.

„Neznám to tu. Kam vlastně vedou ty dvě cesty? Potřebuji se dostat na jih a nevím, kterou z nich se vydat. Ty to tady přece znáš, snad bys mi mohla poradit.“

„To je jedno,“ mávla rukou. „Obě se časem stáčejí na jih a nakonec se zase u jedné vesnice spojí. Ta vlevo vede podél řeky. Je delší a méně pohodlná, protože je zamokřená a bahnitá. Vždycky tomu tak nebývalo, dříve tam byly dřevěné chodníky, jenže ty už se dávno rozpadly. Přesto je pořád používaná, poněvadž je bezpečnější. Vlkodlaci se tam neobjevují nebo jen zřídka. Není to jejich území.

Ta cesta vpravo vede lesem. Na západ směřuje jenom chvíli, aby se vyhnula mokřině, která je o kus dál přímo na jih. Stezka pak zatáčí doleva. Je rovná a jde se po ní dobře, ale je to les vlkodlaků. Kam půjdeš, to záleží na tobě, mně je to jedno. Já půjdu západním směrem. Možná se mi podaří některou z těch bestií skolit a získat odměnu. Co ty na to? Nechceš si vydělat? Ostatně už máš vyděláno, stačí téhle mršině useknout pravou přední tlapu a ve vsi ji odevzdat. Starosta ti za ni vyplatí odměnu.“

Rujaňan se zatvářil znechuceně.

„O takovou mzdu nestojím. Jestli chceš, usekni si ji sama. Půjdu s tebou, ale ne proto, abych lovil vlkodlaky. Na východ se včera ubírala podezřelá banda a nemám chuť se s nimi setkat. Kromě toho jsem poštípaný a jít dál podél vody nemám v úmyslu.“

Jenom přikývla. Potom přešla k mrtvé šelmě a jedinou ranou meče jí usekla pravou přední pracku. Bylo to pouze zdání, nebo se po její tváři mihl stín bolesti? Krutovi to nešlo dohromady. Mimo toho si povšiml, že Kroanina čepel na sobě nemá ani kousek stříbra a je z čisté oceli.

„Nesnáším používání stříbra,“ řekla bojovnice a pirát sebou trhl. Cožpak čte jeho myšlenky? To přece není možné. Znal jen jeden druh bytostí, jež to uměly, a to byly rusalky. Jenže u této ženy to vnímal jako možné nebezpečí. Otočila se k němu.

„Podívej,“ zasmála se krutě a zvedla uťatý spár nad hlavu. „Opravdu si nechceš vydělat?“

„Ne,“ odsekl a sledoval ji s odporem. Byla krásná a zároveň se mu hnusila. Nepatří nakonec k té tlupě, co tu táhla večer? Ve zdejším kraji mají věru podivné zvyky.

Neřekla na to již nic. V jejím obličeji se objevil výraz jakéhosi uklidnění. Odhodila tlapu a obrátila se k němu zády.

„Uhas oheň a jdeme,“ zavrčela opět tím rozkazovačným tónem.

Poslechl ji. Ne proto, že by zase podléhal jejímu vlivu, nýbrž proto, že neměl důvod jednat jinak.

Vydali se cestou na západ. Kroana šla první a Krut ji následoval. Bylo zvláštní, že po všem tom skoro až nepřátelském chování měla k němu takovou důvěru. Příliš však o tom neuvažoval. Zmatek v hlavě mu působily jiné věci, na něž nenacházel odpověď. Především se vtírala neodbytná otázka, zda tato bojovnice je opravdu tím, za koho se vydává. Stále se nemohl zbavit dojmu, že její cynismus je pouhou maskou, ačkoliv... no, příjemná osoba to určitě není.

Kroana měla pravdu. Asi po tisíci krocích se cesta prudce stáčela vlevo přímo do hustého hvozdu. Nezastavili se a pokračovali. Rostly zde břízy, osiky, duby a jeřáby, ale nebyl to na pohled hezký les. Všude byly neprostupné houštiny černého bezu, maliníků a šípkových keřů, jež se zvedaly po obou stranách cesty jako stěny. Kdyby byli napadeni, neměli by kam ustoupit. Krom toho zde vládlo nepřirozené ticho, neslyšeli ptáky a občas se ozýval jen bzukot dotěrných much.

Dusné vedro bylo ubíjející. Krutoboj, zvyklý na čerstvý mořský vítr, to špatně snášel, leč snažil se nedat nic najevo. Každou chvíli si však dlaní stíral vrstvu potu, jež mu smáčela zátylek a čelo. Voda ve vaku mu již pomalu docházela a musel s ní šetřit. Zato Kroana se držela s obdivuhodnou vytrvalostí. Za celou dobu se napila pouze jednou a šla vpřed dlouhými pružnými kroky.

V poledne se zastavili u bublajícího potoka a Krut si oddechl. Nabral si do zásoby a pak se napil z dlaní. S údivem se díval na Kroanu, shrbenou na břehu, jak chlemtá vodu přímo z koryta říčky. Náhle se zarazila a hleděla na něho s jakýmsi číhavým výrazem. Pak prudce vstala a odepnula si opasek s mečem.

„Půjdu něco ulovit,“ oznámila mu stroze. „Ty zůstaň tady na cestě. Ne aby tě napadlo někam chodit, mohl bys přijít k úrazu, rozumíš?“

Přikývl. Stejně byl unavený. Zmizela v houštinách jako duch. Krut usedl u potoka a opřel se o strom. Meč si položil napříč přes stehna a naslouchal. Myslí mu vířily podivné mlhavé otázky, podezření a dojmy, jež by ani nedokázal přesně vyslovit. A snad to vůbec byly jenom pravěké instinkty, které mu dovolovaly tušit i to, co mozek nebyl schopen zpracovat. Kdo je Kroana? Není pro něho nebezpečná? Co v noci, až usne? Je vůbec dobré spát?

Nit jeho myšlenek přerušilo vzdálené zavytí. Rázem byl na nohách, násilím ze sebe setřásaje únavu. Cítil mrazení v zádech, nepříjemné jak mokrá košile v zimě. Chvíli civěl do křoví, ale pak se odhodlal. Pomalu se plížil mezi keři, opatrně našlapuje. Nevěděl, co ho k tomu vede. Snad to byl právě jenom instinkt. Rozumný důvod mu došel teprve po chvíli. Kroana šla lovit, ale čím, když nemá luk a šípy? A nevzala si ani meč.

Krutoboj sledoval její stopu jako lovecký pes, brzy mu však zmizela v potoce. Běžel podél vody a hledal, kudy vystoupila na břeh. Byl dobrým stopařem. Ačkoliv na pevnině pobýval zřídka, často lovil zvěř na ostrovech. Především však měl bystrý zrak a schopnost rychlého úsudku.

Pojednou se zastavil. U vody rostla vrba. Na jednom místě byla kůra trochu odřená, asi ve výšce boků. Krutův pohled pomalu stoupal vzhůru, až se zastavil ve větvích.

Něco tam čouhalo. Ano, to je přece... málem překvapením vykřikl. Cíp koženého oděvu! Až sem viděl pár lesklých cvoků. Nebylo ani třeba, aby šplhal nahoru.

Vykročil dál. Z podezření, jež se v něm zrodilo, pociťoval úzkost. Nebylo to nic konkrétního, pouze podvědomý strach z neznáma, z něčeho, co je člověku vzdálené, nepochopitelné a bytostně cizí.

Zastavil se. Potok opouštěla zvířecí stopa. Jen málo zřetelná, leč pro něho nesporná. Vytasil meč. Štít nechal u cesty, a tak držel rukojeť v obou dlaních, čepel napřaženou před sebe. Cítil, jak se chvěje po celém těle, stopu však sledovat nepřestával. A šel po ní tak dlouho, dokud nespatřil ten stín v křovinách. Rychle zacouval hluboko do houští, skryl se za strom a přikrčil se. Slyšel tichý šelest a divoký tep vlastního srdce. Kdosi nebo cosi rozhrnuje větve jeřábu a černého bezu.

Potom ho Krut spatřil. Byl to člověk. Cizí muž. Ozbrojený mečem, lukem a šípy, jež mu trčely z toulce nad pravým ramenem. Vlasy a vousy černé jako uhel lemovaly osmahlou tvář. Vzápětí si Krut uvědomil, že ten chlap se potácí a motá. Otázka byla jen v tom, zda je nemocný či opilý. Výraz v jeho obličeji svědčil o tom druhém. A také o bezohlednosti a surovosti, zažrané v pohledu ocelově šedých očí.

Pirátův zrak ihned sklouzl k cizincovu pasu. Ruce. Dvě lidské ruce, zavěšené na řemenu. Lidské? Krutoboj si znovu uvědomil jejich zvláštní tvar. Až teď ho však vnímal pořádně. Prsty byly zakončeny silnými drápy, dlaň protažená a celá končetina porostlá chlupy, i když ne tolik jako u zvířat. Druhá vypadala jen o trochu více lidsky, drápy byly slabší a chlupů méně.

Náhle cizince vyrušilo zařvání v dálce, zpočátku hluboké, avšak vzápětí přecházející do vysoké tóniny vlčího zavytí. Zarazil se a opatrně si prohlížel okolní les. Potom sklonil hlavu, zkoumaje půdu pod nohama. Zachechtal se, tiše a spokojeně.

„No vida," vrčel si pro sebe. „Už tě mám, ty bestie."

Přikrčil se na deset kroků od čehosi, co připomínalo stezku a kudy také vedla zvířecí stopa, poklekl na jedno koleno a na tětivu nasadil šíp s podivně lesklým hrotem. Krutovi se opět rozjasnilo. Stříbro! To je přece stříbro!

Muž si tiše mumlal dál:

„No ták, ty mrcho. Poď ke strejčkovi. Už sem na tebe připravenej a prošpikuju ti tu tvoji smradlavou kůži."

Pak zmlkl a jenom sledoval stezku. Vůbec netušil, že až kroky za ním se schovává jiný lovec. Krutoboj jasně viděl kapičky potu na cizincově šíji a cítil pach alkoholu, špíny a moči. Nicméně tušil, že chlap není natolik opilý, aby na tuto krátkou vzdálenost minul.

Les zmrtvěl, ale ne nadlouho. Šelest na cestě po pravé straně. Cosi velikého přicházelo. Obrovské šedivé tělo se mihlo mezi dvěma břízami. A pak... mohutný vlk, jen o málo menší než ten, který Kruta napadl večer. V tlamě nesl srnu. Její bezvládné nožky se vláčely po zemi a kopýtka vyrývala rýhy.

Pirátovi se zatajil dech. Šelma byla nádherná. Pohybovala se ladným stejnoměrným klusem a její stříbrošedá srst se leskla v paprscích poledního slunce. Dokonalá živočišná krása, jakoby pocházející z jiného světa. A zároveň vzbuzující podvědomou primitivní hrůzu.

Cizí lovec, krčící se před Krutem, přestal také dýchat a pomalu napínal luk. Rujaňan se rozhodl v jediném okamžiku, jenž vykrystalizoval z vnitřního zmatku. Meč již držel napřažený nad pravým ramenem. Stačil skok. Keře jen lehce zašelestily. Černovlasý se ohlédl a v jeho obličeji se zrodil úžas. Teprve na poslední chvíli mu šedivé oči zaplály krátkodobým děsem. Všechny jeho pocity i myšlenky ukončil vražedný svist čepele. Ostří meče zasáhlo muže do pravé lopatky. Suchý praskot štípané kosti byl provázen zoufalým výkřikem, přecházejícím v bolestný řev.

Obrovský vlk několika dlouhými skoky zmizel v houštinách u potoka. Ozývalo se šplíchání vody a temné skučení. Pak bylo ticho, rušené jen šumem větru.

Krutoboj věnoval pozornost skolenému lovci. Ještě nebyl mrtev, avšak rána jej zcela ochromila. Jenom bezmocně ležel a sténal. Jeho vytřeštěný zrak se upíral na Rujaňana.

„Ty... ty jsi také vlkodlak," zachroptěl a neznělo to jako otázka. Krut zavrtěl hlavou.

„Tak... proč?"

Zmatek v pohledu raněného dostoupil vrcholu.

„Ten vlkodlak... utekl," sténal. „Musíš... ho... zzzabít."

U úst se mu objevila krvavá pěna. Krutoboj mlčel. Nevěděl, co na to říci. Vlkodlak byl v pověstech lidí ztělesněním zla. A on právě jednoho zachránil. Snad proto, že tenhle lovec, stejně jako ta tlupa včera, měl v sobě příliš málo lidského. Jenže když nyní umíral, byl to jen trpící člověk a do pirátovy duše se vkrádaly stíny pochybností.

Rozšířené zorničky znehybněly a z koutku úst mrtvého pomalu vytékal tenký pramínek krve. A kolem bylo ticho, těžké a dusné jako celý tenhle les. Rujaňan nechal zabitého ležet a pomalu se vracel. Šaty na vrbě už nebyly. Jen vody potoka zůstaly zkalené zvířeným pískem a bahnem. Krutoboj stál otupěle na břehu, zavalen tichou hrůzou, kterou dosud nestačil vstřebat. Z tušení se stala jistota. Co udělá, až se vrátí na cestu? A co může čekat od... od ní?

Když váhavě došel na místo, kde se utábořili, Kroana seděla opřena o kmen stromu. Oči měla zavřené a tvář pobledlou. Zakrvavená srna ležela opodál v trávě. Krut svíral pořád meč, připraven kdykoliv udeřit. Kroana ho musela slyšet, a přece nedělala vůbec nic. Pirát si ji ostražitě prohlížel. Vše bylo normální. Připadala mu jako člověk, dokud mu zrak nepadl na její nehty. Byly silné a dlouhé jako drápy, ale před očima slábly a krátily se, až byly docela lidské. Viděl poslední část proměny.

„Chceš mě zabít?" zeptala se jaksi unaveným a bezbarvým hlasem. Přitom si do uší zavěšovala náušnice.

„Měl bych?"

Loupla po něm svýma šedozelenýma očima, připínajíc si nákrčník se zlatým křížkem, a ušklíbla se.

„Vy lidé jste v podstatě zbabělci. Už pouhá představa, že by mohla existovat bytost stejně chytrá jako vy a přitom silnější a se schopnostmi, jaké nemáte, vás děsí. Ale ty... možná jsi trochu jiný. Tak řekni: proč jsi mě vlastně zachránil? Jsem přece vlkodlak."

„A proč jsi nezabila ty mě hned, jak jsi zjistila, že jsem usmrtil bytost tvého druhu?"

Mlčela. Dlouho se jenom pozorovali a potom se naráz začali smát. Jako dva procitnuvší blázni, kteří si náhle uvědomí trapnost celé situace. Z Kruta spadlo neviditelné břímě napětí a strachu. Smál se, až slzel. Bylo v tom cosi osvobozujícího. Najednou měl dojem, že celý život chodil v poutech. Po chvíli zvážněl. Zasunul meč do pochvy.

„Proč ses vydávala za lovce vlkodlaků? Chtělas mě zkoušet?"

„Jistě. Sice jsi zabil bytost mého druhu, ale něco mi napovídalo, abych se neukvapovala. Zajímalo mě, jestli patříš k lidem, kteří jsou ochotni nás vraždit kvůli penězům."

Natáhla si na zápěstí náramek a Krutovi to náhle bylo k smíchu, když si představil, že by si ozdoby nesundala a že by v podobě šelmy pobíhala s náušnicemi, náramkem a zlatým křížkem na krku.

„Čemu se tlemíš, piráte?"

„Ale nic, jen tak. Všechno je to směšné."

Kroana vyvrhla srnu, částečně ji stáhla a odřízla kýtu. Zapálila nějaké klestí a nanosila trochu dříví na oheň. Krut ji sledoval, jak dřepí a pomalu opéká na klacku napíchnuté maso. Bylo to zvláštní. Nikdy by si nepomyslel, že bude klidně hovořit a jíst s vlkodlakem, aniž by se musel bát o život.

„Toho vlkodlaka, kterého jsem zabil... ehm... toho jsi znala?"

„Ne," zavrtěla hlavou. „Nebo... jen tak trochu. Patřil k těm, kteří nežijí s ostatními, ale toulají se volně divočinou."

Natáhla k němu ruku s kusem upečené kýty. Vzal si a s chutí se do masa zakousl. Čerstvou pečínku již neměl několik dní a v poslední době se živil zbytky. Za všechno mohl ten nešťastný poslední lov, kdy se pokoušel zabít zubra. Zvíře pouze poranil a zachránil se jen tak, že vyšplhal na strom. Luk pochopitelně zůstal dole a zubr jej rozdupal.

Docela náhle Krutovi zatrnulo. Přestal jíst. To poznání přišlo jako blesk z čistého nebe.

„Co je?" zeptala se znepokojeně. „Nechutná?"

„Ta... ta banda včera..."

„Jaká banda? Aha, už jsi o nich mluvil. Co je s nimi?"

„Měli... měli na opascích zavěšené ruce. Myslel jsem si, že lidské. Ten chlap, co tě chtěl zabít, také. Jenže... jenže nebyly lidské. Ne úplně, chápeš?"

Zbledla a zírala na něho. Rty se jí chvěly.

„Je možné," pokračoval Krut, „že ten vlkodlak, kterého jsem zabil, je stopoval a pokládal mě za jednoho z nich."

Vyskočila. Neříkala nic. Rychle se přepásávala a Krut cpal chvějícíma se rukama zbytky masa do brašny, skřípaje tiše zuby. V duchu si spílal do pitomců, že mu vše došlo až nyní.

Kroana již vykročila směrem na jih. Pirát se nijak nevyptával a následoval ji. Její rychlé chůzi však stačil jen těžko, a tak musel chvílemi běžet. Cítil, jak mu únava nezadržitelně zaplavuje celé tělo.

Les byl pořád tichý a ponurý. Dusný vzduch se v horku tetelil mezi stromy a křovinami a Krutovi se zdálo, že vdechuje rozžhavený kov. Když se slunce klonilo k západu, cítil se úplně vyčerpán. Pot se z něho přímo lil a nohy měl jako ze dřeva. Přesto šel dál. Nechtěl Kroanu právě teď opustit.

Najednou sešla z hlavní stezky a vydala se vpravo po úzké cestičce, jen stěží rozeznatelné mezi hustými křovinami maliníků a černého bezu. Krutoboj už vážně uvažoval, že to vzdá, když se před nimi rozevřela mýtina. Měla tvar kruhu o průměru asi padesáti kroků a uprostřed se zdvihala malá vyvýšenina, odkud stoupal k nebi tenký proužek dýmu.

Rujaňan ztuhl na místě a Kroana se s výkřikem rozběhla k pahorku. Ten byl poset mrtvými těly. Z mnohých trčely šípy, jiná byla strašlivě posekána. Ale všechna měla uťaté pravé ruce. Uslyšel Kroanin vzlykot, temný a děsivý. Sledoval ji, jak chodí od jednoho mrtvého k druhému, bere jejich hlavy do dlaní, objímá je a pláče. Ne, nebyli to lidé. Téměř všichni se začali proměňovat, patrně ve chvíli napadení. Snad doufali, že se tak lépe ubrání, bylo však pozdě.

Krutovou třeštící hlavou proběhla vzpomínka na obraz velmi podobný. Zmrzačená těla desítek rusalek, plovoucích v mořských vlnách. Mladý chlapec ve člunu na krvavé vodě. A útesy jsou bílé a rudé. Růžové moře a růžové slunce, mrtvé oči se zlatými duhovkami plné hrůzy z bolesti a smrti. Pach počínajícího rozkladu, to vše v mlčenlivém ránu, stejném jako kterékoliv jiné. Stejném až na tu hrůzu, až na tu krev, až na ty pahýly kostí, trčící z karmínové pěny příboje v teskné žalobě.

Vždycky si myslel, že ten obraz je neopakovatelný, že nic takového už jeho stárnoucí zraky nemohou spatřit. Celá ta léta se modlil ke všem bohům, které znal, aby to nemusel již nikdy vidět. Ale uviděl to. A věděl, že tentokrát s tím musí něco udělat.

+ + +

Vesnice měla alespoň padesát domů. Většinou to byly

zemnice, chatrče zahloubené do hlíny, ale značnou část tvořily pevné sruby, některé dokonce s kamennou podezdívkou. Na východní straně na návrší stál cihlový kostelík s křížem na střeše. Kolem osady se rozkládala pole, plná zralé pšenice, žita, ovsa, čočky a hrachu, na jihu na stráních obrácených na sever se páslo stádo krav a ovcí. Jinak tu nebylo nic pozoruhodného. Snad jen jediná věc: když Krutoboj a Kroana kráčeli hlavní ulicí, cítili na sobě nenávistné pohledy plné neskutečné zloby.

Jedno z dětí, hrajících si v prachu u pobořené chatrče, po nich se vzteklým výrazem hodilo kámen. Kroanina ruka se mihla vzduchem jako blesk a lapla oblázek do dlaně.

„Dej si pozor, spratku," zavrčela. „Nebo to neskončí jenom výpraskem."

Děti se s hysterickým řevem rozutekly a ze dveří blízkého domu zahrozila čísi pěst.

„Nepřilévej olej do ohně," řekl tiše Krut. „Nejde nám o tyhle hlupáky, ale o tu smečku."

Přikývla a šla dál pružným krokem dravé šelmy. I v lidské podobě v ní bylo cosi z vlka.

Rujanský náčelník se za poslední dny cítil nesmírně unaven. Nejraději by někam zalezl a spal. Zaťal zuby. Stále tentýž obraz: mrtvá těla v krvavém příboji. Mrtvá těla v zelené trávě. Useknuté ruce a děs v pohledu nehybných očí. Rudé pásy na bílých útesech. Rudé stužky krve na černé zemi. Mladý chlapec a stárnoucí muž. Co mají společného? Osud? Nebo jen srdce? Slzy? Nebo pouhý hněv? Šel pořád. Věděl, že musí.

Starostův dům stál na návsi a přede dveřmi dva muži na stráži. Ruce, v nichž svírali dlouhá kopí, se jim trochu třásly. Krut předběhl Kroanu, neboť usoudil, že bude lépe, když bude jednat sám. Tentokrát se podřídila a zůstala stát za ním, mlčenlivá a hrozivá jak bohyně pomsty.

„Chci mluvit se starostou," oznámil Rujaňan chladným hlasem.

„Ne... není tu," zablekotal strážný. „Ccco chcete?"

„Tobě do toho nic není!" seřvala ho Kroana. „Kde je starosta?"

„Tam... tam u kostela. Má nějaké jednání s farářem."

Pohlédli vlevo. Odtud viděli jen střechu kostelíka, zbytek clonily domy. Vlkodlačice nezaváhala ani chvíli a vyrazila. Krutoboj ji jen o trochu pomaleji následoval. K okraji návsi však dojít nestačili. Ulice kolem nich byly najednou plné lidí. Sveřepé tváře s výrazem přiblblé nenávisti. Zdvižené pěsti a v nich oštěpy, sekery, klacky a kameny. Hlavně kameny. Stovky kamenů, velkých a tvrdých jako lidská srdce. Na okamžik se svět zastavil.

„Tak i takhle vypadá smrt," pomyslel si Krutoboj.

Potkával ji léta na všech svých cestách. Zubila se na něho z dánských drakkarů i z rytířských lodí, číhala v divočině i v temných uličkách přístavů. Slýchal ji ve válečném řevu vikingů, v řinčení zbraní a dunění štítů. A vídal její odraz v očích umírajících, přátel i nepřátel. Sám ji rozdával a čekal, kdy si přijde pro něho. Myslel, že [illegible] uprostřed bitvy, ale ona přišla teď. Tak zákeřně, tak hloupě. Musel se tomu přes vážnost okamžiku zasmát. Ano, jak hloupé. Být ubit davem tupých vesničanů, kteří ani nevědí, co dělají. Takový už je osud.

\+ + +

Sténání. Bolest pronikající až do morku kostí a zahryzlá hluboko do lebky. Vědomí se mu vracelo nesmírně pomalu, jako by se probouzel z těžkého sna. Zkusil pohnout rukama, aby jenom zjistil, že je má svázané za zády. Nohy... nohy také. Ústa ucpaná špinavým smradlavým hadrem a převázaná pruhem látky. Napnul paže a pokusil se provazy uvolnit, leč nešlo to. Držely pevně. Ramena měl skoro vyvrácená a pouta zaříznutá do masa.

Vzpomněl si na poslední okamžiky předtím, než omdlel. Smršť kamení a klacků, šílený ryk rozvášněného davu. Všechny údery jsou mířeny na něho, zatímco Kroanu obklopili a odvlékají ji někam pryč.

„Vlkodlak! Vlkodlak!" ječí všichni jako smyslů zbavení.

„Ne!" řve Krut. „Já ne..."

Kámen ho zasáhl do úst a umlčel jej. Štít mu rozbili na třísky, přes osnív prosakuje krev. Přilba se válí v prachu. Meč nestihl ani vytasit. Klacky a hole jej bijí přes ruce a on se snaží chránit si prsty. Bez prstů se nedá bojovat. Hlupáku! Už nikdy nebudeš bojovat, protože tady zdechneš jako pes.

Myšlenky mu přetrhl úder do hlavy. S posledními zbytky prchajícího vědomí vidí Kroanu, jak se rve s davem a snaží se vytrhnout spoustě paží, snažících se ji odtáhnout.

„Pusťte mě, blbečkové!" křičí. „On není vlkodlak! On není..."

Kdosi ji praštil sukovicí do hlavy a pak zmizela ve změti těl. Krutoboj upadl do prachu, z úst mu crčí krev a jako by z dálky slyší vlastní bolestné úpění. Blíží se okovaná bota, ale on již nemá sílu uhnout. Rána ho zasahuje přímo do obličeje.

Okamžik bezvědomí? Pak znovu světlo. Krut leží na zádech a nad sebou vidí tváře. Rozestupují se. Jedna tvář, surová a hrubá. Odněkud ji zná. Prošedivělý vousáč.

„Výborně, vy [illegible]," směje se. „My bychom to nedokázali lépe."

Potom se pomalu vše ztratilo a zahalilo jej ticho, rušené jen tupými údery vlastního srdce. Probral se až tady. Kde je? Leží na [illegible] [illegible] a kolem je vlhká udupaná země. Za zády nahmatal zeď. Cihlovou. A také spatřil světlo, či spíš světlejší čtverec přeškrtnutý černou mříží. Vysoko, dost vysoko, aby nedosáhl. Je uvězněn. Ale když ho nezabili, snad to nebude tak zlé. A nebo to bude ještě horší?

Usnul. Do jeho spánku však stále proniká [illegible] bo-

lest. A světlo. Zlaté. Jako slunce. Vlní se, mění tvar, zaplavuje mu obličej a šimrá. Uprostřed záře je tvář, něžná a laskavá, dvě oči jako kousky jantaru, hluboké a průzračné. Usmívající se ústa. Kde ses tu vzala, lásko?

Její ruce se ho dotýkají. Bolest se ztrácí a s ní i hořkost, zloba a strach. Pak mizí i únava, avšak zároveň Kruta zmáhá spánek. Ach, tak to je tedy smrt? Brzy se uvidíme, lásko. Víla neodpověděla. Jenom se smutně usmála a potichu odešla zdí.

+ + +

Starostovy oči mdlé barvy vypadaly potměšile. Kroana odvrátila hlavu a prskla jako kočka. Ne, tenhle plešatý chlapík s pivním pupkem a vyžilou tváří se jí ani trochu nelíbil. Chápala, že její život visí na vlásku, a přece se v první chvíli nedokázala ubránit projevu odporu. Na útěk nebylo pomyšlení. Celý starostův dům obklíčili ozbrojení muži se stříbrnými hroty šípů a sečnými zbraněmi s runami ze stejného kovu. A všude kolem byla vesnice plná zfanatizovaných tupců.

„Vím o tobě všechno, ty ďáblice," zašklebil se plešoun. „Vím moc dobře, že jsi vlkodlak. Jenže to nemohu dokázat."

Pohrdlivě pohodila hlavou.

„A proč ne? Je to přece tak snadné. Stačí lehké říznutí stříbrnou čepelí a za chvíli je po mně. Víš to stejně dobře jako já."

„Kdepak, kdepak, to by bylo moc špatné. Víš, narušil bych jednu pověru, které ti lidé bezvýhradně věří. Myslí si totiž, že je kříž chrání před vlkodlaky. Někteří jsou dokonce přesvědčeni, že stačí dva zkřížené klacky. Tyhle blbosti je naučil farář. Jenže já ho potřebuji stejně jako on mě. Nemohu rušit jeho učení. A právě to bych udělal, pokud bych odhalil, že jsi vlkodlak. Tohle, ten malý zlatý předmět ve tvaru kříže tě chrání. Navíc každý ví, že sis ho nechala posvětit, že chodíš do kostela, křižuješ se svěcenou vodou, klekáš před oltářem, no zkrátka sis to vymyslela dokonale. Zajímalo by mě, proč to nedělali ostatní vlkodlaci."

Kroana se místo odpovědi začala hořce smát. Teprve když se starosta zle zamračil, odvětila.

„Ale ano, řeknu ti to. Teď, když už jsou mrtví, je to úplně jedno. Byli pověrčiví, stejně jako tví lidé. Oni těm pitomostem uvěřili také... a báli se kříže. Hloupé, že?"

„A ty nejsi pověrčivá?"

Znovu pohodila hlavou, leč neřekla nic. Starosta vstal, přecházel sem a tam po místnosti, proplétaje si prsty na rukou. Občas po ní šlehl zkoumavým pohledem.

„Tak vida, vida," mumlal s tichým uhihňáváním. „Víš, Kroano, my jsme si vlastně hrozně podobní. To, co jsem já mezi lidmi, to jsi ty mezi vlkodlaky. Oba uznáváme především reálný, tedy hmotný svět. Víme, že účel světí prostředky. Ech! Kříž nebo staří bohové, co na tom? Všechno to jsou pouhé magické symboly pro to tupé stádo dole. My oba jsme schopni využívat tyto věci k svému prospěchu. A oba také chápeme, že nemají žádnou moc. Ale pověry v lidu je třeba utužovat, poněvadž udržují chámy v pokoře a poslušnosti. Ano! Dokonce si myslím, že bychom mohli být docela dobrý pár, nemyslíš? Jsi krásná, opravdu velice krásná."

Na Kroanině tváři se mihl výraz nevole, avšak starosta ji zarazil dřív, než stihla cokoliv říci.

„Počkej, mlč. Uvažuj, ženo. Zatím tě chrání kříž, který nosíš, ale jak dlouho? I lidské pověry bývají vrtkavé a nestálé a náš farář je velmi vynalézavý, co se toho týče. A lovci vlkodlaků nebývají příliš pověrčiví. Nabízím ti svou ochranu. Co ty na to, odpověz."

Stál před ní a celé jeho tělo se třáslo potlačovanou vášní. Přímo ji svlékal očima. Kroana měla co dělat, aby nedala najevo nával hnusu a nenávisti.

„Ty se mě nebojíš?" zeptala se bezbarvým hlasem. „Co když tě někdy v noci schramstnu jako malinu?"

„To byl vtip, že? Jsi možná nebezpečná, ale nejsi pitomá. Mysli trochu. Já jediný tě mohu ochránit. Vím, že ses vždycky vydávala za lovce vlkodlaků. Ne, nevěřil jsem ti, ani co by se za nehet vešlo. Moc dobře jsem věděl, co jsi zač. Abych s těmi šelmami v lidské podobě skoncoval, povolal jsem tu smečku zabijáků venku.

Ptáš se, proč jsem vás nenechal v klidu žít? Ne, Kroano, já si opravdu nemyslím, že vlkodlak je démonická bytost, která na potkání zabíjí lidi, protože ji ovládají mocnosti zla. Jenomže je to tvor patřící minulosti, starému světu, a jako takový musí být vyhuben. Stejně jako rusalky, skřítci, vodníci a další potvory. Tenhle svět je pouze pro lidi a nesneseme na něm nikoho jiného, kdo by se nám mohl rovnat. Ale mohl bych udělat jednu jedinou výjimku. V tvém případě. Pokud... pokud se přizpůsobíš a budeš povolná. Ovšem... hm... co se týče tvého přítele, bude upálen. V tom už nemohu dělat nic, poštval bych si proti sobě dav."

„Jinými slovy... nabízíš mi ochranu výměnou za mé tělo. Souhlasí to?"

„Ano, tak nějak. Ale víc než ochranu. Po mém boku získáš moc nad lidmi, bohatství a život v přepychu. Nemysli si, že jsem pánem jenom téhle vesnice. Pod mou pravomoc spadá ještě několik okolních osad. Navíc vlastním docela slušné pozemky a stádo dobytka. Ano, Kroano, nabízím ti manželství. Kdo ti dá víc?"

Měla co dělat, aby nevyprskla smíchy. Život v přepychu! Ty burane, ty ani nevíš, co je to přepych. Přesto se rozhodla smlouvat.

„Hm... možná bych i souhlasila. Mám však dvě podmínky. Svobodu a volný odchod pro mého přítele, to je ta první."

„Řekl jsem ti už přece..."

„On není vlkodlak," přerušila ho rázně. „Žádný dav si pro-

ti sobě nepoštveš. Stačí zkouška stříbrem a přesvědčíš každého. Když nezemře, je to člověk. A já vím, že je. Tak co?"

„No... no," mumlal. „Dalo by se to. Celá záležitost pak bude vysvětlena jako politováníhodný omyl. A druhá podmínka?"

„Chci tu smečku vrahů, kteří pobili vlkodlaky. Chci je vidět mrtvé."

„Blázníš?!" vykřikl. „Já jsem je najal. Přece je nemohu teď prostě dát pobít. Jak bych to zdůvodnil?"

„Nic nemusíš zdůvodňovat. Práci vykonali, tak jim prostě zaplatíš, pošleš je pryč a kus odtud je někdo neznámý přepadne. Ticho po pěšině."

„To... to nebude tak snadné," mračil se starosta. „Jsou to zabijáci. Na tohle nemám lidi."

Uchechtla se.

„To nic není. Pusť mého přítele za podmínky, že to provede. Udělá to ochotně a rád."

„Sám?" vydechl užasle plešoun.

„Pochopitelně se mnou."

„Tak to ne!" vykřikl. „Nechci o tebe přijít. Nezapomeň, že mají stříbrné nebo postříbřené zbraně. Ne, uděláme to jinak. Dám mu pár lidí, kterých se potřebuji zbavit. Jestli se nemýlím, bude to krvavá řež. Kdo je to vlastně ten tvůj přítel?"

„Pirát. Na víc se neptej. Je to dokonalý zabiják."

„Hm... hm... nevypadá tak. Už je dost starý. Ale to je tvá věc. Dobře, přistupuji na tvé podmínky, ale mám taky jednu. Až tvůj přítel skončí, odejde odtud a už se neukáže."

Souhlasila. Netušil, co to pro něho znamená.

+ + +

Krutoboj mžoural proti jasnému slunci a trochu se zapotácel. Bolest však znatelně polevila a cítil se o mnoho lépe. Přelétl očima shromážděný dav a znovu se vyrovnával s myšlenkou na smrt. Strážný ho popostrčil kopím, takže měl co dělat, aby udržel rovnováhu. Šel úzkou uličkou mezi zástupem lidí, snaže se nemyslet na to, co přijde.

Náhle se jeho pohled setkal se zraky dvou mladých mužů. Překvapilo jej, že v nich nenalezl nenávist ani strach, spíše zvědavost a účast. Věděl, že mu to není moc platné, nicméně ho potěšilo, že ne všichni tito lidé klesli na úroveň stáda. Když k těm dvěma dorazil, jeden z nich vystoupil z davu a podal mu pohár s vodou. Pirát se mlčky napil a kývnutím poděkoval.

S poněkud lepšími pocity pokračoval až na náves. Uprostřed stála hranice ze smolných polen a suchého klestí, připravená k zapálení. Vedle vyčkával muž s hořící loučí a Krut by přísahal, že je to jeden z lovců vlkodlaků. Vzápětí pirát vytřeštil oči. Zmocnila se jej hořkost. Starosta se rozvaloval v pohodlném křesle a jeho tučná ruka objímala okolo ramen Kroanu. Tak je to tedy. Sama se z toho vyvlékla a všechno hodila na něj.

Kruta předvedli až před starostu a plešoun si ho prohlížel zpod přimhouřených víček.

„Kdo jsi?" zeptal se.

„Krutoboj z Rujany," zněla hrdá odpověď. „Vyhnanec a pirát, bojovník proti Dánům a Němcům."

Na některých místech v davu to trochu zašumělo údivem, nicméně bylo jasné, že k sympatiím vůči zajatci má tento zástup dost daleko. Starosta se nadechl, předklonil a ukázal na Kruta v jakémsi soudcovském gestu.

„Řekni nám popravdě: jsi vlkodlak?"

„Ne. Proč bych měl být vlkodlak? Jsem člověk jako ty nebo kdokoliv ze zde přítomných. Opravdu nevím, proč jste se na mě vrhli a uvěznili mě. Jste snad přátelé vikingů nebo Mečového řádu?"

Starosta na to neodpověděl, jen zavrtěl hlavou, což mohlo v dané situaci znamenat cokoliv.

„Dobře, piráte. Jestli nejsi vlkodlak, zajisté ti nebude činit potíže políbit kříž."

„Bude," odsekl Krutoboj. „Nejsem křesťan a mým bohem je Svantovít. Nevím, proč bych měl líbat kříž."

V davu to začalo zle vřít.

„Vlkodlak!" zaječel ženský hlas. „Upalte ho!"

„Upálit! Upálit!" vřeštěli i jiní.

Starosta si posunkem vyžádal ticho a povstal.

„Bojovnice Kroana, která putovala s tebou, kříž nosí, a to dostatečně svědčí o její nevině. Kromě toho jsem ji podrobil zkoušce stříbrem."

Ukázal na Kroaninu levou ruku. Byla obvázaná a Kruta napadlo, že starosta tedy musí znát pravdu. Buď ji řízl o-celí anebo vůbec ne. Pirát dostal vztek a zaskřípěl zuby. Přesto zůstal klidný, ačkoliv by té vlkodlačici nejraději jednu vrazil. Tím spíše, že se jízlivě usmívala. Starosta však pokračoval:

„Kroana se za tebe přimlouvala a tvrdí, že jsi člověk. Možná tedy vážně došlo k omylu. Jenže naši nájemní lovci vlkodlaků, což jsou odborníci na slovo vzatí, zase říkají, že jsi vlkodlak, který jim utekl. Nuže... abychom to rozsoudili, podrobíme tě zkoušce stříbrem."

„S tím souhlasím," přikývl Krutoboj a pomalu se uklidňoval. Přesto se měl na pozoru. Zvykl si nedůvěřovat nabídkám zdánlivě čestně míněným.

„Zkoušku vykoná jeden z našich lovců," oznámil starosta a tleskl do dlaní. Vzápětí se povolaný objevil za jeho zády. Zdálo se, že Kroana znejistěla. Naklonila se k plešounovi a cosi mu šeptala. Lovec však nezaváhal ani na okamžik a několika rychlými kroky přistoupil k pirátovi, jenž měl ruce pořád svázané za zády. V dlani svíral stříbrnou dýku. Roztrhl Krutovi košili na rameni a chystal se jej říznout. V té chvíli si Rujaňan uvědomil, že čepel je čímsi upatlaná, a po lovcově tváři se na kratičký okamžik přehnal zlý škleb.

Pirátova noha vystřelila a zasáhla chlapa do rozkroku. Ten zařval, couvl, ale ihned dostal druhý kopanec do ža-

ludku. Mocně vyhekl a zkroutil se. Třetí úder, tentokrát vedený špičkou nohy, mířil do obličeje a lovec se zvrátil nazad. Jeho hlava bezvládně třeskla o kámen a země se zalila krví.

Kroana se vymrštila a stříbrnou dýku, jež vypadla chlapovi z prstů, sebrala. Tak přece zrada, blesklo Krutovi hlavou. Pocítil příliv zoufalství. Věděl, že svázaný nemá proti ozbrojené vlkodlačici nejmenší naději. V davu kolem se rozléhal křik a zděšený vřískot žen. Odkudsi přiletěl kámen a udeřil Rujaňana do zad. Ten upadl. Jako ve víru spatřil Kroanu, jak zdvihá dýku nad hlavu.

„Zadržte!" zvolala. „Zadržte, lidé, ta čepel je otrávená! Lovec chtěl tohoto muže zabít!"

Jediným skokem se ocitla u opodál si hovící kočky, chytla vřeštící zvíře za kůži a řízla ho do tlapky. Kočka, odhozená na zem, se ještě chvíli motala a nakonec zcepeněla. Zavládlo ticho. Starosta, bledý v obličeji, se zatvářil jako bůh pomsty. Všem bylo jasné, že nebohá kočka nemůže být považována za vlkodlaka. Krutoboj se s námahou zvedal na nohy, když k němu došla Kroana a vlastní dýkou mu přeřízla pouta.

„Jsi z toho venku," zašeptala. „Aspoň jsi na vlastní kůži zakusil, jaké je to být vlkodlak. Jsi ale pěkný hlupák. Měls přistoupit na zkoušku křížem a měl bys to z krku."

To již ke Krutovi přistoupil starosta, strhl si ze šíje stříbrný křížek a přiložil jej na Rujaňanovu krvácející lopatku.

„Tohle by mělo stačit," řekl.

+ + +

Cesta vedla podél řeky, bahnitá a plná výmolů. Nedaleko šelestilo rákosí a v něm se krčily dvě postavy s připravenými luky. Na druhé straně v houštinách krušiny a vysoké trávy také dvě. Krutoboj a mladý muž s dlouhými plavými vlasy a mohutným knírem. Jeho tmavé oči těkaly po stezce směrem na jih a ve tváři měl napětí.

„Doufám, že tu bandu dostaneme," prohodil potichu. „Starosta nám slíbil bohatou odměnu."

„Ty mu věříš?" ušklíbl se pirátský náčelník. „Kroana mi řekla, že se vás ten plešoun chce zbavit. Víš, co je to za lidi, na které čekáme? Jsou to řemeslní zabijáci, pro něž je prolévání krve denním chlebíčkem i zábavou. Když se s nimi utkáš, je málo pravděpodobné, že přežiješ. A pokud ano, stejně nedostaneš nic. Kdo bude věřit tvému slovu proti starostovu?"

„Proč mi to říkáš?" zeptal se mladík.

„Protože jsi mi podal pohár vody, Lešku. A já umím být vděčný. Na tobě a na tvém příteli Horynovi mi záleží. Na těch dvou v rákosí ne, to jsou jen zlodějíčci a povaleči, jak jsem se dozvěděl. Že je starosta poslal na smrt, tomu se moc nedivím. Ale vás se chce zbavit z jiných důvodů, a to se mi nelíbí."

„Ty důvody znám," řekl temně Lešek, skřípaje zuby. „Můj otec, dokud žil, byl starosta a já bych se jím mohl stát také. Teď ještě ne, jsem mladý, ale za pár let... kdoví. Ten současný... pche! Podvodník, co zneužívá lidskou pověrčivost a hloupost. Žádní vlkodlaci přece nejsou. Starosta, to je lišák, který z těch tupců tahá peníze, část potom dá nájemným lovcům a zbytkem si namastí kapsy."

Krutoboj se tiše zasmál.

„Nepodceňuj starostu, chlapče. Já věřím, že z toho má prospěch, ale s těmi vlkodlaky to není tak jednoduché. On ví víc, než tušíš."

„Myslíš? Ty nějakého vlkodlaka znáš?"

„Jednoho určitě, Lešku. A viděl jsem mrtvoly těch bytostí. Starostova lež netkví v tom, že by vlkodlaci nebyli, jako spíš v tom, že nejsou zdaleka tak nebezpeční, jak se říká. To už tak bývá. Když lidé narazí na někoho, kdo je převyšuje, kdo umí něco, co člověk nedovede, začnou si vymýšlet ty nejpodlejší lži, jen aby ho zničili. Ale to možná časem poznáš sám. A také si pamatuj, že se všemi rozumnými bytostmi je to podobné jako s lidmi. Jsou lidé dobří, zlí i obojací a nikdo není bez chyb. A vlkodlaci... asi nebudou o mnoho jiní. Dokonce si myslím, že nejnebezpečnější šelmou bývá zpravidla člověk. Ten je ve snaze dobývat nejvynalézavější ze všech tvorů.

Proto také bytosti, které obývaly zemi snad ještě dříve než lidé, prostě vymírají. Elfové, skřítci, rusalky, vodníci... kde je jim konec. Mnozí lidé prostě prohlásili, že nelidské rasy představují zlo, a vraždí je na potkání. A poznal jsem takové tupce, co si to opravdu mysleli a byli přesvědčeni, že ničí zlo. A zatím ničili jen část vlastního světa, který ani nestačili pochopit, a podřezávali si větev, na níž seděli.

Můžeš si domyslet, co za tím vězí. Chamtivost, pověry, hloupost. Jednoho dne se to lidem může vymstít a pak bude pozdě si rvát vlasy."

Lešek neříkal nic, i když se tvářil trochu nejistě.

„Chápeš, co jsem ti chtěl říci?" zeptal se Krutoboj.

„Ano, jistěže chápu. Jen mě zaráží, že tyhle věci říká pirát."

Krut se uchechtl.

„Ano, jistě. Měli by je říkat vzdělaní lidé, zvláště kněží, mniši a filosofové, že? Jenomže je neříkají. Tak je říká pirát. Pirát, který kdysi miloval rusalku, a tu zabila lidská nenávist, pirát, jenž se musel dívat, jak rytíř zavraždil bezbrannou elfku, pirát, který má ve své posádce rusalku s vytrženým jazykem, pirát, co viděl věci tak hrozné, že by z nich jiní zešíleli. A doufám, že až zemřu, najde se jiný člověk, který to bude říkat, a nezáleží na tom, jestli to bude kněz, rytíř, chudý rolník nebo lupič. Já se nestal pirátem, protože bych toužil někoho okrádat nebo zabíjet. Já se jím stal proto, že tenhle svět stojí vzhůru nohama a z lidí, co se živí prací, dělá vyvrhele a z vyvrhelů pány. Ale dost řečí, chlapče, teď máme důležitější starost. Musíme do toho maglajzu zavést aspoň zrnko spravedlnosti. Jenže to

musíme udělat chytře. Jestli chceš žít, drž se zpátky. Vystřel z luku a neopouštěj křoviny. Pověz to i Horynovi. Nechte to na mně."

„Co to po mně chceš?" vybuchl pohoršeně Lešek. „Jsem bojovník. Přece tě v tom nenechám."

„Tak dost, hochu. Říkám ti to jasně. O mě se bát nemusíš. Vím, co dělám."

Oba zmlkli a vyčkávali. Krut vzpomínal na uplynulé dny ve vesnici a nevěděl, jestli má mít vztek, nebo se smát. Starosta sehrál dokonalé divadlo. Okázale obvinil nájemné lovce z pokusu o podvod, aby vzápětí slyšel námitku, že pokus zabít Krutoboje byl projevem přílišné horlivosti jedince jednajícího na vlastní pěst. Starosta přijal omluvu, vyplatil lovcům odměny a na závěr je pozval na vesnickou slavnost, kde se hodně jedlo a pilo. Nebo spíše žralo a chlastalo. Krut a vybraní muži se toho pochopitelně nezúčastnili a časně zrána vyrazili na čekanou. Bylo jasné, že přecpaní lovci trpící kocovinou nepůjdou cestou přes les, kde by mohli narazit na nějakého zbylého vlkodlaka, jenž by se chtěl mstít.

Z houštin se znenadání ozval šelest a dusot. Byl to Horyna, pomenší nazrzlý mladík s pihovatou tváří, uřícený a zadýchaný.

„Tiše," sykl pirát. „Rámusíš jako zubr. Jak už jsem řekl Leškovi, držte se oba v keřích. Vystřelit a zůstat. Jestli má někdo proti té chamradi šanci, pak jsem to já. Už jdou?"

Horyna přikývl, přikrčil se a vložil šíp na tětivu. Krut také a se zalíbením si prohlížel nový, dvakrát prohnutý luk, který mu opatřila Kroana. Potom dal znamení dvěma mužům v rákosí.

Čas se vlekl jako hlemýžď. Lešek s obavou pohlédl na piráta. Ten muž přece zchytal spoustu ran! Bude vůbec schopen se bít? Krutoboj však vypadal nečekaně dobře, mnohem lépe, než by se dalo usuzovat z událostí poslední doby.

Konečně! Přicházeli. Bylo jich už jenom sedm. V jejich stopách se se značným odstupem ploužil nákladní kůň. To ztýrané a otupělé zvíře ani nezafrkalo. Lovci hlučeli jako stádo dobytka a vůbec je nenapadlo, že se ženou na porážku. Dva z nich se dokonce o něco zuřivě hádali a div si neskočili po krku. Tak se ocitli v místech, kde na ně číhalo pět mužů.

Zadrnčely tětivy z obou stran a pět šípů vyletělo. Mrtví však byli jen dva. Rujaňanova střela proklála krk muže vpředu, zato Horyna a Lešek zabili dohromady pouze jednoho. Klesl na cestu, jeden šíp v boku a druhý v hrdle. Ti naproti v rákosí mířili špatně. Jeden netrefil vůbec, jeho druh prostřelil dalšímu z lovců lýtko. Pak se ti dva bez rozmyslu a s hrozným hulákáním vrhli proti přesile, zřejmě přesvědčeni, že ti na druhé straně zaútočí také. Mýlili se

a během několika okamžiků skončili s rozťatými lebkami.

Krut celou tu dobu chladnokrevně a nelítostně vyčkával. Dva horkokrevní hlupáci by pro něho znamenali jen zdánlivou výhodu. Ve skutečnosti by se mu pletli pod nohy a možná i do rány, a tak je klidně ponechal jejich osudu. Teprve když jejich zkrvavené mrtvoly ležely nehybně na okraji cesty a lovci řvali nadšením, vyrazil pirát z houštiny tiše jako duch. Neměl štít, protože se nepřipravoval na běžný boj. Nemínil s těmi vrahouny svádět dlouhou potyčku, chtěl je prostě co nejrychleji pobít..

Krutův meč vířil v šíleném reji blýskavých pletenců, provázených výstřiky krve, jež kropily keře i rákosí. Postupoval však se zlověstnou systematičností. Měl před sebou pět protivníků, z nichž jen jeden byl raněn. Prvnímu lovci pirát srazil stranou napřažené kopí a prudkým elegantním švihem zkušeného šermíře mu prosekl hrdlo. Přes něj se dostal k muži s prostřelenou nohou a bez váhání zaútočil. Razantním sekem shora prolomil jeho chabou obranu a rozpoltil mu lebku. To vše se odehrálo takovou rychlostí, že se zbylí tři nestačili ani vzpamatovat.

Pirát využil momentu překvapení dokonale a vrhl se na dalšího. Třemi po sobě následujícími údery jej zahnal do defenzivy, odpoutal se od něho a skokem se ocitl u vůdce lovců. Prošedivělý vousáč se pokusil nastavit štít, Krutoboj však seknutí shora pouze naznačil, a když muž štít zvedl, bleskově jej bodl do břicha. Uskočil právě včas, aby čepel postříbřeného meče minula o kousek jeho krk. Těžce zraněný lovec se již neudržel na nohou a upadl s žuchnutím na tvář. Bahno se rychle barvilo doruda.

Teprv zbylí dva se na Rujaňana odhodlaně vrhli a začali ho trochu tísnit. Lešek se několikrát pokusil zamířit, leč nebylo to možné. Vytřeštěnýma očima proto jen sledoval zuřivý boj. Stále více však bylo jasné, že Krutoboj stojí v šermířském umění o třídu výše. Jeho pružné, kočkovité, téměř taneční pohyby ostře kontrastovaly se sice rychlými, ale naivními útoky jeho soků. Každý krok pirátského náčelníka byl naproti tomu promyšlený a dokonale úsporný.

Netrvalo dlouho a jeden z lovců se potácel pryč. Z boku se mu proudem valila krev a očividně se snažil uniknout. Daleko se nedostal. Leškův přesně mířený šíp ho srazil k zemi. Muž, jehož pirát bodl do břicha, se ještě zdvihl a se sténáním se plížil k bojujícím. Horyna mu nedovolil nic. Vyrazil z křovin, několika skoky překonal vzdálenost k pěšině a jeho sekera se zabořila vůdci lovců mezi lopatky.

Poslední člen smečky zoufale couval do rákosí, patrně doufaje, že v sítinách bude mít více štěstí. Bohové při něm nestáli. Odrážel sice Krutovy rány štítem i mečem, ale už nemohl. Nohy se mu zamotaly do vodních rostlin a s plesknutím spadl do bláta. Z posledních sil máchl mečem a škrábl piráta do ruky. Ten si toho nevšímal, šlápl poraženému na koleno, aby nemohl vstát, a srazil poslední pokus o odpor. Potom přibodl svého soka k zemi. Černé bahno se zbarvilo krví, avšak muž ještě nebyl mrtev.

„Slitování," zachroptěl.

Krut se neslitoval. Poslední ránu vedl na hlavu. Nemohl jinak. V mysli mu tančily a splývaly obrazy trupů bez rukou. Těla v krvavém příboji. Těla v zelené trávě. Zabil i toho posledního. Ne z pomsty. Prostě jenom proto, aby ten obraz již nikdy nespatřil. Jen za to se modlil ke všem bohům, které znal.

+ + +

Na rozcestí stála vysoká štíhlá postava s rozevlátými černými vlasy. Ruku si podpírala v bok a usmívala se. Lešek a Horyna se zarazili a i Krut zůstal stát. Trochu ho to překvapilo, ale ne zas tak moc. Představa, že se vlkodlačice uváže na krk usedlému plešounovi, byla příliš absurdní. Udivilo ho spíš to, že neodešla sama do divočiny.

„Co chceš?" zeptal se.

„Mohu jít s tebou?" odvětila.

„To klidně. Jenom nevím, jestli moře bude pro tebe to pravé."

„To uvidím," pokrčila rameny. „Změna prostředí neuškodí. A co tihle dva?"

„Jdou také se mnou. Už mají starosty a pověrčivých lidí plné zuby."

„Což o starostu," zasmála se. „Toho jsem měla plné zuby v noci. Chudák. Nevydržel to. To víš, slabé srdce."

Krut se řehtal jako kůň.

„Tak slyšíte, chlapci?" obrátil se k Horynovi a Leškovi. „Starosta je mrtev. Jestli chcete, můžete se vrátit."

„To je jedno," mávl rukou Lešek. „Ta vesnice už stejně není, co bývala. Moji rodiče už zemřeli a nemám tam nikoho, kdo by mi za to stál. A co ty, Horyno?"

„Já se taky vracet nebudu. Tušil jsem, že to tak dopadne. S otcem a matkou jsem se rozloučil. Oni o mě stejně neměli velký zájem, vždyť to víš. Zrzavej skrček. Moji bratři měli pořád přednost. Je na čase, abych vyrazil do světa. A hlavně... jsem tvůj přítel."

„No dobře," řekl Krutoboj. „Ale musím vás varovat. Jsem pirát a podle toho vypadá můj život. A teď tady přenocujeme."

Za chvíli vzplál oheň a vymrštil rudé jiskry k modravým hvězdám, jež mezitím zazářily na ztemnělé obloze. Krut byl unaven jako málokdy v životě. Lehl si do trávy a vychutnával klid letního večera. Kroana se položila vedle něho a prsty mu čechrala vlasy.

„To, jak jsi naložila se starostou... ehm..., tak se chováš ke všem svým milencům?" zeptal se jí.

„Ne," uchichtla se. „Umím být i něžná. Však uvidíš."

S důvěrou zavřel oči.

ilustroval Karel Zeman

Stanislav Ertl ml.

Propadlí

Myslím, že náš svět je jenom jedním z nekonečna domů města Všehomíra. Chodíme v něm z patra do patra. Stahujeme rolety, aby k nám nikdo neviděl, a sousedé činí totéž. Mohou být různí. Mohou být stejní. V nekonečném počtu vesmírů musí být vše, co být může.

A třeba je každý z těch světů složen z nekonečného množství částí, stanic metra na časové lince. Jedeme z „konečné" a na „konečnou" a přitom jen prolínáme mezi okýnky světa, které nemusejí být ani kolem nás, nýbrž v nás.

Nina přirovnávala svět k celuloidovému filmu, který dokáže zastavit a rozfázovat. Rozdělit do bezpočtu statických okének.

„Je to jen optický klam," namítl jsem.

A Nina odpověděla: „Právě."

Podala mi sklenku.

„Co je to, Ninočko? Co to mám pít?"

„Pouhý alkohol. Svařený s tajemstvím."

Ještě to bylo teplé.

Čekal jsem, až se pás zastaví. Těsně před stržením.

Probudil jsem se časně ráno. Trochu mne bolela pohmožděnina na zátylku a nevybavoval jsem si, jak jsem k ní přišel. Místo vedle bylo prázdné. Vychladlé. Od úst mi stoupala pára. Vedle postele se povalovaly zablácené svršky. Tak, jak jsem je ze sebe musel stáhnout.

Opatrně jsem vklouzl do ledových pantoflí a pevně k sobě přitiskl pokrývku. O slovo se přihlásil močový měchýř. Odšoural jsem se ke dveřím ložnice a zkřehlými prsty do nich strčil. Otevřely se s lehkým zavrzáním.

Ovanul mě studený vítr. Do tváře mi vehnal drobounké vločky sněhu, které poletovaly všude okolo. Rozkašlal jsem se a překročil malou návěj na podlaze. Někdo nechal přes noc okno dokořán.

Promotal jsem se povlávajícími záclonami a rukou se natáhl po háčku okenice. Přitáhl jsem ji, a pak i druhou. Zavřel jsem kličku a opřel se o vychladlé topení. Rozhlédl jsem se po vymrzlém obýváku. V návěji se rýsovaly stopy bosých nohou, které vedly z ložnice, cestou povalily servírovací stolek, trocha střepů a rudých kapek, aby zmizely za dveřmi kuchyně.

Zima se mi zakusovala do nohou a prostupovala celým tělem. Až do plic. Až do žaludku.

Ninu jsem nalezl v kuchyni. Na černém tričku se jí zajiskřila jinovatka. Pravou nohu měla zafáčovanou utěrkou. Sedl jsem si k ní na bobek a odhrnul jí z obličeje několik ztuhlých vlasů. Od zmodralých rtů se zvedaly slabé obláčky dechu. Sundal jsem ze sebe deku a odnesl v ní Ninu zpět do ložnice.

Pootevřela oči.

„Bylo to krásné, Felixi," zašeptala. „Než jsi odešel." Těžce se usmála.

„Už je to v pořádku, Nino."

„Chtěla jsem se zahřát u sporáku..."

„Já vím..."

„Dobře, že ses vrátil."

* * *

„Na co si pamatujete, Felixi?"

„Pláně. Všude spousta sněhu."

„Tu noc sněžilo."

„Bylo ho až po kolena a já se jím musel brodit."

„Vy jste *šel* po kolenou, Felixi."

„Šedivé světlo..."

„Mohl to být odraz měsíce."

„Vlci..."

„Vlci, Felixi?"

„Proběhli okolo mne. Pára se jim srážela na nozdrách. Mrzla. Byli pokryti bílou jinovatkou."

„Všimli si vás?"

„Myslím, že ano. Na chvilku se zastavili, pak se ale rozběhli dál."

„Vzpomínáte si ještě na něco?"

„Měl jsem strašný strach."

„To je běžné, Felixi."

„Bál jsem se, že zmrznu."

„Však také bylo proč se bát."

„A pak ten dům..."

„Jaký dům?"

„Kdysi v něm žila Nina s rodinou."

„Popište mi ho."

„Bílá omítka. Zastřešené schody k hlavním dveřím. Byl na kopci. Byl temný."

„Co se dělo dál?"

„Prosil jsem, aby mě pustili dovnitř, ale nikdo neodpovídal."

„Nikdo?"

„Posadil jsem se na schody a čekal. Myslel jsem, že jsou třeba pryč. Já jsem prostě *musel* dovnitř!"

„Proč?"

„Je to tak těžké pochopit? Za teplem!"

„Felixi, lidé, kteří v tom domě žijí dnes, říkali, že celou noc slavili. Říkali, že dům svítil jako lampion."

„Ne! Byl temný. Nikdo tam nebyl. Pak ale přišel... nějaký muž a měl dlouhou tyč."

„Co s ní udělal?"

„Udeřil mě do zátylku. Chtěl mě zabít. Vím, že mě chtěl zabít."

„Zřejmě jste usnul a udeřil se o hranu schodu."

„Poté zmizela zeď, o níž jsem se opíral."

„Dveře. Otevřely se."

„Někdo mi pomohl vstát, ale do tepla mne nepustil. Brečel jsem. Zaklínal jsem ho."

„Řekl ten člověk něco?"

„Řekl: ´*Jdi domů!*´"

„Poznal jste ten hlas?"

„Byl to její bratr."

„Ten je přece mrtvý. Muž, který vám otevřel, vás vůbec nezná. Viděl jste ho? Viděl jste někoho z nich? Toho muže s tyčí?"

„Ne. Byl jsem si jistý, že tam jsou, ale neviděl jsem je. Tohle byl úplně jiný svět! Byl to svět noci. Zimy. Vlků. To nebyl lidský svět!"

„Co jste nakonec udělal?"

„Já nevím. Snad... Asi jsem přece jenom došel domů, protože doma jsem se probudil."

„Něco vám ale bránilo, že!"

„Něco."

„Zkuste vyjádřit třemi slovy, co se vám o té noci dnes vybaví jako první."

„Mráz. Vlci. Strach."

„Strach z čeho?"

„Strašný strach ze smrti."

* * *

Rychle jsem se oblékl do starého svetru, teplých kalhot a ponožek.

„Mám žízeň, Felixi."

Mlčky jsem přikývl a pohlédl na hodinky. Krátce po osmé.

„Vydrž, Ninočko, hned budu u tebe."

V kuchyni jsem postavil na čaj a narychlo navštívil koupelnu. V bojleru bylo trochu teplé vody. Zuby počkají.

Když začínala konvice bublat, vyhrabal jsem v komoře elektrická kamínka. Snad budou fungovat.

Teď ještě přelít sáčky.

„Proč byla tak hrozná zima?" zeptala se, když usrkla trochu čaje. Hrnek držela v dlaních, jako by se z něj snažila nasát všechno teplo.

„Někdo nechal otevřené okno."

Zamyslela se. „Myslím, žes to byl ty, Felixi."

„Já?"

„Večer jsi tvrdil, že musíš bezpodmínečně ven. Že musíš oknem, protože za dveřmi na tebe někdo číhá."

„Ještě že bydlíme v přízemí," zamumlal jsem nervózně. Člověka pokaždé zneklidní, když si nepamatuje.

„Když jsem se podívala na chodbu, nikdo tam už nebyl. Asi šel za tebou, tak jsem raději zamkla. Říkal jsi mi to."

Pohladil jsem ji po tváři. Začínala se jí vracet barva. „Proč jsi pak ale nezavřela i to okno?"

„A jak by ses dostal domů, Felixi?"

Nedokázal jsem odpovědět nic jiného, než: „Vidíš. To je pravda." Snad v tom byla i trocha logiky.

Postavil jsem hrnek na noční stolek. Jen další z kroužků na starém lakovaném dřevě.

„Kam jsi šel," zeptala se.

„Do ledového království."

Nekomentovala to.

„A co ty, Nino? Zastavila jsi svůj čas?"

Hleděla do rozpálených spirálek topného tělesa.

„Ano," zašeptala nakonec. „Teď, když si to vybavuji, je to, jako bych listovala starým albem. Spousta záběrů. Ty. Zrnění v televizi. A pak už nic. Mám okno, Felixi." Omluvně se usmála. „Chce se mi strašně spát."

Zavrtala se do přikrývky. Vykukovaly jí jenom oči. „Buď tady se mnou," zamumlala.

„Budu. Klidně spi."

K polednímu jsem nahlédl do ložnice. Seděla na posteli, přes zkřížené nohy si přetáhla spodní lem trička. Rukama si objímala kolena, o něž opírala bradu. Několik vlasů jí padalo do očí, ale ona si jich nevšímala.

„Krásně to voní," řekla. „Co to bude, kuchaři?"

„Hovězí na worcesteru."

„S rejží," tipla si.

„Jsi snad proti?" Nesnáším dělat se s jinými přílohami.

„Už se nám zužujou oči. Ťing-Ťang," pokusila se zavtipkovat, ale moc vesele to neznělo.

„Trápí tě něco, Nino?"

Zavrtěla hlavou. „Pak," řekla. „Možná pak."

Půlila se neděle.

pátek:

Jako by se Nina už neměla nikdy zahřát. Začala se tepleji oblékat a spát ve vlněných ponožkách. V noci drkotala zuby a pevně ke mně tiskla své studené tělo.

Podzim byl teprve v plenkách a sníh nevydržel dlouho, přesto Ninu jeho chlad opustit nedokázal.

Nechodila do práce. Dostala neschopenku a já ji poslal je-

jímu zaměstnavateli. Snažil jsem se být co nejvíce doma, a přesto den ode dne ubývala. Ztrácela se v duchnách, které přitáhla z půdy. V duchnách po babičce. Zalykal jsem se v noci potem, odkopával se a otvíral ventilačku, která však byla k ránu vždy pečlivě uzamčená.

„Nebereš toho trošku moc?" zeptal jsem se. „Tohle ti všechno předepsal doktor?"

Něco zabručela.

A když jsem se jí v noci dotkl, škubla sebou, jako by dostala ránu.

„Prosím tě, nech toho," zachraptěla. „Dneska ne..." Slova se jí zachvěla o polknutou slzičku.

„Ty prášky, co jíš. Ty nejsou od doktora, že ne, Nino?"

Mlčela. Zatínala prsty do polštáře.

Odhrnul jsem jí z tváře pramínek vlasů.

„Ty to děláš furt."

Zavrtěla hlavou a pak se ke mně otočila. Do oken ložnice dopadalo světlo z pouliční lampy a všechno se odráželo v jejích vlhkých očích. V cestičce na tváři.

„Pojď ke mně, Nino," přitáhl jsem si ji a ona se mi schoulila do náruče.

„Jsme jako zámek, viď, Felixi," zašeptala.

„Ano. Jako zámek se spoustou tajemství."

„A my jen bloudíme..."

„...po chodbách. S ozvěnou našich kroků v pavučinách mezi rámy obrazů. V prachu na starém brnění. V zatuchlých záclonách."

„Drž mě, Felixi. Drž mě, prosím. Stále je tady taková zima."

„Neboj se, Nino, zahřeješ se."

„Miluju tě, Felixi."

„Já vím, holčičko. Já vím."

Zakašlala. Její prsty se mi zaryly do zad.

„Mám *klíče*," řekla.

„Ale od čeho? Kam si myslíš, že tě dovedou?"

„Jsou od dveří. V nás? S námi? Teď nevím."

„Buď hrozně opatrná, Nino. Tohle..."

„Budu. Přísahám, že budu!"

Myslím, že tak blízko jsme si už nikdy nebyli. Možná jsem měl křičet. Možná jsem měl udělat scénu. Možná jsem měl hledat s ní.

Kdybych to dokázal.

* * *

„Co myslíte, Felixi. Různá zjevení. Svatá vidění. Šamanské transy. Spiritismus."

„Myslíte, že je to nahlížení do jiných světů? Že je to, [illegible]"

„Ano. Tak by se to dalo říct. [illegible] k nám."

„A myslíte já... Ten svět... Ti [illegible]..."

„Třeba vzhledu k [illegible] a [illegible]."

„Jako Dick?"

„Proč ne? Proč ne jako Dick?"

„To je hrozné..."

„Ale úžasné, Felixi. Naprosto úžasné! Představte si všechny světy, jež bychom mohli zkoumat. Uvědomujete si, jaké by to dalo lidem možnosti? Nepřeberně světů. Zapomeňte na Einsteina. Stačí si jen vybrat a *prolnout*."

„Hvězdy na dosah ruky? To máte na mysli?"

„Ano. Hvězdy kolem nás. Hvězdy v nás."

„Až na malý problém, že?"

„Správně, hochu. Nemusíte se vrátit, odkud jste vyšel."

o dva měsíce později:

V předsíni ležel na podlaze doporučený dopis. Neotevřená výpověď od Niny z práce.

V obýváku jsem nalezl rozebraný nábytek.

Televize a stereo se proměnily v hromadu šrotu.

Ninu jsem nalezl až na výpadovce z města. Šla bosa po bílém pruhu krajnice. Nedbale oblečená. Ruce zkřížené na prsou a upřeně hleděla na zem. Jako by něco hledala v prudkém listopadovém lijáku smíchaném s těžkými mokrými vločkami. Jako by ji zajímal každý kamínek štěrku. Každý rozjetý pták.

Auta ji míjela, aniž by přibrzdila. Lidé uvnitř se udiveně ohlíželi, jiní se smáli a někteří na ni ukazovali prstem.

A někteří měli svých starostí dost.

Zajel jsem před ni do odstavného pruhu. Do střechy bušil déšť. Počkal jsem, až mne mine zájezdní autobus a vyběhl ven. Všiml jsem si, že si přes krk přehodila kartónovou cedulku, s kterou si včera hrála dlouho do noci. Nemohla spát a já jen přitiskl polštář na hlavu, abych neslyšel cvakot nůžek a horečnaté šeptání.

I teď si něco drmolila.

„Nino!" zavolal jsem do rachotu projíždějících aut. Do pleskotu vody.

Zarazila se. Zvedla hlavu a pokusila se na mě zaostřit pohled. Pak spustila ruce podél těla a já si mohl přečíst, co na víku od krabice stálo: FELIX. Červená temperová barva se rychle roztékala.

„Hledám Felixe," říkala Nina a snad to patřilo i mně. Možná, že to bylo určeno opelu s pražskou poznávací značkou.

„Neviděl jste Felixe?" řekla znovu. Hlasitěji. „Musím najít svého Felixe."

Nedokázal jsem udělat ani krok.

„Nino," hlesl jsem, „Nino, já jsem přece Felix!"

„Vy jste Felix?" Snad si chtěla hřbetem ruky vytřít vodu z očí. Snad chtěla lépe vidět. Dokázala však jen po sobě rozmazat červené šmouhy. „Takže vy jste Felix?" Sedla si do rozmáčeného šmíru, opřela se o sloupec svodidla a drmolila: „Jste ale můj Felix? Víte, je hodně Felixů! Já musím zachránit toho svého Felixe."

Poklekl jsem k ní.

Za zády mi přibrzdilo nějaké auto.

„Stalo se něco? Máte problém?" zaslechl jsem mužský hlas s cizím přízvukem. „Mám zavolat doktora?"

„Jděte do hajzlu!" utrhl jsem se na něj, aniž bych se třeba jen ohlédl. Chvěl jsem se po celém těle, promáčený skrz naskrz ledovou vodou. Lomcovala mnou zima a vztek.

Ještě jednou si chtěla otřít tvář, ale k barvě přidala jen špínu. Vzal jsem kapesník a pomohl jí s tím. Přerývavě dýchala a stále neslyšně šeptala své: „Felix? Vy jste můj Felix?" a při[illegible]

[illegible] se měnila v [illegible] zmizelo.

[illegible] náruče, ale bylo nepod[illegible] do vozu a položil na zadní sedadla.

[illegible] ty, Felixi?"

„[illegible] to víš, že jsem to já! Řekni mi, co se [illegible]"

„[illegible] doma, Felixi. Byli tam a [illegible] nikdy nemohla najít a [illegible]"

„[illegible]" chlácholení mi nikdy nešk[illegible]

„[illegible] jsem si je před falešným Felixem [illegible] ale oni to viděli skrz tele[illegible] Už

tam nejsou.

Opět záchvat pláče.

„Psss, Ninočko."

„A pak mě pronásledovali, Felixi. Chtěla jsem jim utýct, ale oni stále kroužili okolo mne a křičeli a řvali: *Už nikdy! Zabijeme Felixe!* a vrčeli a troubili a houkali!" chtěla ze sebe dostat všechno naráz. Přikryl jsem ji dekou, kterou jsem vozil ještě z dob, kdy jsme měli psa. „Místo očí," pokračovala horečnatě, „měli oheň! A jejich dech tak strašně smrděl! A pak jsem je měla v hlavě a oni se koukali skrz mé prsty!"

Hladil jsem ji. Tišil jsem ji. Na okamžik to vypadalo, že se propadá někam do nepřítomna, pak se ale její pohled opět zaostřil. Pokusila se nadzdvihnout na loktech a zašeptala: „A někdy na mě mluvili lidskou řečí, jen aby mě oklamali. Říkali: *Jen pojď, najdeme tvýho Felixe!*, ale všechno to byli jen... Oni... Chtějí mě zabít, abych tě už nemohla nikdy vidět. Jsou zlí. Proč, Felixi? Co jsme jim udělali?"

Opět kratičká přestávka.

„Dělala jsem, že je nevidím. Mám takový strach."

„Psss, tiše, koblížku."

„Už se tam nesmíme vrátit! Už vědí, kde nás najdou, Felixi!"

„Ale no tak."

„Bojím se o tebe, Felixi!" vydechla a usnula.

* * *

„Řekněte, Felixi, jak jste to tehdy cítil? Myslím vaši realitu v *ledovém světě*?"

„Jako by mne někdo převrátil naruby. Co bylo uvnitř, se náhle dostalo ven. Všechen ten svět. Sny."

„A co se stalo s *naším* vesmírem?"

„Schoval se do mé lebky. Jako jádro do ořechu."

* * *

Seděl jsem v křesle přineseném z obýváku. Záclony byly zatažené a Nina naproti mně, v posteli, podepřená polštáři. Byla bledá. Oči hluboko vpadlé. Byla vykoupaná. Pomohl jsem jí obléknout si mé nejteplejší pyžamo. Trval jsem na tom. Nakonec jsem jí musel založit rukávy i nohavice.

Hleděli jsme si do očí.

„Možná jsem," řekla ztěžka, „jen v jiném světě. Ve světě, kde jsem si nic do šatníku schovávat nemusela."

„Myslíš ty prášky a kapsle, Nino?" zeptal jsem se.

Přivřela oči. Přivřela je na znamení souhlasu. „Takže jsi mi to vzal ty."

„Nechci, abys to brala. Musíš se léčit! Pro boha svatýho, copak to nechápeš?"

„Lhal jsi mi. Ty nejsi on. Ty patříš k nim. Do tý zimy!"

Neměl jsem sílu přinutit ji k léčení. Ani jí zabránit ve zběsilém otvírání jedněch dveří za druhými. Věřím, chci věřit ve své vlastní pokřivené víře, že to bylo z lásky. Z lásky k Felixovu odrazu tam někde ve vzpomínkách.

Bloudila. Snad z lásky k člověku, kterému chci říkat „Já".

* * *

„Víte, Felixi, věda už není dávno tím, čím bývala. Mechanikou a pákou. Dnes se před ní otevírají netušené možnosti."

„Já vím. Šamanské bubínky. Kruhy v obilí. A tak."

„Jste zbytečně sarkastický."

„Snad. Víte, dneska je mi jasné jedno. Tehdy mi namíchala chlast a fet. Nic víc a nic míň. Stimuly - fiktivní světy. Konec."

„Posledně jste mluvil jinak."

„Nějak mi to tehdy dávalo smysl."

„A Nina byla opravdu nešťastná. Víte, že mne navštěvovala?"

„Teď už to vím."

„Možná mi nebudete věřit, ale doopravdy toho toužila nechat. Myslím, že celou dobu jen čekala, že jí pomůžete."

„Měl jsem tripovat s ní? Šlehat si?"

„Co chcete slyšet? Možná chtěla, abyste především něco -udělal. Možná potřebovala víc, než jen vaši tichou rezignaci a pár nedůsledných pokusů. Proč jste se neobrátil o pomoc vy? Styděl jste se za ni? Ptal jste se sám sebe: *Jak se to jen mohlo stát? Co bude s mojí kariérou, až se to provalí? Ta ostuda: Snad by bylo lepší, kdyby umřela?* Tohle jste si říkal? Podle Niny jste se po tom společném prožitku hrozně změnil, Felixi."

„Já... Bál jsem se."

„Čeho? Pravdy? Té se bojíme snad všichni, mladý muži. Představte si ale, čistě hypoteticky, co když měl její blud pravdivý základ. Co když nejste ten, ke kterému se chtěla vrátit. Jste ochoten akceptovat tuto myšlenku?"

„Takže vy věříte, že jsem... že jsem měl doma Ninu z nějakého alternativního světa? Jako kreslouna a tak? Nebo že..."

„Nebo?"

„Že ona zůstala ve svém světě a ten jinej jsem byl já?"

„Tak. Nezáleží na mém názoru. Ona tomu věřila."

„Podívejte, to... To je píčovina, co říkáte. Poslouchejte mě - kurevská a dojebaná píčovina!"

„Hm. Tak jinak, Felixi. Napadlo vás někdy, že něco děláte špatně? Že možná proto hledá toho lepšího vás? Ono to zní hrozně, co vám povím, ale jeden zásadní rozdíl mezi vámi byl: Ona se to pokoušela zlepšit. A vy ne, Felixi."

* * *

Nina. Nevím, která z Nin. Dokázal bych si pořídit spoustu jejích *klíčů*. To už není problém. Odemkl bych dveře a třeba ji za nimi našel. V nikdy nekončícím teple.

Třeba přijdou doby, kdy ani klíče potřebovat nebudeme. Třeba je to jen otázka zvládnutí vlastní mysli, ať už vůlí, tak i jiným, nechemickým stimulem.

Některým lidem stačí pouhý stres, aby se jejich čas zpomalil a zvuky nebyly tím, čím se dosud zdály být. I svět se mění.

Zatím jsme ale děti našeho prostoročasu, kdy jsou nám důkazy uplynulých let a vteřin jen vzpomínky a fotografie. Zatím se bez klíčů, které nechrastí, asi neobejdeme. Zatím jsme zajatci našeho vagonu podzemky. Našeho domu. Našich těl.

Píšu tyhle řádky a stále v nitru cítím studené pařáty *tamtoho* světa a mrazivý vítr, který proniká mým dechem. Sem k nám. Ven ze mě.

Možná jsem se nikdy skutečně neodpoutal. Možná, že Já, ten *pravý* Já z tohoto světa, dosud bloudí pod šedou oblohou napříč jiskřícími pláněmi. Uctíván vlky.

Požírán vlky.

Ohněm.

A sny...

ilustroval Jan Hora

představujeme

Kampaň pro vysílání DS9

Seriál pod názvem Hluboký vesmír 9 byl poprvé uveden v roce 1994 na televizi Nova. Tehdejším divákům, kteří po desetiletích totality jen málokdy věděli, co scifi obnáší, neznámý svět budoucího vesmíru nic moc neřekl. Nebylo se čemu divit, jak víme, seriálu předchází Star Trek série staršího data, na kterých DS9 mnohdy staví (provázanost světa Star Treku je jeho velkou předností, ale m;že být i obrovskou nevýhodou). K absenci jakéhokoliv úvodu do děje se přidal nevhodný vysílací čas (víkendové časné ráno), nulová propagace samotnou televizí Nova a vše zpečetil neodborný, mnohdy až směšný překlad. Převzetí seriálu televizí Prima nepřinesl také žádný větší pokrok, i když v té době již Česká televize uváděla Novou generaci.

DS9 byl tedy prvním startrekovým seriálem, který se u nás vysílal. Ačkoliv byl první, nebyl nikdy dovysílán a skončil po prvních třech sezonách, které bohužel patří k tomu slabšímu a dá se o nich říci, že v podstatě slouží jako úvod pro smršť, která nastane hned počátkem čtvrté série a pokračuje až do konce seriálu. Všechno nasvědčuje tomu, že Deep Space 9 si zaslouží odvysílat na pořádné televizi se Star Trek tradicí a vděčnými zasvěcenými diváky...

Následující dva až tři měsíce budou klíčové v rozhodování, zda Česká televize opět zakoupí do svého vysílání další Star Trek seriál, konkrétně DS9. Chceme podpořit DS9, protože má své fanoušky a je na místě ho dovysílat. Prosadit seriál Enterprise po DS9 nebude problém, protože je nový a u ČT dobře zapsaný.

Podpory lze dosáhnout skrz žádost o vysílání DS9 zaslanou e-mailem na adresu České televize info@czech-tv.cz nebo poštou na adresu Česká televize, odd. kontaktu s divákem, Praha 4 - Kavčí hory,140 70.

Prosíme, emaily a dopisy pište upřímně a s vědomím, že Česká televize nám jako trekkies vždy vyhověla... postupně uvedla kompletní tři seriály a nechává na našem zájmu, zda v tom bude pokračovat... dovoluje nám ovlivňovat terminologii překladu a nabízí další výhody, o kterých u jiných seriálů a televizí nemůže být vůbec řeč... Nekomplikujte podporující kampaň prosbami o změnu vysílacího času.

Podrobnější informace a další odkazy najdete na adrese: http://www.voyager.cz/ds9/index.htm.

Máte-li cokoliv na srdíčku ohledně této kampaně, názory, připomínky, kritiku, neváhejte se nám ozvat na email startrek@startrek.cz.

soutěže

3. ročník literární soutěže TROLL 2003

Nepublikované povídky SF a F do 20 NS. Nejlepší vyjdou ve sborníku nebo fanzinu Trolliště. Vítězové budou vyhlášeni na Opatconu 2003. Soutěž je anonymní, přidejte zalepenou obálku s kontaktními údaji a seznamem zaslaných prací. Uzávěrka 31. 10. 2001.

Míla Linc, SFK Trollík, Dubečská 14, 100 00 Praha 10

SFK Palantír Pardubice vyhlašuje literární soutěž:

„Vidoucí"

Podmínky účasti v soutěži:

- Musí se jednat o povídku v rozsahu 2 až 25 normostran (30 řádků s 60 znaky na stránce), která jeví prvky fantastiky (scifi, fantasy či hororu) a dosud nebyla publikována či poslána do jiných soutěží. Počet příspěvků od jednoho autora není omezen.

- Autor posláním svého díla do soutěže souhlasí s anonymní publikací (uveřejnění bez jména autora) na webových stránkách SFK Palantír po dobu hodnocení veřejností (viz. níže). Dále pak souhlasí s případným uveřejněním v klubovém fanzinu či případném sborníku. Autor se soutěže nesmí zúčastnit coby porotce (viz. níže).

Hodnocení má dvě části: „odbornou", kde porotu budou tvořit členové SFK Palantír a pozvaní externí porotci, ti zvolí jednoho vítěze; druhou „veřejnou" porotou budou čtenáři a návštěvníci webových stránek klubu mezi daty 1. 1. 2003 a 30. 5. 2003. Oboje hlasování bude tajné a výsledky se dovíte až při vyhlášení vítězů.

Výsledky jak odborné, tak veřejné části soutěže budou vyhlášeny na Parconu - Avalconu 2003. Nejlepší dostanou věcné ceny a pamětní plastiku.

Uzávěrka soutěže je 29. 12. 2002.

Své soutěžní příspěvky můžete posílat výhradně na emailovou adresu kratihlav@centrum.cz (subjekt: „Vidoucí" nebo „soutěž") jako komprimovanou přílohu. Archiv (*.zip, *.arj, *.rar) by měl obsahovat soutěžní povídku/y ve formátu *.txt, nebo *.rtf, dále zálohu povídky a text s údaji o autorovi díla.

Sci-fi klub ANDROMEDA Plzeň vyhlašuje 7. (vynechaný) ročník literární soutěže

O Stříbřitělesklý halmochron

Podmínky: SF povídky, nejlépe na téma Cestování časem, do 50 NS. 3 výtisky nebo disketa/e-mail (T602, Wintext 602, AmiPro, Word). Podrobnosti v některém dalším čísle Ikarie.

SFK ANDROMEDA si vyhrazuje právo na jedno vytištění ve svém klubovém fanzinu, který by měli obdržet všichni účastníci soutěže, a uvedení na Internetu.

Uzávěrka soutěže 31. 3. 2003

Lubomír ZÁBORSKÝ, Rabštejnská 32; 323 32 PLZEŇ

lzaborsky@jad.ln.skoda.cz nebo lzaborsky@quick.cz.

pozvánka

STAR TREK PILSCON 2002

5. - 6. 10. Salesiánské středisko mládeže Plzeň-Lobzy.

Po dlouhé době se Plzeň stane dějištěm nejočekávanějšího sjezdu nejen západočeských fanoušků Star Treku.

K dispozici budou dva přednáškové sály, promítací místnosti, odpočinková místnost, ubytovací prostory, atrium se stánkem s knížkami a suvenýry, bar.

Hlavní organizátor admirál Erik Pressman svou myšlenku podkládá slovy: „Myslím, že už je na čase, aby se plzeňští trekkies konečně probudili a západočeská metropole se také stala centrem soustředění fanoušků Star Treku. Mým přáním je uspořádat jedinečný ST Con - con pro fanoušky Star Treku!"

Z programu: Borgové aneb vím, co si myslíš!, Vše, co jste kdy chtěli vědět o Vulkánu a báli jste se na to zeptat, Milostný život hrdinů Star Treku, Paralelní vesmíry a alternativní časové linie, Skrz naskrz Romulanským impériem, Jak se natáčela Insurrection, Novinky o Star Treku X: Nemesis a seriálu Enterprise, Kadete! Máte padáka! - Nejslavnější soutěžní hra celé Galaxie.

Budete se moci aktivně zapojit do kampaně za DS9, zahrajete si ST hry, podiskutujete s překladateli, zasoutěžíte v ST – Kvízu. Program dále zahrnuje burzu, videoprojekce v ČR dosud neuvedených dílů s českými titulky, hudební show a půlnoční překvapení...

Akci pro Vás připravují adm. Erik Pressman, PVH Danny, Jean-Luc Picard a Poradkyně Yanso.

Informace a přihlášky: http://www.pilscon.wz.cz.

18. – 20. 10. 2002 podzimní porada Československého fandomu v Čechách.

Pravidelná podzimní porada SF klubů v penzionu Pohoda v Březové nad Svitavou. Rokovací den je sobota 19. 10., zahájení v 9.09. Na programu je mj. jiné zhodnocení Euroconu 2002, volba místa Parconu 2004, pozvánky na další akce a cony, referáty klubů o jejich aktivitách apod.

soutěž o hru

Tahové strategie jsou oblíbené, leč je jich vcelku málo. Letos se však nějak urodily a AOWII určitě mezi nimi nezanikne.

Age of Wonders II začíná hned zhurta. V úvodní animaci se staneme svědky toho, jak čaroděj Merlin prchá ve své vzducholodi. Je pronásledován draky, kteří se ho snaží sestřelit, což se jim díky účinným fireballům podaří. Po nepříliš měkkém dopadu se začne odehrávat příběh. Merlin se setká s Gabrielem, který se stává po většinu hry vaším průvodcem a rádcem. Gabriel Merlinovi poví o blížící se záhubě lidstva.Také se zmíní o šesti kouzelnících, kteří by mohli lidstvo zachránit spojením svých sil, ale místo toho spolu vedou spory a neustále bojují. Vaším úkolem bude zničit kouzelníky, získat jejich moc a usednout na čarodějnický trůn.

Magie je rozdělena do šesti skupin - voda, vzduch, oheň, země, život, smrt. Singleplayerová kampaň je rozdělena podle magie do šesti částí po třech misích. V každé části musíte ovládnout daný obor magie a porazit jejího pána. Budete si moci vybrat, na jakou část máte chuť, protože kampaně nemusíte hrát lineárně. K ovládnutí máte mít dvanáct různých ras a z toho dvě nové (Drakonidi a Tigrani). Drakonidi mají lepší magické schopnosti. Tigrani se pro změnu rychleji pohybují.

Jakmile si ukořistíte město, dostanete možnost v něm začít stavět budovy, nejnovějším typem je čarodějova věž, v níž si můžete nechat očarovat předměty pro vaše jednotky.

Tím, že vlastníte město, zrušíte oblasti působení magie. To slouží k sesílání kouzel.

Kromě dvaceti misí kampaně na vás čeká ještě cca dalších dvacet jednotlivých scénářů a multiplayer (internet, LAN i email), u kterého potěší režim simultánních tahů, kdy všichni hráči mohou provádět své akce najednou a nemusejí čekat,

až se soupeř uráčí rozhoupat. Můžete si navolit i časový limit na jeden tah, čímž se dá hra podstatně urychlit.

Problémem pro hráče je, že tu není seznam měst, takže občas vypukne chaos. Právě tak mi vadilo, že se v průběhu bitvy (třeba když už máte totální převahu) nemůžete přepnout do systému dopočítání.

Co se grafické stránky týče, jedná se o mix 2D a 3D grafiky. Terén je trojrozměrný s mnoha detaily a jednotky jsou lépe animované. Trochu mě zamrzelo, že města různých ras se od sebe liší jen barevně.

Hra Age of Wonders II, právě tak jako jeho předchůdce, nepokrytě kopíruje slavnější tahové strategie, např. Heroes of Might and Magic, Civilizaci a další, to však nijak nesnižuje kvalitu hry. Na rozdíl od většiny plagiátorských titulů udržuje hratelnost, atmosféru a poutavost na vysoké úrovni, takže stojí za to si tuto hru zahrát.

Age of Wonders II:
The Wizard's Throne

Výrobce: Triumph Studios
Vydavatel: Gathering of Developers
Distribuce v ČR: Cenega
Minimální konfigurace: procesor 300 MHz, 64 MB RAM, 250 MB HDD, 3D karty
Doporučená konfigurace: procesor 500 MHz, 128 MB RAM, 3D karty

Vlado Ríša

Hru **Soldiers of Fortune2** vyhrál ***Jaromír Petiška z Příbrami.*** Otázky nebyly nikterakobtížné, protože přišlo sto šedesát tři správných odpovědí. Navíc si zřejmě již oprvní díl oblíbilo velké množství hráčů.

Výherci blahopřejeme!

Otázky ke hře AOW 2

1. Co je to tahová strategie?
2. Jaké jiné typy strategických her znáte?
3. V jaké báji vystupuje kouzelník Merlin a kterému králi sloužil?

interview

Ivan Adamovič

Hledání krásy a hloubky
rozhovor s Georgem R. R. Martinem

Autora jsme podrobně představili v červencovém čísle, kde vyšla také jeho povídka *Hrdina*. Osobně jsme ho pak mohli zažít na letošním Euroconu v Chotěboři. Nakladatelství Triton vydalo dva výbory z jeho povídek, zatímco v Talpressu vychází Martinova sága Píseň ledu a ohně, kterou mnozí považují za špičku moderní fantasy. Místo dotazů na tuto úspěšnou sérii, kterými ho ostatně zasypávají jeho fanoušci, jsem si připravil otázky obecnějšího rázu. Webovou stránku tohoto autora najdete na www.georgerrmartin.com.

V průběhu 80. let jste psal především pro Hollywood. Nicméně v rozhovorech často vyjadřujete frustraci z tohoto období vaší tvorby. Proč?
Prvních pět let jsem pracoval primárně pro televizi. Byl jsem členem štábu obnoveného seriálu *Twilight Zone* a spolupracoval jsem na seriálu *The Beauty and the Beast*. Napsal jsem řadu scénářů, pracoval jsem jako producent. Mé scénáře viděly miliony lidí a já byl spokojený. V dalších pěti letech jsem dělal takzvaný development, což znamenalo, že místo toho, abych rozvíjel nápady někoho jiného, přicházel jsem s vlastními. Psal jsem návrhy na seriály, rozvíjel jsem pilotní epizody a také jsem začal působit ve filmu. Ve filmu to chodí tak, že se pracuje na velkém množství příběhů, ale jen některé se dočkají zfilmování. Z každé stovky knih se na plátno dostane tak jedna. Je to velmi lukrativní, platí vám hodně peněz, ale je to také velmi frustrující. Pouze jediný z příběhů, s nimiž jsem přišel, byl zfilmovaný, jako televizní film. Žádný se nedostal na plátna. Po pěti letech mě přestalo bavit psát pro pět lidí v kanceláři, kteří mé příběhy házeli do koše, toužil jsem po širším publiku. To je ostatně jeden z principů psaní - psaní je komunikace. Proto jsem se vrátil ke knihám.

Je psaní spíše komunikací se sebou, nebo s publikem?
Obojí. Psaní vám řekne leccos o vás samých. hodně toho vychází z vašeho nevědomí. Svým způsobem jsme my spisovatelé také šoumeni. Rádi se předvádíme.

Působil jste také jako učitel psaní SF na workshopech?
V 70. letech jsem se zúčastnil několika workshopů, které nefungovaly na principu učitel-žák, ale sešlo se tam několik autorů, kteří již měli zkušenosti s publikováním. Navzájem jsme si četli a kritizovali svá díla, což bylo velmi dobré. Ani ne proto, že slyšíte kritiku od jiných, ale že jste přinuceni formulovat kritiku ostatních děl. Naučíte se analyticky uvažovat.

Jsou komentáře od spisovatelů cennější než ty od kritiků?
Někdy ano, někdy ne. Bohužel v Americe není mnoho dobrých SF kritiků. Vycházejí tam recenze, ale to jsou v podstatě návody ke koupi. Nastíní vám děj a napíší, jestli se vám ta kniha bude líbit a jestli si ji máte koupit. Ale skutečná kritika je něco docela jiného.

U nás je problém s tradicí kvalitní literární kritiky obecně. Slyšel jsem ale, že u vás je jiný problém: vydavatelé SF magazínů si nechtějí dělat nepřátele tím, že budou publikovat negativní kritiky. Tvrdí také, že na recenzování špatných knih nemají místo.
Ano, přesně to mi říkal Charles Brown z Locusu. Dalším důvodem je neuvěřitelná šíře žánru. Každým rokem vychází více knih a dnes už nikdo nedokáže číst všechno, co vychází. V době, kdy jsem začínal psát, to ještě šlo. V 70. letech vznikl v anglojazyčné SF spor mezi novou a starou vlnou. Co bylo ale důležité, že lidé z každé strany barikády četli i díla z opačné strany a dokázali o nich diskutovat. Vzpomínám si, že v jednom roce vyšel *Dhalgren* od Samuela Delanyho a *Tříska v božím oku* od Nivena a Pournella. Na conech lidé živě

diskutovali, která z těch knih je dobrá a která nestojí za nic. Lidé z nové vlny milovali *Dhalgren* a nenáviděli ten druhý titul a naopak. Co bylo ale důležité, že obě skupiny přečetly obě knihy. Nyní je SF tak široká, že můžete číst jen to, co vás baví, a naprosto ignorovat zbytek žánru.

Zajímalo by mě, jaká je situace mezi SF a fantasy. U nás mnozí čtenáři čtou s chutí oba žánry.
Jsou stále tací, kteří čtou oba žánry. Jsou i tací, kteří píší oba žánry. Obecně platí, že ryzí čtenáři fantasy nemají rádi SF, zatímco čtenáři SF si občas nějakou tu fantasy dopřejí. Ovšem existují také hardcore SF čtenáři, kteří fantasy nenávidí. Nevidí v ní jeden z žánrů fantastické literatury, ale něco, co je antitezí SF. Já to pozoruji na svých čtenářích. Někteří zbožňují mou fantasy sérii a vůbec netuší, že jsem před tím něco publikoval. Pro ně jsem nový autor, objev 90. let. Dostávám ale také dopisy od starších SF fanoušků, kteří píší, že mé fantasy jsou dobré, ale kdy se prý vrátím ke science fiction. Pro spisovatele je to trochu deprimující, když vidí, jak jsou jeho fanoušci rozděleni. Já bych byl mnohem raději, kdyby existovali fanoušci G. R. R. Martina, kteří by četli vše ode mě a věřili by, že jim vždy přinesu zajímavý příběh.

Jsou fantasy fanoušci jiní než SF fanoušci?
Demograficky tu jsou rozdíly. Je to subjektivní, ale zdá se, že fantasy čte velké množství žen, možná je to nyní padesát na padesát, zatímco SF čte tak 80 procent mužů. Fantasy fanové jsou většinou mladší...

Někteří fantasy spisovatelé tvrdí, že Pán prstenů je tak důležité dílo, že prostě nemůžete psát fantasy a ignorovat Tolkiena. Myslíte si to také?
Ano. *Pán prstenů* vytvořil moderní fantasy. Fantasy samozřejmě existovala i před ním, ale Tolkien ten žánr zásadním způsobem přetvořil. Opravdu ho nemůžete ignorovat. Dokonce ani lidé jako Michael Moorcock, který *Pána prstenů* nemá rád a všude hlasitě vykřikuje, že jej ignoruje a není jím nijak ovlivněn. Je to zkrátka největší fantasy všech dob.

Musíte se někdy kontrolovat, abyste nepsal jako Tolkien?
Já samozřejmě nemohu psát jako Tolkien, i kdybych chtěl. Já jsem hoch z dělnických vrstev z New Jersey a on byl oxfordský profesor mluvící 47 jazyky, zatímco já zvládnu sotva angličtinu. Máme také každý úplně jiný temperament. On byl jemný a klidný, já jsem dítě rock´n´rollu, dítě své doby. Když jsem začal psát fantasy, učil jsem se od Tolkiena, zejména způsobu, jakým používá magii. Chtěl jsem se v tomto smyslu řídit právě jím a ne jeho následovníky, kteří šli jinou cestou. To je myslím jedna z nejzásadnějších otázek, když chcete psát fantasy - jakou měrou v ní bude fungovat magie? Jak ospravedlníte existenci magie ve světě svého románu? Magie ve fantasy se čím dál více používá jako bezmyšlenkovitá formulka, stále více připomíná vědu, má svá daná pravidla, která musíte dodržovat. Pak se ale z magie ztrácí veškeré tajemno. Stává se z ní obdoba chemie nebo algebry. Máte školu pro čaroděje, a když ji vystudujete, stanete se mágem a patříte do čarodějnického cechu. Působí to tak všedně. Přitom magie u Tolkiena byla vždy něčím rozsáhlým a neprobádatelným. Proto jsem si raději zvolil jeh[illegible] Chtěl jsem, aby magii zůstala její tajemná [illegible] aby se z toho nestala magie jako z Ha[illegible] ra.

Měl jsem ale na mysli, jestli jste si někdy neříkal: Toto nenapíšu, to by [illegible] jako od Tolkiena.
Snad ani ne. S[illegible]

vyvarovat. Ale ne proto, že to už použil Tolkien, ale že to použily už stovky jeho epigonů po celém světě a naprosto to téma vytěžili a rozdrobili.

Plánujete napsat fantasy román o dracích. Máte nějaké vysvětlení, proč právě draci jsou tak klíčovými tvory fantasy žánru?
Zajímavá otázka. Možná je to tím, že draci jsou tak „cool". Jsou prostě atraktivní. Možná je to dané jejich velikostí. Víte, každé dítě v Americe zbožňuje dinosaury. I já jsem zbožňoval dinosaury. Měl jsem je jako hračky, znal jsem jejich názvy. Drak má v sobě cosi dinosauřího. Ale zároveň je zajímavější než dinosauři - umějí létat, občas mluví, chrlí oheň... Když našli první kosti dinosaurů, někteří lidé si mysleli, že jsou to draci. Možná s tím má něco společného i mé jméno George, znáte přece legendu o Jiřím a drakovi. Možná proto jsem navěky nějakým způsobem s draky spřízněn. *(smích)*
Podobnou otázku jsem dostával, když jsem psal horory: Proč píšete o upírech? Skutečně - upíři jsou v hororu tak populární, zatímco vlkodlaci a zombie tak populární nejsou. Vidím to jako určité třídní uspořádání. Upír je na nejvyšším místě společenského žebříčku, je to aristokrat, krásně se obléká, mnozí z nich jsou skutečně šlechtici. Vlkodlaci jsou buržoazie, střední třída, zatímco zombie jsou lumpenproletariat - smrdí, jsou špinaví a otrhaní... To je možná důvod, proč mají lidé radši upíry. Jsou prostě romantičtější, atraktivnější.

Já si ale myslím, že upíři začali být zajímavější, právě když pozbyli svého aristokratického vzezření. Například měštští upíři v díle Nancy Collinsové, nebo punkoví upíři v dílech splatterpunkových autorů...
Myslím, že nejpopulárnější upíři jsou ti od Ann Riceové a ti jsou pěkní aristokrati.

Někteří ano. Jiní si ale rádi užijí i pořádný rock´n´roll.
Ano, ale rockeři jsou aristokrati dneška. Pohybují se v třpytivém světě, lidé je uctívají jako polobohy... je tam určitá paralela. Samozřejmě když žijete věčně, nezbytně získáte ohromnou moc a bohatství. I kdybyste nebyl moc chytrý, pořád můžete své peníze uložit a střádat úroky.

Přesto nechápu tu vlnu náhlého zájmu o upíry, která se prohnala hororem v 80. letech. Naopak draci jako by byli ve fantasy populární stále stejně...
V 80. letech vyšel můj upírský román *Fevre Dream*, takže já byl také součástí té vlny. Mě osobně v té době ovlivnily především upírské romány Chelsey Quinn Yarbrové. Možná ta změna souvisela s tím, že upíři začali být představováni také jako kladné postavy. To bylo něco nového. Do té doby byli dobří jen k tomu, aby je někdo co nejrychleji zlikvidoval. I když je pravda, že lidé odjakživa cítili jisté sympatie i k upíru Draculovi. Koneckonců původní Stokerův román se jmenuje *Dracula* a ne *Van Helsing*, to Dracula byl vždy středem pozornosti. Ann Riceová učinila další krok a řekla si - proč neudělat z upíra hlavního hrdinu a nevnímat příběh jeho očima? Lidi přitahuje představa věčného života a neomezené moci. Z toho pohledu jsou možná upírské romány fantaziemi o moci... a erotice. Upíři jsou vždy velmi přitažliví, málokdy uvidíte ve filmu ošklivého nebo tlustého upíra.

Ovlivnila nějak vaše scénáristická tvorba z 80. let vaše pozdější psaní?
Určitě ano. Scenárista a spisovatel William Goldman řekl, že ve scénáři jsou nejdůležitější dialogy a stavba. Psaním scénářů se jistě naučíte lepší výstavbě děje i břitčím dialogům. Ale zároveň jsem se snažil ze všech sil utéct od některých věcí, které mě při psaní scénářů svazovaly. Například jejich omezení časem a finančním rozpočtem. Mé scénáře byly vždy příliš dlouhé a příliš drahé na provedení. Televizní film má 46 minut čistého času a navíc vám nepovolí ani slovíčko. Takže já jsem celou dobu jen škrtal a škrtal. To mě sice přimělo k určité disciplíně, musel jsem se totiž zaobírat každým slovem, každou větou, ale po deseti letech jsem toho měl už po krk. Chtěl jsem pracovat na něčem velkém a bez omezení. Právě z toho se zrodila série *Píseň ledu a ohně*. Byla to reakce na ta léta v Hollywoodu.
Lidé za mnou teď chodí a ptají se, jestli někdo ty knihy zfilmuje. Já bych proti tomu sice nic neměl, ale myslím, že to je nemožné. Děj je totiž tak rozsáhlý, že je určitě jedním z nejnezfilmovatelnějších děl, které znám. *Pán prstenů* byl zfilmovaný jako filmová trilogie, a přitom má rozsah odpovídající pouze prvnímu dílu mé série. Takže na *Hru o trůny* by bylo třeba také tři filmů, další tři na *Střet králů*, dalších asi pět na *Bouři mečů*, a to jsme teprve v polovině. Možná se někdy ke scénářům vrátím, ale zatím mám ještě tak na čtyři až pět let co dělat.

Proč jsou v současné fantasy tak oblíbené tlusté romány a ságy?
Souvisí to asi s vytvářením světů. Ve fantasy je svět hlavní postavou. Ano, máme městské fantasy, které se odehrávají v našem světě, máme pohádkové fantasy založené na známém folklóru, většinou se odehrávají v bezejmenných vesnicích a královstvích. Tolkien ale přišel se zcela novým sekundárním světem, s mapkami, se stovkami jmen... Myslím, že jeho svět je mezi čtenáři mnohem oblíbenější než jeho postavy. Lidé často říkají, že zbožňují Středozemi, ale už ne tak často uslyšíte, že zbožňují Froda. Toho si všimli i ostatní spisovatelé. A na propracovaný svět potřebujete hodně místa, musíte mít čas podrobně jím čtenáře provést a zasvětit jej do jeho historie, protože to není historie, kterou čtenář zná. Ale lidé to milují, lidé se tak rádi v takových světech ztrácejí.

Vaše SF novely a povídky z přelomu 70. a 80. let získávaly jednu cenu za druhou. Pak jste se ale od SF odklonil. Nestěžovali si někteří vaši čtenáři, že jste nedostál nadějím, které do vás vkládali, na poli románu?
Ani ne. Napsal jsem tehdy vlastně jen čtyři romány. *Dying of the Light* bylo esencí toho, co jsem psal v 70. letech a čemu říkám „romantická space opera", ale pak jsem už chtěl vyzkoušet něco nového. Napsal jsem *Fevre Dream*, který byl přijat velmi dobře, pak *Windhaven* s Lisou Tuttle. *Fevre Dream* byl historický horor, nicméně byl nejúspěšnější ze všech mých románů. Pak jsem napsal *Armageddon Rag*, což byl můj „velký rock´n´rollový román". I ten měl vynikající recenze, byl nominovaný na World Fantasy Award, vyhrál cenu Barlog, ale bohužel se skoro vůbec neprodával. Komerčně to byla katastrofa. To mělo značný vliv na mou další kariéru, protože ode mně začali dávat vydavatelé ruce pryč. Ve stejnou dobu přišla nabídka z Hollywoodu. Proto jsem na čas opustil psaní románů.

Nicméně většinu cen jste získal za SF příběhy. Dovedu si představit, že od vás SF fanoušci čekali něco víc než hororový román, byť úspěšný.
Kritici a čtenáři často úzkostlivě střeží, jaký žánr právě píšu. Je to nesmysl. Já ve skutečnosti stále píšu jen jeden příběh. Když si vyjdu do restaurace a dám si pizzu, neznamená to přece, že to je jediné jídlo, které budu do smrti jíst. Zítra si možná dám stejk. Rád dělám hodně různých věcí, i když to některé mé čtenáře mate. Psát pořád stejný typ příběhů, to bych se zbláznil.

Líbila se mi vaše poznámka z jednoho rozhovoru, že lidé v dnešním světě potřebují „profesionální lháře", protože svět dneška pozbyl mnoho ze svého kouzla. Vnímáte SF a fantasy spisovatele jako takové profesionální lháře, kteří obohacují svět?
Ano, ale neomezil bych to na SF a fantasy spisovatele, ale na všechny spisovatele. Chápají se života a dávají mu význam a strukturu, dělají ho lepším. Hemingway napsal román ze španělského prostředí *I slunce vychází*. Je založen na skutečných událostech z autorova života. Několik let poté, co kniha vyšla, publikoval jeden člověk, o němž se Hemingway v knize zmiňoval, svou vlastní knihu. Chtěl totiž ukázat věci tak, jak se *doopravdy* staly. Předpokládejme, že ta verze, kterou napsal ten druhý člověk, je na rozdíl od Hemingwayovy správná. Přesto je ale zcela bezcenná. Je to obyčejný popis příhod několika opilců, kteří se poflakují po Španělsku. Jen Hemingway dokázal tyto události uchopit a proměnit je v umění. Pravda a fakta nejsou pokaždé totéž, což ten druhý člověk vůbec nepochopil. On ukázal fakta, ale v Hemingwayově knize je něco navíc - krása a hloubka. Správný spisovatel dělá přesně toto - rozšiřuje lidem obzory, obohacuje jejich životy. Mně alespoň literatura život obohatila. Přinejmenším když jsem byl dítě. Když jsem byl malý, naše rodina byla velmi chudá. Neměli jsme auto a nemohli jsme nikam. Žili jsme v panelovém domě, ve velmi omezeném světě. Nevěděl jsem ani, jak vypadá nejbližší sousední město. Ale měl jsem všechny ty knihy.
Je to ostatně filozofická otázka, co je to vlastně realita. Středozemě není skutečná, ale městečko mého dětství už také není skutečné, tolik věcí se změnilo. Domy, na které se pamatuji, už nestojí, jídlo, které jsem jedl, už není, lidé, které jsem znal, jsou mrtví. Nemohu se tam tedy vracet jinak než ve svých vzpomínkách. A totéž platí pro Středozemi. V tomto smyslu jsou to dva stejně reálné světy. Oba se nyní nacházejí jen v oblasti vzpomínek a snů. Vlastně si Středozemi pamatuji lépe než Bayone. Svým způsobem pro mne získal Tolkienův svět větší díl skutečnosti než mé rodné městečko. To se proměnilo v jakýsi fiktivní konstrukt, přestože v něm žily miliony lidí.

Hemingway nabídl jen bohatší pohled na současný svět. Podle některých může SF nabídnout víc. Může nabídnout určitý druh transcendence. Není to snad jakási podstata žánru?
Neřekl bych, že jen fantastika nabízí transcendenci. Když si vezmete jiného mainstreamového autora, F. Scotta Fitzgeralda, jeho román *Velký Gatsby*, je to vlastně transcendentní pohled na život. Ten poslední obraz, kdy Gatsby stojí na palubě lodi a dívá se na zelené světlo Daisiina domu přes záliv, na to zelené světélko v dálce, ke kterému vždy směřoval, ale nikdy jej nedosáhl, i v tom obrazu je něco transcendentního. Možná jde spíše o rozdíl mezi romantickou a naturalistickou prózou. V naturalismu tento přesah není. Hemingway i Fitzgerald jsou v tomto smyslu velmi romantičtí autoři, i když o Hemingwayovi by to asi mnoho lidí neřeklo. Když čtete Hemingwaye, zažíváte také cosi transcendentního. Číst Hemingwayova *Starce a moře* a jít doopravdy rybařit jsou dva velmi rozdílné zážitky. Vlastně veškerá literatura má v sobě cosi transcendentního, nebo božského, chcete-li.

Pravěké potopy světa

Valící se vodní spousty, které nám při reportážích z míst postižených záplavami nabízejí televizní zpravodajství, by vypadaly jako trapný čůrek vedle vodních mas, které se hrnuly kontinenty během ledových dob. Před 20000 roky pokrýval hory na severozápadě Severní Ameriky ledovec označovaný v odborné literatuře jako Cordilleran Ice Sheet. Na jeho okraji zadržela ledová bariéra masy vod z roztálého ledu a vytvořilo se tu gigantické ledovcové jezero Missoula. Ledová bariéra nevydržela věčně, a když najednou povolila, vyvolalo to superzáplavu, při které dosáhl průtok vody v dané oblasti 20 sverdrupů.

Pokud jste tuhle jednotku průtoku během školních let „nepotkali", nepropadejte trudnomyslnosti. Pro běžný život je k nepotřebě. Užívá se právě pro určení průtoku gigantických záplav. Jeden sverdrup se rovná milionu kubických metrů vody za sekundu. Je zřejmé, že pro měření obvyklých „stavů vody na českých tocích" se zoufale nehodí. I nejvodnatější řeka světa Amazonka by musela při maximálním stavu vody zvýšit průtok na čtyřnásobek, aby dosáhla hranice 1 sverdrupu. Za obvyklého stavu vody lze její průtok vyčíslit hodnotou 0,07 sverdrupu.

Kolaps pravěkého ledovcového jezera Missoula byl sice impozantní, ale zdaleka ne ojedinělá událost světa ledových dob. V Asii nacházejí geologové známky po superzáplavách v nížině dnešní řeky Ob. Vyvolal je zřejmě kolaps obrovského jezera na okraji pevninských ledovců kryjících oblast dnešního Altaje. Také na horním toku řeky Jenisej v okolí města Tuva najdeme neklamné stopy po superzáplavě. Další velká jezera se vytvářela v oblasti dnešního Kaspiku a Aralského jezera. Odtud se hrnuly obří záplavy směrem k Černému moři a pak dále do Středozemního moře. Podle některých geologů se hromadila obrovská množství vody i pod vlastními pevninskými ledovci, odkud se pak uvolnily velkými vodními přívaly.

Na pozemských superzáplavách je pozoruhodný ještě jeden rys. Zanechávají po sobě stopy podobné útvarům, jaké se podařilo odhalit kosmickým sondám na povrchu Marsu. Je zřejmé, že i dnes se na Marsu těsně pod povrchem nachází velké množství vody v podobě ledu. Pokud by tento led roztál, stačil by k zatopení „rudé planety" do výšky půl kilometru. Kdysi dávno byly tyto ledové masy zcela jistě alespoň na čas v kapalném skupenství a byly zřejmě z ledu uvolněny způsobem, který nápadně připomínal pozemské superzáplavy v ledových dobách.

Podle posledních výsledků průzkumu Marsu se před 3,5 miliardami let nacházelo na povrchu „rudé planety" jezero o ploše 1,1 milionů kilometrů dosahující hloubek kolem 1 100 metrů. Vytvářelo se během několika stovek milionů roků, po které na povrch Marsu dopadaly četné asteroidy. Ani martská přirozená jezerní hráz nevydržela nápor vody a povolila. Vodní příval vyhloubil údolí, které dnes označujeme jako Ma'adim Vallis. Jeho rozměry jsou skutečně impozantní. Má délku 861 kilometrů, je široké 8 až 15 kilometrů a dosahuje hloubky 2 100 metrů. Podle odhadů geologů je musela vyhloubit vodní masa o objemu 160 miliard kilometrů krychlových.

Ale zpátky na Zemi. Velké vodní šplouchy nezůstávaly bez následků. Do moří a oceánů se s nimi dostávalo obrovské množství sladké vody, které dokázalo narušit kolotání mořských proudů. Prudké střídání klimatu dob ledových a meziledových lze podle některých odborníků připsat na vrub i následkům velkých povodní.

Ledovec nabourával ustálený tok mořských proudů i nenápadnějším způsobem. Vysílal k jihu dlouhé výběžky, které fungovaly jako stavidla velkých vodních toků. Na severoamerickém kontinentu tak docházelo opakovaně ke zcela zásadním změnám v toku řek. Někdy se většina vody valila do severního Atlantiku oblastí dnešní řeky Svatého Vavřince, jindy stáhly velké množství vody vodní toky z příbuzenstva řeky Mackenzie a nasměrovaly je do Severního ledového oceánu. Vzápětí se mohly vodní masy řítit do Mexického zálivu. Tyhle „přesmyky" mohly oceány „naťuknout" a mírně je vychýlit z rovnováhy. Velký šplouch z protržených gigantických ledovcových jezer pak dal mořským proudům zásadní ránu do vazu.

Včelí sobci

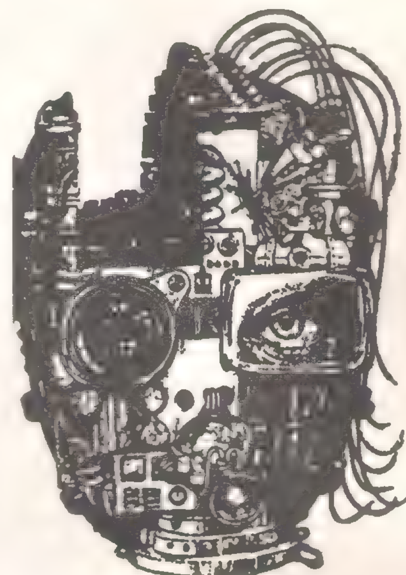
Včely bývají představovány jako nezištní tvorové. Taková včelí dělnice maká od rozbřesku do soumraku a přes léto vydrží tuhle dřinu tak tři týdny, než se doslova upracuje k smrti. Když vleze do úlu na med zvíře nebo člověk, bodne ho včelí dělnice žihadlem, i když ji to stojí život. A co z toho má? Nic víc než prospěch celku.

Představa sobeckých včel připadala biologům absurdní. Jenže to byl omyl. V současné době mají jihoafričtí včelaři zamotané hlavy právě z takových sobeckých včel.

Některé dělnice včely kapské se odnaučily shánět potravu a snášet ji do úlu. Osvojily si podivné panské manýry. Snášejí vajíčka a z těch se líhnou nové dělnice. Vývoj nových dělnic probíhá bez oplození spermiemi trubce a takto vzniklá dělnice nese jen geny své „matky". Z přísně biologického hlediska ji můžeme označit za klon. Rozsah tohoto spontánního klonování bere dech. Biologové z univerzity v Pretorii sebrali všechny sítě, které dokázali sehnat, a rozmístili je tak, aby se do nich chytilo co nejvíce včel. Když pak provedli příslušné genetické analýzy, zjistili, že všechny polapené včely jsou klonem jedné jediné včelí dělnice.

„Klonované" kapské včely mají jeden velký zlozvyk. Vloudí se do úlu „obyčejných" (tedy pracovitých a nezištných) včel a nechávají se živit. Se sháněním potravy nijak nepomáhají, ale o to pilněji se věnují svému zvláštnímu „hobby", tedy kladení vajíček, z nichž se o překot líhnou nové „klonované dělnice". V úlu tak neustále přibývá příživnických včel a během jediného měsíce jich je tolik, že je domácí pracovité včely neuživí. Včelstvo zaniká. Přežijí jen líné „klonované" včely, které se rozletí po kraji, aby si našly nové hostitele.

Jihoafričtí včelaři tak přicházejí ročně asi o 100 000 včelstev a drží se nad vodou jen díky odchytu rojů divokých „nesobeckých" včel ve volné přírodě. Zůstává ale otevřenou otázkou, jak dlouho budou mít co odchytávat.

Jaroslav Petr

Světové rekordy jsou jen náhoda?

Bude se jednou běhat stovka za pět vteřin a bude hodnota světového rekordu ve skoku do výšky čtyři metry? Chtělo by se skoro s jistotou prohlásit takové výkony za nemožné. To už je za hranicí lidských možností, říká se obvykle při podobných příležitostech. Jenže kde tato hranice leží? Mezinárodní tým matematiků došel k závěru, že současní atleti již hranice lidských možností dosáhli.

Světové rekordy stále ještě padají, ale rekordmani ubírají z časů na běžeckých tratích jen setinky či desetinky a skokani sem tam přihodí k rekordu nějaký ten centimetřík. Vědci z několika zemí dali dohromady nejlepší atletické výkony z osmdesátých let a pak se pokusili modelovat výkon nejlepších atletů v devadesátých letech. Vycházeli přitom z předpokladu, že v devadesátých letech se už atleti objektivně nezlepšovali, ale jejich výkonnost podléhala jen náhodným výkyvům. Pak srovnali výsledky modelu se skutečným vývojem nejlepších světových výkonů. Shoda byla dokonalá.

Závěr této matematické studie je jednoznačný – rekordy už padají jen díky náhodě a nejsou výsledkem posouvání hranice lidských možností. Atleti nejsou stále rychlejší a silnější. Světovou špičku tvoří skupina stej-

ně výkonných borců a držení světového rekordu je výsledkem shody šťastných okolností.

Běžec nezaběhne svou trať pokaždé stejně. Jednou je moc horko, podruhé fouká protivítr, jindy se nesejde dostatečná konkurence nebo nejsou vypsány dostatečně vysoké prémie za vítězství. Ale někdy to našemu šampionovi „sedne". Vítr fouká do zad a v povolené síle, prémie jsou lákavě vysoké, borce nikde nic nebolí a nikde ho nepíchá. Atlet běží se stejným úsilím jako jindy, ale tentokrát je rychlejší o onu potřebnou setinku či desetinku. Rekord je na světě.

Nová matematická metoda modelující „náhodné lámání rekordů" není jen hraním s čísly. Může mít překvapivě praktický dopad v situacích, kdy se některá sportovní disciplína dočká nečekané žně rekordních výkonů. V tomto případě zřejmé nepůjde o náhodu.

A co může stát za přívalem rekordů?

První přijde na paškál doping. Není žádným tajemstvím, že někteří sportovci a jejich realizační týmy se snaží být vždy o krok (nebo raději o dva nebo o tři) před současnými možnostmi antidopingových laboratoří. Hledají se podpůrné prostředky, které by dodaly sportovci významnou výhodu před soupeři a zároveň by unikaly laboratorním testům. Sportovci si například píchají inzulín určený pro léčbu cukrovky, aby mobilizovali energetické zásoby organismu a díky tomu dosáhli lepších výkonů.

Řada odborníků ale tvrdí, že chemikáliím pomalu odzvání, a antidopingové komisaře začínají strašit „genetické modifikace". Při těchto postupech by se do těla atleta dostal uměle upravený lidský gen, který by vyráběl lidskému tělu vlastní látky ve vyšších koncentracích. Organismus sportovce by byl „dopován z vlastních zdrojů". Na základě výsledků stávajících metod antidopingové kontroly by bylo velmi obtížné rozhodnout, jestli je zvýšená hladina dané látky v těle důsledkem vrozené dispozice nebo výsledkem „genetického dopingu".

Matematické modely odhalující „náhlé a nápadné" vylepšení sportovní výkonnosti by mohly být prvním indikátorem nástupu těchto zcela nových metod dopingu. Jeden z autorů zmíněné matematické studie John Taylor z londýnské Kings College se již se svým týmem pokouší odhalit známky podobného systematického dopingu v některých sportovních odvětvích.

Technika budoucnosti

Svět bez lístků

Konrad T. Lewandowski

Poslední desetiletí jsou civilizací papíru. Záhy však papírové knihy, noviny, formuláře atd. zmizí z každodenního života. Nenahradí je však diskety, které mají zásadní vadu - k jejich přečtení nebo doplnění je třeba celý počítač, který nebývá vždycky po ruce. Něco jiného by bylo, kdybychom mohli na disketu něco vlastnoručně napsat...

Taková disketa-notýsek musí být malým počítačem, schopným rozeznávat ruční písmo. Jak bude vypadat? Zezadu stejně jako diskety, které používáme dnes. Zato nahoře bude displej z tekutých krystalů a piezoelektrik, na které bude možné psát, číst a prohlížet zapisované informace. Takovou disketu bude samozřejmě možné vložit do počítače, ale pokud nebude poblíž, postačí propisovačka, plnící navíc funkce „myši". Dotykem příslušných ikon bude možné vyvolávat staré nebo dopisovat nové fragmenty. Povrch displeje bude z látky, kterou nebude možné inkoustem umazat.

Nejdůležitější vlastností software diskety-notýsku bude schopnost konvertovat ruční písmo na tištěné a naopak.

K tomu je potřebná mikroelektronika s větší mírou integrace, než máme nyní. Procesor i napájení takové diskety se musí vejít do jejího plastového rámečku. Ostatně rozeznávání a tvoření ručního písma vyžaduje lepší, složitější technologii, než máme nyní, využívající neuronové sítě a fuzzy logiku. Podobné systémy používá nyní pošta k automatickému čtení adres. Pro disketu-notýsek však bude třeba nová, miniaturizovaná generace přístrojů tohoto typu.

K dosažení takové úrovně techniky bude třeba udržet asi deset let současné tempo technického rozvoje elektroniky. Už existují prototypy, tzv. tablety, na které však není možné psát rukou.

Pokud se toho dosáhne, budeme mít další revoluci ve vzhledu úřadů, domácích pracoven a knihoven. Štosy papírů a jiných formulářů nahradí jedna nebo několika destiček o velikosti dnešních disket, případně trochu větších.

Rozšíření této techniky povede např. k tomu, že např. při koupi novin prostě vezmeme s sebou disketu do stánku, a prodavač z příručního terminálu nám „nabije" nejnovější vydání jedněch nebo několika novin. Přečtená čísla budeme moci pohodlně archivovat, aniž bychom utonuli v záplavě makulatury. Podobně na úřadech. Nahrají nám čistý formulář, který ve volné chvíli vyplníme doma, načež úředník jej překopíruje na svou disketu nebo do počítače.

Svět bez papírů ekology jistě potěší.

Františka Vrbenská

XIV. Věř v leviathana, a věříš-li, nepřesvědčuj o tom jiné

Pátrání po kořenech fantastiky

1. Neutuchající diverzita

Leckdy nás překvapí sdělení jiné osoby (pokud dotyčného známe osobně, náš údiv vzrůstá - či naopak rezignovaně zmizí) o tom, co jsme řekli anebo udělali v našem všedním, každodenním životě. Autor pak nepřestane žasnout, co všechno čtenář, divák nebo kritik v jeho díle objeví.

Veškerá slovesná anebo dramatická díla, vyprávění, divadelní hry, filmy, beletrie, dokonce i básně, mají svoji kostru, maso a duši - příběh, formu zpracování, na níž někdy záleží více než na příběhu - důraz na akci, na fakta, ba pouhou formální podobu (vzpomeňme třeba na moderní experimentální poezii nebo dadaismus) a psychologický, niterný rozměr, který dodává uživatel: divák, posluchač, čtenář...

Každý z nás je totiž nastaven na jinou amplitudu vnímání, má rozdílný vkus a estetická měřítka, osobité reakce, vlastní rejstřík hodnot, zkušeností a imaginačních asociací. Alternativy výkladu, který přisuzujeme výrokům a činům našich bližních v běžné komunikaci, však v kontextu umění vznešeného i spotřebního nabývají roztodivných variant.

Sportovní utkání v americkém fotbalu může být divákům podáváno v podobě přímého televizního přenosu a konzumováno s chutí jako čerstvý chleba s máslem vyhládlým turistou. Ale stává se rafinovaným kulinářským eposem ve stylu bažanta nadívaného šalotkou a lanýži, pokud vypíchnete ze zápasu dramatické momenty a spojíte je do mytizujícího filmového dokumentu: vypjaté, akčně nosné a emotivní detaily, poetický doprovod, působivá hudba a střih, který z původního popisného materiálu vytváří podívanou kombinující prvky bitvy, baletu a hromadné dopravní nehody.

Společnost NFL Films využívá popularity fotbalu, který vládne středu a západu Spojených států, a každý rok mění realitu hřiště ve filmový mýtus, obrazovou legendu o proběhlé národní soutěži. Pestré okamžiky, různé pohledy, odlišné úhly vnímání vytvářejí téměř kubistickou skládačku; aktuální celistvost jednotlivých zápasů se transformuje do epizodnosti eposu s mýtotvornými motivy, identita konkrétních hráčů se přetaví do odosobněných heroických partů, v nichž není důležité jméno, nýbrž atraktivnost akce, síla okamžiku, obnažená psychika bojovníků.

Za použití moderní techniky a s uplatněním současných kulturních vzorců se prosazují mechanismy staré tisíce let: touha po mýtu, jenž odedávna slouží jako tmel lidské společnosti, pouze našla jiné vyjadřovací prostředky. Základní recept je totožný s postupy, které z jednoho z nájezdů na město Trója uhnětly nesmrtelnou píseň a ze zúčastněných barbarských rváčů vysochaly vznešeně tragické hrdiny.

Viděno osmi (Visions of Eight) byl svého času slavný, dnes polozapomenutý dokumentární film z tokijské letní olympiády v roce 1972. Osm vynikajících režisérů několika národností - Miloš Forman, Jurij Ozerov, Arthur Penn, Mai Zetterling, Michael Pfleghar, Kon Ičikava, Claude Lelouch, John Schlesinger - si vybralo téma (běžci, vzpěrači, skok, desetiboj, komické situace, drama poražených), jemuž vtiskli osobitý pohled a pečeť svého filmařského umění. Paradoxně možná právě roztříštěnost vybroušených, ale příliš individuálních vizí byla příčinou, proč si film přes hlasy uznání nezískal srdce diváků.

Možná je v tom poučení i pro autory a sestavovatele antologií: příliš mnoho protichůdných prvků běžný divák ani čtenář nestráví. Netradiční, nezvyklé chuťové kombinace se obvykle nesetkají s úspěchem - knihy a filmy na rozhraní žánrů a stylů si mohou hledat příjemce dost obtížně.

Achich ouvej... Já vím, že kritika a analýza musí být. Jenže jakmile se kytka podrobí chemickým analýzám nebo třeba jen vysuší do herbáře, je veta po jejím kouzlu! „Básník se hodlá státi trpaslíkem..." A takhle vypadá rozbor „co tím autor mínil", když se (provokativně) přepískne: ve filmu Kevina Smithe Hledání Amy (Chasing Amy) předkládá černý Američan Hooper tento pro nás překvapivý názor:

„Hvězdné války... jsou o útisku černejch bratří, i když se odehrávají v předaleké galaxii. Je tam modrookej blonďatej nácek Luke Skywalker a proti němu Darth Vader, nejčernější borec galaxie. Nubijec. Vader je spirituální figura. Jede v Síle a tak... Jenže buran Skywalker si hraje na vládce vesmíru. Dá do kupy celej klan bílejch a vybílej Vaderovi rajón - Hvězdu smrti. ...Gentrifikace! Vytlačí černej živel, aby byli bílí v „bezpečí". Ovšem vrcholem všeho je Návrat Jediho, kde pošpiní Vaderovu černou identitu, když se pod jeho maskou objeví bílá tvář! Snaží se nám namluvit, že toužíme být bílí!"

Strašlivé na věci je, že někteří kritici a mnozí čtenáři podobné rozbory občas myslí vážně...

2. Věčné otázky

Lituji, že nejsem psycholog nebo teoretik umění, protože na analýze přijetí filmové verze Pána prstenů jak širokou diváckou obcí, tak kritiky a skalními tolkienistickými fanoušky by bylo možné postavit dizertační práci. Pán prstenů a Harry Potter, zřejmě nejsledovanější a nejdiskutovanější čistokrevné fantasy v kulturních dějinách, vzbudily ve své filmové podobě i v tištěném originále bouři reakcí natolik rozporuplných, až se někdo může domnívat, že existují různé verze těchto knih a snímků.

Ukázkové jsou například postoje církví, které právě masovost vlivu obou děl přiměla zaujmout určité, byť neoficiální postoje. Mimoto patří Tolkien k několika úspěšným katolickým autorům (Chesterton, Sayersová aj.), kteří vzešli z anglikánské Británie; dalo by se tedy očekávat, že bude mít u římskokatolického kléru protekci - ostatně tvůrce Středozemě byl hluboce věřícím až do té míry, že se snažil své přesvědčení pod psychickým tlakem přenášet na své nejbližší, rodinu a přátele.

Někteří badatelé i kulturně vyspělí čtenáři poukazují v Tolkienově díle na odvolávky a inspirace pocházející z dávných mytologií, zejména severské, a leckdy docházejí k poněkud násilným a a lehce absurdním konstrukcím (Day: Tolkienův prsten), podle nichž - při trošce nadsázky - by na Tolkienově světě nemělo být téměř nic původního. Naopak kritici obeznámení s křesťanskou teologií zdůrazňují, že se v Pánu prstenů objevují reflexe autorovy osobní víry a křesťanská symbolika Ježíšova příběhu, ať už ji Tolkien vkládal cíleně, nebo podvědomě.

Paralely s Ježíšovou legendou podle těchto výkladů obsahuje Frodův osud, když se svým rozhodnutím nést Prsten a vydat se na cestu sám přibližuje Kristově volbě za noci v Getsemanské zahradě. Galadriel, po vnitřním boji odmítající Jeden prsten, evokuje Ježíšovo poučení na poušti, kdy mu Satan nabízí vládu nad světem. Gandalf, který byl nejvyšší mocí - Stvořitelem, Ilútavarem (zde prý ovšem neexistuje analogie k první osobě Boží, Bohu Otci) - záměrně vyslaný do Středozemě, aby zápasil se zlem, údajně nese styčných momentů nejvíce. Opakuje se motiv utajené moci, osudové volby, tragického boje, smrti a vzkříšení v zářivé, bělostné podobě.

Další prvky však nalezneme v i postavě Aragorna, skrytého a nekorunovaného krále s darem uzdravování (Ježíš se schopností zázračného léčitele prokazuje např. Janu Křtiteli), jehož návrat a převzetí panování jsou však spojeny s kontroverzními očekáváními. Pochod Stezkou Mrtvých upomíná na církevní tradici, v níž Kristus sestoupí k mrtvým do pekel a osvobodí je, korunovace Aragorna v závěru knihy může být uskutečněna až po konečné bitvě, v níž síly dobra vítězí nad vojsky zla a temnot.

Jsem přesvědčena, že myšlenka neohraničeného spasení sahajícího za prostor našeho světa, dilema existenciální volby, svobody a odpovědnosti, geneze děje vyplývající z rozhodování postav samotných, stejně jako motivy vyskytující se shodně v nejrůznějších příbězích zrozených kdesi v pradávnu představují stavební jednotky umělecké tvorby, které nejsou vázány na konkrétní mytologie ani na křesťanskou věrouku. Takhle by totiž bylo možné pitvat kdejaké literární, ba i výtvarné a hudební dílo.

A ještě jeden dost významný aspekt: Ježíš bývá nezřídka předkládán jako bytost absolutně dokonalá, nechybující, vševědoucná (tak trochu v rozporu s některými pasážemi evangelií), což božího syna vlastně zbavuje trýznivé nutnosti rozhodnout se. Tolkien naproti tomu zvýrazňuje právě okamžiky slabosti, obtížného hledání řešení, nejistoty, pochyb, dokonce selhání; jako by si dotvářel Ježíšův příběh po svém, zcela netradičně, jako by nevycházel z dogmatického kánonu, ale z nejstarší podoby křesťanství jako mýtu. Tohle jsou ovšem základní kameny, které objevíme tu a tam v i jiných mytologiích...

Pokud by snad někomu připadalo ideové spojování Nového zákona a Pána prstenů násilné (bez ohledu na decentní náboženský akcent velmi hezký článek Dariny Bártové v inzinu Getsemany), pak vězte, že sami tvůrci evangelií přisuzovali textům Starého zákona smysl, který v době svého vzniku zaručeně neměly. V každém případě křesťanská - katolická - církev chápe Tolkiena pozitivně, až na ty církevní otce, kteří nemají stejně jako řada laických občanů o fantasy zájem a dají případně přednost Kájovi Maříkovi. O to skeptičtěji, případně zcela odmítavě se staví k Harry Potterovi - operuje se tu obviněními z černé magie, svádění dětí k čarodějnictví a ještě hůř.

O to více překvapí názor zveřejněný na stránkách slovenské ekumenické církve, v němž autor (Stanislav Háber) poměřuje Tolkiena, podle tohoto výkladu temného, morbidního, bezúsměvného a hrůzostrašného, „posedlého světskou mocí" vtělenou do Prste-

nu, neposkytujícího morální poučení o vítězství dobra nad zlem, ale zobrazujícího svět jako tragickou arénu vášní, s jeho následovnicí Rowlingovou.

Ačkoliv přispěvatel posuzuje oba tituly jako atribut poklesu lidských kulturních zájmů, staví Harry Pottera mnohem výše pro jeho pozitivní a optimistický postoj k životu a světu a připodobňuje malého čaroděje k Ježíši coby zázračnému nevinnému dítěti, nositeli světla (není možné nepřipomenout si zde apokryfní evangelia, sama o sobě slušnou variantu fantasy, v níž chlapeček Ješua kříší mrtvé pěnkavy i své kamarády, zhynulé při úrazu, připomínaje Cardova Alvina Divotvorce).

Přesto si autor článku neodpustí připomenout, že autorka Jindry Hrnčíře čelí několika žalobám pro plagiátorství, že také ona oživovala a převlékala staré mýty a pro změnu čerpala některé motivy z Lovecrafta a ostatní temné prvky z Tolkiena... A to ani nezmiňuji, že jistý moment děje má předobraz i ve svého času slavných českých Pohádkách o mašinkách a hledání zlého kouzelníka Zababy v prostoru nádraží.

Ohromení příznivci fantastiky jen mohou podotknout, že obě kultovní díla se v pojetí magie liší: takřka přírodně čisté nadpřirozené moci v Pánu prstenů, při jejímž použití (snad z vůle Nejvyšší Bytosti, případně s jejím svolením) je třeba mít čisté srdce a silnou duši, a kouzel zvládnutelných při jistém talentu jen s pomocí „šprtání se" podle představy paní Rowlingové.

Četné náhledy věřících i kněží nicméně zdůrazňují, že oba symboly, Harry Potter stejně jako Pán prstenů, jsou srozumitelnější a přístupnější současnému mladému člověku, než byla hypertechnika zlatého věku science fiction (zvlášť v komunistickém pojetí) a do značné míry představují jednak reakci na svět sešněrovaný vědou, technikou a intelektuálním skepticismem, jednak fenomén typický pro civilizaci zapásící s úpadkovým stadiem.

Zkrátka, znovu touha po mýtu, spasitelných čárech... a naději.

3. Jiná fantastika?

Podle názoru psychologů mají čtenáři rádi Harry Pottera a Tolkienovy knihy, chodí do kina na filmy žánru fantastiky, hrají Dračí doupě a jezdí na dřevěné i plechové bitvy, protože se (v prvé řadě - ono by vysvětlení mohlo být ještě složitější) přitom ve fantazii účastní příběhů, obsahujících iniciaci ve formě, kterou globální kultura už dnes neužívá. Iniciační, přechodové obřady obsahují nejrůznější zkoušky, prověrky, zátěže, které jsou branou do nové etické a psychické podoby lidské osobnosti, nezřídka spojené i s umělými fyzickými změnami; vytváříme alespoň náhražky.

Do kategorie iniciačních testů patří rovněž piercing, tetování, branding a další zvyklosti - třebaže se na první pohled nezdá, s fantastikou mají tyto staronové rituály společné hluboko skryté podhoubí dědičných kulturních memů. Právě díky soustavě rituálů probíhala ve starých kulturách a u přírodních národů obnova společnosti, transformace protispolečenské agrese v přátelství a empatii jde o drama skupiny, o kulturně a možná i geneticky předávanou potřebu periodické obnovy sebe i svého okolí, příslušné skupiny, jíž je jedinec organickou součástí, a světa. V současné civilizované společnosti rituály podobného typu chybějí, model přírodního člověka někam zapadl a do právního státu zbývá urazit hezký kus cesty; pak lidé trpně čekají, smiřují se s realitou nedokonalosti politického a sociálního systému, brumlají a reptají, až jim dojdou nervy... a začnou se dít věci, v našich zeměpisných šířkách ještě poměrně umírněné, nanejvýš kolísající kolem hran zákona.

Z takového pohledu by se pak opravdu dalo hovořit o celkové krizi lidské skupiny, která se vzdaluje od řádu vymezeného archetypy a - mimo jiné - bezcílně plýtvá energií mladé generace, pro kterou dávné a přírodní kultury měly maximální (z našeho dnešního hlediska až zbytečně náročné a občas nehumánní) uplatnění. Ten řád je třeba nahradit něčím jiným, organicky vyplývajícím z podstaty člověka a zároveň reflektujícím nové prostředí informačního věku, jehož nastávající změny nedokážeme zatím ani odhadnout...

Filmy Kevina Smithe působí poněkud šíble a úchylně, ale je to Loď bláznů z přelomu tisíciletí, chytré enšpíglovské zrcadlo reality ještě uhnutější a zvrácenější. Fantaskními úlety myšlení a častými odvolávkami na kultovní díla SF&F se dostávají na pomezí žánru alespoň v rovině duchovní spřízněnosti. V jednom z dialogů Randal a Dante, ústřední postavy z Mladých mužů za pultem (Clerks), probírají během dopravní zácpy výhody (neexistujícího) létajícího auta a princip osobního nasazení pro dobro věci, kterému Randal říká „přehodit klobouk přes zeď".

Rozvíjejí fiktivní modelovou situaci, kdy Randal přesvědčuje Danteho, aby se výměnou za plány na létající auto nechat mučit jejich tvůrcem, šíleným a sadistickým německým vědcem. Drastická cena za vynález se stupňuje - gradace oběti přesně odpovídá zákonu heroického poslání - až do momentu, kdy Dantemu dojde trpělivost a na dopravní spásu vykoupenou amputací nohy bez umrtvení a následným hromadným znásilněním se vykašle. Randalova reakce ve své absurditě postihuje velmi konkrétní příčiny nedostatku současných kulturních hrdinů, byť jako všechny kategorické úsudky poněkud přehání a zevšeobecňuje.

„Přesně tohle je na naší zemi a celým světě v hajzlu. Myslíš jen na vlastní pohodlí a ne na ty ostatní. Tahle země byla vybudovaná na obětování a to, že si třicet let egoisticky rozmazluješ svoji nožičku a máš mezipohlavní styky, ti zabraňuje hodit klobouk přes zeď pro dobro lidstva. A co je ještě horší, nejenže nám nedáváš možnost mít létající auto, ale ty přitom úplně ničíš pojem americký šlechetnosti.

Děti světa nemaj žádnej heroickej symbol, se kterým by mohly soupeřit, takže budoucnost lidstva pořád klesá do entropie a masovýho vymírání, dokud všechno to, co kdysi bylo na lidský rase skvělý, nebude pohřbený pod smradlavým kompostem, kam všichni pomalu, ale jistě míříme. Díky tobě a tomu trapnýmu odmítání dosáhnout hvězd budeš vždycky známej jako smutná poznámka v knížce života. Malá hnusná špína, která mohla prolomit rozsedlinu v bytí a nebytí, ale místo toho si zvolila zachránit vlastní zadek a nohu."

Groteskní parodie na SF thrillery po Randalově výpadu končí Danteho odhodlanou rezignací. Randalova závěrečná hláška je hořce typická pro způsob, jakým lidé mnohdy přijímají skutečná obětavá hrdinství, ať už je na sebe jejich aktéři vezmou uvědoměle nebo pod tlakem události. Připomene tak Maupassantovu Kuličku, dívku, která je za prusko-francouzské války vehnána vyděšenými měšťáky do náručí německého velitele a ostrakizována, když pak nebezpečí odezní.

„Dělal bys to s partou chlapů, jen abys dostal auto?! A to jsem si myslel, že tě znám..."

Příště: Až na konec rudých světů

Nejprodávanější knihy měsíce

(Žebříček byl sestaven na podkladě údajů z těchto knihkupectví: Krakatit, Praha; Knihkupectví a antikvariát Jiří Pavlovský, Praha; Na konci vesmíru, České Budějovice, Atlantída, Košice)

1. Gemmell – Hrdina ve stínu
2. Jordan – Koruna z mečů 1
3. Lewandowski – Návrat kočkodlaka
4. Farland – Jediná pravá vládkyně
5. Weber – Conan: Prameny černé řeky
6. Weber – V exilu
7. Žamboch – Seržant
8. Žamboch – Ostří oceli
9. King – Čtyři po půlnoci
10. Benford – Ohrožení Nadace

Čtenáři čtenářům!

Tentokrát o účasti a pořadí knižních titulů v plusovém a minusovém žebříčku rozhodovalo 15 čtenářů, kteří nám zaslali své hlasovací lístky.

Pěknou SF knížku jako poděkování za své žebříčky tento měsíc od redakce Ikarie obdrželi následující vylosovaní čtenáři:

Jiří Chocholáč (Brno), Hana Ulrichová (Praha) a Karel Nový (Duchcov).

Čtenáři doporučují:

1. Lewandowski – Kočkodlak Xin
2. Žamboch – Na ostřích čepelí
3. Pratchett – Zloděj času
4. Martin – Bouře mečů
5. Šlechta – Orcigard
6. King – Pavučina snů
7. Martin – Písečníci
8. Forstchen – Tygří srdce
9. Lewandowski – Návrat kočkodlaka
10. Naylor, Grant – Červený trpaslík

Čtenáři varují:

1. Salvatore – Ozvěny čtvrté magie
2. Lawhead - Taliesin
3. Haldeman – Věčná svoboda
4. Hobb – Vahadlo osudu
5. Hubbard - Válečné pole Země
6. Coyle – Tým Yankee
7. Stern - Lara Croft
8. Quick – Planeta opic
9. Turtledove – Kaleidoskop
10. Marquet - Hněv

Za tipovací lístky samozřejmě jako vždycky děkujeme vám všem, kteří jste nám je zaslali, a ostatním čtenářům připomínáme, že i oni se mohou kdykoliv zapojit (a budou [illegible] a poslat nám své [illegible] máln[illegible] měsíce [illegible] [illegible] Vaše [illegible] cujeme vždy kolem poloviny měsíce a zaručeně žádný nepřijde nazmar!

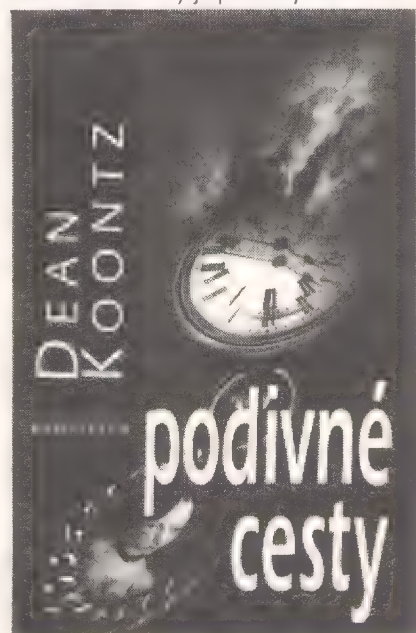
Tři vylosované čtenáře pokaždé redakce IKARIE odmění pěknou SF knížkou!

Brilantně podivné cesty

Po mnoha Koontzových románech se nám konečně dostává do rukou i sbírka toho, co opravdu nejčastěji prověřuje autorovy kvality - tedy povídek. První z nich, Podivné cesty, ovšem délkou připomíná spíš román. Je to jeho nejnovější text v této knize, pochází z roku 1995, přičemž ostatní vznikly v období od šedesátých do devadesátých let a řadu z nich pro tuto sbírku Koontz v roce 1995 přepracoval. Titulní text *Podivné cesty* je působivý horor o nepovedeném životě, nové životní šanci a vyrovnávání starých dluhů. Rozjíždí se pozvolna a neurčitě, ojedinělé sněhové vločky záhadna se postupně změní v jednolitý ledový příkrov hrůzy a napětí. Velmi [illegible] start.

[illegible] následuje 12 opravdových povídek, [illegible] rozsahem i obsahem, na závěr pak [illegible] delší novela. Horor *Černá tykev* vám [illegible] připomene, jak pravdivé je [illegible] málo peněz málo muziky" a zá[illegible] děsivou hrozbu v sobě také [illegible] Povídka *Paní Attila, náčelník [illegible]* je komorní variací na Heinleinovy *[illegible]*, ale s velmi levným koncem. [illegible] povídce *Hlubiny temnot* jako by ani nebyl podstatný motiv materializovaného zla v tajemném sklepě, ale spíš projev bezmezné oddanosti a lásky k USA a zároveň nenávisti vůči Vietnamu za utrpení amerických hrdinů (o mnohem větším utrpení Vietnamců a zmařených životech nejen jejich vojáků, ale i žen a dětí, které jsou kuriózně v této zemi doma, se tradičně mlčí). Povídka *Zázračné ruce* je jakýmsi melancholickým dialogem o daru, zahrnujícím snad všechny parapsychologické schopnosti, který však přesto zůstává skryt a prakticky nevyužit. Okradenou stařenku z povídky *Kapsář* bychom potřebovali na pár měsíců v Praze, kde jsou na kapsáře síly z tohoto světa krátké. To by se to tady vyčistilo! Jak to dopadne, když se v laboratoři stvoří krysy s I.Q. kolem padesáti, ale zato s vrozenou nenávistí k lidem, takže hned po útěku začnou terorizovat kde koho, vypráví *Past*. Bruno, podle kterého se jmenuje další povídka, je medvědomutantí policista z paralelní Země, který pronásleduje se soukromým očkem ve stylu americké tvrdé detektivní školy nebezpečného vetřelce z vesmíru. Krátká povídka *My tři* ztvárňuje na lidských mutantech pořekadlo: *Každý chvilku tahá pilku.* V *Tvrďákovi* se zajímavý souboj policisty s nezničitelnou bytostí bohužel před koncem zvrhne v nepříliš zajímavý dialog plný velkých myšlenek. *Koťátka* jsou horor bez fantaskních prvků, nicméně jako demonstrace, co může způsobit jed náboženství, když se s ním otravuje život dítěti, je svou aktuálností obzvlášť varující. Mezi čisté sci-fi rozhodně patří *Bouřlivá noc*, výtečně zpracovaný motiv setkání výpravy příslušníků robotí civilizace s bytostmi z prastarých mýtů - opravdovými lidmi.

Soumrak úsvitu je více méně filosofické pojednání o správnosti postoje ateisty. Padají argumenty pro i proti a celé to pů-

sobí dojmem, jako by se s touto otázkou potřeboval vypořádat hlavně sám Koontz. (Já coby čtenář mám v této věci zcela jasno a ostatní s tím neotravuji, pokud nechají na pokoji oni mě.) Malý zázrak na konci má "hloupému" napovědět, nicméně autor se snaží hlavně říci své a přitom úzkostlivě nikoho neurazit. Novela *Chase* je soubojem dvou vrahů a psychopatů. První z nich je veteránem a hrdinou z Vietnamu (na toho se tudíž spravedlnost nevztahuje), druhý sice není vrahem žen a dětí, zavraždil jen jednoho teenagera, ale zato je členem Árijského spolku - není tedy těžké uhodnout, na čí stranu se sympatie autora přikloní.

Koontz se projevuje jako zručný řemeslník, mající i dostatečně zajímavé nápady. Těmi coby opravdový profík neplýtvá, prokládá jimi v dobře promyšlených intervalech text, ale na rozdíl od jiných kolegů se v naprosté většině dokáže vyvarovat nenáviděné (alespoň mnou) knižní vaty, tedy slovní skládky sloužící pouze k nabobtnání textu. Některé povídky jsou psány trochu těžkopádněji a stejně tak se i čtou (Zázračné ruce, Hlubiny temnot), je poznat, že autora stály mnohem větší úsilí. V jiných plyne děj jakoby sám od sebe a je jasné, že příběh z Koontze přímo tryskal a on si s ním slastně pohrával (Bruno, Podivné cesty, Kapsář, Bouřlivá noc).

Občas je Koontzovou slabinou závěr. V několika povídkách (Podivné cesty, Paní Attila, náčelník Hunů...) je finiš založen na přihlouplém tvrzení, že „láska a pravda zvítězí nad lží a nenávistí". Úplně stejně, jako když tvůrci filmu Matrix zesměšnili a totálně shodili závěr tím, že Mossová dá Reevesovi hubanec, prohlásí, že ho miluje - a najednou se tím vyřeší všechny vědeckofantastické, technické i kyberpankové zádrhele. Možná je něco takového zbožným přáním lidstva, to by se dalo ostatně i pochopit, ale život se od pohádky dost podstatně liší, a tudíž masové šíření něčeho podobného není ničím jiným než ohlupováním. V případě kultury (literatura, film) jde navíc o degradaci celých děl na podstatně nižší, obyčejnou masovou úroveň.

Kdyby ve sbírce nebyly povídky Koťátka, Soumrak úsvitu, Chase a Hlubiny temnot, vychutnal bych si ji za čtyři a půl hvězdičky - módní americké (formální) vyrovnávání se s pocitem viny z Vietnamu mě nezajímá (kde si to navařili, tam ať si to také snědí) a nebaví mě ani pozérské koketování s náboženstvím.

Nicméně ostatní Koontzovy povídky v této sbírce se pohybují v rozmezí od velmi dobrých až po vynikající, přičemž těch druhých je přece jen o něco víc...

Ještě připomenu, že povídky *Zázračné ruce* a *Chase* již vyšly u AF167 v roce 1998 samostatně v knize s názvem Osamělí lovci.

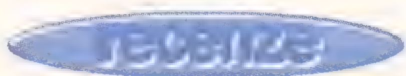
Překlad je velmi dobrý, občasné stylistické zakolísání je opravdu výjimkou.

Nakonec dobré přirovnání (*Bruno*): *"Je falešný jako předvolební program."*

(Dean Koontz: Podivné cesty. Přel. R. Podaný a J. a J. Oščádalovi. Obálka M. Disman. Praha, Knižní klub 2002. 734 s. 329 Kč)

hodnocení: ***1/2

Jaroslav Jiran

Pokropený kropič

Dělat humor není žádná legrace. Spíše je to pořádná dřina, jak potvrdí každý, kdo se rozesmáváním lidí živí. Na druhou stranu však připusťme, že to lze, jak potvrdí každý, kdo se rozesmávat nechává. Ovšem na třetí stranu je pravdou, že inteligentních a současně zábavných věcí není mnoho, jak potvrdí každý, kdo se rozesmávat nechává pravidelně. V literatuře platí výše uvedené stejně jako téměř ve všech jiných uměleckých formách, byť i toto pravidlo má výjimku: Dosíci toho, aby se lidé doslova váleli smíchy, je mnohem snadnější za pomoci knihy či filmu než sousoší.

Nicméně kulturní úroveň lidí - ač to mnohdy tak nevypadá - stále roste a s ní rostou i nároky na zábavu ve všech podobách. Jestliže na začátku minulého století vyvolávala v prvních biografech salvy smíchu krátká groteska Pokropený kropič (jejíž pointa - věřte tomu nebo ne - byla prozrazena v názvu), v meziválečném období už u toho musel Vlasta Burian také mluvit. A dneska? Dnes vám lidé v kině ze sedadla nespadnou, dokud ho pod nimi nepodkopnete.

Kniha Za pár prstenů je právě takovým Pokropeným kropičem, respektive okroužkovaným Prstenem. Nového toho v ní moc není, nepovažujeme-li za převratnou změnu komprimaci na jednu setinu původního rozsahu. Jinak se opět jisté společenství vydává na jistou cestu s jistým prstenem, aby zachránilo značně nejistou budoucnost. Jenže tentokrát neputuje hobit Frodo Pytlík ve společnosti čaroděje Gandalfa a ostatních napříč světadílem až do Mordoru, ale courá se chobot Fritol Šourek za hloupého plkání jarmarečního iluzionisty Šmajdalfa a dalších omezenců možná až do Naadoru. Cestou potká profesionálního feťáka Tima Benzedrina, Paragona, syna Paracetamolova, řečeného Chodník, zlého dribléra Basketbalroga, Egomer, ceru ot Polymer, tršetiho maršalka Ofcomarky, a řadu dalších, dle názoru jeho i autorů vedlejších a nepodstatných postav. Rovněž zažije několik nevyžádaných dobrodružství, aby se nakonec k úlevě své i čtenářově vrátil domů.

Autoři si nekladou vysoké nároky a totéž očekávají od čtenáře. Na něm tedy zůstává konečné rozhodnutí, zda bude zesměšňování a urážky postav a žánru brát jako humor a vtip a zda se bude bavit. Přikývnutí je však v tomto případě poměrně těžké, zvláště když příběh je prachsprostě opsán z originálu, beze špetky invence či inovace. Patrně se najdou tací, kteří budou s těmito vlky zavile výti, ale řada dalších (i přes kongeniální překlad) jistě mnohem raději literárně poklesne, nebo si přečte Pratchettovu parodii na Conana. Tento Pokropený kropič je totiž poněkud ordinérním primitivem.

(Henry N. Beard a Douglas C. Kenney: Za pár prstenů. Přel. Richard Podaný. Praha, Talpress 2002. 205 s. 150 Kč)

hodnocení: ** (Ríša *1/2)

Filip Gotfrid

Dva kousky, jedna cena

Neviditelná je ruka trhu. Je mocná a nutí nás do hrozných věcí. Snad proto si s ní Stephen King tak rozumí. Aby ne, sám si je továrnou. Produkce zpod jeho prstů bývá četná, univerzální chutě a mála kazů. Je vlastně příznačné, že se právě Kingovi zdá 250 stran nehodno samostatného vydání.

Vzhledem k nadprodukci titulů je to ohleduplnost i obchodní tah. Ve *Čtyřech po půlnoci* tak naleznete nejméně jeden román a nejméně jednu poněkud obtloustlou novelu. Proč nejméně? Jde o to, že český vydavatel přeťal Kingův sborník vedví a je jen na nás, jak budeme tento čin hodnotit. Chtěl tak vydělat, či bere ohled na naše peněženky a koupěschopnost – a tedy vydělat? Tentokrát neprotestuji.

Zbylých dvou "novel" se dočkáme příště. Věřím, že ve stejném grafickém provedení a se stejně velkým KING na přebalu. Budeme mít však i jiný důvod, než jen jméno, ke koupi druhé půlky? Kingofil přitaká. Není nic horšího, než mezera ve sbírce.

Člověk Kingem nezasažen se bát také nemusí. Druhý díl vlastně druhým dílem nebude a "nezvoře-li" něco někdo jiný, bude téměř jistě alespoň ke čtení. Přesně to totiž platí o *Časožroutech* a *Skrytém okně do skryté zahrady*. King prostě umí. Umí vykreslit postavu popisem, činy i úvahami. Umí klást na čtenáře pasti, gradovat napětí, včas otěže povolit a opět přitáhnout. King je profesionál a to si jistě úctu zaslouží. Avšak!

Má také nějaké specifické znaky? Je možné rozpoznat jej mezi jinými jen s povědomím o vysokém standardu jeho knih? Ať už jsem od něj otevřel cokoliv, jen málokdy jsem nezažil pocit: *Tohle už znám. Tohle jsem už někde četl. Tohle je tady úplně zbytečně.* Má snad King v hlavě šejkr na klasické postavy, témata a klišé? *Dal bych si jeden hrůzostrašný román ze života kedluben.* Inu, v tom případě protřepat a nemíchat.

Jen si to představte! Usednete do pohodlné sedačky letadla, a protože jste příliš utahaní, okamžitě zaberete. Čert vzal výhled na světla velkoměst, teroristy, letušky i polární záři nad pouští. Probudíte se a - nikde nikdo. Z posádky a cestujících zůstaly na místě zubní plomby, kardiostimulátory, hodinky, brýle, paruka, umělý kloub... Jen – což je zvláštní – oděv nikoliv. Prázdná je i pilotní kabina. Přežili jen spáči. Lze snad dnes podobnou zápletku myslet vážně, když si z ní utahují už i tvůrci reklam?

Mezi přeživšími je pilot (ano, život je plný náhod a logika knih v něm pokulhává), agent Jejího Veličenstva Nick, autor detektivních bestsellerů, blázen, slepá holčina, mladý párek tak akorát k sobě... Prostě postavy určené k akci, k přemýšlení, k "zápornění", k zamilování se a k očistným gestům (z rukou nevinné i vinného). Svět, do něhož se spáči probudili, je světem bez lidí, světem dobíhajících dní, významů a věcí. Je také světem *časožroutů* (kříženci Endeho Nicoty a hladového Pacmana z dřevních dob počítačů) a ti jej – sežerou. Proti gustu žádný dišputát. Vzdušného prostoru si kupodivu nevšímají. Ještě že tak! Naleznou hrdinové cestu do vlastního světa? Jak se přinutit spát? A jak se včas probudit? Kdo se obětuje a je tato oběť skutečně nevyhnutelná, nebo jen efektní? Čtěte *Časožrouty*!

Skryté okno do skryté zahrady pojednává "pro změnu" o úspěšném romanopisci, jehož tajuplný muž označí za zloděje svého nevydaného díla. Copyrighty v knize? Koho zajímají? Pan padouch Shooter se nemíní svého práva vzdát a podepisuje se na spisovatelově životě šroubováky, ohněm, sekyrou a mrtvolami. Blbé je, že Shootera vlastně nikdy nikdo neviděl... Opravdu nebudu moc velký žvanil, odkážu-li třeba na *Fight club* – nepovím tím však vše.

Ono to totiž zas tak jasné není – tentokráte naneštěstí. Myslím, že King přitlačil až příliš. Stejně tak klasická sešlost přeživších a polopatické přežvýkávání na konci (viz *Geraldova hra*) příběh sráží.

Co jsem si nakonec z knihy odnesl já, čtenář? Především je to vědomí, že ve světě, kde může psát prakticky každý, musí k průnikům témat a podobnostem zpracování zákonitě docházet. V té „high" třídě se pak srovnává i řemeslná kvalita a King se zde představuje především jako řemeslník. Odnesl jsem si též zklamání, protože je-li náš čas po svém uplynutí sežrán, čekal bych zrození na opačné straně fyziologických pochodů hopkajících míčků...

(Stephen King: Čtyři po půlnoci (Časožrouti, Skryté okno do zahrady). Přel. Ivan Němeček. Praha, Pavel Dobrovský - BETA 2002. 388 s. 249 Kč)

hodnocení: ***1/2

Stanislav Ertl ml

Magie, magie

Eriksonův fantasy román je pěkně zeširoka založený, i když základní dějové schéma je prosté: po smrti císaře usedá na trůn ctižádostivá intrikánka s dobyvačnými choutkami. Její snahou je podrobit si Svobodná města; jedenáct jich padlo, dvanácté a zároveň nejžádoucnější město Darúdžhistán dobytí teprve čeká. Pikle se kují u dvora i v armádě. Pohyb událostí se snaží ovlivnit nejen lidé i nelidé, ale i bohové, temné síly Stínu a hlavně všudypřítomná magie.

Jednajících postav je zde tolik, že autor prozíravě na počátek knihy umístil seznam osob s jejich charakteristikami. Že to není jen formální doplněk k nezbytné mapce a slovníčku pojmů, pozná čtenář záhy: občas je nucen zalistovat dopředu a osvěžit si v paměti, kdo je kdo. V tomto směru se snad řídil autor vzorem Mistrovým – Shakespeare měl taky rád vedlejší postavy (a což teprve čarodějnice). Kniha se hemží mágy, velemágy, kouzelnicemi, mladšími i staršími bohy, nelidskými rasami starší krve a samozřejmě starší magií. Magie, magie, magie – tou je to tu cítit, páchne to a trpce chutná na jazyku hrdinům knihy (ale občas i čtenáři). Realita je protkána časoprostorovými portály a chodbami, v nichž se ozývá štěkot pekelných ohařů, nechybí ani velcí mluvící krkavci, připomínající nechtěně Rumburaka. Dále se zde vyskytují paláce, spící krasavice a palácoví zloději jako z Tisíce a jedné noci. Ve změti postav přece jen vyniká pár hlavních hrdinů – vše se soustřeďuje kolem několika veteránů, kteří sloužili ještě bývalému císaři, a mladého šlechtice, důstojníka, přijíždějícího z hlavního města s tajným posláním. Téměř všechny postavy trpí touhou po moci a chtějí ovládat druhé (psychoanalytik Carl Jung by měl radost), nikdo nemá chuť jen tak si okopávat zahrádku.

Nápaditým prvkem je balíček dračích karet, které v rukou zkušené kouzelnice předvídají zvraty v ději. Karty jsou rozděleny do pěti dómů - života, smrti, světla, noci a stínu a pouze několik jich zůstává volných. Sem patří i karta Oponn, neboli Šprýmaři náhody. Jsou to dvojčata, nazývaná též Žertéři a jejich symbolem je roztočená mince: panna nebo orel, život nebo smrt? Vířivý zvuk roztočené mince se proplétá celým dějem, Žertéři páchají své nebezpečné neplechy. Prvek vrtkavé náhody je zde příjemným osvěžením. Kniha má jisté napětí a spád, Erikson osvědčuje i smysl pro zajímavý detail. Překlad není špatný, celkově se to čte dobře. Co mne ale ještě pořád udivuje, je fakt, že tahle sága má bezmála 600 stran, a to je avizována jen jako první část. Jako kdyby se vrátilo devatenácté století se svými obsáhlými romány, fantasy tlustospisů přibývá geometrickou řadou.

Nevíte o nějaké tenké, úsporně napsané sci-fi?

(Steven Erikson: Měsíční zahrady. Přel. Dana Krejčová. Obálka Robert Čermák. Praha, Talpress 2002. 572 s. 289 Kč)

hodnocení: *** (Ríša ** 1/2)

Magda Dědková

Čest v exilu

Hvězdná loď sviští vesmírem. Jasné světlo nejbližší hvězdy se oslnivě odrazí od kovového plátování. Kousek odtud zuří kosmická bitva. Laserové výboje křižují hvězdnatou oblohu a zahryzávají se do trupu nepřátelského křižníku. Štíty padly a roj torpéd dokonává dílo zkázy. Mohutná exploze otřese poničenou lodí a únikové moduly se katapultují do prostoru. Mnoho nepřátelských bitevníků tu však stále zůstává a ani jeden z nich nepřestává chrlit zkázu na koráby „těch hodných"... Nemusíme se však bát. Padouši potupně hynou v plamenech a hrdinové triumfují. Tak už to ve space operách chodívá. A bude-li tu dokonce i dívka, která potřebuje zachránit, inu, tím lépe... To poslední však od Weberovy románové série nazvané Honor Harringtonová čekat nemůžeme. Titulním hrdinou je totiž žena.

Musím přiznat, že ke čtení této knižní ságy jsem přistupoval s nesmělou až obezřelou opatrností. Série již má hezkých pár svazků – tento román, *V exilu*, je totiž už pátým z nich. Není to náhodou vyčpělá nastavovaná kaše? A dále: hlavní postavou je žena, což je v tomto žánru jev takřka nevídaný. Co když půjde o přemrštěné, radikálně feminizující dílo? A co překlad? Pro válečnou sci-fi je vzhledem k vysoké kadenci odborných termínů dobrý překlad esenciální...

Jako první se rozplynuly mé pochyby ohledně posledního bodu z výčtu mých předsudků. Překlad dělí od dokonalosti jen vlásek. Překladatel uvádí, že se během převodu knihy do češtiny inspiroval v oficiální jazykové příručce NATO. Takovýto přístup by měli zvolit i jiní překladatelé a nakladatelé! Čeština pana Engliše je kromě korektnosti taktéž velmi vynalézavá a libozvučná – viz například přeložení výrazu *missile launcher* jako *výmetnice střel*. Zní to originálně a lahodí to uchu.

Kniha *V exilu* se odehrává na počátku pátého tisíciletí našeho letopočtu. Během dvou tisíců let věda samozřejmě nestála na místě, takže nyní je cestování z planety na planetu něčím tak samozřejmým jako odskočit si na záchod. Pokrok doznalo i lékařství – omlazovací kúry proti stárnutí se staly běžnou rutinou, takže ačkoli Harringtonové podle knihy táhne na padesátku, podle vzhledu (a podle obálky) je to pořád dvacetiletá mladice. Zato lidské smýšlení nedoznalo změny ani v nejmenším – bojovat se patrně bude vždy a všude.

Znesvářené organizace se tentokrát nazývají Lidová republika Haven a Hvězdné království. Tyto názvy mohou svým smyslem mást, jako by chtěl Weber ukázat, že věci vždy nejsou tím, čím se jeví. Ti prvně uvedení jsou totiž „zlí" a „hodní" jsou ti druzí. Jak je v současné americké kultuře zvykem, politický systém Lidové republiky je ve skutečnosti metaforou komunismu (z hlediska Američanů, samozřejmě); koho naopak představují ti „hodní", snad ani není nutné zdůrazňovat. Honor je samozřejmě na té správné straně. Po smrti svého přítele se bývalá vesmírná kapitánka stáhla na planetu Grayson, kde se zabývá truchlením a plněním svých nových povinností v roli místodržící. Někomu však Honořina nová role nevyhovuje... a místní hvězdná flotila by ji naopak ráda viděla ve svém čele.

Knížka začíná klasickou vesmírnou bitvou. Slibná první kapitola mě vysoce navnadila, abych byl vzápětí hluboce zklamán. Počátečních sto stran, mírně řečeno, nestojí za nic. Nejenže mají ke space opeře tak daleko jako Ferda Mravenec ke Spidermanovi, ale navíc jsou nevkusně nezáživné a takříkajíc o ničem. Jediné, co se zde zpočátku řeší, je popis hospodářství, politiky a populace Graysonu, stejně jako Honořiny vzpomínky na zesnulého milence. Tím navíc ještě prostupuje střet náboženského fanatismu (reprezentovaného místní sektou) s feminizmem (v podání samotné Honor). Svým postojem k těmto dvěma extrémům se zde nehodlám zabývat, každý na ně máme svůj názor. Ale domnívám se, že svým přístupem může pan Weber obě krajní strany naštvat. Mě nenaštval. Mě akorát znudil.

Vesmírné simulace a bitvy přicházejí na řadu až v okamžiku, kdy se Honor dostane do čela jedné graysonské eskadry. Musí ji vycvičit, aby byla připravena čelit Lidové republice. Liďáci však také nelení a spolu s graysonskými fanatiky plánují záhadnou akci, o jejímž cíli zprvu nemá Harringtonová ani tušení. Krom toho se emocionálně nestabilní, ač emancipovaná Honor musí neustále vyrovnávat s občasnými, leč oprávněnými předsudky některých svých mužských kolegů.

Většina textu není napínavá v pravém slova smyslu, ale přesto se jedná o zajímavou četbu. Na každém odstavci je vidět, že Weber je zkušený profesionál, který už má nějakou tu knihu za sebou. Patrné je to zejména na vypiplaných dialozích, ale i nudné plnivo u něj působí propracovaně. Při čtení pátého svazku Honořiných příhod mi tedy pily krev pouze tři věci. Nezáživný začátek, absence humoru a občas poněkud rozvleklý děj.

A shrnutí? Cyklus o Honor Harringtonové je poněkud odlišný od vesmírných příběhů, které všichni dobře známe. Neopičí se po velkolepém střetu Povstalecké Aliance s Galaktickým Impériem (viz Star Wars), nekopíruje neshody Federace s Klingony či Borgy (viz Star Trek). Knihy Davida Webera jdou vlastní cestou. Jak jsem již naznačil, rozhodně to však není ta nejspaceoperovatější space opera, jakou si můžeme představit... Nechci říkat, jestli je to dobře, nebo špatně; podle mě však nejlepší nadále zůstává zmíněná klasika. Klasika, do které se tak rádi nevybíravě navážejí literární a filmoví kritici. Pokud se bude Weber hodně snažit, nepochybně se jeho knihy jednoho dne také zařadí mezi legendy. Podle mnoha tolerantních čtenářů – a hlavně militantních čtenářek – se tak již ale zajisté stalo.

(David Weber: V exilu. Přel. Jiří Engliš. Obálka Marek Fišer, Milan Mareček a Petra Horká. Frenštát p.R., Polaris 2002. 445 s. 209 Kč)

hodnocení: **** (Ríša ***1/2)

Milan Pohl

Čtvrtá říše

Jednoho všedního večera v blíže neurčené současnosti pan Otakar Vávra při projížďce na kole zachrání nacistického letce, který se se svým letadlem zřítí nedaleko od něj. A jelikož každý dobrý skutek musí být náležitě potrestán, nacista ho zajme a pomocí propustě unese do – Čtvrté říše. Čtvrtá říše alias Nové Německo je místo, kam se uchýlil Hitler spolu s několika tisíci věrných v době, kdy jeho popularita v Evropě hrubě klesala. Toto útočiště se nachází v paralelním vesmíru Země a poskytli mu ho důvěřiví mimozemšťané (tvorové připomínající chobotnice – hlavonožci), Němci nazývaní Kopffüsslerové. Prvních pár let šlo všechno jak v pohádce – mimozemšťani zajistili Němce potravinami a jinými surovinami, které pro ně biologicky vyšlechtili. To znamená, že chleba či nafta se složitě nevyráběly, ale pěstovaly a sklízely. Pak se ovšem ukázala pravá tvář nacistů – prohlásili se za nadlidi a vším ostatním opovrhovali. A neskončilo to jen u opovrhování. Začal tedy boj o přežití, v němž Němci posledních padesát let vyhrávali.

Otakar Vávra se dostává do fašistické říše, jež obsahuje milion obyvatel. Přirozeně se mu zde nelíbí a chce pryč. Je ale nucen zde zůstat – dostane tedy průvodce, který ho má provést po krásách Nového Německa. A tak máme možnost se seznámit s kulturou fašistů. Moc se od toho, jak ji známe, nezměnila – Němci byli stále ve válečném stavu s hlavonožci a díky tvrdé diktatuře Hitlera (se kterým se zde samozřejmě také setkáme – všichni zde totiž trpí dlouhověkostí) se společnost ani věda moc nezměnila od toho, jak ji známe my. Poté, co si prohlédneme Čtvrtou říši, seznámíme se s mimozemšťany. Zjistíme, že jsou desetkrát vyspělejší než lidská civilizace a že rozhodně nejsou bezbranní. Náš hrdina přišel právě včas, aby zjistil, že jinak mírumilovní hlavonožci chystají genocidu svých nepřátel – Němců. A protože je pan Vávra slušný člověk, dohodne se s Kopffüsslery, aby svůj boj trošičku pozastavili, a ujme se záchrany nacistů. Musí je dostat zpátky na Zem, protože v Q-zemi (tak nazve tento paralelní vesmír) už nejsou vítáni. Dostane od mimozemšťanů možnost pohybu mezi oběma zeměmi, zaskočí k americkému prezidentovi a boj o záchranu Němců začíná. Nebojuje se však s nikým jiným než s nacisty – ti se nehodlají jen tak přesvědčit o přicházejícím nebezpečí. Záchranné akce jsou v plném proudu, když tu se objeví první komplikace – a problémy nikdy nechodí samy…

Když mi bylo deset, četl jsem všechny tři díly Neználka a moc se mi líbily. Když mi bylo patnáct, četl jsem všechny tři díly pana Broučka a moc se mi líbily. Když mi bylo osmnáct, četl jsem všechny díly Troskovy série o kapitánu Nemovi a moc jsem se u toho smál. A když mi bylo jednadvacet let, četl jsem Čtvrtou říši a usnul jsem…

Uznávám, zní to hloupě, ale opravdu trvalo dlouho, než jsem knihu dočetl, protože mě vždy spolehlivě uspala (tím nechci říci, že by to byla výborná pohádka před spaním). To, že jsem zmínil předešlé tituly, má svůj účel – vyprávění mi neustále připomínalo přesně tyto knihy. Akorát že byly lepší. Václav Semerád vytvořil příběh, ve kterém díky různým civilizacím může rozebrat smysl naší civilizace. Ale dělá to podobným stylem jako Neználek či právě pan Brouček. Hlavní hrdina poznává jak nacistickou říši, tak mimozemskou civilizaci, a vždy najde něco, o čem si může s někým pofilozofovat (většinou se to však týká toho, kdo patří mezi slušné národy a kdo mezi barbarské národy). Kniha se tedy hlavně skládá z dialogů, které ovšem nejsou nijak výjimečné a několikrát se i opakují. Ale na rozdíl od Neználka a pana Broučka je pan Vávra skutečně chytrý a inteligentní člověk, který má ve svých názorech definitivně jasno.

Právě svět, ve kterém se kniha odehrává, mi připomněl Troskovy knihy. Ovšem na rozdíl od Trosky, který se snažil vše fyzikálně vysvětlit (neříkám, že věci, které popisuje, byly uskutečnitelné, ale on se vážně snažil - jeho fantazie byla opravdu udivující), Semerád používá hlavně svou fantazii, a co nemůže vysvětlit, to svede na mimozemskou technologii či biologii. Hlavní rozdíl je však v tom, že Troska si toto na přelomu třicátých a čtyřicátých let mohl dovolit, protože taková byla doba. Dnes už jsou na sci-fi literaturu nároky daleko vyšší a nestačí jen bohatá fantazie. To platí mimo jiné i o literatuře filozofické.

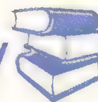
Děj knihy je snad to jediné, co náročnější čtenáře udrží vzhůru. Ne že by byl nějak zajímavý, spíš jen rychlý, zábavný a pořádně zamotaný. Ale je přehledný, i když podle mě trochu nelogický. To je snad jediné plus. Proto knihu můžu doporučit jen těm lidem, kteří si rádi přečtou něco, co mělo vyjít tak před padesáti lety. A ani tehdy by to podle mě nebyla bomba. To však už musíte posoudit sami.

(Václav Semerád: Čtvrtá říše. Obálka Jiří Stárek. Autobus 2002. 480 s. 190 Kč)

*hodnocení: **

Wojta Běhounek

nové knihy

Bibby, James: Barbar Ronan (Polaris)
Humoristická fantasy o povedené partě dobrodruhů.

Bradley, Marion Zimmer – Paxson, Diana L.: Kněžka z Avalonu (Euromedia Group - Knižní klub)
Třetí, závěrečný díl avalonské fantasy ságy.

Card, Orson Scott: Děti ducha (Laser)
Dotisk čtvrtého dílu sci-fi série Ender s novou obálkou.

Clarke, Arthur C.: Zpěv vzdálené Země (Baronet / Euromedia Group)
Nové vydání Clarkova sci-fi románu, tentokrát vázané a s novou obálkou. V tiráži vydavatel nepravdivě informuje, že se jedná o první vydání.

Dillard, J. M.:Vyslanec (Laser)
Star Trek – Deep Space Nine 1.

Drake, David: Malkarův trůn (Návrat)
Druhá část z fantasy cyklu Pán Ostrovů.

Dvorský, Jan Dietrich: 666 (Šimon Ryšavý)
„Humoristický" román o dobru a zlu. Kontroverzní autor na sebe upozornil před několika lety jako zakladatel náboženské sekty, která byla pokládána za jednu z nejnebezpečnějších v Čechách.

Forstchen, William R.: Válečný gambit (Banshies)
Druhá kniha z akční sci-fi série Válečné hry.

Garen, Jean - Pierre: Stanice 46 (Ivo Železný)
Sci-fi román nepatřící mezi dobrodružství Marka Stona. Ve Francii nevyšel. Nese označení Mark Stone 61, řada A2.

Hernon, Peter: 8,4 Richterovy stupnice (BB art)
Katastrofický román o ničivém zemětřesení.

Hogan, James P.: Hvězda Obrů (Straky na vrbě)
Závěreční třetí díl sci-fi trilogie.

Johnson, Oliver: Národy noci (Banshies)
Druhá kniha z upírské fantasy trilogie Světlonoš.

Jordan, Robert: Koruna z mečů 1 (Návrat)
Kolo Času 7.

King, William: Warhammer 40 000 - Hvězdný vlk (Polaris)
První kniha ze sci-fi série Warhammer, tentokrát z temné budoucnosti.

Livingstone, Ian: Armády smrti (Perseus)
Gamebook, Fighting fantasy 36.

McKiernan, Dennis L.: Do pekla (Classic)
Závěrečný díl fantasy duologie Hélská nístěj.

Nesvadba, Josef: Peklo Beneš (Indinet) - O šťastnějším Československu (Host)
Dlouho očekávaný nový Nesvadbův sci-fi román. Alternativní historie Československa

Pecháček, Ladislav: Osvobozené kino (Knižní klub – Euromedia)
Satirický román z nedávné minulosti o krejčím, který dovede léčit doteky. Vítěz Literární ceny Knižního klubu 2002.

Pelc, Jan: … a golpotoni táhnou (Maťa)
Sbírka povídek, dvě jsou SF.

Strugačtí, Arkadij a Boris: Je těžké být bohem (Triton / Laser)
Nové vydání slavného románu na pomezí sci-fi a fantasy.

Weber, Rastislav: Conan – Prameny Černé řeky (Fantom Print)
Román slovenského autora v češtině kombinující hrdiny Conana a Kulla. Začíná Howardovou povídkou Delcardenina kočka.

Wolf, Klaus-Peter: Vražedná třídní schůzka a další tajemné historky (Víkend)
Hororové povídky německého autora pro chlapce a dívky.

soutěž

co víte o SF filmu?

Výsledky 112. kola (Z Ikarie č. 7/2002)

Jak měly znít správné odpovědi:

1. OMNI CONSUMER PRODUCTS.
2. Zabít Johna Cabla.
3. 279,80.

Do stodvanáctého soutěžního kola nám došlo 78 odpovědí, z toho správných ve všech třech bodech, a tedy zařazených do slosování, bylo nakonec celkem 67. Pěknou SF videokazetu od sponzora 112. kola - společnosti **MAGIC BOX** - tento měsíc získávají:

Petr Smolka (Praha), Ivan Krejza (Brno), Jaroslav Skalický (Žichlínek), Lukáš Černý (Plzeň) a Věra Štěpková (Olomouc).

Výhercům k jejich znalostem i štěstí při losování blahopřejeme!

115. soutěžní kolo STAR TREK IV: CESTA DOMŮ

Po mnoha nekonečných letech, kdy už to vypadalo, že se starší snímky z programu distribučních společností u nás zcela vytratily a jejich dostupnost bude záviset již jen na jiných, ne tak kvalitních médiích, se nám naštěstí doplňuje série Star Treku. **Star Trek IV: Cesta domů** dokonce vytvořil zajímavý precedens, neboť na DVD je již k dispozici přes půl roku (viz Ikarie 2/2002), na VHS však vychází teprve nyní, což je v dnešní době velice neobvyklé. Přestože jsme si nedávno v naší soutěži osvěžili znalosti z prvních tří celovečerních Star Treků, zastavíme se tentokrát samostatně právě u čtvrtého, protože jak by řekl klasik: Star Treku není nikdy dost. **Star Trek IV: Cesta domů** vznikl v roce 1986 a je to druhý film režírovaný samotným panem Spockem (Leonardem Nimoyem), který dokázal, že Vulkánci mají pro startrekovskou tematiku obzvláštní cit. Dějově přímo navazuje na třetí celovečerák, ale je úplně jiný. Přestože je až podivuhodně silně prodchnut mírumilovností (nikdo v něm neumírá) a kladným vztahem k ekologii, vůbec mu to neubírá na dynamičnosti a divácké atraktivnosti. Nejenže je jedním z mých nejoblíbenějších Star Treků i SF filmů vůbec, patří nepochybně i do zlatého fondu žánru SF. Velmi dobrý scénář zcela bez hluchých míst obsahuje ve světě Star Treku trochu netradičně komické situace a spoustu skvělých hlášek (např. děsivá, nicméně asi pravdivá moudrost: *Byrokracie je jedinou konstantou vesmíru*). Věřím, že kvůli soutěžním otázkám film stejně jako já rádi znovu zhlédnete – a uvědomte si, že je to s největší pravděpodobností nejspíš rozlučkové soutěžení s nenahraditelnou Kirkovou posádkou. Žijte dlouho a blaze!

1. V tomto filmu Kirkova posádka létá s ukořistěnou klingonskou lodí, kterou McCoy příhodně překřtil. Jaké jí dal jméno?
2. Jak se jmenují velryby, které si posádka odváží s sebou do 23. století?
3. Jak se jmenovala americká nukleární loď, z níž si odebrali potřebnou energii?

Ze správných odpovědí jich jako obvykle vybereme pět a jejich autorky či autory odměníme pěknou SF videokazetou od sponzora 115. kola, kterým je společnost:

Odpovědi pište na korespondenční lístek, označte heslem „FILM" a zasílejte na adresu redakce: *IKARIE, Radlická 61, 150 02 Praha 5*. A nezapomeňte uvést dokonale čitelně (nejlépe hůlkovým písmem) jméno, příjmení a samozřejmě i zpáteční adresu!

Do slosování zařadíme všechny správné odpovědi, které nám dojdou do redakce nejpozději **do konce října 2002**.

připravuje Jaroslav Jiran

Premiéry měsíce (aneb změna je život)

17. října - **Doba ledová** *(Ice Age)*

...je doba ledová. Animované furianství nepříliš známého studia Blue Sky předvádí notně stylizovaná prehistorická zvířata, kterak se starají o ztracené neandrtálské dítě. Film staví na allenovsky břitkých dialozích, počítačově-herních úhlech kamery a mírně zavání inspirací Kiplingovým Mauglím. Studio Blue Sky vedené Oscarem zdobeným veteránem Chrisem Wedgem (Tron) vyprodukovalo počítačovou grafiku schopnou konkurovat Pixaru (Příběh hraček 2) a PDI (Shrek) a přitom Doba ledová není jen o technologickém závodění. Děti zmrznou nadšením.

24. října - **Království ohně** *(Reign of Fire)*

Začínající scénáristé Gregg Chabot a Kevin Peterka se vyřádili na postapokalyptickém scénáři s příchutí středověkých rytířských eposů, když uprostřed Londýna blízké budoucnosti nechali povstat tisíce let staré draky, kteří nejen Britské ostrovy bez problémů ovládnou. Zbytky Londýňanů o dvacet let později ochraňuje šéf požárníků Quinn (Christian Bales) a agresivní americký přivandrovalec Van Zan (Matthew McConaughey), který tvrdí, že draky dokáže porazit. O mírně béčkovou, ale stále zábavnou podívanou je postaráno. Režíruje Rob Bowman z Akt-X.

Odmocnina z kostky

KOSTKA 2 (Hypercube: Cube 2) - Kanada 2002, rež. Andrzej Sekula.
Distribuce Hollywood Classic

Jestli jste neviděli jedničku, může vás Kostka 2 chvílemi bavit. Jestli jste původní Kostku viděli, ušetřete si peníze a počkejte si na video. V Premiere napsali, že jde o „nejzbytečnější pokračování, jaké kdy viděli". Spíše bych film označil za remake. Nepříliš povedený remake.

Opět se několik lidí ocitá v tajemné struktuře zdánlivě nekonečného počtu sousedících krychlových místností. Opět hledají cestu ven a při tom postupně zjišťují, jak který z nich s Kostkou souvisí. Jenže ve dvou klíčových věcech, kterými se dvojka od jedničky liší, se tento film trefil vedle. Za prvé: matematika byla nahrazena kvantovou fyzikou. A tak zatímco hrdinové (a diváci) prvního dílu museli zapojovat mozek a počítat a počítat, poutníci Hyperkostkou se musejí belhat opřeni o bláboly vycházející z teorie mnoha světů a pozorovat stopy různých verzí sebe sama, jakož i jiných roztodivností, načež skončí u šokujícího zjištění, že „reality začínají kolabovat do jednoho prostoru". Místo víceméně pochopitelných myšlenkových konstrukcí jen tajemné větičky vyčtené z učebnic fyziky.

Nejsilnější myšlenkou první Kostky byla teorie, že labyrint není žádnou konspirací, ale náhodným omylem vygenerovaným neprůhlednou úřednicko-technologickou mašinérií. To je neskonale originálnější myšlenka, než jakou nabízí dvojka, která přichází s vysvětlením mnohem prozaičtějším, jež více potěší milovníky Akt X. Režisér Kostky 2 je úspěšným kameramanem. Film natočený kameramanem poznáte tak, že vám kameru jako prostředek vnímání příběhu neustále připomíná, v tomto případě jejím nekonečným vířením kolem jednotlivých postav, až se o vás začne pokoušet mořská nemoc. Snad jen posun od spoře osvětlených k zářivě bílým místnostem je změna k lepšímu. Ve sterilní bělosti vypadají nástrahy krychlového bludiště ještě hrozivěji. Tak nějak jsem si vždy představoval Borgesovu Babylónskou knihovnu.

hodnocení: **

Ivan Adamovič

Konec pana Hodného

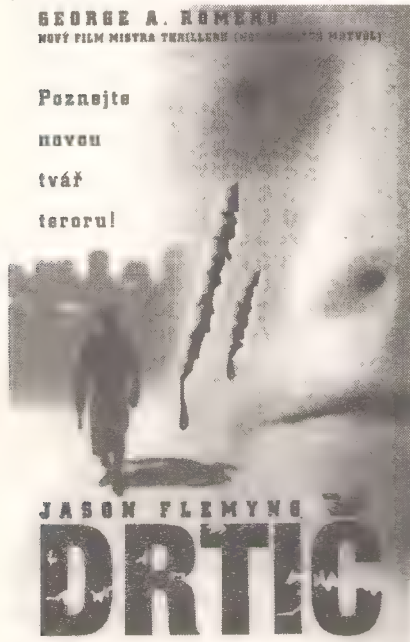
DRTIČ (Bruiser) - USA 2000, režie George A. Romero.

Říká se, že kdo si nechá úplně všechno lí-

bit, nebrání se a neprotestuje, ztrácí tvář. Na první pohled možná Henry Creedlow (Jason Flemyng) budil dojem šťastného muže. Měl krásný dům, krásnou manželku, dobré postavení, zlatou kreditku... Jenže za dům ještě dlužil, krásná žena jím opovrhovala, protože byl příliš velký slušňák, a tudíž ňouma, nula a zbabělec, vesele ho podváděla a chystala se ho nejen okrást, ale také ho opustit s jeho zaměstnavatelem, bezcharakterním psychopatem, který je zároveň Henryho noční i denní můrou. Nenáviděla a okrádala ho bezostyšně i služebná. Zapomněl jsem na přátele? Henry má starého dobrého přítele, kterému také patřičně věří - a ten ho rovněž bez skrupulí po léta okrádá. Henry něco z toho všeho ví, něco tuší, a to ostatní se snaží nevnímat a nějak s tím žít, přestože takový život je v podstatě malé soukromé peklo, podvod a samá přetvářka. Postupně tak zcela ztrácí svou lidskou důstojnost. A pak se jednoho rána probudí a místo obličeje má bezvýraznou masku...

Už dřív, při každém příkoří, které utrpěl, si v duchu představoval, jak by se v tu chvíli nejraději zachoval a jak by to pak probíhalo. Teď to tak skutečně probíhá. Henry s bezvýraznou maskou už si nenechává nic líbit a všem, kteří mu ublížili, začíná hořet půda pod nohama. Přišel totiž čas vyřizování účtů - a Henry je velice nesmlouvavý exekutor! Tichá voda začíná bez varování drtit břehy...

Režisér George A. Romero, který napsal k filmu *Drtič* i scénář, jako by připomínal, že v každém, i tom nejnenápadnějším, nejmírumilovnějším a nejskromnějším člověku, se může nacházet časovaná puma. Všechna příkoří a nespravedlnosti se v nitru hromadí, až jednou tato výbušná směs prostě překročí kritické množství. Podobnou myšlenkou se zabýval i Schumacherův film *Volný pád* (Falling down) z roku 1993, v němž se jako pořádný a slušný občan přestal chovat Michael Douglas. Jeho "volný pád" ovšem skončil tvrdým nárazem, protože v americkém áčkovém filmu přece nelze nechat všechno, čeho se v ulicích L. A. dopustil, ať už z jakéhokoliv důvodu a za jakýchkoliv okolností, „společensky" nepotrestáno. Romero měl však v poctivě béčkovém Drtiči podstatně volnější ruce... A také toho využil.

George A. Romero (např. Creepshow, Temná polovina, Noc oživlých mrtvol aj.) v Drtiči tentokrát nepředvedl smrtelné nebezpečí přicházející z onoho světa, ale nalezl ho v nitru každého z nás a zároveň v našem okolí, které za jistých okolností spolehlivě funguje jako katalyzátor. O to je však nebezpečnější. Jistě, v oné bezvýrazné masce, která nahradí tvář, se skrývá dosti účelově vymezená symbolika, nicméně možná právě díky tomu, že jde o béčko, vyznívá Drtič jako docela slušně zajímavý a svérázný horůrek, který by rozhodně byla škoda ve videopůjčovně přehlédnout.

hodnocení: ***1/2

Jaroslav Jiran

V rámci možností dobré

DUNA 1 + 2 (Dune 1 + 2) - USA 2000, režie John Harrison.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT

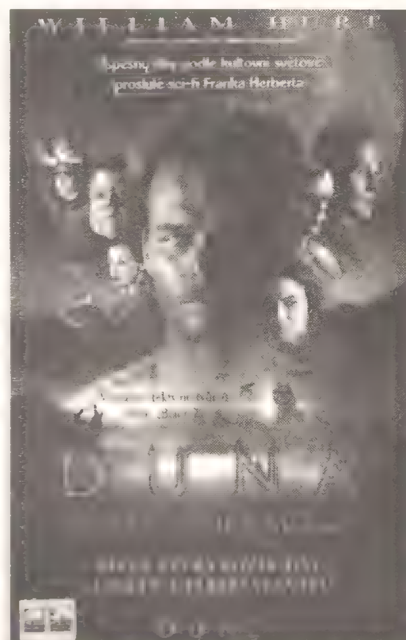
Docela by mě zajímaly důvody, které televizní tvůrce dovedly k natočení TV mnohahodinového eposu na téma stejnojmenné knihy Franka Herberta Duna. Asi na ně nikdy nepřijdu, ale jedno vím sám pro sebe naprosto jistě: tím důvodem nemohla být touha (objednávka tvůrčí záměr...) ztvárnit vizuálně těžko zpracovatelnou knihu jinak, než učinil David Lynch v tolikrát diskutovaném projektu z roku 1984. Pochopitelně, že oba filmy se v mnohém liší (přece nemůžete chtít, aby filmová a televizní verze byly výpravně, trikově a výtvarně úplně totožné!?), ale taktéž v nich najdete poměrně dost shodných znaků. A to podle mého názoru jen podporuje teorie, které říkají, že filmaři by se neměli pouštět do realizace podobných literárních děl vícekrát za sebou.

K mému ohromnému překvapení není tato hodně, hodně dlouhá televizní minisérie, zkouknutá najednou, vůbec nudná. Má na tom, samozřejmě, zásluhu silný příběh, avšak práce střihače na finální podobě zde nese velmi sladké a chutné ovoce. Pravděpodobně se kladně projevila i samotná délka, která umožnila více vysvětlovat.

Takto shovívavý nemohu být při narážce na obsazení hlavní role Paula Atreida mladým Alekem Newmanem. Hodnocení jeho naivního [illegible]konu nesnese přísnější měřítka ani v případě kdy ho úmyslně nebudu srovnávat s Kylem McLachlanem, který si před 18 lety s tou samou rolí poradil přímo hvězdně. Divák je přebalem kazety lákán na přítomnost Williama Hurta, ovšem ten se coby Paulův otec v ději příliš neohřál. Šanci dostalo také pár českých herců Barbora Kodetová se dokonce dostala do úvodních titulků.

Při zmínce o české účasti musím druhým dechem vyslovit jméno Theodora Pištěka (příjemné zjištění: když chtějí, Američané v titulcích ctí háčky a čárky), kterého ze zcela zřejmých důvodů na obrazovce zastupovaly pouze kostýmy.

Duna bez červů, to je jako prvorodička bez

[illegible] jsou dějovou dominantou, mají zásadní [illegible] minů, měli tudíž být přednostně [illegible] efektů. Musím [illegible] znalost, že jde o televizní zpracování [illegible], pro mne některé záběry s nimi (zejména ty „zadně dvojprojekční") trpkým zklamáním.

Při hodnocení této Duny jako celku se odvá[illegible] ve filmové historii vždy citována společně se svým starším „stejné krve" bratrem.

hodnocení ***

Stanislav Čermák

Nebe plné překvapení

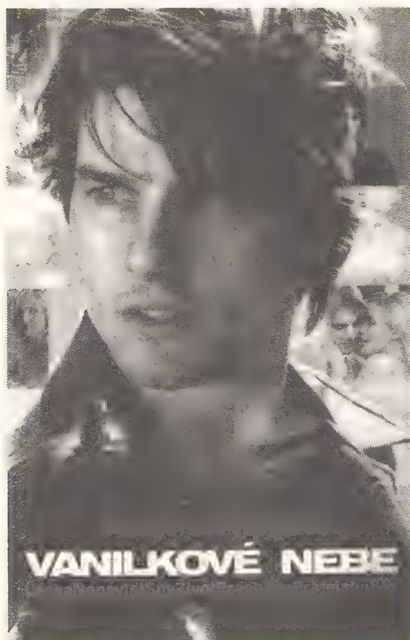
VANILKOVÉ NEBE (Vanilla Sky) – USA, 2001, režie Cameron Crowe.

Distribuce HOLLYWOOD CLASSIC ENTERTAINMENT

Tom Cruise už několikrát dokázal, že je sku[illegible] herec. Příjemně překvapil v Mag[illegible] novince Minority Report Stevena Spielberga a také ve Vanilkovém nebi – jinak „zá[illegible]" remaku španělského snímku Abre [illegible] režie Alejandro Amenábar).

Abych řekl pravdu, opravdu jsem netušil, že tenhle film má být sci-fi. Nevěřil jsem tomu, ani když jsem zhlédl polovinu filmu. Pak se ale [illegible]...

[illegible] začíná (pomineme-li samotný velice [illegible] úvod filmu) jako romantický příběh mi[illegible]ného trojúhelníku. David Aames (Tom Cruise) má peněz jako želez, neboť je majitelem vydavatelství. Slušné auto, skvěle zařízený byt a nezávazný sexuální život – to je Davidův svět. Důležitou úlohu v něm hraje Julie (Cameron Diazová), jeho kamarádka, se kterou občas provozuje sex. Když mu do života vstoupí Sophie (Penélope Cruzová), David se konečně zamiluje. Dříve než však slibně se rozvíjející se vztah uzraje, udělá David osudovou chybu. Nastoupí totiž do auta k Julii, která mu vyzná lásku a pak v nepřiměřené rychlosti zamíří s autem z mostu

a přímo do zdi. Julie je mrtvá, David znetvořen...

Nový život je pro Davida noční můrou. Už není chlapcem, po kterém by dívky toužily. Má zohyzděnou tvář a žádná plastická operace ho nemůže dát dohromady. Alespoň se to zpočátku zdá. Náhle se ale Davidův život opět mění. Téměř zázračná operace mu vrátí tvář a on se Sophií začíná společný život plný lásky a milování. Vše by tedy bylo ideální, kdyby se ovšem Sophie občas neměnila v Julii a David v zrcadle někdy neviděl svou zohyzděnou tvář...

Vanilkové nebe je film, který se rozhodl spojit hned několik žánrů. Nejdříve se zdá býti romantickým filmem, pak dramatem, později thrillerem a nakonec zjistíte, že jde navíc o sci-fi. Bohužel, onen sci-fi prvek vám právě nemohu prozradit, jelikož je pointou příběhu. A to pointou, která má hodně potenciálu, jenž ovšem zůstává Crowem nevyužit. Prostě se toho na diváka v závěru valí až příliš a pointa tak působí zmatečně, zvláště díky zpětnému vysvětlování. Zkuste si představit, kdyby na konci Šestého smyslu začal Bruce Willis polopaticky vysvětlovat, že je vlastně dávno mrtvý... A téhle nepříliš vydařené polopatičnosti (autoři zřejmě věděli, že příběh je přece jen trochu překombinovaný) je opravdu velká škoda, protože jinak je Vanilkové nebe zajímavým snímkem. Navíc jedním z mála, který měl šanci vás opravdu překvapit. Ale i když se mu to podařilo, mohlo to být lepší. Mohlo.

hodnocení: ***1/2

Pavel Žďárek

Jack Rozparovač

Z PEKLA (From Hell) – USA 2001, režie bratři Hughesovi.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Postava Jacka Rozparovače přitahuje umělce různého druhu již od dob, kdy tento masový vrah pobíhal ulicemi mlhou zahaleného Londýna. Jedním z důvodů je také fakt, že identita zabijáka prostitutek nebyla nikdy spolehlivě objasněna, což zvyšuje jeho tajemnost a tím pádem přitažlivost. Nabízí se zde také příležitost pro různé hypotézy a dedukce, které se někdy drží při zemi a jindy se od ní vznesou a směřují do oblak.

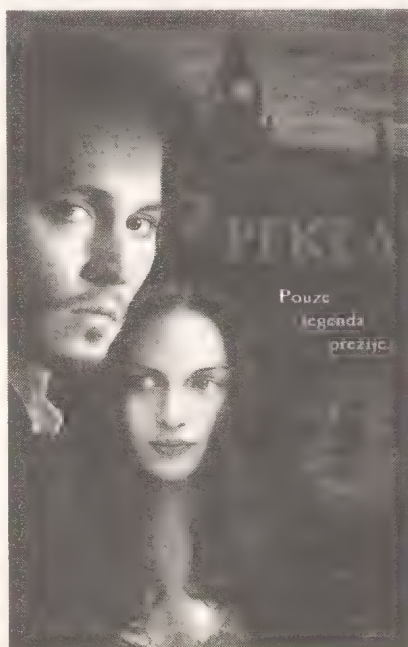
Z pekla je film natočený bratry Hughesovými podle komiksového románu dvojice Moore/Campbell. Předloha oplývala úžasnou atmosférou a také velice zdařile zkomponovaným příběhem, ve kterém Moore uplatnil všechna fakta, která během přípravy díla nasbíral. Podařilo se mu vypointovat zápletku, která vedle sebe staví Jacka Rozparovače a anglického prince a která je natolik přesvědčivě fungující, že by mohla být snadno zaměněna za skutečnost.

Ale stále jde o fikci. Děj filmu koresponduje s předlohou a i jeho fabulační postupy jsou více než přitažlivé.

Hlavním hrdinou příběhu je detektiv Abberlaine (Johny Depp). Ten tráví většinu nocí pod vlivem drogy, která mu přináší různé vize. Když je nasazen na případ Jacka Rozparovače, jde tvrdohlavě za svým cílem – odhalit a zastavit vraha. Situaci mu komplikuje vztah, který se vytvoří mezi ním a prostitutkou Mary Kellyovou (Heather Grahamová), jež by mohla být vrahovou další obětí. Vyšetřování nakonec Abberlaina zavádí až do vyšších kruhů a divák netuší až do samého závěru, kdo je oním obávaným postrachem nočního Londýna.

Snímek *Z pekla* se celkem úspěšně prohnal světovými i českými kiny a nyní přichází na videokazety. Zajímavostí zvyšující atraktivitu tohoto titulu je, že byl natáčen v Praze. Další zajímavostí jsou údajné dva podprahové záběry (schválně jestli je postřehnete), které film obsahuje.

Kladem snímku je způsob, jakým byl natočen. Bratři Hughesovi se nezalekli a natočili temně ponurý příběh, ve kterém se v dobrém světle předvedli snad všichni zúčastnění herci. Film má spád, pár efektních záběrů, napětí až do závěru a dobrou pointu. Mezi kultovní řadím scénu, kdy Abberlaine večeří ve vaně absinth s laudánem.

Mezi neduhy pak lze zařadit kritiku znalců předlohy, kteří prskají, že film je jen ubohým výcucem díla a neustojí přímé srovnání. Protože ale předpokládám, že Moorovu knihu zná málokdo, mohu vám s klidným srdcem tuhle hororovou detektivku doporučit. Pokud si ji pustíte za tmy, máte téměř jistotu, že i vás vtáhne atmosféra noci, kdy se v ulicích valí mlha a vysoký cizinec v černém kočáru láká své oběti na projížďku, která vždy končí vnitřnostmi vyhřezlými na studené dlažbě. Takový už je Jack.

hodnocení: ****

Pavel Žďárek

Další Star Trek

ENTERPRISE (Enterprise – Broken Bow) – USA 2001, režie James L. Conway.

Distribuce HOLLYWOOD CLASSIC ENTERTAINMENT.

Seriálových řad se společným jmenovatelem Star Trek je moc. Ale jak se zdá, není jich ještě tolik, aby jich nemohlo být více. Novým přírůstkem do rodiny je série Enterprise, která se rozjela minulý rok. Mapuje období mezi "prvním kontaktem" a příhodami posádky kapitána Kirka. Jde tedy o epochu, kdy se lidstvo teprve vydává poznávat vesmír kolem matičky Země a kdy je řada technologií a mimozemšťanů známých z ostatních seriálů a filmů něčím ještě neobjeveným.

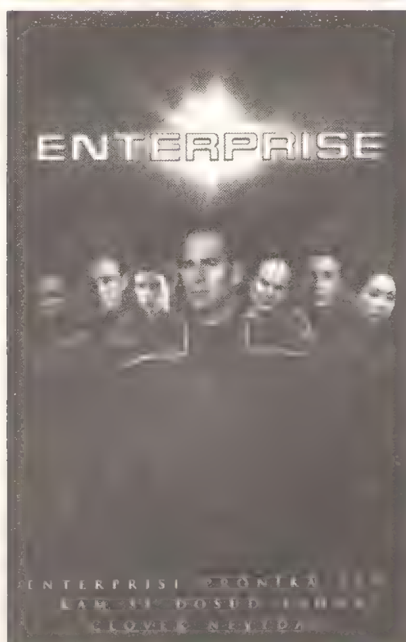
To je vcelku zajímavá a nutno přiznat, že i zábavná myšlenka, která autorům dává celkem mnoho prostoru pro vytváření zajímavých zápletek, které by v jiných sériích již nebyly vůbec možné. Počínaje zápletkou pilotního filmu.

Na Zemi, která zatím kooperuje více méně jen s Vulkánci, se objeví Klingon Klaang. A někdo – nějaká podivná mimozemská rasa – se ho snaží zabít. Klingonskému válečníku se ale podaří své pronásledovatele zabít, nicméně podlehne pušce farmáře hájícího svou úrodu.

Co s raněným Klingonem? Na scénu vstupuje nová posádka první lodi rodu Enterprise. Jejím velitelem je kapitán Jonathan Archer v podání dobře známého Scotta Bakuly. V posádce se dále nachází půvabná vulkánská slečna T'Pol, jedna pěkná pozemšťanka Hoshi Sato, doktor Phlox a několik dalších pozemšťanů, jejichž jména nám uvíznou v hlavě až s dalšími epizodami, během kterých dostaneme čas si na ně zvyknout a přijmout je za své.

Ale abych se vrátil k zápletce. Kapitán Archer se rozhodne raněného Klingona odvézt na jeho domácí planetu, což se nelíbí oněm tajemným mimozemšťanům - Sulibanům, neboť raněný válečník zná důležité tajemství. Boj posádky Enterprise NX-01 se záludným nepřítelem začíná.

Obrovskou výhodou, kterou jsem zmiňoval již výše, je možnost autorů pracovat s tématy, které by se třeba u Nové generace už nedaly použít. Na druhou stranu je toto i velká slabina. Podobně jako u prequelů k Hvězdným válkám i vesmír Star Treku musí ctít svá vlastní pravidla. Možnost překvapit je malá. Jde spíše o to

citlivě a zajímavě vyplnit mezeru na časové ose. A to se jistě posádce kapitána Archera podaří.

Archer osobně je typově srovnatelný spíše s Kirkem než s Picardem. Jde o muže akce, který´ovšem – soudě dle pilotního filmu – nemá žádné zvláštní charakterové vlastnosti, které by ho od jeho předchůdců (následovníků) výrazně odlišily. A stejně je na tom posádka. Ať už ji tvoří kdokoliv, jde prostě o další posádku lodi Enterprise a takových už tu bylo!

Co je ovšem na této sérii nejzábavnější, je mnoho narážek na věci, které fanoušci dobře znají. První použití přenosového paprsku na živou bytost, interiér lodi a její vlastnosti... Narážek a odkazů je (a jistě i ve zbytku série bude) celá řada.

Pokud normálně vydržíte na Star Trek čekat do jedné hodiny ranní, u tohoto filmu se v každém případě nudit nebudete. Je to prostě další Star Trek. A to je možná věta, která vystihuje vše.

hodnocení: ***1/2

Pavel Žďárek

Graboidní pochoutka

CHVĚNÍ 3 (Tremors 3 - Back to Perfection) - USA 2001, režie Brent Maddock.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Tak tenhle film mě nadchl. A jsem nadšen červím Chvěním už potřetí. 1990, 1995, 2001 - to jsou tři letopočty, v nichž dali hlavy dohromady S. S. Wilson a Brent Maddock a v různých „štábních" rolích spáchali černým humorem prošpikované a i jinak nevázané SF horory o boji malých skupinek hrdinů s velkými podzemními červy a jejich mutacemi. Intervaly mezi jednotlivými díly jsou poměrně dlouhé, stačíte během nich zapomenout konkrétní dějové detaily; což je dobře, protože, co si budeme vykládat, nic neopakovatelného (kromě základní myšlenky) zase ti dva chlapíci nevymysleli. Ale vtipnými hláškami, neuvěřitelnými dějovými zvraty a živým tempem jsem nakrmil svůj divácký chtíč do té míry, že se nesmírně těším na 4. díl, o kterém (ovšem a bohužel) zatím vůbec nic nevím.

Veterán červích bojů Burt Gummer se po dlouhých jedenácti letech vrací zpět do rodného městečíčka Perfection Valley. S ním se sem vracejí (nebojte, je to ohromně uspokojivě vysvětleno!) i obrovští podzemní červi, tzv. graboidi. Jsou tři, a než se stačí lidé s nimi zápasící vzpamatovat, jeden z nich změní svou podobu existence v rychle se rozmnožující shreikery. Ti se na rozdíl od svého předka (hodně dobře slyší!) orientují na teplo. Ale co je nejhorší, tito poskakující dokonalí všechnomasožravci nejsou posledním vývojovým stadiem svého červího druhu... Burt a jeho dva přátelé se novým potvorám se statečností do kouta zahnaných lidí vlastní postaví čelem a prakticky beze zbraně s nimi svedou rozhodující bitvu. Ztráty na obou stranách na jejím konci kupodivu nejsou stoprocentní!

Kdyby ti zatracení shreikeři nebyli tak okatě počítačoví, nemohl a nechtěl bych filmu Chvění 3 vytknout vlastně vůbec nic, naprosto automaticky bych ho společně s jeho předchůdci poslal do přihrádky kultovních filmových sérií mezi *Critters, Krotitele duchů* a podobné „potvůrkové" skvosty. Nesmrtelným pro mě zůstane Burtův výrok na adresu zástupce jakéhosi odboru ministerstva vnitra, který přijel do Perfection Valley bránit práva graboidů na přežití: „Nestarejte se o nás! Dělejte to, co umíte nejlépe: něco si najděte a zkomplikujte to!"

Z hereckého obsazení, které až na dále citovanou výjimku je dokonale neznámé, bych chtěl upozornit na Ariana Richardsovou (role pouze zdánlivě prostinké Mindy). Od dob *Jurského parku* (1993) nám vyrostla v pohlednou mladou ženu, neznat ji jménem, nepoznal bych ji.

Chvění 3 je opravdu natolik bláznivé, že ho nelze brát vážně. Kdo by tak přece jen učinil, okrade se o velký zážitek, protože po pěti minutách sledování video nemilosrdně vypne.

hodnocení: ***1/2

Stanislav Čermák

Objevený svět

ZTRACENÝ SVĚT (The Lost World) - GB 2001, režie Stuart Orme.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Dvoudílnou britskou televizní adaptaci stejnojmenného románu Sira Arthura C. Doyla natočil v roce 1992 režisér Timothy Bond s hvězdným obsazením (John Rhys-Davies, David Warner aj.). Ale to není ta, o které bude řeč v této recenzi, přičemž pro její uvedení mohu v první větě změnit jen některé údaje: rok 2001, režisér Stuart Orme, herci Bob Hoskins, James Fox a především Peter Falk. To, že britští televizní tvůrci natočili velmi podobný (když ne prakticky stejný) projekt v rozmezí pouhých devíti let, jen dokazuje, jak strašně moc je u nich téma Ztraceného světa populární, lákavé a chytlavé (pozn. pro „absolutní" úplnost: v letních měsících 2002 vysílala Nova 44 dílů seriálu Ztracený svět, který byl v kanadsko-australské TV koprodukci natočen v roce 1999).

Na zatím poslední televizní verzi Ztraceného světa je zajímavých hned několik momentů.

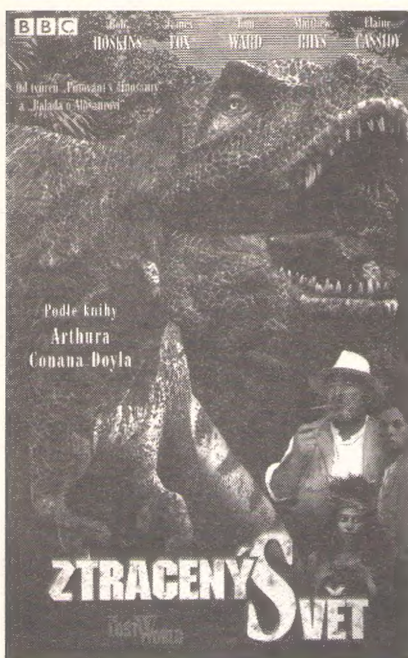
Za prvé, i kdyby to nebylo na přebalu kazety napsáno, každého, kdo viděl strhující dokument Putování s dinosaury, při sledování (tohoto) Ztraceného světa okamžitě napadne, že za jeho vznikem nemůže být žádná jiná společnost než BBC. Zejména dravý alosaurus jako kdyby svému dokumentárnímu kolegovi z počítačového oka vypadl. Díky této skutečnosti je možné hodnotit trikovou stránku jako šťastně zvolenou a povedenou.

Za druhé, především v druhé části filmu, oddělené od té první předělovými titulky, ztrácí téma sentimentální podtext a stává se téměř hmatatelným a krvavým bojem jednak o přežití a jednak o skutečné vědecké a lidské hodnoty. Přičemž [illegible] podstatu Ztraceného světa a [illegible] se na střet [illegible] začátku 20. století s [illegible] typem [illegible] mi [illegible] 17., a [illegible] na úrovni uchopení kamene jako zbraně. [illegible] naberou [illegible] kterém té[illegible] i někteří [illegible] nikdy ale přece. [illegible] je ocen na [illegible]

Za [illegible] role [illegible] Theo, které [illegible] Peter Falk se [illegible] Fana[illegible] tohoto [illegible] se: Proč?! Vždyť to umí!

Za [illegible] prostředí [illegible] filmaře použít ateliérové interiéry, jinak se vše odehrává v úžasně přirozených exteriérech, které se blíží „obecným" představám dosud neprobádaných končin, plných dinosaurů, divokých indiánů a pralidí.

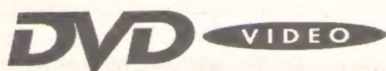
Za poslední, nemám spočítáno, kolik verzí Ztraceného světa včetně té jurské parkové bylo

dosud na celém světě nasnímáno. Není to asi příliš podstatné. Důležité je (a to opakuji úmyslně), že i po prakticky naplněných devíti desetiletích Doylova kniha inspiruje umělce k vyjádření aktuálních (vlastních, vyčtených apod.) myšlenek.

hodnocení: ***1/2

Stanislav Čermák

Kronika Nové generace

STAR TREK - THE NEXT GENERATION – USA 1988, různí režiséři.

Distribuce HOLLYWOOD CLASSIC ENTERTAINMENT.

Film: Kdo by je neznal? Báječní muži a ženy z lodě Enterprise, konkrétně posádka její nové generace pod vedením kapitána Picarda. Nyní přicházejí v exkluzivním balení a opět si říkají o naši pozornost. 7 DVD disků ukrývá plastová schránka a 25 epizod první sezony seriálu zase ukrývají ony disky. Na závěr tohoto odstavce najdete jejich seznam (originální názvy).

Styl prvních dílů Next Generation se ještě hodně podobá stylu, jakým byly divákům servírovány příhody starého dobrého Kirka a jeho party. Jde hlavně o vizuální podobnost a rozvržení postav. Máme tu moudrého kapitána Jean-Luca Picarda (Patrick Stewart), prvního důstojníka Willa Rikera (Jonathan Frakes), populárního androida Data (Brent Spiner), klingonského bijce Worfa (Michael Dorn), přitažlivou šéfku bezpečnosti Tashu Yaru (Denise Crosbyová – opustila seriál ještě před koncem sezony), Troiu (Marina Sirtisová) a v neposlední řadě mladého Wesley Crushera (Wil Wheaton). Tohle je základní sestava pro řadu roztodivných příběhů, počínajících testem bytosti Q a končE Neutrální zónou Romulanů.

Hodnotit první sérii Nové Generace se zdá snadné – jde o dobrý počátek dlouhé úspěšné řady, za který hovoří řada nadšených trekkies a další úspěšné sezóny. Pokud jste fanda Star Treku, pak není třeba říkat nic. Vy ostatní to můžete klidně risknout. Není to špatná volba.

První "kronika" obsahuje epizody: Encounter at Farpoint, The Naked Now, Code of Honor, The Last Outpost, Where No One Has Gone Before, Lonely Among Us, Justice, The Battle, Hide and Q, Haven, The Big Goodbye, Datalore, Angel One, 11001001, Too Short a Season, When the Bough Breaks, Home Soil, Coming of Age, Heart of Glory, The Arsenal of Freedom, Symbiosis, Skin of Evil, We'll Always Have Paris, Conspiracy, The Neutral Zone.

Parametry: Formát obrazu: 4:3 (tedy klasicky televizní). Zvuk: Dolby Digital 5.1 (angličtina). Obraz je místy tmavý a málo kontrastní, chvílemi je patrné úmyslné rozostření, které bych považoval za nutné v souvislosti s použitou technikou klíčování. Jinak obrazu není co vytknout. Zvuk je čistý a adekvátní stáří a stylu seriálu. Chybí jakákoliv podpora češtiny.

Bonusy: Film o počátcích série Next Generation (The Beginning), vybraní herci hovoří o svých rolích v seriálu a další dva filmy o seriálu: Making of a Legend a Memorable Missions.

hodnocení: film ****/DVD ***

Pavel Žďárek

Jedinečný (THE ONE)

– USA, 2001, režie James Wong.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Film: Průměrný akční film čerpající z odkazu Matrixu. Mnoho zajímavých efektů nedokáže vyvážit plytký děj a předvídatelný závěr. Snad jen kvůli poslední scéně stojí za zhlédnutí.

Parametry: Formát obrazu: 16:9 (2.35:1). Zvuk: Dolby Digital 5.1 (angličtina). Obraz velice čistý, jasné detaily. Zvuk skutečně prostorový a kvalitní. České titulky.

Bonusy: 5 trailerů (Jedinečný, Šestý den, Třinácté patro, Příběh rytíře a Muž bez stínu), 3 filmy o filmu (o tvůrcích a hercích, o tom, jak stvořit dva Jet Li a o speciálních efektech), ukázka animace, komentáře režiséra Wonga a herců, kompletní filmografie několika tvůrců.

hodnocení: ** (film), **** (DVD)

Pavel Žďárek

*) Nový román Michaela Crichtona PREY (Kořist) vyjde až v listopadu tohoto roku, přesto jsou už práva na jeho stejnojmenné zfilmování v rukou společnosti 20th Century Fox, a to za „pouhých" 5 milionů dolarů. Zatím nepadlo žádné jméno, nejzajímavější informací je tedy drobná noticka o obsahu knihy/filmu: půjde o politický SF thriller, v němž nezanedbatelnou roli sehraje nanotechnologie.

*) Po tři noci každý měsíc se mění Jack Russell v bestii, která jako pouhý položlověk ztrácí veškeré zábrany. Ve zbývajících „střízlivých" dnech Jack hledá cestu, jak zabránit tomu, aby jeho temná vlkodlačí půlka nezískala definitivně navrch. Na motivy komiksu WEREWOLF BY NIGHT píše scénář Hans Rodinoff.

*) Krev by pod vlkodlačími zuby měla prýštit i v zamýšleném remaku klasického horůrku z roku 1957 I WAS A TEENAGE WEREWOLF. Producent Michael Viner má zatím jasno jen v tom, že mu filmová práva nikdo nevyfoukne.

*) Něco na způsob milostné romance ve stylu Romea a Julie by mělo vzniknout pod režijním vedením Lena Wisemana z námětu, opět založeného na savé podstatě. Selene je vampýr, Michael zase vlkodlak. Mají mnoho společného, stejně jako rozdílného, jejich krvavá láska proto nemůže skončit happyendem. Tak to by mohlo znamenat snad konečně po letech něco originálního v těchto vodách. Jste-li také zvědaví, pak si nenechte ujít UNDERWORLD (Podsvětí).

*) Lidská rasa si nedá pokoj, stále pátrá po prapodstatě a původu démona. Ani filmaři si nenechají vzít jedinou příležitost se tímto tématem zabývat. THE DESCENT (mj. i Původ) dává šanci zazářit skupince novodobých vědců, kteří narazí nehluboko pod zemským povrchem na záhadnou bytost, která by skutečně oním démonickým předkem mohla být.

*) Pozor na zmatek! Film s názvem DESCENT nemá s předchozím snímkem kromě pojmenování vůbec nic společného. Scénář pro Paramount Pictures píše Craig Bolotin podle videohry. Půjde prý o dobrodružný thriller s nádechem fantastického tajemna.

*) Konečně čistá sci-fi, dokonce dvojnásobná, ale nevím, nevím, jestli bude na co koukat. Tím prvním je rodinný, počítačem animovaný scifoid BIONICLE, připravovaný na bázi populárních mechanických monster řady Lego, tím druhým pak TRANSFORMERS, další (hraná) variace na taktéž dětmi obdivované „Hasbro" hračky. No, aspoň se po premiérách (pokud k nim vůbec dojde!) vyprodají staré zásoby...

*) Na léto 2004 je připravována opravdová bomba pro milovníky filmových adaptací dvourozměrných komiksových dobrodružství. SUPERMAN VS. BATMAN je v produkci Warnerovejch bráchů, kteří vážně koketují s režisérskou veličinou Wolfganga Petersena (*Můj nepřítel, Nekonečný příběh* aj.), ve stádiu už obsazení (Petersen pošilhává po Mattu Damonovi pro jednoho z titánů). Superman bude zastupovat superkladné hrdinství, naopak Batman by měl divákům předložit i onu ne vždy dobře skrývanou temnou stránku každého dobra.

Stanislav Čermák

SOUTĚŽ

Neobyčejná kniha Zázraků

Každý, kdo o problematiku komiksu zavadil jen cípem své pláštěnky při průletu kolem mrakodrapu, slyšel o nakladatelství Marvel. To je legenda, to je producent celé galaxie hrdinů a megahrdinů – i ten Spider-Man, který se u nás šplhá po plátnech kin a vykřikuje, že je hrdinou nejúspěšnějšího filmu všech dob (vykřikováno ještě před premiérou), patří do stáje Marvelu. Stejně jako Ant-Man, kapitáni America a Marvel, Galactus, Hulk, Human Torch... hup, pořádný skok – až po Wonder Mana. A pod křídly Marvelu vznikl projekt na vytvoření knihy, kterou Calibre Publishing uvedlo v češtině.

Jak se vyznat v této neobyčejné knize, která je tvořena čtyřmi časově různými bloky? Autor scénáře Kurt Busiek si dal za úkol vytvořit jakýsi metapříběh, který by spojil do jednoho celku různé postavy z různých dob existence Marvelu. Celkem logicky mu vyšlo, že musí jít o kaleidoskop výjevů vnímaných jednou osobou – a ta ponese na bedrech osu děje. Tou je postava fotografa Phila Seldona.

Z hlediska scenáristického bylo to hlavní vyřešeno (zbývalo to vedlejší, totiž scénář napsat).

Neméně tvrdý oříšek zbyl k rozlousknutí výtvarníkovi. Figury, které měl zobrazit pocházely z různých dob Marvelu a samozřejmě z pera různých výtvarníků. Nebylo možné chytit se stylu Human Torch a ostatní zahodit. S řešením přišel výtvarník Alex Ross. Pojal dvousetstránkový seriál hyperrealisticky. Vyšel z toho, že marvelovské příběhy jsou odehrány zpravidla v newyorském prostředí – a také zde mytické bestie sviští mezi mrakodrapy a zápasí spolu, a když se přiřítí nějaká opravdu ohavná bestie, občané si mohou být jisti, že ještě silnější superhero přijde na pomoc.

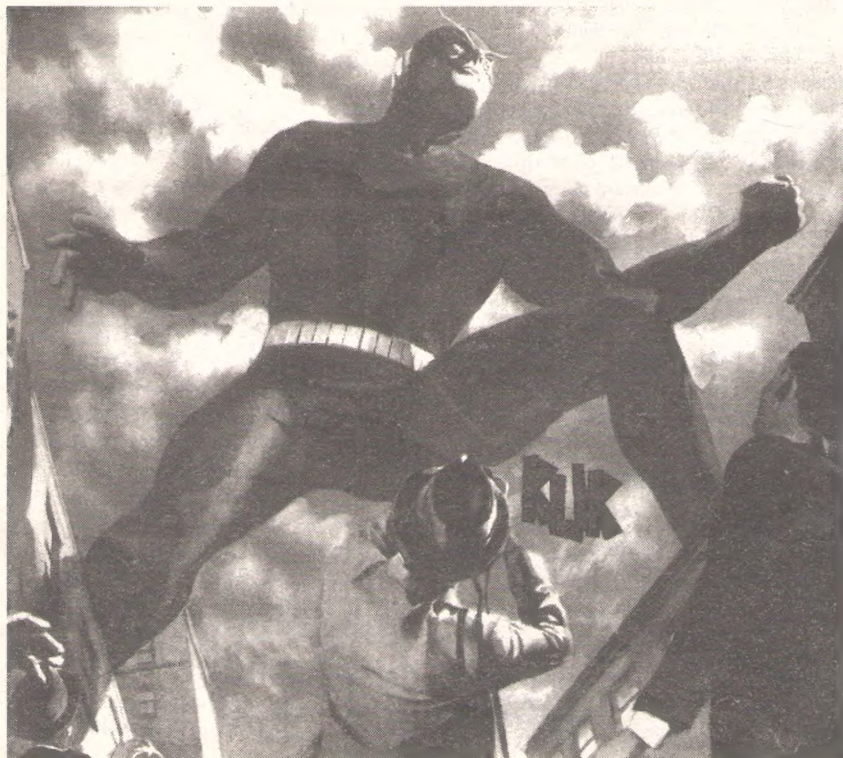
Ross je taky takový malířský superhero. Je mistr americké školy hyperrealistické malby. Koho by zajímalo, jak vlastně ty zázraky pro Marvel dělá – maluje je na veliké plátno a výsledek je mnohonásobně zmenšen. Proto je možno vykreslit a vymalovat tolik podivuhodných podrobností. A přitom jeho malba není poznamenána upocenou „pracovitostí", která někdy čiší z pokusů o hyperrealismus: má úžasnou dynamiku a lehkost. Jestliže si autoři vzali za cíl udělat jakýsi „crossover" z historických milníků Marvelu, jistě tím sami vytvořili také takový milník. Ostatně i pro pražské nakladatelství Calibre je tato kniha milníkem – je to odvážný nakladatelský čin, nepostrádající riziko.

Jde o to, aby se našlo dost lidí schopných kvality díla ocenit. Tím, že jde o pásmo, není zde jednotný dějový tah se silnou zápletkou, to je jedna ošidnost. Druhá spočívá v tom, že s výjimkou skutečných fandů je pro většinu z nás plejáda marvelovských superhrdinů kladných i záporných neznámá. Je tudíž třeba přistoupit ke knize tak, že mimo jiné má i tu funkci, že nás poučí, že nám ukáže něco, co jsme dosud neznali.

Tuhle poznávací funkci podporují i komentáře, které jsou vloženy mezi jednotlivé „knihy" tohoto svazku. Mimořádnou pozornost zaslouží Rossův závěr, kde nám ukáže náčrty a fotografie, ze kterých vycházel při tvorbě – pochopíme, před jakými problémy stojí hyperrealistický malíř, když kupříkladu chce namalovat člověka hořícího zevnitř. A přitom, jak se dozvídáme, stačí převést do negativu fotografii ostře nasvíceného muže... Což by asi dovedl kdekdo z nás, ale namalovat podle toho hořícího muže ... neznám českého výtvarníka, po smrti Zdeňka Buriana, který by to TAKHLE zvládl.

Zajímavé vyznání poslal i Scott McCloud. S Kurtem Busiekem chodil v Lexingtonu v Massachusetts do školy. Kurt komiksy miloval, Scott je nemohl vystát, jak přiznává. Oběma se staly osudem. Z McCloudova vyznání je vidět propast dělící spotřební marvelovský comics – a právě tam se Busiek etabloval, a intelektuálský komiks, v němž vynikl právě Scott McCloud. Je dobře se s McCloudovými díly trochu seznámit – má na internetu svoji stránku; těžko si představit „větší jinde", než díla Rosse a McClouda. A přece se intelektuál McCloud neostýchá vyjádřit sympatii a dokonce i jakousi řevnivost vůči „marvelákům", kteří sice nedostávají prestižní ceny, ale dělají něco, co každý miluje. I to vypovídá o roli komiksu v souvislostech amerického kulturního života.

Ondřej Neff

Soutěž o *deset* knih Zázraky Marvels

Otázky

1. Co je to crossover?
2. V kterém městě se odehrává recenzovaná kniha?
3. Napište alespoň dvě jména hrdinů z této knihy.
4. V kterém městě sídlí nakladatelství Calibre?

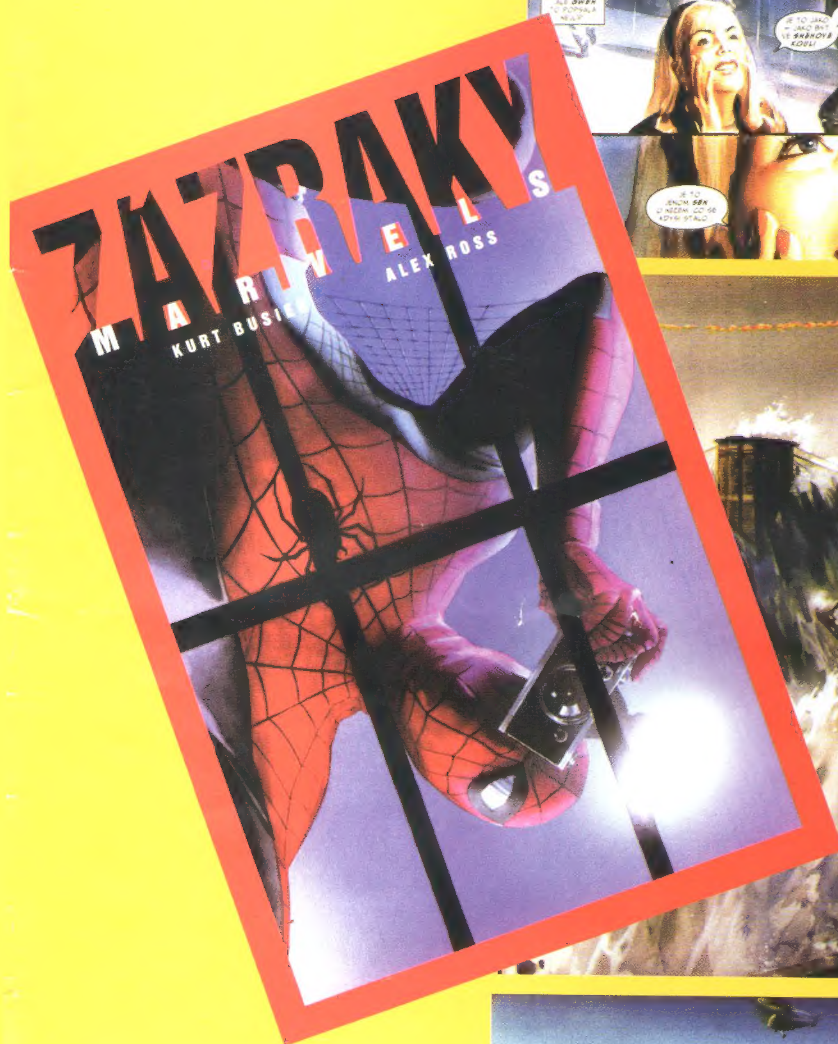
Odpovědi na otázky posílejte na adresu: Ikarie, Radlická 61 Praha 5, 150 00

www.calibre.cz

A TAKY BYLA
VŠECHNO TO BYLA TĚŽKÁ TECHNIKA
ALE GWEN TO POPSALA NEJLÍP
JE TO JAKO – JAKO BÝT VE SNĚHOVÉ KOULI
TAK KRÁSNÉ A ZVLÁŠTNÍ A NESKUTEČNÉ
JAKO BY SE TO NEDĚLO TEĎ
JE TO JENOM SEN

JÁ
JÁ
JAK DLOUHO – JAK TO
VŮBEC MI TO NEMYSLELO JE TO NAKAŽLIVÝ? JESTLI SE TOHO HOLKY DOTKLY
JESTLI SE NĚJAK NAKAZILY...
NAŠLY JSME JI V PARKU TATI JAK BYLA TA BOUŘKA
BYLA MOKRÁ A BYLA JÍ ZIMA...!
TÁTU VYHODILI Z PRÁCE – MÁMA POŘÁD PLAKALA
ŘÍKALI, ŽE UŽ SE O MĚ NEMŮŽOU STARAT – ŽE JE TO VŠECKO MOJE VINA
JSOU ZLÍ MUTANTI – CHTĚJ NÁS VŠECHNY ZABÍT!
POTOM O-ODEŠLI...
MĚLA JSEM H-HLAD, PANE. JINAK BYCH NEVYLEZLA...
KAŽDÝ TO VĚDĚL
Ž-ŽE MĚ TEĎ NEPOŠLETE PRYČ...?

ZÁZRAKY
MARVELS
ALEX ROSS
KURT BUSIEK

TO TEDY STÁLO ZA VIDĚNÍ.

